

VÍSINDASTARF Á LANDSPÍTALA 2023

UMHYGGJA | FAGMENNSKA | ÖRYGGI | FRAMPRÓUN

LANDSPÍTALI

Efnisyfirlit

Árangursvísar í vísindastarfsemi	3
Úthlutun rannsóknastyrkja Vísindasjóðs 2023	4
Úthlutun styrkja úr Minningargjafasjóði Landspítala 2023	4
Vísindaráð Landspítala – helstu verkefni á árinu 2023	4
Heiðursvísindamaður Landspítala 2023	5
Ungur vísindamaður ársins 2023	5
Verðlaun í læknisfræði og skyldum greinum	5
Verðlaunaágrip á vordögum	5
Ungir vísindamenn styrktir til klínískra rannsókna 2023	6
Klínískt rannsóknasetur Landspítala og Háskóla Íslands (KRS)	7
Heilbrigðisvísindabókasafn Landspítala og Háskóla Íslands	7
Heilbrigðistækni-setur	8

Yfirlit yfir vísindastörf á Landspítala 2023

Augnlækisfræði	9
Barnalækisfræði	10
Bráðalækisfræði.....	12
Endurhæfingarlækisfræði/Sjúkrabjálfun	13
Fæðinga- og kvensjúkdómalækningar	14
Geðsjúkdómafræði	15
Almenn geðlækisfræði.....	15
Sálarfræði	17
Krabbameinslækisfræði	20
Lífefna- og sameindalíffræði	21
Lyflækisfræði	23
Blóðlækisfræði.....	23
Gigtarlækisfræði	25
Hjartalækisfræði	28
Húð- og kynsjúkdómalækisfræði.....	29
Innkirtlalækisfræði	30
Lungnalækisfræði.....	30
Meltingarlækisfræði	33
Nýrnalækisfræði	35
Smitsjúkdómalækisfræði	36
Meinafræði	38
Myndgreining.....	39
Ónæmisfræði	40

Skurðlækisfræði	43
Bæklunarskurðlækisfræði	43
Háls- nef og eyrnaskurðlækisfræði.....	43
Heila- og taugaskurðlækisfræði	43
Lýtaskurðlækisfræði.....	43
Æðaskurðlækisfræði	43
Kviðarhols- og brjóstaskurðlækningar	44
Kviðarholsskurðlækningar.....	44
Hjarta- og lungnaskurðlækisfræði	44
Þvagfæraskurðlækisfræði	45
Svæfinga- og gjörgæslulækisfræði	45
Sýkla- og veirufræði	47
Taugasjúkdómafræði.....	49
Öldrunarlækisfræði.....	50
Barnahjúkrun	51
Bráðahjúkrun	52
Endurhæfingarhjúkrun	52
Fjölskylduhjúkrun	53
Geðhjúkrun.....	54
Hjúkrun aðgerðasjúklinga	55
Hjúkrun langveikra	56
Hjúkrunarstjórnun	57
Krabbameinshjúkrun	57
Kynheilbrigði	58
Skurð- og svæfingahjúkrun	58
Gjörgæsluhjúkrun.....	59
Öldrunarhjúkrun	59
Ljósómóðurfræði	60
Blóðbankinn	61
Lífedlisfræði og lækisfræðileg eðlisfræði	62
Félagsráðgjöf	63
Geislafræði.....	63
Iðjubjálfun	63
Lyfjafræði	64
Næringarfræði.....	65
Talmeinafræði	66
Heilbrigðisverkfræði	66

Magnús Gottfredsson, forstöðumaður vísindastarfsemi og prófessor við læknadeild Háskóla Íslands.

Árangursvísar í vísindastarfsemi

Á árinu 2023 var engin lognmolla á Landspítala frekar en fyrri ár og verkefnið óþrjótandi. Árið 2023 var næstsiðasta ár núgildandi vísindastefnu spítalans, sem tekur til ára 2019-2024.

Eitt meginmarkmið þeirrar stefnu er að auka framlög til vísindastarfsemi til samræmis við það sem er talið eðlilegt á norrænum háskólasjúkrahúsum. Einnig er lögð áhersla á að vísindastarf sé eflt og samofið daglegri starfsemi, jafnframt því sem unnið sé að bættari aðstöðu til vísindastarfa og þróun öflugra rannsóknarhópa. Í stefnunni segir einnig að framlög til vísindastarfsemi nái að lágmarki 3% af veltu á árinu 2024 og að aukning verði á fjölda greina þar sem fyrsti og/eða síðasti höfundur kemur frá Landspítala.

Ástæðan fyrir því að menn voru sammála um að stefna að þessum markmiðum er einföld: Fjárfesting í vísindastarfi og þekkingarsköpun er skynsamleg ráðstöfun fjármuna sem skilar sér í bættum árangri í klínískri þjónustu og auðveldar spítalanum að laða að og halda í hæft starfsfólk.

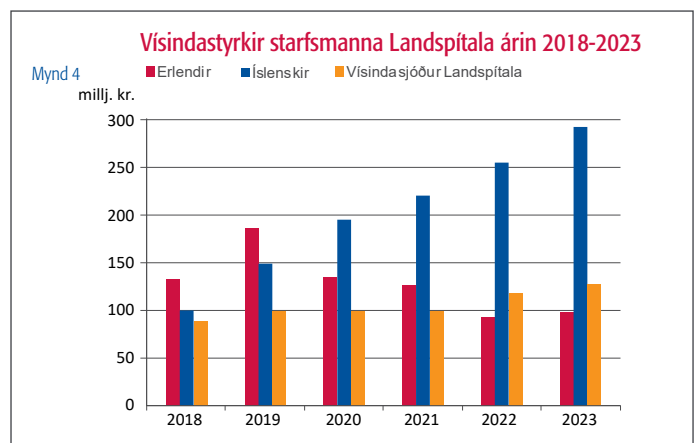
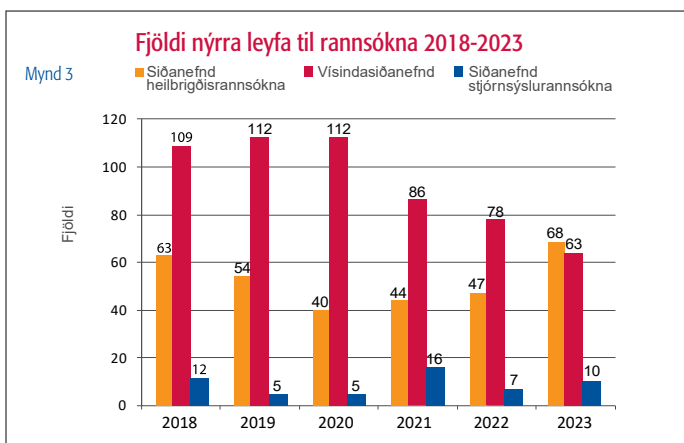
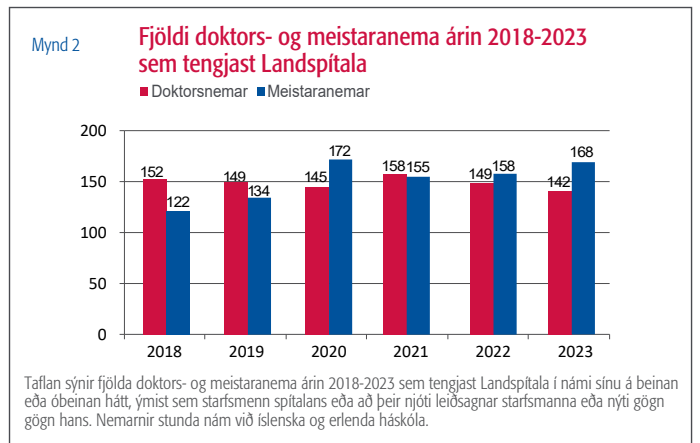
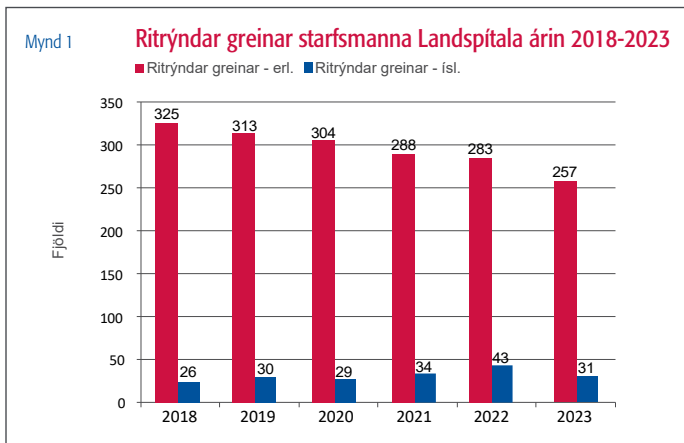
” Fjárfesting í vísindastarfi og þekkingarsköpun er skynsamleg ráðstöfun fjármuna sem skilar sér í bættum árangri í klínískri þjónustu og auðveldar spítalanum að laða að og halda í hæft starfsfólk. “

Því miður bendir fátt til að spítalinn muni ná þessum tölulegu markmiðum í bráð, enda hafa framlög til vísindastarfsemi staðið í stað undanfarin ár og tími til að sinna vísindastörfum er áfram mjög af skornum skammti. Einn helsti árangursvísirinn, fjöldi birtinga í ritryndum erlendum vísindatímaritum, hélt áfram að dragast saman á árinu 2023 og var þar um að ræða áframhald á þróun undanfarinna ára (mynd 1). Þessi þróun er sérstakt áhyggjuefni, en hún helst í hendur við hvernig klínísk heilbrigðisvísindi við Háskóla Íslands hafa fallið á alþjóðlegum listum sem bera saman gæði háskóla.

Fjöldi nema í meistara- eða doktorsnámi sem tengjast spítalanum í námi sínu hefur hins vegar haldist svipaður (mynd 2). Umsóknum til síðanefndar spítalans fjölgaði á síðasta ári sem er ánægjuleg vísibending um vaxandi rannsóknáform og áhuga, en umsóknum til vísindasíðanefndar, sem oft endurspeglar stærri verkefni (lyfjarannsóknir og rannsóknir á landsvisu) fækkaði á sama tíma (mynd 3). Fjárhæðir styrkja má sjá á mynd 4 sundurgreint eftir því hvort um var að ræða innlenda eða erlenda styrki. Eins og þar kemur fram hafa erlendir styrkir haldið áfram að dragast saman, en innlendir styrkir hækkað og þar munar um aukin framlög til vísindasjóðs spítalans sem er sérstakt ánægjuefni.

Landspítali er háskólasjúkrahús og miðstöð kennslu og rannsókna í klíniskum greinum á Íslandi. Ljóst er að styrkja þarf þennan þátt starfseminnar með öllum tiltækum ráðum og koma því þannig fyrir að þetta langtímahlutverk verði ekki ávallt undir í samkeppni við bráðavandamál sem stöðugt knýja dyra. Í heilbrigðisstefnu fyrir Ísland til ársins 2030 sem samþykkt var á Alþingi 2019 kemur fram að stofnaður skuli sérstakur heilbrigðisvísindasjóður í síðasta lagi árið 2024. Gjörvallur þingheimur stóð að baki þeirri stefnu. Tryggja þarf að stofnun slíks sjóðs og fjármögnun hans verði að veruleika.

Hér á spítalanum hefur tekist vel til við að byggja upp sérnám í ýmsum klíniskum greinum. Hluti af góðu framhaldsnámi og sérfræðiviðurkenningu felur gjarnan í sér kröfuna um reynslu á sviði rannsókna, þótt ekki verði allir klínískir sérfræðingar vísindamenn þegar upp er staðið. Þennan þátt í sérnámi þarf engu að síður að byggja upp á sama hátt og klíniska þjálfun, líkt og gert hefur verið með góðum árangri á öðrum Norðurlöndum. Ég hvet til að góðum hugmyndum þaðan verði stolið og þeim hrint í framkvæmd hér á Landspítala!

Úthlutun rannsóknastyrkja 2023 úr Vísindasjóði Landspítala.

Úthlutun rannsóknastyrkja Vísindasjóðs 2023

Árið 2023 barst Vísindasjóði Landspítala 93 umsókn um styrki og nam heildarfrjárhæð umsókna að þessu sinni um 211 milljónum króna. Vísindasjóður úthlutaði styrkjum til 74 rannsóknarverkefna 2023, þar af voru 52 ný verkefni sem hlutu styrk. Heildarupphæð styrkja nam um 118 milljónum króna og nam meðalstyrkur rúmlega 1,5 milljónum króna. Tilgangur Vísindasjóðs Landspítala er að styrkja og efla vísindarannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum meðal starfsmanna. Vísindaráð Landspítala ber ábyrgð á og hefur umsjón með faglegu mati á þeim umsóknum sem berast sjóðnum.

Listi með veittum styrkjum: [Styrkhafar Vísindasjóðs Landspítala vorið 2023](#)

Úthlutun styrkja úr Minningargjafasjóði Landspítala Íslands 2023

Minningargjafasjóður Landspítala Íslands veitti 4 verðlaunastyrki að heildarupphæð 7,5 milljóna króna til einstaklega metnaðarfullra verkefna. Sjóðurinn var stofnaður árið 1916 og er tilgangur sjóðsins að stuðla að bættri meðferð sjúklunga, m.a. með styrkveitingum til þeirra eða aðstandenda þeirra og til tækjakaupa fyrir sjúkrahús og/eða til valinna verkefna á vegum Landspítala. Verðlaunahafar eru valdir af stjórn sjóðsins eftir ábendingu frá Vísindaráði Landspítala úr umsóknum til Vísindasjóðs Landspítala og verðlaunastyrkir afhentir á Vísindum á vordögum.

Verðlaunastyrk hlutu:

Jóna Freysdóttir, náttúrufræðingur og prófessor og samstarfsfólk fyrir framhaldsverkefnið „Sérhæfing bólguhjðonunarsvipgerðar og hlutverks NK frumna.“

Oddur Ingimarsson, sérfræðilæknir og lektor og samstarfsfólk fyrir framhaldsverkefnið „Geðrof og maníur hjá einstaklingum á ADHD lyfjum á Íslandi.“

Hans Tómas Björnsson, yfirlæknir og prófessor fyrir verkefnið „Elucidation of transcriptional regulators of the mild hypothermia response“.

Hrafnhildur Eymundsdóttir, lýðheilsufræðingur fyrir verkefnið „Fjölpátta heilsuefning til einstaklinga (60+) sem eru arfhreinir með tilliti til apolipopróteins (APoE) ε4/4“.

Vísindaráð Landspítala - helstu verkefni á árinu 2023

Vísindaráð Landspítala er framkvæmdastjórn til ráðgjafar um vísindastefnu og vísindastarf á spítalanum. Vísindaráð hefur einnig umsjón með úthlutun styrkja úr Vísindasjóði Landspítala og var það stærsta verkefni Vísindaráðs á árinu eins og endranær. Árlega velur ráðið heiðursvísindamann Landspítala og ungan vísindamann Landspítala úr tilnefningum. Vísindaráð hafði að venju veg og vanda að skipulagi árlegrar uppskeruhátíðar vísinda á Landspítala, Vísindum á vordögum sem fram fór 26.apríl. Vísindaráð metur einnig innsend ágríp sem sýnd eru á hátíðinni, ágrípi eru birt í fylgiriti Læknablaðsins. Starfsmaður Vísindaráðs sér um móttöku og afgreiðslu umsókna til Birtingasjóðs Landspítala fyrir hönd stjórnar sjóðsins. Vísindaráð vann á árinu að tillögu að breyttri úthlutunarstefnu Vísindasjóðs Landspítala, um stofnun fagráðs með sérfræðingum utan Landspítala, um aukið vægi ráðgjafahlutverks ráðsins og staðsetningu í skipuriti Landspítala, og endurskoðun núverandi hlutverks Vísindaráðs gagnvart Vísindasjóði.

Vísindaráð Landspítala er skipað 10 aðalmönnum og 10 varamönnum til fjögurra ára í senn.

Starfandi aðalmenn Vísindaráðs Landspítala 2023

Rósa Björk Barkardóttir, náttúrufræðingur og klínískur prófessor við Háskóla Íslands, formaður.

Sigríður Zoëga, sérfræðingur í hjúkrun og dósent við Háskóla Íslands.

Ingibjörg Gunnarsdóttir, deildarstjóri og prófessor við Háskóla Íslands.

Jóna Freysdóttir, náttúrufræðingur og prófessor við Háskóla Íslands.

Marianne Elisabeth Klinke, forstöðumaður fræðasviðs og prófessor við Háskóla Íslands.

Brynja Ingadóttir, sérfræðingur í hjúkrun og dósent við Háskóla Íslands. Leysti af sem aðalmaður í fjarveru Guðrúnar Kristjánsdóttur.

Davíð Ottó Arnar, yfirlæknir og prófessor við Háskóla Íslands.

Sigurðis Haraldsdóttir, yfirlæknir og dósent við Háskóla Íslands.

Starfsmaður Vísindaráðs

Valgerður Margrét Backman, náttúrufræðingur.

Ingibjörg Gunnarsdóttir, heiðursvísindamaður Landspítala 2023.

Heiðursvísindamaður Landspítala 2023

Ingibjörg Gunnarsdóttir næringarfræðingur var valin heiðursvísindamaður Landspítala 2023 (Distinguished Scientific Contribution Award 2023) fyrir framúrskarandi framlag til vísinda á ferli sínum.

Ingibjörg Gunnarsdóttir er fædd árið 1974. Hún lauk BS-prófi í matvælafræði frá Háskóla Íslands 1997, meistaragráðu í næringarfræði árið 1999 og doktorsgráðu frá Háskóla Íslands haustið 2003.

Ingibjörg hefur gegnt starfi deildarstjóra næringarstofu Landspítala frá árinu 2013 og veitt Rannsóknastofu í næringarfræði við Landspítala og Háskóla Íslands forstöðu. Hún er jafnframt prófessor í næringarfræði við matvæla- og næringarfræðideild Háskóla Íslands.

Ingibjörg hefur komið að fjölbreyttum rannsóknum á sviði næringarfræði síðastliðin 25 ár í samstarfi við innlenda og erlenda rannsóknarhópa. Hún hefur síðastliðin 10 ár fyrst og fremst helgað sig rannsóknum á næringarástandi viðkvæmra hópa með megináherslu á barnshafandi konur og m.a. stuðlað að hagnýtingu rannsókna í klínisku starfi.

Ingibjörg hefur leiðbeint fjölda meistara- og doktorsnemenda á undanföllum árum.

Verðlaun í læknisfræði og skyldum greinum

Sædis Sævarsdóttir, prófessor og varadeildarforseti læknadeildar Háskóla Íslands, gigtarlæknir á Landspítala og vísindamaður hjá Íslenskri erfðagreiningu, hlaut verðlaun úr Verðlaunasjóði Árna Kristinssonar og Þórðar Harðarsonar í læknisfræði og skyldum greinum sem afhent voru á Vísindum á vordögum.

Sjóðurinn var stofnaður árið 1983 af Árna og Þórði, fyrrverandi yfirlæknum á Landspítala og prófessorum við Háskóla Ísland, en tilgangur sjóðsins er að efla og kynna vísindastarfsemi í heilbrigðisvísindum.

Sædis Sævarsdóttir lauk embættisprófi í læknisfræði 2001 og doktorsprófi í ónæmisfræði 2005 við læknadeild HÍ. Hún lauk sérnámi í lyf- og gigtarlækningum við gigtardeild Karolinska háskólasjúkrahússins í Stokkhólmi 2012 og var yfirlæknir þar 2014-2017. Hún stundaði rannsóknir samhliða við Karolinska Institutet (KI) þar sem hún varð dósent í gigtarlækningum 2016 og sat í stjórn sænska gigtargæðagagnagrunnsins.

Sædis er í stjórn íslensku og skandinavísku gigtlæknasamtakanna og situr fyrir hönd Íslands í NOS-M, samráðsnefnd norrænu rannsóknasjóðanna.

Verðlaunagrip á vordögum

Tvo bestu ágríp veggspjalda á uppskeruhátíð vísindastarfs á Landspítala, Vísindum á vordögum, í Hringstal 26. April 2023 voru verðlaunuð sérstaklega. Verðlaunahafarnir voru Þórður Björgvin Þórðarson og Kritine Nolling Jensen. Verðlaunin eru allt að 150 þúsund krónur í formi endurgreiðslu á kostnaði verðlaunahafanna vegna kynningar/ferða til kynningar á rannsóknarniðurstöðunum. Verðlaunahafar tóku á móti viðurkenningakjöllum og kynntu veggspjöld sín á veggspjaldasýningu hátíðarinnar. Verðlaunagrip voru valin úr 29 innsendum ágrípum vísindarannsókna árið 2023. Vísindaráð hafði veg og vanda við mat ágrípa sem bárust og velja verðlaunahafana.

Veggspjöld verðlaunahafanna:

Þórður Björgvin Þórðarson: Árangur meðferðar og afdríf minnstu fyrirburanna á Íslandi 1990-2019

Kritine Nolling Jensen: Dietary fish oil enhances early hallmarks of inflammation resolution in antigen-induced peritonitis

Poorya Foroutan Pajoohian, ungur vísindamaður Landspítala 2023.

Ungur vísindamaður ársins 2023

Poorya Foroutan Pajoohian var útnefndur ungur vísindamaður Landspítala 2023 (Young Scientist of Landspítali award 2023).

Poorya Foroutan Pajoohian lauk BSc á sviði heilbrigðisvísinda árið 2016 og MSc í ónæmisfræði árið 2019.

Poorya stundar doktorsnám við læknadeild Háskóla Íslands undir leiðsögn Ingileifar Jónsdóttur prófessors og Stefaníu P. Bjarnarsonar dósent og starfar á ónæmisfræðideild Landspítala.

Hann er stjórnarmaður í Lífvísindasetri sem fulltrúi doktorsnema. Hann vinnur nú að aðferðum til að vinna bug á takmarkaðri bóluefnissvörum og vernd gegn öndunarfærasykingum.

Nýlega birti hópur þeirra ritýnda grein í „Journal of Frontiers in Immunology“ þar sem Poorya er þriðji höfundur og þeir sýndu fram á að ónæmisglæðarnir dmLT og mmCT auka bæði örvmun og viðvarandi ónæmissvörum nýbura við bóluefninu Pn1-CRM197 eftir bólusetningu í slímhúð eða utan meltingarveggar. Poorya hefur einnig haldið erindi og kynnt veggspjöld með niðurstöður úr rannsóknum sínum innanlands og á alþjóðlegum ráðstefnum.

Á myndinni eru talin frá vinstri: Runólfur Pálsson, Þórður Harðarson, Sædis Sævarsdóttir, verðlaunahafi, og Árna Kristinsson.

Sædis hefur leiðbeint 9 doktorsnemunum og birt fjölda vísindagreinar en flestar rannsóknir hennar og samstarfsfólks hafa beinst að því að finna áhættuþætti og forspárþætti fyrir meðferðarsvörum og horfum í algengasta liðbólgujúkdómnum, iktsýki (rheumatoid arthritis), öðrum gigtar- og sjálfsónæmissjúkdómum.

Verðlaunahafarnir Þórður Björgvin Þórðarson og Kritine Nolling Jensen.

Öll veggspjöld á Vísindum á vordögum 2023 er að finna [á vef spítalans](#).

Öll ágríp sem bárust vegna veggspjalda er að finna [á vef Læknablaðsins](#).

Styrkhafar Vísindasjóðs Landspítala sem hlutu styrk til klínískra rannsókna á Landspítala ásamt Runólfi Pálssyni, forstjóra Landspítala.

Ungir vísindamenn styrktir til klínískra rannsókna 2023

Vísindasjóður Landspítala styrkti 5 unga vísindamenn á Landspítala til klínískra rannsókna. Styrkirnir voru afhentir við hátíðlega athöfn þriðjudaginn 12. desember 2023 í Hringstal, Landspítala. Styrkirnir námu 1,5 og 3 milljónum króna hver, en veitt var úr sjóðnum í fyrsta skipti til 2ja ára. Vísindasjóður Landspítala í krafti vinnu Vísindaráðs Landspítala hefur veitt styrki til ungra vísindamanna á Landspítala síðan árið 2011 og nemur heildarfjárhæð styrkja sem sjóðurinn hefur úthlutað til ungra vísindamanna rúmlega 150 milljónum króna. Markmið þessara styrkja er að efla klínískar rannsóknir á Landspítala og styðja við rannsóknarvirkni nýtskrifaðra starfsmanna spítalans. Þórarinn Guðjónsson, prófessor og forseti Læknadeildar Háskóla Íslands, setti athöfnina og flutti ávarp. Marianne Elisabeth Klinke, prófessor og starfandi formaður Vísindaráðs kynnti styrkjaflokkinn og Runólfur Pálsson, forstjóri Landspítala og formaður Vísindasjóðs afhenti styrkþegum viðurkenningarskjal. Styrkþegar fluttu að lokum stuttan fyrirlestur til kynningar á sínum fjölbreyttu vísindaverkefnum.

Styrkhafar:

Elías Sæbjörn Eypórsson sérfræðilæknir, hlaut styrk að upphæð 3 milljónir króna til 2ja ára vegna verkefnisins A multivariable model to predict the need for bone marrow sampling in individuals with MGUS. Meðumsækjandi Elíasar var Sigurður Yngvi Kristinsson, sérfræðilæknir og prófessor við Háskóla Íslands.

Birtingasjóður

Á árinu 2023 bárust Birtingasjóði 35 umsóknir, en sjóðnum er ætlað að styðja við og hvetja til birtinga frumkvæðisrannsókna við spítalann í góðum erlendum fræðitímaritum, þar sem fyrsti og/eða síðasti höfundur er starfsmaður spítalans. Greinarnar þarf að merkja spítalanum til að umsækjandi geti hlotið styrk. Veittir voru 28 styrkir, alls rúmlega 4 milljónir króna.

Merking greina

Vísindavirkni Landspítala verður sýnilegri með rétttri merkingu og skráningu greina og auðveldar leit í gagnagrunnum. Landspítali - The National University Hospital of Iceland er heiti spítalans á ensku og þannig ber að merkja vísindagreinarnar. Stundum merkja höfundar greinar sínar einungis Háskóla Íslands eða jafnvel hvorugri stofnuninni. Þar sem það á við á að merkja greinar sínar báðum stofnunum, t.d. Faculty of Medicine, University of Iceland, Reykjavik, Iceland and Landspítali - The National University Hospital of Iceland.

Hrafnhildur Gunnarsdóttir sérnámslæknir, hlaut styrk að upphæð 1,5 milljónir króna vegna verkefnisins Primary Aldosteronism in Iceland. Meðumsækjandi Hrafnhildar var Helga Ágústa Sigurjónsdóttir, sérfræðilæknir og klínískur prófessor við Háskóla Íslands.

Oddný Brattberg Gunnarsdóttir sérnámslæknir, hlaut styrk að upphæð 3 milljónir króna til 2ja ára vegna verkefnisins The Icelandic Hypertrophic Cardiomyopathy Project: A recall-by-genotype study on MYBPC3 founder mutation carriers. Meðumsækjandi Oddnýar var Berglind Aðalsteinsdóttir, sérfræðilæknir.

Páll Guðjónsson sérfræðilæknir, hlaut styrk að upphæð 3 milljónir króna til 2ja ára vegna verkefnisins Indications and adverse effects of amiodarone in Iceland. Meðumsækjandi Páls var Karl Konráð Andersen, yfirlæknir og prófessor við Háskóla Íslands

Scott Gribbon fótaaðgerðafræðingur og verkefnastjóri, hlaut styrk að upphæð 1,5 milljónir króna vegna verkefnisins The extent of extremity pain in Icelandic schoolchildren and understanding the burden of paediatric leg pain. Meðumsækjendur Scotts voru Guðrún Kristjánsdóttir, forstöðumaður fræðasviðs og prófessor við Háskóla Íslands, Brynja Örlýgsdóttir, sérfræðingur í hjúkrun og prófessor við Háskóla Íslands og Stefan Nilson, prófessor við Gautaborgarháskóla.

Opinn aðgangur

Starfsmenn eru eindregið hvattir til að birta greinar sínar í opnum aðgangi. Það eykur mjög lestur greinanna og tilvísanir í þær. Einnig flýtur það útbreiðslu þekkingarinnar og vísindavirkni Landspítala verður sýnilegri.

Framgangur við Háskóla Íslands

Á árinu 2023 fengu 4 starfsmenn Landspítala framgang innan Heilbrigðisvísindasviðs HÍ:

Hjalti Már Björnsson, yfirlæknir og dósent við Háskóla Íslands

Kristín Huld Haraldsdóttir, sérfræðilæknir og dósent við Háskóla Íslands

Marianne Elisabeth Klinke forstöðumaður fræðasviðs og prófessor við Háskóla Íslands

Þóra Jenný Gunnarsdóttir, hjúkrunarfræðingur og prófessor við Háskóla Íslands

Klínískt rannsóknasetur Landspítala og Háskóla Íslands (KRS)

Á Landspítala er starfrækt Klínískt rannsóknasetur Landspítala og Háskóla Íslands (KRS). KRS var sett á laggirnar árið 2010 og er samstarf milli Landspítala og HÍ. Markmið þess er að styðja og efla klínískar rannsóknir, auka samstarf stofnananna á því sviði og styrkja innviði sem snúa að klínískum rannsóknum. KRS er hýst innan vísindadeildar Landspítala.

Helsta starfsemi setursins felst í ráðgjöf og aðstoð við rannsakendur ásamt því að vera tengiliður við utanaðkomandi aðila sem óska eftir rannsóknasamstarfi við Landspítala.

Helstu verkefni á árinu voru sem fyrr ráðgjöf til rannsakenda, samskipti við samstarfsaðila og aðkoma að samningum utan- og innanhúss. Að auki hefur KRS aðstoðað rannsakendur við skráningu rannsókna í opinn gagnagrunn, aðallega clinicaltrials.gov. Rannsakendur úr ýmsum heilbrigðisstéttum hafa fengið tölfærðiráðgjöf á árinu, auk ráðgjafar um gagnamál.

KRS hefur sem fyrr haldið námskeið í Good Clinical Practice (GCP) fyrir nemendur og starfsfólk Háskólans og Landspítala.

Verkefnastjóri KRS situr í Vísindarannsóknarnefnd Landspítala og í stjórn Nordisk Monitoring Network (NORM).

Stjórnarmenn KRS eru Karl Andersen, fulltrúi vísindaráðs Landspítala, Guðrún Kristjánsdóttir, fulltrúi heilbrigðisvísindasviðs Háskóla Íslands, Ása Vala Þórisdóttir, rannsóknastjóri, heilbrigðisvísindasvið Háskóla Íslands. Formaður stjórnar er Magnús Gottfreðsson, forstöðumaður vísinda á Landspítala.

Verkefnastjóri setursins er Halla Sigrún Arnardóttir.

[Heimasíða KRS.](#)

[Ársskýrsla KRS 2023.](#)

Heilbrigðisvísindabókasafn Landspítala og Háskóla Íslands

Heilbrigðisvísindabókasafn Landspítala og Háskóla Íslands er rekið sameiginlega af spítalanum og Heilbrigðisvísindasviði HÍ í samræmi við samning stofnananna. Stjórn safnsins er skipuð Magnúsi Gottfreðssyni og Önnu Sigríði Guðnadóttur fulltrúum Landspítala og Ingibjörgu Steinunni Sverrisdóttur, fulltrúa HÍ.

Heilbrigðisvísindabókasafn LSH og HÍ er fagbókasafn á heilbrigðisviði sem þjónar heilbrigðisstarfsfólki innan LSH og kennurum og nemendum í heilbrigðisvísindum innan Háskóla Íslands. Hlutverk þess er að veita aðgang að þeim vísindalegu og klínísku upplýsingum og þekkingu sem þessir aðilar þurfa í námi, klínísku starfi og rannsóknum. Þá eru sjö stofnanir með þjónustusamninga við safnið um aðgang að safnkosti. Á safninu starfa 3 bókasafns- og upplýsingafræðingar og einn bókmenntafræðingur.

Verkefni

Innan bókasafnsins er sinnt margvíslegum verkefnum. Meðal hefðbundinna verkefna eru skráning safnkosts í bókasafnskerfi landsins og önnur rafræn kerfi, millisafnalán og greinaþjónusta, aðstoð við heimildaleitir og almennar leiðbeiningar varðandi notkun safngagna, heimildaskráningu og upplýsingaöflun. Af stærri viðfangsefnum má nefna samninga við erlenda útgefendur og birgja um aðgang að rafrænum tímaritum, gagnasöfnum og upplýsingaveitum. Safnið hefur með höndum aðgangsstýringu að og framsetningu gagna á vef svo notendur hafi aðgang á sem skilvirkastan máta. Þá sinnir starfsfólk safnsins kennslu og leiðsögn starfsfólks LSH og nemenda og kennara HÍ varðandi notkun safngagna og annarra upplýsingaveitna og gera heimildaleitir samkvæmt beiðni. Einnig tekur starfsfólk safnsins þátt í gerð vísindaskýrslu Landspítala.

Safnkostur

Meginhluti safnkosts bókasafnsins er rafræn tímarit sem spanna þau svið heilbrigðisvísinda sem stunduð eru, kennd og rannsökuð innan Landspítala og Heilbrigðisvísindasviðs HÍ. Fjöldi erlendra tímarita í sérskrift bókasafnsins í árslok 2023 var vel á sjötta hundruð virkra titla þ.e. þar sem aðgangur er að tímaritshéfti

strax við útgáfu þess. Til viðbótar við sérskriftir er safnið með mikinn fjölda tímarita í áskrift í gegnum samstarfið í Landsaðgangi.

Þess má geta að árið 2023 voru sóttar um 179.000 tímaritsgreinar úr áskriftartímaritum safnsins. Auk tímarita semur safnið um aðgang að ýmsum sérhæfðum gagnasöfnum og rafrænum bókum.

Árið 2023 var kostnaður vegna áskrifta að rafrænum gögnum um 133 milljónir króna. Aðgangur að safnkostinum er á [vef Heilbrigðisvísindabókasafnsins](#).

Innlent samstarf

Bókasafnið tekur þátt í ýmsum samstarfsverkefnum innanlands og utan. Hér verða talin upp þau helstu.

IRIS. Rannsóknir á Íslandi (Pure)

Rekstur þessa kerfis er samstarfsverkefni háskóla og rannsóknarstofnana á Íslandi og er tilgangur þess að halda utan um rannsóknavirkni og afurðir vísindastarfs á Íslandi. Verkefnastjóri Heilbrigðisvísindabókasafnsins situr í stýrihóp IRISar fyrir hönd Landspítala. Bókasafnið sér um skráningu vísindagreina og annarra útgefinna afurða vísindastarfs innan Landspítala.

Allir háskólar landsins og helstu rannsóknarstofnanir [munu verða þátttakendur í kerfinu þegar fram líða stundir](#).

Landsaðgangur að rafrænum gögnum

Heilbrigðisvísindabókasafnið hefur tekið virkan þátt í því samstarfsverkefni frá því það hóf göngu sína um síðustu aldamót. Stjórnandi safnsins hefur setið í stjórnarnefnd verkefnisins frá því það hóf göngu sína um síðustu aldamót.

Samstarf stjórnenda háskólabókasafna

Safnið tekur þátt í samstarfi stjórnenda háskólabókasafna á Íslandi sem taka ýmis sameiginleg hagsmunamál háskólabókasafna til umræðu, s.s. nýtt bókasafnskerfi, stefnumótun um opinn aðgang, IRIS upplýsingakerfi um rannsóknir, upplýsingalæsi o.s.frv. Undir regnhlíf þessa samstarfs tók starfsfólk safnsins m.a. þátt í Verkefnavöku HÍ á árinu sem og skipulagningu málstofu og fyrirlestra í alþjóðlegri viku opinns aðgangs.

Landskerfi bókasafna

Nýja bókasafnskerfið opnaði sumarið 2022. Mikil undirbúningsvinna innan safns og þátttaka í vinnuhópum um skráningu, rafræn gögn, SFX og útlánaþátt á vegum Landskerfis bókasafna hafði hvílt á starfsfólki safnsins við undirbúning innleiðingar.

Samstarf við Landsbókasafn – Háskólabókasafn

Reglulegt samstarf og samtal við Landsbókasafn-Háskólabókasafn með hliðsjón af þeim samningi sem í gildi er um rekstur Heilbrigðisvísindabókasafns LSH og HÍ.

Samstarf við Sjúkrahúsið á Akureyri

Á árinu hófst samtal við SAK um möguleika þess að sjúkrahúsið gæti gengið inn í samninga Heilbrigðisvísindabókasafnsins við erlenda útgefendur rafræns efnis og starfsfólk þeirra þannig fengið umtalsvert betri aðgang að tímaritum. Talsverð vinna fór í undirbúning þess verkefnis en þar sem ekki var gert ráð fyrir fjárveitingum árið 2023 var ákveðið að ljúka verkinu á árinu 2024 í trausti þess að samningar við útgefendur takist fyrir árslok. Þess má geta að Heilbrigðisvísindabókasafns LSH og HÍ er eina bókasafn sinnar tegundar á Íslandi.

Erlent samstarf

Anna Sigríður Guðnadóttir hefur verið fulltrúi í EAHIL Council sem er ráðgefandi ráð fyrir stjórn EAHIL, Evrópusamtaka heilbrigðisvísindabókasafna.

Starfsfólk

Anna Sigríður Guðnadóttir verkefnastjóri, Halldór Marteinsson, Inga Ágústsdóttir og Sigurbjörn Svanbergsson.

Ársskýrslur Heilbrigðisvísindabókasafns [eru aðgengilegar hér](#).

Doktorsnemar sýna uppsetningu á líkamsstöðustjórnunarstofu.

Heilbrigðistækni setur

Heilbrigðistækni setur er frumkvöðull í þrívíddarþrenntun og er leiðandi í þrívíddarþrenntun fyrir heilbrigðisþjónustuna með áherslu á líffærafræðileg líkön til skipulagningar skurðaðgerða. Þessi líkön gefa fyrirheit um úrlausnir ýmissa klínískra áskorana. Með notkun sýndarveruleika (SV) og auknum veruleika (AV) geta heilbrigðisstarfsmenn nýtt sér umfangsmiklar hermanir. Í sameiginlegu átaki með Háskóla Íslands, Háskólanum á Akureyri, Háskólanum í Reykjavík og Landspítala er Heilbrigðistækni setur að þróa menntagrunn fyrir hermunaðstöðu sem notar þrívíddarþrenntun og SV/AV tækni til að bæta kennslu og þjálfun bæði fyrir nemendur og fagfólk. Þetta sameiginlega verkefni fékk 30 milljóna styrk frá Háskóla- nýsköpunar- og iðnaðarráðuneyti.

Á Heilbrigðistækni setri er vísindastarfsemi skipt milli þriggja rannsóknarstofa: háupplausnarheilirtsstofa, líkamastöðustjórnunarstofa og þrívíddarþrenntunarstofa.

Á árinu 2023 fékk setrið ný tæki og kom á fót samstarfi hér á landi og erlendis.

Sem dæmi má nefna að samstarf við Sálfræðideild Háskólans í Reykjavík sem opnar fyrir möguleika á að rannsaka og meta tauganet við lærdóm, og auk þess framþróun á mati á stöðustjórnun við bæði heilbriggt og sjúklegt ástand með nýstárlegum aðferðum. Setrið aflaði rannsóknarstyrkja fyrir samtals 100 milljónir á árinu 2023.

Heilbrigðistækni setur er lykil viðmiðunarvarða fyrir menntun í heilbrigðisverkfræði á Íslandi hefur verulegt gildi í alþjóðlegu tilliti. Á árinu 2023 lögðu ríflega 60 alþjóðlegir og íslenskir nemendur stund á nám við setrið í starfsnámi, meistaranámi, doktorsnámi og nýdóttoraranámsóknum. Afrakstur rannsókna er eftirtektarverður með fleiri en 10 greinar í ritrýndum alþjóðlegum vísindatímaritum auk bóka og fjölda kynninga á ráðstefnum.

Starfsmenn setursins eru Paolo Gargiulo, verkfræðingur, prófessor við HR og Þórður Helgason, verkfræðingur og dósent við HR.

Upplýsingar um styrki, nema og ritstörf á vegum Heilbrigðistækni seturs má sjá í yfirliti vísindastarfa undir [Heilbrigðisverkfræði](#).

Yfirlit yfir vísindastörf á Landspítala 2023

Augnlæknisfræði

Forstöðumaður fræðasviðs: Gunnar Már Zoéga yfirlæknir

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Augnsjúkdómar í sykursýki, þróun augnlyfja, súrefnisbúskapur sjóntaugar og sjónhimnu í mönnum og dýrum. Lífeðlisfræði sléttra vöðva í sjónhimnuæðum. Faraldsfræði og erfðafræði augnsjúkdóma. Reykjavíkurrannsóknin. Brottnám augna og gerviaugu. Mýs með stökkbreytingum í microphthalmia geni. Aldursbundin hrönnun í augnbotnum á Íslandi. Sjónsviðsskerðing í gláku við fyrstu hjáveituaðgerð. Hjáveituaðgerðir í gláku. Lyfjanoftun í gláku. Sykursýki (samstarf með Árósum). Rannsóknir í vægri vitrænni skerðingu (MCI), MS, AMD og Parkinsons sjúkdóm. Sýkingar í hornhimnum. Fyrirburar og retinopathy of prematurity.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Þór Eysteinnsson. Þáttur ensímsins kolanhydrasa í stjórnsamdráttarkrafts æðaveggs og þvermáls slagæða sjónhimnu.

Þór Eysteinnsson. Andoxunarsvörun og sjálfsát í litþekju músa með stökkbreytingar í Mitf geni.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Ólöf Birna Ólafsdóttir. Súrefnis- og raflíffræðilegar mælingar í sjónhimnu – ýmsir sjúkdómar.

Þór Eysteinnsson. Verkan nýrra kolanhydrasa hamlara á togkraft slagæðaveggs.

Styrktarsjóður Richards P. Theodórs og Dóru Sigurjónsdóttur

Þór Eysteinnsson. Svipgerð augans í erfðabreyttum músum með stökkbreytingar í Mitf geni, og aldursháðar breytingar í þeim.

Davíð Þór Jónsson. Þekkingu á öldruðum glákusjúklingum með því sjónarmiði að koma í veg fyrir sjónsviðsskerðingu eða blindu. Stjórn verkefnis: María Soffía Gottfreðsdóttir.

Doktorsnemar

Róbert Karlsson. Þróun sjálfvirkra aðferða í súrefnismælingum í augnbotnum (Development of automated methods in retinal oximetry measurements). Heilbrigðisvísindasvið og Rafmagns- og tölvuverkfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sveinn Hákon Harðarson. Aðrir í doktorsnefnd: Einar Stefánsson, Jón Atli Benediktsson, Toke Bek. Vörn fór fram í nóvember 2023.

Meistaraneimar

Védis Helgadóttir. Súrefnismettun. Retinal biomarkers in mild, cognitive impairment and Alzheimer's disease. Umsjónarkennari: Ólöf Birna Ólafsdóttir. Meistaranefnd: Sveinn Hákon Harðarson, Þórunn Scheving Elíasdóttir. Vörn fór fram í febrúar 2023.

Freyja Húnfjörð Jósepsdóttir. Greiningar á lífmerkjum í sjónhimnu fólks með Parkinsons veikni og væga, vitræna skerðingu. Umsjónarkennar: Ólöf Birna Ólafsdóttir. Meistaranefnd: Þórunn Scheving Elíasdóttir og Marianne Klinke.

BS nemi

Katla Björg Jónsdóttir. Fylgiglaka vegna blóðþurrðar, meðferð með ahmed shunt ísetningu. Umsjón verkefnis: María Soffía Gottfreðsdóttir.

Læknar í framhaldsnámi

Yrsa Yngvadóttir, Davíð Þór Jónsson, Jón Ágúst Stefánsson, Sigurrós Jónsdóttir, Þorbjörg Ólafsdóttir, Valur Guðnason, Þorsteinn Viðarsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Öldrunarlæknisfræði. Sýkla- og veirufræðideild.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskóli Íslands. Íslensk erfðagreining. Hjartavernd.

Erlendir samstarfsaðilar

Svíþjóð: Uppsala Universitet og Umeå Universitet.

Danmörk: Syddansk Universitet í Óðinsvéum og Aarhus Universitet í Árósum.

Holland: Leiden University í Haag.

Finnland: Háskólinn í Austur Finnlandi í Kuopio.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins /fræðigreinarinnar fékk á árinu 2023

Jóhann Ragnar Guðmundsson er member í American Academy of Ophthalmology.

Jóhann Ragnar Guðmundsson er member í European board of Ophthalmology.

Birna Guðmundsdóttir er Candidate member í ESOPRS.

Dýrleif Pétursdóttir er forseti NPOG, Nordic Pediatric Ophthalmology Group.

Haraldur Sigurðsson augnskurðlæknir var forseti European Society of Oculoplastic and Reconstructive Surgery, ESOPRS.

Haraldur Sigurðsson er stjórnarmaður í SOE, European Society of Ophthalmology.

Helgi Davíð Björnsson er forseti NSA, Nordic Strabismological Association.

Sigríður Þórisdóttir er formaður Augnlæknafélags Íslands.

María Soffía Gottfreðsdóttir er full member í American Glaucoma Society (AGS).

María Soffía Gottfreðsdóttir er member of European University Professors of Ophthalmology (EUPO).

Rannveig Linda Þórisdóttir er Full member í ESOPRS.

María Soffía Gottfreðsdóttir er skipuð lektor við Læknadeild HÍ í mars 2023.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita á árinu 2023

Helgi Davíð Björnsson er í ritstjórn Oftalmolog.

María Soffía Gottfreðsdóttir er stjórnarmaður í ACTA Ophthalmologica.

Birna Guðmundsdóttir er stjórnarmaður í ACTA Ophthalmologica.

Þór Eysteinnsson er aðstoðarritstjóri á tímaritinu Brain Communications (Oxford University Press).

Þór Eysteinnsson er gestarritstjóri Frontiers in Cellular Neurophysiology. Research Topic: Sensory Processing in Vision and Olfaction – Common Features of Key Players. (Eysteinnsson, T., Fadool, D. A., Thoreson, W. B., eds. (2022). Sensory Processing in Vision and Olfaction – Common Features of Key Players. Lausanne: Frontiers Media SA. doi: 10.3389/978-2-88974-634-7).

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

👤 Llorca AG, Ólafsson KH, Sigurdsson AT, **Eysteinnsson P.** Progressive Cone-Rod Dystrophy and RPE Dysfunction in Mitfmi/+ Mice. Genes. 2023 júl. 17;14(7):1458. doi: 10.3390/genes14071458.

García-Llorca A, Reynisson H, **Eysteinnsson T.** Measuring Retinal Vessel Diameter from Mouse Fluorescent Angiography Images. J Vis Exp. 2023 May 19;(195).

Eysteinnsson T, García-Llorca A, Hardarson AO, Vullo D, Carta F, Supuran CT. Int J Mol Sci. 2023 May 2;24(9):8140.

Önnur ritverk

Kaarniranta, K and **Stefánsson, E**, Geographic atrophy ends Acta Ophthalmologica centennial, Dec 2023, ACTA OPHTHALMOLOGICA, 101 (8), pp.837-838.

Stefánsson, E and Kaarniranta, K, This issue of ACTA 101-7, Nov 2023, ACTA OPHTHALMOLOGICA, 101 (7), pp.715-716.

Stefánsson, E and Kaarniranta, K, This issue of Acta, Sep 2023, ACTA OPHTHALMOLOGICA, 101 (6), pp.593-594.

Stefánsson, E and Kaarniraqa, This issue of ACTA, Aug 2023, ACTA OPHTHALMOLOGICA, 101 (5), pp.477-477.

Stefánsson, E and Kaarniranta, K, This issue of Acta (April 2023), May 2023 |

ACTA OPHTHALMOLOGICA, 101 (3), pp.249-250.

Loftsson, T and **Stefánsson, E**, Topical dexamethasone delivery to the retina: An aqueous cyclodextrin-based microsuspension, Feb 2023 (Early Access), JOURNAL OF DRUG DELIVERY SCIENCE AND TECHNOLOGY.

Kaarniranta, K and **Stefánsson, E**, Acta Ophthalmologica for 100 years, Feb 2023, ACTA OPHTHALMOLOGICA, 101 (1), pp.7-7.

Stefánsson, E, Science, innovation and Nasdaq Jun 2023, LAEKNABLAÐID, 109 (5), pp.231-231.

Veggspjöld/fyrirlestrar/ á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 2

Barnalæknisfræði

Forstöðumaður fræðasviðs: Ásgeir Haraldsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Faraldsfræði sjúkdóma, tilurð þeirra og meðferð. Meðal helstu verkefna eru rannsóknir á árangri pneumókokkabólusetninga á Íslandi, meinmyndun nýrnaskaða og meðferð sjúklinga með adenín-fosfóribósýltransferasaskort, árangur meðferðar krabbameina og þáttum sem hafa áhrif á horfur nýbura og fyrirbura. Auk þess eru stundaðar umfangsmiklar rannsóknir á fæðuþoli og ofnæmi, nýrnasteinasjúkdómi, blóðþrýstingi, offitu barna, sykursýki barna og iðrasýkingum svo eitthvað sé talið.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannsóknasjóður RANNÍ

Öndvegisstyrkur, úthlutað til þriggja ára (2021-2023)

Viðar Örn Eðvarðsson og Runólfur Pálsson. Adenín-fosfóribósýltransferasaskortur: Meinmyndun nýrnaskaða og einstaklingsmiðuð

meðferð (Heiti verkefnis á ensku: Adenine Phosphoribosyltransferase Deficiency: Mechanisms of Kidney Injury and Treatment Individualization).

Vísindasjóður Landspítala

Ásgeir Haraldsson. Bakteríur og veirur í nefkoki leikskólabarna.

Helga Elíðóttir. Cystic Fibrosis á Íslandi.

Valtýr Stefánsson Thors. Long COVID hjá íslenskum börnum.

Valtýr Stefánsson Thors. Áhrif sýklalyfjanotkunar snemma á ævinni á svörum við bólusetningum.

Valtýr Stefánsson Thors. Inflúensubólusetningar barna með áhættuþætti og barnshafandi kvenna á Íslandi.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Valtýr Stefánsson Thors. Áhrif sýklalyfjanotkunar snemma á ævinni á svörum við bólusetningum.

Viðar Örn Eðvarðsson. Hámörkun á gæðum lyfjameðferðar sjúklinga með APRT-skort.

Doktorsstyrkjasjóður Háskóla Íslands

Birta Bæringsdóttir. Styrkur til 3 ára (2022-2024). Útsetning fyrir sýklalyfjum snemma á ævinni og síðkomin áhrif á heilsu barna. Leiðbeinendur: Valtýr Stefánsson Thors og Ásgeir Haraldsson.

Vísindasjóður félags íslenskra gigtlækna

Judith Amalía Guðmundsdóttir. Ónæmisfræðilegar orsakir snemmkominnar barnagigtar.

Doktorsnemar

Aðalheiður Elín Lárusdóttir: Genetics of fat distribution. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Hilma Hólm. Umsjónarkennari Ragnar Bjarnason. Aðrir í doktorsnefnd: Guðmundur Þorgeirsson.

Ásdís Hrönn Sigurðardóttir. Tengsl blóðþrýstings í æsku við blóðþrýsting og háþrýsting hjá ungum fullorðnum: 10 ára eftirfylgdarrannsókn. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Viðar Örn Eðvarðsson. Aðrir í doktorsnefnd: Ólafur Skúli Indriðason, Þórdís Jóna Hrafnkelsdóttir, Sigurður Sverrir Stephensen, Hilma Hólm.

Birta Bæringsdóttir. Útsetning fyrir sýklalyfjum snemma á ævinni og áhrif á heilsufar barna. Læknadeild, Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi: Valtýr Stefánsson Thors. Umsjónarkennari: Ásgeir Haraldsson. Doktorsnefnd: Kristján Orri Helgason, Birgir Hrafnkelsson, Þórólfur Guðnason.

Erlendur Egilsson. Usage and daily attrition from a smartphone-based health behaviour intervention. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og umsjónarkennari. Doktorsnefnd: Ragnar Bjarnason.

Hildur Rún Helgudóttir. Adenínfosfóribósýltransfera saskortur: Sameinda- og frumlíffræðilegar breytingar í nýrnafrumum eftir meðhöndlun með 2,8-dihýdroxýadeníni (DHA). Læknadeild, Háskóla

Íslands. Umsjónarkennari Þórarinn Guðjónsson. Meðleiðbeinandi: Viðar Örn Eðvarðsson.

Hrafnhildur Gunnarsdóttir. Primary aldosteronism in Iceland. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Helga Ágústa Sigurjónsdóttir, umsjónarkennari Ragnar Bjarnason. Aðrir í doktorsnefnd: Bjarni Agnarsson, Guðjón Birgisson.

Lára Ósk Eggertsdóttir Claessen. Secondary effects of head trauma in female athletes, possible hypopituitarism, psychological defects and loss of quality of life. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Helga Ágústa Sigurjónsdóttir, umsjónarkennari Ragnar Bjarnason. Aðrir í doktorsnefnd: María Kristín Jónsdóttir, Hafrún Kristjánsdóttir, Sigrún Helga Lund.

Unnur A. Thorsteinsdóttir. Development of quantitative ultra-performance liquid chromatography tandem mass spectrometry (UPLC-QqQ-MS) assay for clinical diagnosis and pharmacotherapy monitoring of patients with APRT deficiency. Lyfjafraeðideild, Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi: Margrét Þorsteinsdóttir. Umsjónarkennari: Runólfur Pálsson. Aðrir í doktorsnefnd: Viðar Örn Eðvarðsson, Mathew Lewis, Jón Jóhannes Jónsson.

Vigdís Hrönn Viggósdóttir. Late effects of childhood cancer - Survivor's health condition, quality of life and experience. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Ragnar Bjarnason, umsjónarkennari Helga Jónsdóttir, Thor Aspelund.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar innan Landspítala

Erfða- og sameindalæknisfræði, hjartalæknisfræði, kvensjúkdóma- og fæðingarlæknisfræði, lyflæknisfræði, meinafræði, nýrnalæknisfræði, ofnæmislæknisfræði, ónæmisfræði, sýkla- og veirufræði, smitsjúkdómalæknisfræði; svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

ArcticMass, Greiningar og ráðgjafastöð ríkisins, Íslensk erfðagreining.

Háskóli Íslands: Lyfjafraeðideild; efnafraeðideild; félagsvísindadeild; hagfræðideild; sálfræðideild; verkfræði- og náttúruvísindadeild.

Háskólinn í Reykjavík.

Erlendir samstarfsaðilar

Austurríki: Medical University of Vienna, Biomay AG Vienna; Paris Lodron University of Salzburg.

Bandaríkin: Mayo Clinic, Rocheser Minnesota; NYU School of Medicine, New York.

Bretland: Imperial College, London; Nuffield Department of Medicine and Department of Zoology; University of Oxford, Oxford, Pathogen Genomics, Wellcome Trust Sanger Institute, Hinxton; Royal Free Hospital, University College of London; University of Bristol; University of Oxford, Oxford; University of Bristol, School of Cellular and

Molecular Medicine. Institute of Food Research, Bristol University. Southampton Children Hospital. St Mary's Hospital London.

Danmörk: Copenhagen University, Statens Serum Institut, Copenhagen; Odense University Hospital.

Finnland: Department of Pediatrics, Kuopio University Hospital, Kuopio, Finland; Department of Pediatrics, Oulu University Hospital, Oulu, Finland; Department of Pediatrics, Turku University central hospital, Turku; Department of Pediatrics, Tampere University Hospital, Tampere; Helsinki University Central Hospital, Helsinki.

Frakkland: CEA Institute of Biology Technologies.

Grikkland: Kapodistrian University of Athens.

Holland: Academic Medical Center, HAL Allergy BV, Leiden; BIAL Aristegui, University Medical Centre Utrecht; Clinical Trial Centre Maastricht.

Noregur: Oslo University.

Pólland: Medical University of Lodz, Poland.

Spánn: Hospital Clinico San Carlos, BIAL Aristegui, Bilbao, Servicio Andaluz de Salud; Paediatric Infectious Disease Unit, Hospital 12 de Octubre, Madrid.

Svíþjóð: Karolinska Institute, Stockholm; Linköping University; Sahlgrenska University Hospital, Gothenburg.

Þýskalaland: Inst. of Pathology & Dpt. of Nephrology, Laboratory of Nephropathology

University Clinic of RWTH, Aachen.

Starfsmenn fræðisviðsins eru enn fremur í alþjóðlegu samstarfi í vísindarannsóknum í gegnum ýmis samvinnuverkefni (upptalning ekki tæmandi):

Food Allergy Specific Therapy (FAST) Study Group.

Nordic Society for Pediatric Hematology and Oncology (NOPHO).

The Rare Kidney Stone Consortium a part of the National Center for Advancing Translational Sciences (NCATS) Rare Diseases Clinical Research Network.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Ásgeir Haraldsson er í ritstjórn (editorial board member) Acta Paediatrica.

Viðar Örn Eðvarðsson er í ritstjórn (editorial board member) Pediatric Nephrology.

Þórður Þórkelsson er aðstoðarritstjóri Current Treatment Options in Pediatrics.

Doktorsritgerðir á árinu

Íris Kristinsdóttir. Vaccine preventable diseases in

Icelandic children - rotavirus, meningococcus, and influenza: We can do better. Læknadeild, Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi: Valtýr Stefánsson Thors. Umsjónarkennari: Ásgeir Haraldsson. Doktorsnefnd: Þórolfur Guðnason, Karl G. Kristinsson, Magnús Gottfredsson.

Sonja Baldursdóttir: Newborn respiratory support using distending pressure: the effect of interfaces and system design on performance and outcome. Karolinska University Hospital, Sweden. Leiðbeinendur: Baldvin Jónsson, Thomas Drevhammar og Snorri Donaldsson. Doktorsnefnd: Kajsa Bohlin-Blennow, Ola Andersson og Stefan Johansson.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Elín Óla Klemenzdóttir, Arna Ýr Karelsdóttir, **Valtýr Stefánsson Thors**. Hin mörgu andlit streptókoka af flokki A: Tilfellaröð ifarandi sýkinga af barnadeild. Læknablaðið. 2023 Sept;109(9):400-405. doi: 10.17992/lbl.2023.09.758.

Jens Stensrud, **Óskar Örn Óskarsson**, Helga Erlendsdóttir, **Valtýr Stefánsson Thors**. Heilahimnubólga hjá börnum á Íslandi af völdum pneumókoka: Sjúkratilfelli og yfirlit. Læknablaðið. 2023 Nov;109(11):504-507. doi: 10.17992/lbl.2023.11.767.

Ragna Kristín Guðbrandsdóttir, Engilbert Sigurðsson, Oddur Ingimarsson. Geðrof í kjölfar ADHD-lyfjameðferðar: Sjúkratilfelli. Læknablaðið. 2023 Jul 1;109(7-8):346-349. doi: 10.17992/lbl.2023.0708.753.

Ragnar Bjarnason, Shortages of medications in Iceland, Local reasons? Læknablaðið/The Icelandic Medical Journal in Læknablaðið, 2023, Nov;109(11),493. doi.org/10.17992/lbl.2023.11.765.

Tryggvi Helgason, Quis custodiet medicum? Læknablaðið/The Icelandic Medical Journal in Læknablaðið. Nov;109(09),387-394. doi.org/10.17992/lbl.2023.09.756.

Ásgeir Haraldsson, Research, knowledge and health-care service, Læknablaðið/The Icelandic Medical Journal in Læknablaðið, vol.109(06),279. doi.org/10.17992/lbl.2023.06.745.

Sigrún Þorsteinsdóttir, Long waiting list sand the need for multidisciplinary solutions, Læknablaðið/The Icelandic Medical Journal in Læknablaðið, vol.109(06),281, doi.org/10.17992/lbl.2023.06.746.

Ívar Sævarsson, **Soffía Guðrún Jónasdóttir**, **Berglind Jónsdóttir**, Weigh Loss in a Neonate- A case of Hypoadosteronism, Vol.109(01),18-21, doi.org/10.17992/lbl.2023.01.725.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Baldursdóttir S, **Dónaldsson SF**, Palleri E, Drevhammar T, Jonsson B. Respiratory outcomes

after delivery room stabilisation with a new respiratory support system using nasal prongs. Acta Paediatrica, International Journal of Paediatrics. 2023 apr.;112(4):719-725. doi: 10.1111/apa.16665.

Biedebach L, Óskarsdóttir M, Arnardóttir ES, Sigurdardóttir SE, **Clausen MV**, Sigurðardóttir Sp, Serwatko M, Islind AS. Anomaly detection in sleep: detecting mouth breathing in children. Data Mining and Knowledge Discovery. 2023 nóv. 13. doi: 10.1007/s10618-023-00985-x.

Björnsdóttir B, Hernandez UB, **Haraldsson Á**, **Thors VS**. Febrile Children with Pneumonia Have Higher Nasopharyngeal Bacterial Load Than Other Children with Fever. Pathogens. 2023 apr.;12(4):517. doi: 10.3390/pathogens12040517.

Björnsdóttir G, Chalmer MA, Stefánsdóttir L, Skúladóttir AT, Einarsson G, Andrésdóttir M, Beyter D, Ferkingstad E, Gretarsdóttir S, Halldorsson BV, Halldorsson GH, Helgadóttir A, Helgason H, Hjorleifsson Eldjarn G, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Jonsdóttir I, Knowlton KU, Nadauld LD, Lund SH, Magnusson OT, Melsted P, Moore KHS, Oddsson A, Olason PI, Sigurdsson A, Stefánsson OA, Saemundsdóttir J, Sveinbjornsson G, Tragante V, Unnsteinsdóttir U, Walters GB, Zink F, Rødevand L, Andreassen OA, Igland J, Lie RT, Haavik J, Banasik K, Brunak S, Didriksen M, T Bruun M, Erikstrup C, Kogelman LJA, Nielsen KR, Sørensen E, Pedersen OB, Ullum H; DBDS Genetic Consortium; Masson G, Thorsteinsdóttir U, Olesen J, **Luðvígsson P**, **Thorarensen Ó**, Björnsdóttir A, Sigurdardóttir GR, Sveinsson OA, Ostrowski SR, Holm H, Gudbjartsson DF, Thorleifsson G, Sulem P, Stefánsson H, Thorgeirsson TE, Hansen TF, Stefánsson K. Rare variants with large effects provide functional insights into the pathology of migraine subtypes, with and without aura. Nature Genetics. 2023 nóv.;55(11):1843-1853. doi: 10.1038/s41588-023-01538-0.

Butler MEB, Jansen van Rensburg MJ, Karani A, Mvera B, Akech D, Akter A, Forrest C, van Tonder AJ, Quirk SJ, Haraldsson GÆ, Bentley SD, Erlendsdóttir H, **Haraldsson Á**, Kristinsson KG, Scott JAG, Brueggemann AB. Nasopharyngeal competition dynamics are likely to be altered following vaccine introduction: bacteriocin prevalence and diversity among Icelandic and Kenyan pneumococci. Microbial genomics. 2023 júl.;9(7):001060. doi: 10.1099/mgen.0.001060.

👤 Demian KH, **Þórkelsson Þ**, **Sigfússon G**, **Dónaldsson SF**. Respiratory Disorders in Neonates Born by Elective Cesarean Section. Current Treatment Options in Pediatrics. 2023 jún.;9(2):45-58. doi: 10.1007/s40746-023-00266-1.

👤 **Dónaldsson SF**, Palleri E, Jonsson B, Drevhammar T. Transition of Extremely Preterm Infants from Birth to Stable Breathing: A Secondary Analysis of the CORSAD Trial. Neonatology. 2023 mar.;120(2):250-256. Epub 2023 jan. 23. doi: 10.1159/000528754.

Dudley IM, Sunguc C, Heymer EJ, Winter DL,

Teepen JC, Belle FN, Bárði E, Bagnasco F, **Guðmundsdóttir Þ**, Skinner R, Michel G, Byrne J, Øfstaas H, Jankovic M, Mazic MC, Mader L, Loonen J, Garwicz S, Wiebe T, Alessi D, Allodji RS, Haddy N, Grabow D, Kaatsch P, Kaiser M, Maule MM, Jakab Z, Gunnes MW, Terenziani M, Zaletel LZ, Kuehni CE, Haupt R, de Vathaire F, Kremer LC, Lähteenmäki PM, Winther JF, Hjorth L, Hawkins MM, Reulen RC. Risk of subsequent primary lymphoma in a cohort of 69,460 five-year survivors of childhood and adolescent cancer in Europe: The PanCareSurFup study. *Cancer*. 2023 feb. 1;129(3):426-440. doi: 10.1002/cncr.34561.

 Guðmundsdóttir JA, Thorgeirsdóttir S, Lundbäck V, Göngrich C, Lingman Framme J, Kindgren E, Rydenman K, Ludviksson BR, Bjarnadóttir H, Rúnarsdóttir S, Nilsson S, Zetterström RH, Ekwall O, Lindgren S. Normal neonatal TREC and KREC levels in early onset juvenile idiopathic arthritis. *Clinical Immunology*. 2023 apr.;249:109277. doi: 10.1016/j.clim.2023.109277.

Kallen EJJ, Revers A, Fernández-Rivas M, Asero R, Ballmer-Weber B, Barreales L, Belohlavkova S, de Blay F, **Clausen MV**, Dubakiene R, Ebisawa M, Fernández-Perez C, Fritsche P, Fukutomi Y, **Gíslason D**, Hoffmann-Sommergruber K, Jedrzejczak-Czechowicz M, Knulst AC, Kowalski ML, Kralimarkova T, Lidholm J, Metzler C, Mills ENC, Papadopoulos NG, Popov TA, Purohit A, Reig I, Seneviratne SL, Sinaniotis A, Takei M, Versteeg SA, Vassilopoulou AE, Vieths S, Welsing PMJ, Zwinderman AH, Le TM, Van Ree R. A European-Japanese study on peach allergy: IgE to Pru p 7 associates with severity. *Allergy*. 2023 Sept;78(9):2497-2509. Epub 2023 Jun 19. doi: 10.1111/all.15783.

Krali O, Marincevic-Zuniga Y, Arvidsson G, Enblad AP, Lundmark A, Sayyab S, Zachariadis V, Heinänen M, Suhonen J, Oksa L, Vepsäläinen K, Öfverholm I, Barbany G, Nordgren A, Lilljebjörn H, Fioretos T, Madsen HO, Marquart HV, Flaegstad T, Forestier E, **Jónsson ÓG**, Kanerva J, Lohi O, Norén-Nyström U, Schmiegelow K, Harila A, Heyman M, Lönnnerholm G, Svänen AC, Nordlund J. Multimodal classification of molecular subtypes in pediatric acute lymphoblastic leukemia. *npj Precision Oncology*. 2023 des.;7(1):131. doi: 10.1038/s41698-023-00479-5.

 Kristinsdóttir Í, **Haraldsson Á**, Brynjólfsson SF, Helgason T, Lúðvíksson BR, Giancchetti E, Razzano I, Montomoli E, **Thors VS**. Obesity in adolescents does not influence early immune responses to influenza vaccination. *Infectious diseases (London, England)*. 2023 jún.;55(6):415-424. doi: 10.1080/23744235.2023.2195491.

 Kristinsdóttir I, Visser LJ, Miellel WR, Mariman R, Pluister G, Haraldsson G, **Haraldsson A**, Trzcinski K, **Thors V**. Meningococcal carriage in children and young adults: a cross-sectional and longitudinal study, Iceland, 2019 to 2021. *Euro Surveill*. 2023 Sep;28(39):2300215. doi: 10.2807/1560-7917.ES.2023.28.39.2300215. PMID: 37768562; PMCID: PMC10540516.

Lam HCY, Neukirch C, Janson C, Garcia-Aymerich J, **Clausen MV**, Idroso NS, Demoly P, Bertelsen RJ, Ruiz LC, Raheerich C, Jarvis DL. Food hypersensitivity: an examination of factors influencing symptoms and temporal changes in the prevalence of sensitization in an adult sample. *European Journal of Clinical Nutrition*. 2023 ágú.;77(8):833-840. Epub 2023 mar. 24. doi: 10.1038/s41430-023-01284-w.

Norman M, Padkaer Petersen J, Stensvold HJ, **Pörkelsson Þ**, Helenius K, Brix Andersson C, Ørum Cueto H, Domellöf M, Gissler M, Heino A, Håkansson S, Jonsson B, Klingenberg C, Lehtonen L, Metsäranta M, Rønnestad AE, Trautner S. Preterm birth in the Nordic countries-Capacity, management and outcome in neonatal care. *Acta paediatrica (Oslo, Norway : 1992)*. 2023 júl.;112(7):1422-1433. Epub 2023 mar. 13. doi: 10.1111/apa.16753.

Oddsón A, Sulem P, Sveinbjörnsson G, Arnadóttir GA, Steinhorsdóttir V, Halldorsson GH, Atlason BA, Oskarsson GR, Helgason H, Nielsen HS, Westergaard D, Karjalainen JM, Katrinardóttir H, Fridriksdóttir R, Jensson BO, Tragante V, Ferkingstad E, Jonsson H, Gudjonsson SA, Beyter D, Moore KHS, Thordardóttir HB, Kristmundsdóttir S, Stefánsson OA, Rantapää-Dahlqvist S, Sonderby IE, Didriksen M, Stridh P, Haavik J, Tryggvadóttir L, Frei O, Walters GB, Kockum I, Hjalgrim H, Olafsdóttir TA, Selbaek G, Nyegaard M, Erikstrup C, Brodersen T, Saevarsdóttir S, Olsson T, Nielsen KR, **Haraldsson Á**, Bruun MT, Hansen TF; DBDS Genomic Consortium; Steingrimsdóttir T, Jacobsen RL, Lie RT, Djurovic S, Alfreðsson L, Lopez de Lapuente Portilla A, Brunak S, Melsted P, Halldorsson BV, Saemundsdóttir J, Magnusson OT, Padyukov L, Banasik K, Rafnar T, Askling J, Klareskog L, Pedersen OB, Masson G, Havdahl A, Nilsson B, Andreassen OA, Daly M, Ostrowski SR, Jonsdóttir I, Stefánsson H, Holm H, Helgason A, Thorsteinsdóttir U, Stefánsson K, Gudbjartsson DF. Deficit of homozygosity among 1.52 million individuals and genetic causes of recessive lethality. *Nature Communications*. 2023 jún. 10;14(1):3453. doi: 10.1038/s41467-023-38951-2.

Somaskandhan P, Leppänen T, Terrill PI, Sigurdardóttir S, Arnadóttir ES, Ólafsdóttir KA, Serwatko M, Sigurdardóttir SP, **Clausen MV**, Töyräs J, Korkalainen H. Deep learning-based algorithm accurately classifies sleep stages in preadolescent children with sleep-disordered breathing symptoms and age-matched controls. *Frontiers in Neurology*. 2023 apr. 14;14:1162998. doi: 10.3389/fneur.2023.1162998.

Sveinbjörnsson G, Benediktsdóttir BD, **Sigfússon G**, Norland K, Davíðsson OB, Þórólfsdóttir RB, Tragante V, Arnadóttir GA, Jensson BO, Katrinardóttir H, Friðriksdóttir R, Guðmundsdóttir H, Ægisdóttir HM, Friðriksson B, Þorgeirsson G, Magnússon V, Oddsón A, Sulem P, Gudbjartsson DF, Hólm H, Arnar DO, Stefánsson K. Screening for Rare Coding Variants That Associate With the QTc Interval in Iceland. *Journal of the American Heart*

Association. 2023 júl. 18;12(14):e029845. doi: 10.1161/JAHA.123.029845.

Egísson E, **Bjarnason R**, Njardvik U. Usage and Daily Attrition of a Smartphone-Based Health Behavior Intervention: Randomized Controlled Trial. *JMIR Mhealth Uhealth*. 2023 Jun 26;11:e45414. doi: 10.2196/45414. PMID: 37358888; PMCID: PMC10337294.

Thorsteinsdóttir S, Bjarnason R, Eliasdóttir HG, Olafsdóttir AD, Body Composition in Fussy-Eating Children, with and without Neurodevelopmental Disorders, and Their Parents, Following a Taste Education Intervention. *Nutrients*. 2023 Jun 18;15(12):2788. doi: 10.3390/nu15122788.

Bergemann N, **Jonsdóttir B**, Nilsson AL, Lantz M, Lind A. Prevalence of Thyroid Peroxidase and Thyroglobulin Autoantibodies in the Swedish Population. *Exp Clin Endocrinol Diabetes*. 2023 Sep;131(9):456-462. doi: 10.1055/a-2096-9641. Epub 2023 Jun 28. PMID: 37380031.

Ritverk – ritýrnir bókarkafar, stór alþjóðleg útgáfufyrirtæki

Unnur A Thorsteinsdóttir, Hrafnhildur L Runólfsson, **Vidar O Edvardsson**, Runolfur Pálsson, Margret Thorsteinsdóttir. Simplification of Home Urine Sampling for Measurement of 2, 8-Dihydroxyadenine in Patients with Adenine Phosphoribosyltransferase Deficiency. In : Patient Centric Blood Sampling and Quantitative Bioanalysis, 277-295. John Wiley & Sons, Inc.

Bráðalæknisfræði

Forstöðumaður: Hjalti Már Björnsson lektor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Á fræðasviðinu er unnið að fjölbreyttum rannsóknum er varða orsakir, greiningu og meðferð bráðra veikinda og slysa. Meðal rannsóknarverkefna eru greiningar á áverkum út frá orsökum slysa, árangur sérhæfðrar meðferðar svo sem hópslysa viðbragða, endurlífgunar og öndunarvegamedferðar.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Hjalti Már Björnsson. Áratugur höfuðverka aldraðra á Íslandi.

Rannsóknasjóður RANNÍS

Doktorsnemastyrkir Klínískar rannsóknir og lýðheilsa

Lára Ósk Eggertsdóttir Claessen. Afleiðing heilahristings hjá íþróttakönnum, taugasálfræðileg skerðing, andleg liðan og lífsgæði - möguleg vanstarfsemi á heiladlingi.

Doktorsnemar

Drifa Jónasdóttir. Kostnaður Landspítala vegna heimilisoðbeldis; Umfang, eðli og kostnaður vegna karlmanna sem beita konur heimilisoðbeldi á Íslandi árin 2013-2014. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Brynjólfur Mogensen. Aðrir í doktorsnefnd: Sigrún Helga Lund, Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Þórhildur Línal.

Rasmus Erik Strandmark. Leiðbeinandi: Hjalti Már Björnsson. Aðrir í doktorsnefnd: Karl Fannar Gunnarsson, Margrét Ólafía Tómasdóttir, Aðalsteinn Guðmundsson.

Meistaraneimar

Guðrún Svanhvít S. Michelsen. Mat á umfangi og eðli fyrirspurna í eitrunarmiðstöð Landspítala og verklagi við svörin. Lyfjafraeði, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Freyja Jónsdóttir. Samstarfsaðilar: Curtis P. Snook, Helena Línal, Guðborg Auður Guðjónsdóttir.

Þorbjörg Andrea Friðriksdóttir. Parasetamóleitrani á Landspítala: Umfang og eðli eitruna og verklagi við meðhöndlun. Lyfjafraeði, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Freyja Jónsdóttir. Samstarfsaðilar: Curtis P. Snook, Einar S. Björnsson, Helena Línal.

Læknar í framhaldsnámi

Aaron Palomares, Alda Kristín Guðbjörnsdóttir, Bjarnþór Ingi Sigurjónsson, Dagbjört G Guðbrandsdóttir, Dagmar Ýr Arnardóttir, Eva Hrund Hlynsdóttir, Eva Línal Ingadóttir, Éva Margit Tóth, Guðrún Björg Steingrimsdóttir, Guðrún I Þorgeirsdóttir, Guðrún Katrín Oddsdóttir, Helga Margrét Þorsteinsdóttir, Jóhanna Brynjarsdóttir, Jón Tómas Jónsson, Kristín Sólveig Kristjánsdóttir, Lára Ósk Eggertsdóttir Claessen, Nils Danielsson, Páll Óli Ólason, Ragnheiður Anna Þórsdóttir, Sara Margrét Guðnýjardóttir, Sasan Már Nobakht, Sirithip K. Champarlee, Steinar Orri Hafþórsson, Unnur Ósk Stefánsdóttir, Þórir Bergsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala og Háskóla Íslands

Hjúkrunarfræði, lyflæknisfræði, skurðlæknisfræði, svæfingalæknisfræði.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Vicente Sánchez-Brunete Ingelmo, Revista Española de Urgencias y Emergencias, Spanish Journal of Acute and Emergency Care.

Ritverk – vísindagreinar í erlendum tímaritum

👤 **Björnsson HM**, Bjørnsen LP, Skjærbaek CB, Hruska K, Palomäki A; Nordic EM Study Group. Current postgraduate training in emergency medicine in the Nordic countries. BMC Medical Education. 2023 jún. 23;23(1):469. doi: 10.1186/s12909-023-04430-x.

Reda F, **Kjartansson H**, Jeffery SLA. Use of Fish Skin Graft in Management of Combat Injuries Following Military Drone Assaults in Field-Like Hospital Conditions. Military Medicine. 2023 nóv. 3;188(11-12):e3377-e3381. Epub 2023 feb. 15. doi: 10.1093/milmed/usad028.

Kotronoulas A, de Lomana AL, Einarsdóttir HK, **Kjartansson H**, Stone R, Rolfsson Ó. Fish Skin Grafts Affect Adenosine and Methionine Metabolism during Burn Wound Healing. Antioxidants. 2023 Dec 5;12(12):2076. https://doi.org/10.3390/antiox12122076

Claessen LÓ, Kristjánsdóttir H, Jónsdóttir MK, Lund SH, Kristensen IS, Sigurjónsdóttir HÁ. Screening for possible hypopituitarism following mild traumatic brain injury: The first all-female study. Who do we need to evaluate further? 1. NeuroRehabilitation. 2023 Jan 1;52(2):259-71. http://doi.org/10.3233/NRE-236001

Ritverk – vísindagreinar í innlendum tímaritum

Ásta Evalía Hrafnkelsdóttir, **Hjalti Már Björnsson**, Jón Pálmi Óskarsson, Steinþór Runólfsson. Þjálfun landsbyggðarlækna í meðhöndlun slasaðra og bráðveikra. Læknablaðið. 2023 Jún;109(6):283-290. doi: 10.17992/ibl.2023.06.747.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 1

Fyrirlestrar á erlendum ráðstefnum: 3

Veggspjöld á alþjóðlegum ráðstefnum: 2

Endurhæfingarlæknisfræði/ Sjúkrþjálfun

Forstöðumaður: Magdalena Ásgeirsdóttir yfirlæknir

Sjúkrþjálfarar tengiliðir: Ragnheiður S. Einarsdóttir yfirsjúkrþjálfari

Læknisfræðileg endurhæfing Tengiliður: Magdalena Ásgeirsdóttir yfirlæknir

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Rannsókn á áhrif raförvunar á mænurætur sérstaklega með tilliti til að draga úr sispennu. Faraldsfræði mænuskaða ásamt samanburði á faraldsfræði hryggbrota með og án mænuskaða. Gæðastarf og rannsóknir í tengslum við Norræna mænuskaðaskrá, Nordic Spinal Cord Injury Registry (NordicSCIR). Icelandic SCI registry (IceSCIR) er hluti af þessum gagnagrunn og gæðaskjólum (quality registry).

Doktorsnemi

Ingibjörg Tómasdóttir. Klínísk einkenni og reynsla fullorðinna einstaklinga með mænuskaða (SCI) á

Íslandi. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Marianne E. Klinke. Meðleiðbeinandi: Helga Jónsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Páll Ingvarsson, Rúnar Vilhjálmsson.

Meistaraneimar

Belinda Chenery, Effect of Transcutaneous Spinal Cord Stimulation on Spasticity, Pain, Mobility and Sleep in Community Dwelling Individuals Post-Stroke: a single-case withdrawal design. Námsbraut í sjúkrþjálfun, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Anestis Divanougliou. Aðrir í meistaranefnd: Guðbjörg Ludvígsdóttir, Þórður Helgason.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala Háskólinn í Reykjavík, Heilbrigðisverkfæðideild.

Háskóli Íslands, sjúkrþjálfaraskor Læknadeild.

Erlendis samstarfsaðilar

Austurríki: Medizinische Universität Wien,

Þýskaland: Center for Medical Physics and Biomedical Engineering, Karlsruhe Institut für Technologie.Sjúkrþjálfun

Tengiliðir: Ragnheiður Einarsdóttir yfirsjúkrþjálfari

Meistaraneimar

Anna Sóley Jensdóttir. Áhrif styrktarþjálfunar meðan á blóðskilun stendur á líkamlega virkni, vöðvakrampa, svefn og syfju. Námsbraut í sjúkrþjálfun. Háskóli Íslands. Leiðbeinandi Sólborg Björg Hermundsdóttir.

Agnes Dís Brynjarsdóttir. Árangur hjartaendurhæfingar á afkastagetu einstaklinga eftir Tavi aðgerð. Námsbraut í sjúkrþjálfun. Háskóli Íslands. Leiðbeinandi Kristín Elísabet Hólmgæirdóttir.

Þóra Kristín Bergsdóttir. Líkamlegt heilsufar ári eftir útskrift af gjörgæslu vegna alvarlegrar COVID-19 sýkingar. Námsbraut í sjúkrþjálfun. Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Ólöf Ragna Ámundadóttir.

Steinunn Þórðardóttir. Sálrænt heilsufar ári eftir útskrift af gjörgæslu vegna alvarlegrar COVID-19 sýkingar. Námsbraut í sjúkrþjálfun. Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Ólöf Ragna Ámundadóttir.

Agnar Þorláksson. Próffræðilegir eiginleikar Modified Barthel Index. Námsbraut í sjúkrþjálfun. Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Ólöf Ragna Ámundadóttir.

Karitas Guðrún Fanndal. Hugsmíðaréttmæti íslenskrar þýðingar á spurningalista um miðlæga verkjanæmingu. Námsbraut í sjúkrþjálfun. Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Guðbjörg Þóra Andrésdóttir og Halldóra Eyjólfsdótti

Kristjana Ýr Þórðardóttir. Spurningalistinn Central sensitization inventory (CSI) - Áreiðanleiki

íslenskrar þýðingar. Námsbraut í sjúkráþjálfun. Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Guðbjörg Þóra Andrésdóttir og Halldóra Eyjólfssdóttir.

Gunnar Aðalsteinn Gunnlaugsson. Áreiðanleiki og réttmæti íslenskrar þýðingar á Elderly mobility scale. Námsbraut í sjúkráþjálfun. Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Guðbjörg Þóra Andrésdóttir.

Þorsteinn Atli Kristjánsson. Áhrif þjálfunar hreyfikerfis öndunar á lungnarúmmál einstaklinga með langvinna þverlómun. Leiðbeinandi: María Ragnarsdóttir, Magnea Heiður Unnarsdóttir og Brynja Ingólfssdóttir.

Aníta Sif Rúnarsdóttir. Heiti verkefnis: Jafnvægismat með notkun tregðuskynjara á höfði. Leiðbeinendur: Atli Ágússon, PhD, dósent Háskóla Íslands og Jóna Marín Ólafsdóttir, PhD, forstöðumaður rannsókna hjá NeckCare. Meðrannsakandi: Bergþóra Baldursdóttir, PhD.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Sidekick - Stafraen forvarnar- og heilbrigðisþjónusta fyrir einstaklinga með hjartasjúkdóma - Landspítali (landspitali.is) <https://www.landspitali.is/sjuklingar-adstandendur/raedsluefni/sidekick-stafraen-forvarnar-og-heilbrigdisthjonusta-fyrir-einstaklinga-med-hjartasjukdoma/>

Friðný María Þorsteinsdóttir, Guðjón Gunnarsson, Katarzyna Magdalena Maniakowska, Magdalena Bzinkowska, Sveinn Hilmarsson, Breki Þór Sveinsson, Steinunn Þórðardóttir & Svana Ösp Kristmundsdóttir.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala Háskóli Íslands og Háskólinn í Reykjavík.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Majcen Rosker Z, Kristjánsson E, Vodicar M. How well can we detect cervical driven sensorimotor dysfunction in concussion patients? An observational study comparing patients with idiopathic neck pain, whiplash associated disorders and concussion. *Gait and Posture*. 2023 mar.;101:21-27. doi: 10.1016/j.gaitpost.2023.01.011.

Majcen Rosker Z, Mocnik G, Kristjánsson E, Vodicar M, Rosker J. Pupillometric parameters of alertness during unpredictable but not predictable smooth pursuit neck torsion test are altered in patients with neck pain disorders: a cross-sectional study. *Experimental Brain Research*. 2023 ágú.;241(8):2069-2079. doi: 10.1007/s00221-023-06648-z.

Malkin A, Gunnarsson KF, Axenova K. Self-Care for Behavior Analysts: A Guide to Eating Fewer Doughnuts and Taking More Naps. *Í People Skills for Behavior Analysts*. Taylor and Francis/ Balkema. 2023. s. 27-48 doi: 10.4324/9781003300465-5.

Malkin A, Gunnarsson KF, Thomson K, Tewogbola PO, Jacobs EA. Using Behavioral Economics to

Inform Behavior Analyst Regulation Fees in Ontario. *Behavior Analysis in Practice*. 2023 nóv. 29. doi: 10.1007/s40617-023-00886-x

O'Neill P, Magnacca C, Gunnarsson KF, Khokhar N, Koudys J, Malkin A. Cultural Responsiveness in Behavior Analysis: Provider and Recipient Perceptions in Ontario. *Behavior Analysis in Practice*. 2023 ágú. 1. Epub 2023 ágú. 1. doi: 10.1007/s40617-023-00825-w.

Þátttaka í rannsókn og greinaskrif:

Sigrún B. Bergmundsdóttir og Karítas Ólafsdóttir sjúkráþjálfarar tóku þátt í rannsókn á sjúklingum sem komu á Greiningarmóttöku á Landakoti og greinaskrifum um hana í samstarfi við Ingibjörgu Hjaltadóttur hj.fr. og Önnu Björgu Jónsdóttur lækni. Greinaskrifin fóru að miklu leyti fram í fyrra, 2023. Greinin hefur verið send á ritstjórn Hjúkrunarblaðsins til birtingar 16.2.2024 en ekki hefur enn fengist svar.

Eldra fólk sem kom á bráðamóttöku og var vísað á greiningarmóttöku öldrunarlækningadeildar: heilsufar og afdrif.

Ingibjörg Hjaltadóttir, Karítas Ólafsdóttir, Sigrún Berglind Bergmundsdóttir, Anna Björg Jónsdóttir.

Fæðinga- og kvensjúkdómalækningar

Forstöðumaður: Þóra Steingrimsdóttir prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Skráning og árangur meðferðar á krabbameinum í kynfærum kvenna. Leghálskrabbamein. Microwave treatment in uterine disease. Endometriosis. Krabbamein og þungun/frjósemi. Fósturhjártsláttarrit. Fæðingafraeði; úrvinnsla úr gögnum Fæðingaskrár Embættis landlæknis. Bakgrunnur og ástæður góðs árangurs í mæðraværd og fæðingþjónustu á Íslandi. Meðgöngueitrun. Ómskoðun í fæðingu. Andvana fæðingar.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður Landspítala

Hulda Hjartardóttir. Tengsl staðsetningar fósturhúfuðs í grind og útkomu fæðingar.

Jóhanna Gunnarsdóttir. Mat á notagildi nýjasta sænska fósturvaxtarritsins í íslensku þýði.

Jóhanna Gunnarsdóttir. Viðhorf til notkunar hjartamagnýls á meðgöngu og meðferðarheldni.

Þóra Steingrimsdóttir. Þungunarrof á Landspítala Aðferðir, árangur og fylgikvillar.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands Ragnheiður Ingibjörg Bjarnadóttir.

Andvanafæðingar á Íslandi 1996-2020; endurmat og flokkun fylgjurannsóknna.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Jóhanna Gunnarsdóttir. Öryggi hjartamagnylmeðferðar á meðgöngu.

NFOG fund. Rannsóknasjóður NFOG (Nordic Federation of societies of Obstetrics and Gynecology)

Jóhanna Gunnarsdóttir. Norrænt samstarfsverkefni um vaxtarkúrfur fósturs.

Doktorsnemar

Ragnheiður Ingibjörg Bjarnadóttir, HÍ, fæðinga- og kvensjúkdómalæknir og lektor. Titill: Tíðni og orsakir andvana fæðinga á Íslandi síðasta aldarfjórðung. Leiðbeinendur: Jóhanna Gunnarsdóttir og Karin Pettersson (Karolinska Institutet).

Ásdís Kristjánsdóttir, HÍ, lækni. Titill: Faraldsfræði, einkenni, frumulffræðilegar breytingar og frumskrið í legslímufлакki. Umsjónarkennari: Þórarinn Guðjónsson Leiðbeinendur: Reynir Tómas Geirsson, og Krina Zondervan (Oxford).

Guðný Jónsdóttir, Karolinska Institutet, sérfræðilæknir. Titill: Microwave ablation as treatment for uterine disease. Leiðbeinandi: Helena Kopp-Kallner, KI

Brynhildur Tinna Birgisdóttir, Karolinska Institutet, sérfræðilæknir. Diagnosis of intraamniotic infection after preterm prelabor rupture of membranes. Leiðbeinandi: Malin Holzman, KI.

Hlín Kristbergisdóttir, HR, sálfræðingur. Samverkandi áhrif áfalla í æsku og líðanar á meðgöngu á fæðingarútkomu. Leiðbeinendur: Jón Friðrik Sigurðsson og Heiðís Valdimarsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Þóra Steingrimsdóttir og Linda Bára Lýðsdóttir.

Jill Peterson, HÍ, við félagsfræði-, mannfræði- og þjóðfræðideild, félagsvísindasviði Hnattræn heilsa, global health. Assessing potential family planning service denial and its outcomes: a mixed method cohort study in Malawi. Um aðgengi að getnaðarvörnum í Malawi. Doktorsvörn 17. maí 2023. Leiðbeinendur: Geir Gunnlaugsson og John Steinback (USA). Aðrir í doktorsnefnd: Þóra Steingrimsdóttir.

Jamie Lynn Ontiveros, lýðheilsa. Sykursýki á meðgöngu. Leiðbeinandi: Kristjana Einarsdóttir, Jóhanna Gunnarsdóttir meðleiðbeinandi.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan LSH

Íslensk erfðagreining. Lífvísindasetur læknadeildar HÍ. Miðstöð lýðheilsuvísinda HÍ. Lyfjfræðideild HÍ. Næringarfræðideild HÍ. Háskólinn á Akureyri

Erlendir samstarfsaðilar

Skotland. Edinburgh University

Nefndir

Jóhanna Gunnarsdóttir situr í vísindanefnd NFOG - Nordic Federation of Societies of Obstetrics and Gynecology.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Póra Steingrimsdóttir í ritstjórn AOGS (Acta Obstetricia Gynecologica Scandinavica). Ritstjóri Ganesh Acharya.

Póra Steingrimsdóttir í ritstjórn NFOG textbook. Rafræn textabók á vegum NFOG (Nordic Federation of Societies of Obstetrics and Gynecology) í fæðinga- og kvensjúkdómalækningum fyrir læknanema. Aðalritstjóri Niels Ulbjerg. <https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/opslag-og-vaerktoejer/laereboeger/obstetrics-gynecology/>

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Hera Birgisdóttir, Thor Aspelund, **Reynir Tómas Geirsson**. Mæðradauði á Íslandi 1976-2015. Læknablaðið. 2023 mar. 1;109(3):134-140. doi: 10.17992/ibl.2023.03.734.

Ingibjörg Eirisdóttir, Elinborg J Ólafsdóttir, Laufey Tryggvadóttir, **Póra Steingrimsdóttir**. Brijóstagjöf íslenskra kvenna, tímalengd og þróun á heilli öld. Læknablaðið. 2023 Dec 1;109(12):551-558. doi: 10.17992/ibl.2023.12.771.

Karen Sól Sævarsdóttir, Emma Marie Swift, Kristjana Einarsdóttir, **Jóhanna Gunnarsdóttir**. Blæðing eftir fæðingu einbura á Íslandi árin 2013–2018, nýgengihlutfall og áhættuþættir. Læknablaðið. 2023 Jul 1;109(7-8):331-337. doi: 10.17992/ibl.2023.0708.751.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

de Bruin O, Engjom H, Vousden N, Ramakrishnan R, Aabakke AJM, Åyräs O, Donati S, **Jónasdóttir E**, Knight M, Overtom EM, Salvatore MA, Sturkenboom MCJM, Swanvik T, Varpula R, Vercoutere A, Bloemenkamp KWM; INOSS COVID-19 Working Group. Variations across Europe in hospitalization and management of pregnant women with SARS-CoV-2 during the initial phase of the pandemic: Multi-national population-based cohort study using the International Network of Obstetric Survey Systems (INOSS). Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica. 2023 nóv.;102(11):1521-1530. doi: 10.1111/aogs.14643.

Eggebø TM, **Benediktsdóttir S**, **Hjartardóttir H**, Salvesen K, Volløysaug I. Ultrasound examination of the pelvic floor during active labor: A longitudinal cohort study. Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica. 2023 sep.;102(9):1203-1209. doi: 10.1111/aogs.14620.

Kristbergisdóttir H, Valdímarsdóttir HB, **Steingrimsdóttir Þ**, Sigurvinsdóttir R, Skulason S,

Lydsdóttir LB, Jonsdóttir SS, Olafsdóttir H, Sigurdsson JF. The role of childhood adversity and prenatal mental health as psychosocial risk factors for adverse delivery and neonatal outcomes. General Hospital Psychiatry. 2023 nóv. 1;85:229-235. doi: 10.1016/j.genhosppsy.2023.10.010.

Kristjánsdóttir Á, Rafnsson V, **Geirsson RT**. Comprehensive evaluation of the incidence and prevalence of surgically diagnosed pelvic endometriosis in a complete population. Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica. 2023 okt.;102(10):1329-1337. Epub 2023 mar. 25. doi: 10.1111/aogs.14556.

Ontiveros JL, **Gunnarsdóttir J**, Guðnadóttir SA, Aspelund T, Einarsdóttir K. Twin birth rates and obstetric interventions in Iceland: A nationwide study from 1997 to 2018. International Journal of Gynecology and Obstetrics. 2023 okt.;163(1):226-233. Epub 2023 maí 2. doi: 10.1002/ijgo.14817.

Rahmioglu N, Mortlock S, Ghiasi M, Møller PL, Stefansdóttir L, Galarneau G, Turman C, Danning R, Law MH, Sapkota Y, Christofidou P, Skarp S, Giri A, Banasik K, Krassowski M, Lepamets M, Marciniak B, Nöukas M, Perro D, Sliz E, Sobalska-Kwapis M, Thorleifsson G, Topbas-Selcuki NF, Vítónis A, Westergaard D, **Árnadóttir R**, Burgdorf KS, Campbell A, Cheuk CSK, Clementi C, Cook J, De Vivo I, DiVasta A, Dorien O, Donoghue JF, Edwards T, Fontanillas P, Fung JN, **Geirsson RT**, Girling JE, Harkki P, Harris HR, Healey M, Heikinheimo O, Holdsworth-Carson S, Hostettler IC, Houlden H, Houshdaran S, Irwin JC, Jarvelin MR, Kamatani Y, Kennedy SH, Kepka E, Kettunen J, Kubo M, Kulig B, Kurra V, Laivuori H, Laufer MR, Lindgren CM, MacGregor S, Mangino M, Martin NG, Matalliotaki C, Matalliotakis M, Murray AD, Ndungu A, Nezhat C, Olsen CM, Opoku-Anane J, Padmanabhan S, Paranjpe M, Peters M, Polak G, Porteous DJ, Rabban J, Rexrode KM, Romanowicz H, Saare M, Saavalainen L, Schork AJ, Sen S, Shafir AL, Siewierska-Górska A, Słomka M, Smith BH, Smolarz B, Szaflik T, Szyłło K, Takahashi A, Terry KL, Tomassetti C, Treloar SA, Vanhie A, Vincent K, Vo KC, Werring DJ, Zeggini E, Zervou MI; DBDS Genomic Consortium; FinnGen Study; FinnGen Endometriosis Taskforce; Celmatix Research Team; 23andMe Research Team; Adachi S, Buring JE, Ridker PM, D'Hooghe T, Goulielmos GN, Hapangama DK, Hayward C, Horne AW, Low SK, Martikainen H, Chasman DI, Rogers PAW, Saunders PT, Sirota M, Spector T, Strapagiel D, Tung JY, Whiteman DC, Giudice LC, Velez-Edwards DR, Uimari O, Kraft P, Salumets A, Nyholt DR, Mägi R, Stefansson K, Becker CM, Yurttas-Beim P, Steinhorsdóttir V, Nyegaard M, Missmer SA, Montgomery GW, Morris AP, Zondervan KT. The genetic basis of endometriosis and comorbidity with other pain and inflammatory conditions. Nature Genetics. 2023 mar.;55(3):423-436. doi: 10.1038/s41588-023-01323-z.

Sigurðardóttir Þ, **Steingrimsdóttir Þ**, **Geirsson RT**, Halldórsson ÞI, Aspelund T, Bø K. Postpartum pelvic organ prolapse and pelvic floor muscle

training: secondary analysis of a randomized controlled trial of primiparous women. International Urogynecology Journal. 2023 jún.;34(6):1319-1326. Epub 2023 mar. 30. doi: 10.1007/s00192-023-05502-8.

Solé-Navais P, Flatley C, Steinhorsdóttir V, Vaudel M, Juodakis J, Chen J, Laisk T, LaBella AL, Westergaard D, Bacelis J, Brumpton B, Skotte L, Borges MC, Helgeland Ø, Mahajan A, Wielscher M, Lin F, Briggs C, Wang CA, Moen GH, Beaumont RN, Bradfield JP, Abraham A, Thorleifsson G, Gabrielsen ME, Ostrowski SR, Modzelewska D, Nohr EA, Hypponen E, Srivastava A, Talbot O, Allard C, Williams SM, Menon R, Shields BM, Sveinbjornsson G, Xu H, Melbye M, Lowe W Jr, Bouchard L, Oken E, Pedersen OB, Gudbjartsson DF, Erikstrup C, Sørensen E; Early Growth Genetics Consortium; Estonian Biobank Research Team; Danish Blood Donor Study Genomic Consortium; Lie RT, Teramo K, Hallman M, Juliusdóttir T, Hakonarson H, Ullum H, Hattersley AT, Sletner L, Meriäldi M, Rifas-Shiman SL, **Steingrimsdóttir Þ**, Scholtens D, Power C, West J, Nyegaard M, Capra JA, Skogholt AH, Magnus P, Andreassen OA, Thorsteinsdóttir U, Grant SFA, Qvigstad E, Pennell CE, Hivert MF, Hayes GM, Jarvelin MR, McCarthy MI, Lawlor DA, Nielsen HS, Mägi R, Rokas A, Hveem K, Stefansson K, Feenstra B, Njolstad P, Muglia LJ, Freathy RM, Johansson S, Zhang G, Jacobsson B. Genetic effects on the timing of parturition and links to fetal birth weight. Nature Genetics. 2023 apr. 3;55(4):559-567. Epub 2023 apr. 3. doi: 10.1038/s41588-023-01343-9.

Geðsjúkdómafræði

Forsöðumaður: Engilbert Sigurðsson prófessor

Almenn geðlæknisfræði, forsvarsmáður: Engilbert Sigurðsson prófessor

Barna- og unglíngageðlæknisfræði, forsvarsmáður: Bertrand Lauth dósent

Sálarfræði, forsvarsmáður: Berglind Guðmundsdóttir prófessor

Almenn geðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Engilbert Sigurðsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Rannsóknir á geðrofsjúkdómum og lyndisröskunum: svipgerð, taugasálfræði, erfðafræði, meðferð meðferðarþrás geðklofa, nýgengi geðklofa og tengdra geðrofsjúkdóma. Rannsóknir á algengi ADHD hjá börnum og fullorðnum hér á landi. Rannsóknir á alvarlegum geðrænum aukaverkunum ADHD-lyfjameðferðar. Langtíma aukaverkanir geðrofslyfja og lítíums. Hugræn meðferð algengra geðraskana svo sem lyndis- og kvíðaraskana og atferlisvirkjun einstaklinga í geðlæðum sem hluta af

geðhvörfum. Meðferðarþrátt þunglyndi og meðferð þess. Þróun meðferðarleiða til að meðhöndla slíkt þunglyndi. Rannsóknir á hvaða vímuegjaferu helst notaðir til að sprauta í æð hér á landi. Notkun snjalltækja sem liðar í eftirfylgd og mati á einstaklingum með geðraskanir.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Oddur Ingimarsson. Data-driven and Digital Psychiatric Healthcare.

Oddur Ingimarsson. Nauðungarvistanir á Landspítala frá 2014 til 2024

Minningargjafasjóður Landspítala

Oddur Ingimarsson lektor í geðlæknisfræði og geðlæknir í geðþjónustu LSH hlaut einn fjögurra verðlaunastyrkja sem úthlutað var úr sjóðnum á Vísindum á vordögum 2023. Meðumsækjendur og samstarfsaðilar: Ragna Kristín Guðbrandsdóttir læknanemi, Halldóra Jónsdóttir dósent og yfirlæknir, Engilbert Sigurðsson prófessor og yfirlæknir. Rannsókn: Kanna tíðni geðrofs og manía meðal fullorðinna einstaklinga sem fá ADHD lyfjum ávísað á Íslandi og hvernig tíðnin hefur þróast samhliða aukinni notkun lyfjanna. Einnig rannsaka hvort áhættan á geðrofi og maníu tengist skammtastærð, tímallengd meðferðar eða tegund ADHD-lyfs.

Geðdagur geðþjónustu Landspítala

[Geðdagurinn](#) var haldinn í annað sinn föstudaginn 26. maí. Þar voru haldin 20 erindi um þróun, nýsköpun og vísindi fyrir starfsfólk geðþjónustu Landspítala og ymsum haghöfum utan geðþjónustunnar var einnig boðið að sitja fundinn. Halldóra Jónsdóttir dósent og yfirlæknir var formaður skipulagsnefndar.

Vísindaping Geðlæknafélags Íslands

Vísindaping GÍ var haldið í Stykkishólmi. Þar voru haldin 17 erindi um rannsóknir fyrir fundargesti, geðlækna, sérnámslækna og annað fagfólk tengt geðheilbrigðisþjónustu. Ágripin má sjá hér: <https://www.laeknabladid.is/fylgirit/fylgirit/2023/fylgirit-118-thing-geðlaeknafelags-islands-2023/nr/8481>

Doktorsnemar

Magnús Blöndahl Sighvatsson. Virkir þættir í ósérhæfðri hugrænni atferlismeðferð við kvíða og þunglyndi. Sálfræðideild Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Paul M. Salkovskis. Umsjónarkennari: Jón Friðrik Sigurðsson Aðrir í doktorsnefnd: Heiðis B. Valdimarsdóttir, Fanney Þórsdóttir, Engilbert Sigurðsson. Doktorsvörn fór fram frá Læknadeild Háskóla Íslands 22. maí 2023.

Ólafur Ó. Guðmundsson. Ættlægni ADHD og tengdra raskana. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Hreinn Stefánsson. Umsjónarkennari: Kári Stefánsson. Aðrir í doktorsnefnd: Daniel F. Guðbjartsson, Engilbert Sigurðsson.

Erna Hinriksdóttir. Nýgengi geðklofa og tengdra geðrofsjúkdóma á Íslandi 2004-2019. Læknadeild Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Halldóra Jónsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Magnús Haraldsson, Oddur Ingimarsson, James McCabe, Engilbert Sigurðsson.

Gísli Gíslason. Tengsl nýrnasjúkdóma og innkirtlaraskana við litiummeðferð. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason. Umsjónarkennari: Runólfur Pálsson. Aðrir í doktorsnefnd: Engilbert Sigurðsson, Rafn Benediktsson, Ingunn Einarsdóttir.

Halla Ósk Ólafsdóttir. Virkjun með atferlismeðferð í geðlæggðum geðhvarfa. Leiðbeinandi: Brynja Björk Magnúsdóttir. Sálfræðideild Háskólans í Reykjavík. Aðrir í doktornefnd: Berglind Guðmundsdóttir, Engilbert Sigurðsson, Kim Wright, Ragnar Pétur Ólafsson.

Berglind Stefánsdóttir. Þróun ákvarðanatrés og matstækja fyrir einstaklinga sem er vísað til VIRK vegna kulnunar eða sem telja kulnun vera mikilvægan þátt í vanda sínum á vinnumarkaði. Aðalleiðbeinandi Linda Bára Lýðsdóttir, meðleiðbeinandi Brynja Björk Magnúsdóttir. Sálfræðideild Háskólans í Reykjavík. Aðrir í doktornefnd: Engilbert Sigurðsson og Margrét Ólafía Tómasdóttir lektor í heimilislæknisfræði við Læknadeild Háskóla Íslands.

Guðrún Rakel Eiríksdóttir. Áhrif kulnunar á taugasálfræðilega þætti hjá einstaklingum sem er vísað til VIRK. Aðalleiðbeinandi Brynja Björk Magnúsdóttir, meðleiðbeinandi Linda Bára Lýðsdóttir. Sálfræðideild Háskólans í Reykjavík. Aðrir í doktornefnd: Engilbert Sigurðsson og Margrét Ólafía Tómasdóttir lektor í heimilislæknisfræði við Læknadeild Háskóla Íslands.

Rannsóknarnám á meistarástigi

Ragna Kristín Guðbrandsdóttir læknanemi. Leiðbeinandi og umsjónarkennari Oddur Ingimarsson. Aðrir í meistaranámsnefnd: Engilbert Sigurðsson og Halldóra Jónsdóttir.

Læknar í sérnámsstöðum

Anna Kristín Gunnarsdóttir, Ágústa Ebba Hjartardóttir, Árný Jóhannesdóttir, Dagbjört Reginsdóttir, Erna Hinriksdóttir, Hafðís Sif Svavarsdóttir, Helga Þórarinsdóttir, Hermann Páll Jónsson, Hjalti Ásgeirsson, Jóhanna Dröfn Stefánsdóttir, Jóhannes Davíð Purkhús, Katrín Birna Víktorsdóttir, Kristinn Agnarsson, Kristinn Þorbergsson, Móses Pálsson, Oddný Ómarsdóttir, Petra Emmeke Beltman, Sandra Árnadóttir, Steinn Th. Halldórsson, Tómas Hrafn Ágústsson, Wojciech Stepien,

Kennslustjóri sérnáms í geðlæknisfræði: Guðrún Dóra Bjarnadóttir lektor/yfirlæknir

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan LSH

Háskóli Íslands. Háskólinn í Reykjavík. Íslensk erfðagreining

Erlendir samstarfsaðilar

Bretland: Kings College Hospital/Institute of Psychiatry, London. University of Exeter,

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Oddur Ingimarsson tók sæti í ritstjórn Læknablaðsins í desember 2022.

Engilbert Sigurðsson er einn fjögurra faglegra ritstjóra Læknanemans.

Sigurður Páll Pálsson er ritstjóri Geðverndar, fræðitímaris Geðverndarfélag Íslands og hann á einnig sæti í ritstjórn Nordic Journal of Psychiatry.

Páll Matthíasson situr í ritstjórn Nordic Psychiatrist.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Eyrún Thorstensen, Brynjólfur G Guðrúnar Jónsson, Helga Bragadóttir. Nauðungarlyfjagjafir á geðdeildum Landspítala árin 2014-2018. Læknablaðið. 2023 apr.;109(4):179-185. doi: 10.17992/lbl.2023.04.738.

Ragna Kristín Guðbrandsdóttir, Engilbert Sigurðsson, Oddur Ingimarsson. Geðrof í kjölfar ADHD-lyfjameðferðar: Sjúkratilfelli. Læknablaðið. 2023 Jul 1;109(7-8):346-349. doi: 10.17992/lbl.2023.0708.753.

Ragnar Pétur Ólafsson, Karol Kvaran, Kristín Ketilsdóttir, Kolbrún Hallgrímsdóttir, Emil L Sigurðsson, Engilbert Sigurðsson. Hugvíkkandi efni og meðhöndlun geðraskana á Íslandi: Þekking og viðhorf geðlækna, heimilislækna og sálfræðinga. Læknablaðið. 2023 Nov;109(11):495-503. doi: 10.17992/lbl.2023.11.766.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

👤 Ásbjörnsdóttir BG, Miranda-Ribera A, Fiorentino M, Konno T, Cetinbas M, Lan J, Sadreyev RI, Gudmundsson LS, Gottfredsson M, Lauth B, Birgisdóttir BE, Fasano A. Prophylactic Effect of Bovine Colostrum on Intestinal Microbiota and Behavior in Wild-Type and Zonulin Transgenic Mice. Biomedicine. 2023;11(1):91. Epub 2022 des. doi: 10.3390/biomedicine11010091.

👤 Ásbjörnsdóttir BG, Sigurðsson S, Miranda-Ribera A, Fiorentino M, Konno T, Lan J, Guðmundsson LS, Gottfredsson M, Lauth B, Birgisdóttir BE, Fasano A. Evaluating Prophylactic Effect of Bovine Colostrum on Intestinal Barrier Function in Zonulin Transgenic Mice: A Transcriptomic Study. International Journal of Molecular Sciences. 2023 sep. 29;24(19):14730. doi: 10.3390/ijms241914730.

Demontis D, Walters GB, Athanasiadis G, Walters R, Therrien K, Nielsen TT, Farajzadeh L, Voloudakis G, Bendl J, Zeng B, Zhang W, Grove J, Als TD, Duan J, Satterstrom FK, Bybjerg-Grauholm J, Bækved-Hansen M, Gudmundsson OO, Magnusson SH, **Baldursson G**, Davidsdóttir K, Haraldsdóttir GS, Agerbo E, Hoffman GE, Dalsgaard S, Martin J, Ribasés M, Boomsma DI, Soler Artigas M, Roth Mota N, Howrigan D, Medland SE, Zayats T, Rajagopal VM; ADHD Working Group of the Psychiatric Genomics Consortium; iPSYCH-Broad Consortium; Nordentoft M, Mors O, Hougaard DM, Mortensen PB, Daly MJ, Faraone SV, Stefansson H, Roussos P, Franke B, Werge T, Neale BM, Stefansson K, Børglum AD Genome-wide analyses of ADHD identify 27 risk loci, refine the genetic architecture and implicate several cognitive domains. *Nature Genetics*. 2023 jan. 26;55(2):198-208. doi: 10.1038/s41588-022-01285-8.

Holm H, Ivarsdóttir EV, Olafsdóttir T, Thorolfsdóttir R, Eythorsson E, Norland K, Gísladóttir R, Jonsdóttir G, Unnsteinsdóttir U, Sveinsdóttir KE, Jonsson BA, Andresdóttir M, Arnar DO, Arnthorsson AO, Birgisdóttir K, Bjarnadóttir K, Bjarnadóttir S, Björnsdóttir G, Einarsson G, Eiriksdóttir B, Gardarsdóttir EE, Gíslason T, Gottfredsson M, Gudmundsdóttir S, Gudmundsson J, Gunnarsdóttir K, Helgadóttir A, Helgason D, Hinriksdóttir I, Ingvarsson RF, Jónasdóttir SS, Jonsdóttir I, Karlsdóttir TH, Kristinsdóttir AM, Kristinsson SY, Kristjansdóttir S, Love TJ, Ludviksdóttir D, Masson G, Norddahl G, Olafsdóttir T, Olafsson I, Rafnar T, Runolfsson HL, Saemundsdóttir J, Sigurbjörnsson S, Sigurdardóttir K, **Sigurðsson E**, Sigurdsson MI, Sigurdsson EL, Steinthorsdóttir V, Sveinbjörnsson G, Thorarensen EA, Thorbjörnsson B, Thorsteinsdóttir B, Tragante V, Ulfarsson MO, Stefansson H, Gíslason T, Kristjánsson M, Pálsson R, Sulem P, Thorsteinsdóttir U, Thorgeirsson G, Gudbjartsson DF, Stefansson K. Physical and cognitive impact following SARS-CoV-2 infection in a large population-based case-control study. *Communications medicine*. 2023 júl. 6;3(1):94. doi: 10.1038/s43856-023-00326-5.

Kristbergdóttir H, Valdimarsdóttir HB, Steingrimsdóttir Þ, Sigurvinsdóttir R, Skúlason S, Lýðsdóttir LB, Jónsdóttir SS, **Ólafsdóttir H**, Sigurðsson JF. The role of childhood adversity and prenatal mental health as psychosocial risk factors for adverse delivery and neonatal outcomes. *General Hospital Psychiatry*. 2023 nóv. 1;85:229-235. doi: 10.1016/j.genhosppsy.2023.10.010.

👤 Óskarsson H, Mehlum L, Titelman D, Isometsä E, Erlangsen A, Nordentoft M, Mittendorfer-Rutz E, Hökby S, Tómasson H, **Pálsson SP**. Nordic region suicide trends 2000–2018; sex and age groups. *Nordic Journal of Psychiatry*. 2023 okt.;77(7):721-730. doi: 10.1080/08039488.2023.2231918.

Pavel A, Del Giudice G, Fratello M, Ghemtió L, **Di Lieto A**, Yli-Kauhaluoma J, Xhaard H, Federico A, Serra A, Greco D. KNeMAP: A network mapping approach for knowledge-driven comparison of transcriptomic profiles. *Bioinformatics*. 2023 jún.

1;39(6):btad341. doi: 10.1093/bioinformatics/btad341.

Pórarinsdóttir EH, Gíslason Þ, Páck AI, Kuna ST, Penzel T, Han F, Yun Li Q, Cistulli PA, Magalang UJ, McArdle N, Singh B, Keenan BT. Evaluation of excessive daytime sleepiness in obstructive sleep apnea across international sleep centers. *Sleep*. 2023 ágú. 14;46(8):zsac271. Epub 2022 nóv. 16. doi: 10.1093/sleep/zsac271.

Ægisdóttir HM, Thorolfsdóttir RB, Sveinbjörnsson G, Stefansson OA, Gunnarsson B, Tragante V, Thorleifsson G, Stefansdóttir L, Thorgeirsson TE, Ferkingsstad E, Sulem P, Norddahl G, Rutsdóttir G, Banasik K, Christensen AH, Mikkelsen C, Pedersen OB, Brunak S, Bruun MT, Erikstrup C, Jacobsen RL, Nielsen KR, Sørensen E, Frigge ML, Hjørleifsson KE, Ivarsdóttir EV, Helgadóttir A, Gretarsdóttir S, Steinthorsdóttir V, Oddsson A, Eggertsson HP, Halldórsson GH, Jones DA, Anderson JL, Knowlton KU, Nadauld LD; DBDS Genomic Consortium; **Haraldsson M**, Thorgeirsson G, Bundgaard H, Arnar DO, Thorsteinsdóttir U, Gudbjartsson DF, Ostrowski SR, Holm H, Stefansson K. Genetic variants associated with syncope implicate neural and autonomic processes. *European Heart Journal*. 2023 mar. 21;44(12):1070-1080. doi: 10.1093/eurheartj/ehad016.

Sálarfræði

Forsvarmaður: Berglind Guðmundsdóttir prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Sálfræðingar á geðsviði sinna fjölbreyttum rannsóknum á sviði klínískrar sálfræði, réttarsálfræði, taugasálfræði og í öldrunarfræðum. Lögð er áhersla á að meta prófræðilega eiginleika sálfræðilegra matstækja og árangur sálfræðilegrar meðferðar. Rannsóknirnar spanna vítt svið, t.d. rannsóknir á kvíða, þunglyndi, eðli og afleiðingum áfalla, afleiðingum heilaáverka, vitrænni getu, athyglisbresti/öfivirkni, einhverfu og erfðafræði þroskafrávika. Heilahristingur/vægur heilaáverki í íþróttum. Hugræn öldrun/heilahreysti. Væg vitræn skerðing og heilabilun. Gagnreynd meðferð við þunglyndi í geðhvörfum.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

RANNÍS: Öndvegisstyrkur
Paolo Gargiulo, Anna S. Islind, **María K. Jónsdóttir**, Hannes Petersen: Postural control signature: Advance assessment and diagnostic using the BioVRSea paradigm

Vísindasjóður Landspítala

Erla Svansdóttir. Sálfræðingur. Líðan og bati eftir kransæðavíkkum: Áhrif sálfræðilegra þátta á endurhæfingu.

Brynjar Halldórsson. Hugræn atferlis-netmeðferð fyrir foreldra kvíðinna barna. Nýtt meðferðarúræði á Íslandi.

University of Iceland Post-Doctoral Research Fund

Sigrún Þorsteinsdóttir - Post-Doctoral Research on Taste Education (2023-2026).

Doktorsnemar

Anna Bára Unnarsdóttir. Tengsl umhverfis- og erfðaþátta við svefntruflanir kvenna. Miðstöð í lýðheilsuvísindum, Læknadeild, HÍ.
Aðalleiðbeinandi: Edda Björk Þórðardóttir;
Meðleiðbeinandi: Unnur Anna Valdimarsdóttir;
Aðrir í doktorsnefnd: Arna Hauksdóttir, Erla Björnsdóttir, Thor Aspelund, Vincent Mysliwiec.

Drífa Jónasdóttir. Útgjöld samfélagsins vegna karlmanna sem beita heimilisöfubeldi á Íslandi. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Eiríkur Örn Arnarson, Brynjólfur Mogensen. Aðrir í doktorsnefnd: Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Sigrún Lund, Þórhildur Lindal.

Halla Ósk Ólafsdóttir. Aferlisvirkjun við þunglyndi í geðhvörfum (Behavioural Activation for Bipolar Depression). Sálfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: Brynja Björk Magnúsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Berglind Guðmundsdóttir, Engilbert Sigurðsson, Ragnar Pétur Ólafsson, Kim A. Wright.

Ingibjörg Gunnþórsdóttir. Áhrif meðferðarhaldni, þ.e. að hvaða marki leiðbeiningum meðferðaraðila er fylgt, á horfur sjúklinga með hjartabilun. Læknadeild, Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinendur: Karl Andersen, Inga Jóna Ingimarsdóttir. Meðleiðbeinandi: Anna Birna Almarsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Erla Svansdóttir, Martin Ingi Sigurðsson.

Kolfinna Þórisdóttir. Novel oxygen desaturation parameters for diagnosing obstructive sleep apnea severity and cognitive function. Sálfræðideild Háskólans í Reykjavík. Aðalleiðbeinendur: Erna Sif Arnardóttir og María K. Jónsdóttir.

Lára Óskarsdóttir Claessen. Afleiðing heilahristings hjá íþróttakönnum, taugasálfræðileg skerðing, andleg líðan og lífsgæði – möguleg vanstarfsemi á heiladingli. Læknadeild, Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi: Helga Ágústa Sigurjónsdóttir. Umsjónarkennari: Ragnar Bjarnason. Aðrir í doktorsnefnd: María K. Jónsdóttir, Hafrún Kristjansdóttir og Sigrún H. Lund.

Orri Smáráson. Skerðing á hæfni hjá börnum og unglingum með áráttu- og þráhyggjuröskun (Functional impairment in youth with obsessive-compulsive disorder (OCD)). Sálfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Guðmundur Ágúst Skarphéðinsson, Davíð R. M. A. Höjgaard. Í doktorsnefnd: Eric A. Storch, Lidewij H. Wolters.

Rafn Haraldur Rafnsson. Vitræn endurhæfing og hreyfing fyrir fólk með geðrofsraskanir. Sálfræðideild. Háskólinn í Reykjavík. Aðalleiðbeinandi: Brynja Björk Magnúsdóttir. Aðrir í

doktorsnefnd: Ólína Guðbjörg Viðarsdóttir, Hafrún Kristjánsdóttir, Jose M. Saavedra.

Sylvia Ingibergsdóttir. Hugræn atferlismeðferð fyrir framhaldsskólanemendur sem greindir hafa verið með athyglisbrest (ADD) eða óvirkni með athyglisbrest (ADHD). Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Í doktorsnefnd: Eiríkur Örn Arnarson.

Meistaraneimar

Andrea Rán Aðalbjörnsdóttir (2023). The effects of differential reinforcement without extinction and stimulus fading on tolerating routine medical check-up. Sálfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: Berglind Sveinbjörnsdóttir.

Birna Hrud Björnsdóttir (2023). An Evaluation of teacher-implementation of preschool life skills program to teach school readiness skills. Sálfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi Berglind Sveinbjörnsdóttir.

Ellen Helena Helgadóttir (2023). The impact of comorbid anxiety disorders on bipolar disorder. Lokaverkefni til meistara gráðu í sálfræði frá Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Brynja Björk Magnúsdóttir og Halla Ósk Ólafsdóttir.

Guðný Björg Barkardóttir (2023). Cognitive decline and CSF biomarkers in mild cognitive impairment: A 42, tau, NFL peptides, memory and executive function. Sálfræðideild: Háskólinn í Reykjavík. Leiðbeinandi: María K. Jónsdóttir.

Hulda María Frostadóttir (2023). Bipolar disorder in Iceland : effect of treatment, frequency of suicide attempts, employment status and recovery experience. Lokaverkefni til meistara gráðu í sálfræði frá Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Brynja Björk Magnúsdóttir og Halla Ósk Ólafsdóttir.

Ísabella Guðmundsdóttir (2023). The use of smartwatches to record sleep and activity in bipolar disorder: a pilot study. Lokaverkefni til meistara gráðu í sálfræði frá Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Brynja Björk Magnúsdóttir og Halla Ósk Ólafsdóttir.

Snædis Ósk Jóhannsdóttir. The effects of graphic feedback and goal setting on verbal communication with patients in a psychiatric care unit. Sálfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: Berglind Sveinbjörnsdóttir.

Stefán Þorri Helgason (2023). Intergraded CBT and MI for Substance Abuse in Psychotic Patients: A Randomized Controlled Trial. Lokaverkefni til meistara gráðu í sálfræði frá Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Birta Brynjarsdóttir, Ólína Guðbjörg Viðarsdóttir og Styrkár Hallsson.

Oddný Dögg Friðriksdóttir (2023). Dual Diagnosis: Participants perspective and insights after an integrated substance use treatment. Lokaverkefni til meistara gráðu í sálfræði frá Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Birta Brynjarsdóttir, Ólína Guðbjörg Viðarsdóttir og Styrkár Hallsson.

Hjálmar Sigurður Ásbjörnsson (2023). Childhood bullying victimization and its association with mental health problems and service utilization in a sample of treatment-seeking adults. Sálfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Berglind Guðmundsdóttir.

Saga Sól Kristínardóttir Karlsdóttir (2023). Parent-Child Agreement on Diagnosis and Symptoms of Anxiety. Leiðbeinendur: Orri Smáráson og Guðmundur Skarphéðinsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Innan Landspítala

Öldrunarlækningar LSH, innkirtlalækningar og Rannsóknarstofa Háskóla Íslands og Landspítala í öldrunarfræðum (RHLÖ).

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskóli Íslands, Háskólinn í Reykjavík, VIRK Starfsendurhæfingarsjóður, Hjartavernd, Rannsóknarstofa Háskóla Íslands og Landspítala í öldrunarfræðum (RHLÖ).

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin: Emory University in Atlanta, Georgia, National Institute on Aging (NIA), University of Texas Health Science Center at San Antonio, Baylor College of Medicine, Houston, Texas, María K. Jónsdóttir - Novartis (Basel og USA): ráðgjafi í klínískri taugasálfræði

Bretland: University of Bath, King's College, London, University of Exeter, Department of psychology. Kim A. Wright.

Danmörk: Women's Health Sciences Division, National Center of Psychotraumatology, Department of Psychology, University of Southern Denmark, Aarhus University Hospital, Department of Child and Adolescent Psychiatry.

Noregur: Center for Crisis Psychology, Bergen.

Portúgal: University of Coimbra.

Svíþjóð: Linköping University, Stockholm University, Karolinska Institutet, Stockholm, Sweden.

Þýskaland: Department of Translational Research in Psychiatry, Max Planck Institute of Psychiatry, München, University Medical Center Hamburg-Eppendorf, Department of Medical Psychology, Martinistraße 52, D – 20246 Hamburg.

Europarístat (Evrópskur gagnagrunnur um meðgöngu og fæðingar), Eurocat (Evrópskur gagnagrunnur um fósturgalla).

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita á árinu

Eiríkur Örn Arnarson er í ritstjórnnum eftirtalinnna tímarita: Cognitive Behaviour Therapy, Behavioural and Cognitive Psychotherapy, Clinical Psychology – Science and Practice, Revista Psychologia.

Brynjar Halldórsson er ritstjóri Sálfræðiritins.

Doktorsritgerðir á árinu

Orri Smáráson. Skerðing á hæfni hjá börnum og unglingum með áráttu- og þráhyggjuröskun (Functional impairment in youth with obsessive-compulsive disorder (OCD)). Sálfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Guðmundur Ágúst Skarphéðinsson, Davíð R. M. A. Höjgaard. Í doktorsnefnd: Eric A. Storch, Lidewij H. Wolters og Guðmundur B. Arnkelsson.

Vaka Valsdóttir. Hugræn frammistaða, hugrænar breytingar, heilaheilsa og heilabilun: Tengsl við áhættuþætti hugrænnar öldrunar (Cognitive performance, cognitive change, brain health, and dementia: Associations with risk factors for cognitive aging). Sálfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Aðalleiðbeinandi: María K. Jónsdóttir. Meðleiðbeinandi: Brynja Björk Magnúsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Milan Chang og Hlynur Stefánsson. Doktorsvörn fór fram 8. desember 2023.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Ragnar Pétur Ólafsson, Karol Kvaran, Kristín Ketilsdóttir, **Kolbrún Hallgrímsdóttir**, Emil L. Sigurðsson, Engilbert Sigurðsson. Hugvikkandi efni og meðhöndlun geðraskana á Íslandi: Þekking og viðhorf geðlækna, heimilislækna og sálfræðinga. Læknablaðið. 2023 Nov;109(11):495-503. doi: 10.17992/lbl.2023.11.766.

Sigrún Þorsteinsdóttir, Langir biðlistar og þörf á þverfaglegum úrræðum. Læknablaðið. 2023; 6(109), 10.17992/lbl.2023.06.746.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Bränn E, Vaina A, Danielsdóttir HB, **Þórðardóttir EB**, Yang Q, Jakobsdóttir J, Aspelund T, Hauksdóttir A, Valdímarsdóttir UA, Lu D. Association between adverse childhood experiences and perinatal depressive symptoms: a cross-sectional analysis of 16,831 women in Iceland. Archives of Women's Mental Health. 2023 des.;26(6):839-849. doi: 10.1007/s00737-023-01369-2.

Chessell C, Harvey K, **Halldórsson B**, Farrington A, Creswell C. Parents' experiences of parenting a preadolescent child with OCD: A qualitative study. Emotional and Behavioural Difficulties. 2023;28(1):68-85. doi: 10.1080/13632752.2023.2215036.

👉 Claessen LÓE, Kristjánsdóttir H, **Jónsdóttir MK**, Lund SH, Kristensen ISU, Sigurjónsdóttir HÁ. Screening for possible hypopituitarism following mild traumatic brain injury: The first all-female study. Who do we need to evaluate further? NeuroRehabilitation. 2023;52(2):259-271. doi: 10.3233/NRE-220194. Erratum in: NeuroRehabilitation. 2023;53(3):419. PMID: 36641687.

Flóvenz SÓ, Salkovskis P, **Svansdóttir E**, Karlsson HD, Andersen KK, Sigurðsson JF. Non-Cardiac

Chest Pain as a Persistent Physical Symptom: Psychological Distress and Workability. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2023 Jan. 31;20(3):2521. doi: 10.3390/ijerph20032521.

Gudjonsdottir, B., Kristjansdottir, A., Oskarsdottir, SA., Gudmundsdottir, JA., Kamban, SW., Licina, ZA., & **Gudmundsdottir, DB**. Physical Activity Measured with Accelerometer in Children and Youth with Juvenile Idiopathic Arthritis Compared with Peers in Iceland. *Medical Research Archives (S.I.)* V 11, n. 12, dec 2023. ISSN 2375-1924. Available at: < <https://emed.org/MRA/mra/article/view/4957>>

 Guðmundsdóttir DB, Brynjólfssdóttir B, Halldórsdóttir SB, Halldórsdóttir HR, Þorsteinsdóttir S, Valdimarsdóttir HB. Psychometric evaluation of an Icelandic translation of the adolescent and parent report versions of the BATH pain questionnaires and investigation of the psychosocial impact of pain on adolescents with chronic disease. *Scandinavian Journal of Psychology*. 2023 okt.;64(5):609-617. Epub 2023 mar. 5. doi: 10.1111/sjop.12910.

 Halldórsson B, Salkovskis PM. Reassurance and its alternatives: Overview and cognitive behavioural conceptualisation. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*. 2023 Jan.;36:100783. doi: 10.1016/j.jocrd.2023.100783.

 Halldórsson B, Salkovskis PM. Therapists' beliefs about excessive reassurance seeking and helping manage it: Does experience play a role? *Cognitive Behaviour Therapist*. 2023 sep. 13;16:e25. doi: 10.1017/S1754470X23000144.

Halldórsson, B., Waite, P., Harvey, K., Pearcey, S., & Creswell, C. (2023). In the moment social experiences and perceptions of children with social anxiety disorder: A qualitative study. *British Journal of Clinical Psychology*, 62(1), 53-69.

Harðarson JP, **Guðmundsdóttir B, Valdimarsdóttir AG, Gudmundsdottir K, Tryggvadottir A, Thorarinsdottir K, Wessman I, Davidsdottir S, Tomasson G, Holmes EA, Thorisdottir AS, Bjornsson AS**. Appraisals of Social Trauma and Their Role in the Development of Post-Traumatic Stress Disorder and Social Anxiety Disorder. *Behavioral Sciences*. 2023 júl. 11;13(7):577. doi: 10.3390/bs13070577.

 Jónsdóttir MK, Harrison J, Hannesdóttir KI. The ambivalence toward neuropsychology in dementia research, diagnosis, and drug development: Myths and misconceptions. *Alzheimers Dement*. 2023 May;19(5):2175-2181. doi: 10.1002/alz.12909. Epub 2023 Jan 13. PMID: 36638069.

Karlsdóttir E, Gudmundsdottir BG, **Sveinbjörnsdóttir B**. Use of School-Based Interventions for ADHD, Professional Support, and Burnout Symptoms among Teachers in Iceland. *J Atten Disord*. 2023 Dec;27(14):1583-1595. doi: 10.1177/10870547231187149. Epub 2023 Jul 14. PMID: 37449377.

Lovik A, González-Hijón J, Hoffart A, Fawns-Ritchie C, Magnúsdóttir I, Lu L, Unnarsdóttir AB, Kähler AK, Campbell A, Hauksdóttir A, Chourpiliadis C, McCartney DL, **Þórðardóttir EB**, Joyce EE, Frans EM, Jakobsdóttir J, Trogstad L, Andreassen OA, Magnus P, Johnson SU, Sullivan PF, Aspelund T, Porteous DJ, Ask H, Ebrahimi OV, Valdimarsdóttir UA, Fang F. Elevated symptoms of depression and anxiety among family members and friends of critically ill COVID-19 patients – an observational study of five cohorts across four countries. *The Lancet Regional Health - Europe*. 2023 okt.;33:100733. 100733. doi: 10.1016/j.lanepe.2023.100733.

Magnúsdóttir, B. B., Gylfason, H. F., & Jóhannsdóttir, K. R. (2023). Blunted Cardiovascular Reactivity Predicts Worse Performance in Working Memory Tasks. *Brain Sciences*, 13(4), 649. <https://doi.org/10.3390/brainsci13040649>

Ólafsdóttir, S.O., Salkovskis, P., **Svansdóttir, E., Karlsson, H.D., Andersen, K. og Sigurðsson, J.F.** (2023). Non-Cardiac chest pain as a persistent physical symptom: Psychological distress and workability. *Int J Environ Res Public Health* 20(3): 2521. Doi: 10.3390/ijerph20032521.

Pálsdóttir, E.D., Magnússon, A.F., & **Sveinbjörnsdóttir, B.** (2023). An experimental analysis of task refusal: A comparison of negative reinforcement contingencies and transitions between academic tasks. *Behavioral Interventions*, 1-11, <https://doi.org/10.1002/bin.1993>

Shen Q, Joyce EE, Ebrahimi OV, Didriksen M, Lovik A, Sævarsdóttir KS, Magnúsdóttir I, Mikkelsen DH, Unnarsdóttir AB, Hauksdóttir A, Hoffart A, Kähler AK, **Þórðardóttir EB**, Eypórsón E, Frans EM, Tómasson G, Ask H, Harðardóttir H, Jakobsdóttir J, Lehto K, Lu L, Andreassen OA, Sullivan PF, Pálsson R, Erikstrup C, Ostrowski SR, Werge T, Aspelund T, Pedersen OBV, Johnson SU, Fang F, Valdimarsdóttir UA. COVID-19 illness severity and 2-year prevalence of physical symptoms: an observational study in Iceland, Sweden, Norway and Denmark. *The Lancet Regional Health - Europe*. 2023 des. 1;35:100756. 100756. doi: 10.1016/j.lanepe.2023.100756.

 Sigurðardóttir VL, Gamble J, Guðmundsdóttir B, Sveinsdóttir H, Gottfreðsdóttir H. Reviewing birth experience following a high-risk pregnancy: A feasibility study. *Midwifery*. 2023 Jan. 1;116:103508. doi: 10.1016/j.midw.2022.103508.

Smári UJ, Valdimarsdóttir UA, Aspelund T, Hauksdóttir A, **Þórðardóttir EB**, Hartman CA, Andell P, Larsson H, Zoega H. Psychiatric comorbidities in women with cardiometabolic conditions with and without ADHD: a population-based study. *BMC Medicine*. 2023 nóv. 20;21(1):450. 450. doi: 10.1186/s12916-023-03160-7.

 Valsdóttir V, Magnúsdóttir BB, Gylfason HF, Chang M, Aspelund T, Gudnason V, Launer LJ, Jónsdóttir MK. Exposure factors associated with dementia among older adults in Iceland: the

AGES-Reykjavik study. *Geroscience*. 2023 Jun;45(3):1953-1965. doi: 10.1007/s11357-023-00804-7. Epub 2023 May 9. PMID: 37160657; PMCID: PMC10400491.

Þorsteinsdóttir S, Ólafsdóttir AS, Traustadottir OU, Njardvik U. Changes in Anxiety following Taste Education Intervention: Fussy Eating Children with and without Neurodevelopmental Disorders. *Nutrients*. 2023; 15(22):4783. <https://doi.org/10.3390/nu15224783>

Þorsteinsdóttir S, Bjarnason R, Eliasdóttir HG, Ólafsdóttir AS. Body Composition in Fussy-Eating Children, with and without Neurodevelopmental Disorders, and Their Parents, Following a Taste Education Intervention. *Nutrients*. 2023; 15(12):2788. <https://doi.org/10.3390/nu15122788>

Smáráson O, Guzick AG, Goodman WK, Salloum A, Storch EA. Predictors and Moderators of Treatment Outcomes for Anxious Children Randomized to Computer-Assisted Cognitive Behavioral Therapy or Standard Community Care. *J Child Adolesc Psychopharmacol*. 2023 Oct;33(8):316-324. doi: 10.1089/cap.2023.0019. PMID: 37861988; PMCID: PMC10616955.

Khalfe N, Goetz AR, Trent ES, Guzick AG, **Smáráson O, Kook M, Olsen S, Ramirez AC, Weinzimmer SA, Berry L, Schneider SC, Goodman WK, Storch EA**. Psychometric properties of the revised children's anxiety and depression scale (RCADS) for autistic youth without co-occurring intellectual disability. *J Mood Anxiety Disord*. 2023 Aug;2:100017. doi: 10.1016/j.xjmad.2023.100017. Epub 2023 Aug 12. PMID: 37693105; PMCID: PMC10486182.

Armstrong GM, Greenberg RL, **Smáráson O, Frederick RM, Guzick AG, Schneider SC, Spencer SD, Cervin M, Storch EA**. Factors associated with internalizing and externalizing symptoms in a clinical sample of youth with misophonia. *J Obsessive Compuls Relat Disord*. 2023 Oct;39:100831. doi: 10.1016/j.jocrd.2023.100831. Epub 2023 Aug 11. PMID: 37692107; PMCID: PMC10485913.

Oluoyomi AO, Schneider SC, Christian C, Alvarez JM, **Smáráson O, Goodman WK, Storch EA**. Geospatial Distribution of Obsessive-Compulsive Disorder Specialists: Understanding Access as a Function of Distance, Insurance Status, and Neighborhood Socioeconomic Status. *J Obsessive Compuls Relat Disord*. 2023 Jul;38:100829. doi: 10.1016/j.jocrd.2023.100829. Epub 2023 Aug 4. PMID: 37614722; PMCID: PMC10443932.

Riddle DB, Guzick A, Minhajuddin A, **Smáráson O, Armstrong GM, Slater H, Mayes TL, Goodman LC, Baughn DL, Martin SL, Wakefield SM, Blader J, Brown R, Goodman WK, Trivedi MH, Storch EA**. Obsessive-compulsive disorder in youth and young adults with depression: Clinical characteristics of comorbid presentations. *J Obsessive Compuls Relat Disord*. 2023 Jul;38:100820. doi: 10.1016/j.jocrd.2023.100820. Epub 2023 Jun 7. PMID: 37521713; PMCID: PMC10373162.

Giridharan, Nisha & Smáráson, Orrri & Provenza, Nicole & Banks, Garrett & Shofty, Ben & Goodman, Wayne & Sheth, Sameer & Storch, Eric. (2023). Psychotherapy for Treatment-Resistant Obsessive-Compulsive Disorder. *Advances in Psychiatry and Behavioral Health*. 3. 10.1016/j.ypsc.2023.03.010.

Smáráson O, Højgaard DRMA, Jensen S, Storch EA, Arnkelsson GB, Wolters LH, Torp NC, Melin K, Weidle B, Nissen JB, Hybel KA, Thomsen PH, Ivarsson T, Skarphedinsson G. Long-term functional impairment in pediatric OCD after and during treatment: An analysis of distinct trajectories. *Psychiatry Res*. 2023 Jun;324:115223. doi: 10.1016/j.psychres.2023.115223. Epub 2023 Apr 24. PMID: 37119789.

Fyrirlestrar á innlendum ráðstefnum: 6

Erindi á erlendum vísindaráðstefnum: 5

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 1

Veggspjöld sýnd á innlendum ráðstefnum á árinu: 5

Krabbameinslæknisfræði

Forstöðumaður: Sigurdís Haraldsdóttir yfirlæknir

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins/fræðigreinarinnar

Arfgeng krabbameinsheilkenni og forvarnir. Sameindaerfðafræði og faraldsfræði krabbameina. Áhrifaþættir á lífshorfu eftir greiningu krabbameins, þar með talið líffræðilegir, erfðafræðilegir og meðferðarlegir þættir og líkandi meðferð. Sálfélagslegir þættir og lífsgæði krabbameinssjúklinga.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Sigurdís Haraldsdóttir. Genetic variants associated with 5-FU related toxicity and adverse outcomes: a population-based study.

Sigurdís Haraldsdóttir. Molecular characterization of cancers in Lynch syndrome carriers with MSH6 and PMS2 pathogenic variants.

Sigurdís Haraldsdóttir. The spectrum of cancer in Lynch syndrome carriers in Iceland - subset of Lynch syndrome and BRCA carriers.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Sigurdís Haraldsdóttir. DPYD erfðabreytileiki í þjóðinni og fylgni við 5-FU aukaverkanir.

Tækniþróunarsjóður RANNÍ

Sigurdís Haraldsdóttir. Study of Sidekick Health Digital Therapeutic Solution for Cancer Patients.

Alþjóðlegir styrkir

Sigurdís Haraldsdóttir. The Pancreatic Cancer Early Detection Consortium (PRECEDE).

Doktorsnemar

Ásta Bjarney Pétursdóttir. Fjölskylduhjúkrun í sérhæfðri líknarmeðferð í Heimahlynningu Landspítala. Ávinningur af meðferðarsamræðum og innleiðingu klínískra leiðbeininga fyrir fjölskyldumeðlimi ættingja með ólæknandi krabbamein. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Mary Kay Rayans, Valgerður Sigurðardóttir, Erna Haraldsdóttir.

Elsa Jónsdóttir. Tengsl erfðabreytileika við tilkomu aukaverkana af völdum 5-FU og capecitabine lyfjameðferðar í íslensku þjóðinni. Leiðbeinandi: Sigurdís Haraldsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Magnús K. Magnússon, Sigrún H. Lund, Robert Diasio, Maarten Deenen.

Guðrún Jónsdóttir. Ferli ákvörðunartöku um lífslokameðferð á bráðalegudeildum. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Erna Haraldsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Valgerður Sigurðardóttir, Haukur Hjaltason, Rúnar Vilhjálmsson.

Hans Guttormur Þormar. Greining skemmda í erfðaeftir með tvívíðum rafdrætti. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón Jóhannes Jónsson, Helgi Sigurðsson, Finnogi Rútur Þormóðsson, Jórunn Erla Eyfjörð, Sigríður Klara Böðvarsdóttir, Agata Smogorzewska, Peter Holbrook, Óskar Þór Jóhannsson.

Hlíf Steingrimsdóttir. Arfgengar og starfrænar orsakir einstofna mótefnahækkunar og skyldra B-frumusjúkdóma. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Ögmundsdóttir, Vilhelmina Haraldsdóttir, Þórunn Rafnar, Laufey Tryggvadóttir.

Helgi Kristinn Björnsson. Drug induced liver injuries. Leiðbeinandi Einar S Björnsson. Aðrir í doktorsnefnd: Gerður Gröndal, Raul J Andrade, Ásgerður Sverrisdóttir.

Arnar Snær Ágústsson. Hefur langvarandi lyfjameðferð áhrif á lífun sjúklinga með ristil- og endaparmskrabbamein? Leiðbeinandi Einar S Björnsson. Aðrir í doktorsnefnd: Sigurdís Haraldsdóttir, Jóhann Páll Hreinsson, Sigrún Helga Lund, Helgi Birgisson og Ásgerður Sverrisdóttir.

Elisabet Alexandra Frick. MicroRNA-190b in breast and ovarian cancer. Leiðbeinandi Stefán Sigurðsson. Aðrir í doktorsnefnd: Jórunn Erla Eyfjörð, Arnar Pálsson, Ásgerður Sverrisdóttir.

Meistararnemar

Harpa Ýr Jóhannsdóttir: Hjartatoxisk krabbameinslyf. Lyfjafraðideild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórunn Kristín Guðmundsdóttir, Agnes Smáradóttir og Sigurdís Haraldsdóttir.

BS nemar

Ásthildur Rafnsdóttir. Algengi arfgengra heilkenna í sjúklingum með briskrabbamein á Íslandi

2000-2021. Leiðbeinandi: Sigurdís Haraldsdóttir.

Hildur Gyða Grétarsdóttir. Áhrif greiningar og meðferðar á stærð brjóstakrabbameinsæxla. Leiðbeinandi: Ólöf K. Bjarnadóttir.

Urður Andradóttir. Notkun sameindagreiningar í ákvörðun meðferða hjá krabbameinssjúklingum 2013-2022. Leiðbeinandi: Sigurdís Haraldsdóttir.

Katla Rut Róbertsdóttir Kluvers. Skimun fyrir Lynch heilkenni með alhliða litun fyrir mispörunarpróteinum í ristil, endaparms, maga- og legbolskrabbameinum. Leiðbeinandi: Sigurdís Haraldsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Erfða- og sameindalæknisfræði. Hjartalæknisfræði. Krabbameinshjúkrun. Lyflæknisfræði. Meinafræði.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskóli Íslands. Íslensk erfðagreining. Krabbameinsskrá Íslands. Sidekick Health

Erlendir samstarfsaðilar

Argentína: Institute Pallium Latinoamérica.

Austuríki: Medizinische Universität Wien.

Ástralía: St Vincent's Hospital Melbourne.

Bandaríkin: Dana-Farber Cancer Institute, New York University.

Bretland: University of Liverpool.

Holland: Erasmums Univ. Medical Center Rotterdam, The Netherlands Cancer Institute, Amsterdam, University of Humanistic Studies.

Noregur: University of Bergen.

Nýja Sjáland: Arohanui Hospice.

Slóvenía: University Clinic Golnik.

Spánn: Fundacion Cudeca- Cuidados del Cancer.

Svíþjóð: Lund University.

Swiss: University of Bern.

Þýskaland: University of Cologne.

Klínískar lyfjarannsóknir

Aurora EU - towards a better understanding of the molecular changes driving metastatic breast cancer. Ábyrgðarmaður: Óskar Þ. Jóhannsson.

Canopy A - A phase III study of canakinumab as adjuvant therapy in patients with surgically resected non-small cell lung cancer (NSCLC). Ábyrgðarmaður: Örvar Gunnarsson.

Canopy 1 - Study of Efficacy and Safety of Pembrolizumab Plus Platinum-based Doublet Chemotherapy With or Without Canakinumab in Previously Untreated Locally Advanced or

Metastatic Non-squamous and Squamous NSCLC Subjects. Ábyrgðarmaður: Örvar Gunnarsson.

Olympia - Olaparib as Adjuvant Treatment in Patients With Germline BRCA Mutated High Risk HER2 Negative Primary Breast Cancer (OlympiA). Ábyrgðarmaður: Óskar Þ. Jóhannsson.

Randomized phase III trial investigating the survival benefit of adding thoracic radiotherapy to durvalumab (MEDI4736) immunotherapy plus chemotherapy in extensive stage small-cell lung cancer. Ábyrgðarmaður: Örvar Gunnarsson.

Aðrar inngrípsrannsóknir

Samþætting hreyfingar og krabbameinsmeðferðar. Ábyrgðarmaður: Agnes Smáradóttir.

Sidekick Health digital therapeutic solution for breast cancer patients. A pilot trial with a control group. Ábyrgðarmaður: Ólöf K. Bjarnadóttir.

Study of Sidekick Health Digital Therapeutic Solution for Cancer Patients. A Feasibility Randomised Controlled Trial. Ábyrgðarmaður: Sigurdís Haraldsdóttir.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Andresdóttir AK, Einarsson H, Jonsdóttir H, Jonasson JG, Björnsson ES, Haraldsdóttir S. Metachronous Colorectal Cancer in Icelandic MSH6 and PMS2 Lynch Syndrome Carriers in 1955-2017: A Population-based Study. *Gastroenterology*. 2023. Jun;164(7):1314-1316.e1.

Jensson BO, Arnadóttir GA, Katrinardóttir H, Fridriksdóttir R, Helgason H, Oddsson A, Sveinbjörnsson G, Eggertsson HP, Halldorsson GH, Atlason BA, Jonsson H, Oskarsson GR, Sturluson A, Gudjonsson SA, Thorisson GA, Zink F, Moore KHS, Pálsson G, Sigurdsson A, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Magnusson MK, Helgadóttir A, Steinthorsdóttir V, Gudmundsson J, Stacey SN, Hilmarsson R, Olafsson I, Jóhannsson ÓP, Amar DO, Saemundsdóttir J, Magnusson OT, Masson G, Halldorsson BV, Helgason A, Stefansson H, Jónsdóttir I, Holm H, Rafnar T, Thorsteinsdóttir U, Guðbjartsson DF, Stefansson K, Sulem P. Actionable Genotypes and Their Association with Life Span in Iceland. *The New England journal of medicine*. 2023 nóv. 9;389(19):1741-1752. doi: 10.1056/nejmoa2300792.

Jónsdóttir G, Haraldsdóttir E, Sigurðardóttir VL, Thoroddsen ÁS, Vilhjálmsson R, Tryggvadóttir GB, Jónsdóttir H. Developing and testing inter-rater reliability of a data collection tool for patient health records on end-of-life care of neurological patients in an acute hospital ward. *Nursing Open*. 2023 ágú.;10(8):5500-5508. Epub 2023 maí 4. doi: 10.1002/nop2.1789.

Nilsson MP, Undseth C, Albertsson P, Eidem M, Havelund BM, Jóhannsson J, Johnsson A, Radu C, Serup-Hansen E, Spindler KL, Zakrisson B, Guren

MG, Kronborg C. Nordic anal cancer (NOAC) group consensus guidelines for risk-adapted delineation of the elective clinical target volume in anal cancer. *Acta oncologica (Stockholm, Sweden)*. 2023 ágú.;62(8):897-906. Epub 2023 júl. 28. doi: 10.1080/0284186X.2023.2240490.

Reynisdóttir I, Arason A, Freysteinsdóttir ES, Kristjánsdóttir SB, Hilmarisdóttir B, Traustadóttir GÁ, Jóhannsson ÓP, Agnarsson BA, Barkardóttir RB. High Atlastin 2-2 (ATL2-2) Expression Associates with Worse Prognosis in Estrogen-Receptor-Positive Breast Cancer. *Genes*. 2023 ágú.;14(8):1559. doi: 10.3390/genes14081559

Sunguc C, Hawkins MM, Winter DL, Dudley IM, Heymer EJ, Teepeen JC, Alldodji RS, Belle FN, Bagnasco F, Byrne J, Bárdi E, Ronckers CM, Haddy N, Guðmundsdóttir Þ, Garwicz S, Jankovic M, van der Pal HJH, Mazic MC, Schindera C, Grabow D, Maule MM, Kaatsch P, Kaiser M, Fresneau B, Michel G, Skinner R, Wiebe T, Sacerdote C, Jakab Z, Gunnes MW, Terenzi M, Winther JF, Lähtenmäki PM, Zaletel LZ, Kuehni CE, Kremer LC, Haupt R, de Vathaire F, Hjorth L, Reulen RC. Risk of subsequent primary oral cancer in a cohort of 69,460 5-year survivors of childhood and adolescent cancer in Europe: the PanCareSurFup study. *British Journal of Cancer*. 2023 jan. 26;128(1):80-90. Epub 2022 nóv. 1. doi: 10.1038/s41416-022-02016-w.

Viðarsdóttir L, Ólafsdóttir EJ, Barkardóttir RB, Bjarnadóttir ÓK, Jónasson JG, Sigurðsson S, Tryggvadóttir L. Estrogen receptor-positive breast cancer and adverse outcome in BRCA2 mutation carriers and young non-carrier patients. *npj Breast Cancer*. 2023 nóv. 30;9(1):95. 95. doi: 10.1038/s41523-023-00600-8.

Vogelaar IP, Greer S, Wang F, Shin GW, Lau B, Hu Y, Haraldsdóttir S, Alvarez R, Hazelett D, Nguyen P, Aguirre FP, Guindi M, Hendifar A, Balcom J, Leininger A, Fairbank B, Ji H, Hitchins MP. Large Cancer Pedigree Involving Multiple Cancer Genes including Likely Digenic MSH2 and MSH6 Lynch Syndrome (LS) and an Instance of Recombinational Rescue from LS. *Cancers*. 2023 jan.;15(1):228. doi: 10.3390/cancers15010228.

Lífefna- og sameindalífraði

Forstöðumaður: Jón Jóhannes Jónsson prófessor

Lífefnafræði og meinafræði forsvarsmáður: Jón Jóhannes Jónsson prófessor

Erfðalæknisfræði forsvarsmáður: Reynir Arngrímsson prófessor

Færsluvísindi forsvarsmáður: Hans Tómas Björnsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Rannsóknir fræðasviðsins eru í lífefnafræði, sameindalífraði, erfðafræði og hagnýtingu þessara greina í heilbrigðisþjónustu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Hans Tómas Björnsson, yfirlæknir og prófessor. Leit að þáttum sem miðla kalsíum svári yfir í kæliviðbragð fruma.

Hans Tómas Björnsson, yfirlæknir og prófessor. Uppgötvun á mögulegum lyfjamörkum fyrir Rubinstein-Taybi og Kabuki heilkenni.

Minningargjafasjóður Landspítala Íslands

Hans Tómas Björnsson, yfirlæknir og prófessor - Styrkur til verkefnisins „Elucidation of transcriptional regulators of the mild hypothermia response“.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Hans Tómas Björnsson. Lyfjamörk fyrir Rubinstein-Taybi og Kabuki heilkenni.

Jón Jóhannes Jónsson. Skemmdir í ufdNA í líkamsvökvum.

Tækjakaupasjóður Háskóla Íslands

Hans Tómas Björnsson. Tækjabúnaður í rannsóknarstofu í færsluvísindum og barnalækningum.

Rannsóknasjóður Rannís

Jón Jóhannes Jónsson. Development of untargeted metabolomic methods based on microfluid LC-MSMS and clinical application.

Innviðasjóður Rannís (Vegvísir)

Hans Tómas Björnsson. From molecules to precision medicine: core pillars for modern science in Iceland – advanced imaging (Phase 3).

Nýsköpunarsjóður námsmanna Rannís

Laufey Halla Atladóttir. Hans Tómas Björnsson. CRISPR-Cas9 skimun til að uppgötva ný meðferðarmörk fyrir Kabuki heilkenni.

Víktor Ingi Ágústsson. Hans Tómas Björnsson. Greining á erfðasjúkdómi með fingrafaraþappi.

Louma G. Foundation

Hans T. Björnsson (PI). Therapeutic development for Kabuki syndrome.

Tækniþróunarsjóður

Hans Tómas Björnsson. Frekari meðferðarþróun með virkjun á kæliferli fruma til að meðhöndla taugaskaða.

Einkaleyfi

Rafnsdóttir S, Björnsson HT. Activators of the cold stress response and uses thereof. Application number: EP23167505.9, Filed April 12th 2023.

Ágústsson VI, Ellingsen LM, Björnsson HT.

Fingerprint analysis for rare disease. Filed December 18th 2023. Application number: 050634.

Verðlaun

Hans Tómas Björnsson. The University of Iceland Science and Innovation Award (2023).

Hans Tómas Björnsson. KSF award for exceptional contribution to Kabuki syndrome (2023).

Doktorsnemar

Bjarki Guðmundsson. Greining á framleiðsluflæni eftirmyndunar og skemmda í erfðafeni með tvívíðum rafdrætti. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson.

Hilmar Gunnlaugsson Nielsen. Rannsóknir á orsökum taugafræðilegrar truflunar í Kabuki heilkenni. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Salvör Rafnsdóttir. Rannsóknir á kælissvarinu til að meðhöndla sjúkdóma. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Kijin Jang. Kortlagning á kælissvarinu. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Juan Ouyang. Breytingar á DNA metýlun hjá taugafrumum með galla í utangenaerfðakerfinu. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Kaan Okay. Computation approaches to understand EM deficiency. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Tinna Reynisdóttir. Postnatal reversibility in Wiedemann-Steiner syndrome? Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Allison Kalinousky. Towards a clinical trial for Kabuki syndrome. Johns Hopkins University. Joint student with Jacqueline Harris MD. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Sara Þöll Halldórsdóttir Msc. "The role of precocious differentiation in the pathogenesis of Kabuki syndrome." University of Iceland. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Gudny Arnadóttir, Msc, graduate student (co-advisor). "Using deCODE database to uncover novel genetic disease." University of Iceland. Joint student with Unnur Thorsteinsdóttir at deCODE genetics. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Salvör Rafnsdóttir. "Insights into epigenetic roles in the mild hypothermia response. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Meistararnemar

Jóhann Thorarensen. Notkun á ASO til að meðhöndla Kabuki heilkenni. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Lizette Marchadesch Titill: Newborn Screening for

Cystic Fibrosis in Iceland: A Pilot Study: Umsjónarkennari: Leifur Franzson.

Diplómanemar

Júliana Rut Jónsdóttir, Fylgni við staðlað verklag við töku bláæðablóðsýna á Landspítala háskólasjúkrahúsi, Læknadeild Háskóla Íslands, námsbraut í lífeindafræði, umsjónakennari Erla Bragadóttir.

Magnea Ósk Örvarsdóttir, Mat á flutningi blóðsýna milli starfsstöðva á Heilbrigðisstofnun Norðurlands, með tilliti til forrannsóknarferils, Læknadeild Háskóla Íslands, námsbraut í lífeindafræði, umsjónakennari Ásbjörg Ósk Snorradóttir. Leiðbeinendur Erla Bragadóttir, Ólöf Sigurðardóttir og Snædís Birna Björnsdóttir.

Læknar í framhaldsnámi (erlendis)

Svanborg Gísladóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin: Johns Hopkins háskóli, Wisconsin háskóli, Nordic Alliance in Clinical Genomics, Cincinnati Children's Hospital.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Krister Blær Jónsson, Eiríkur Orri Guðmundsson, Margrét Sigurðardóttir, Jón Jóhannes Jónsson, Helga Ágústa Sigurjónsdóttir. Lyfjapolinn háþrýstingur – hjáhnöðuæxli: Sjúkratilfelli. Læknablaðið. 2023 mar. 1;109(3):141-145. doi: 10.17992/lbl.2023.03.735.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Goodman SJ, Luperchio TR, Ellegood J, Chater-Diehl E, Lerch JP, Björnsson HT, Weksberg R. Peripheral blood DNA methylation and neuroanatomical responses to HDACi treatment that rescues neurological deficits in a Kabuki syndrome mouse model. Clinical Epigenetics. 2023 des.;15(1):172. 172. doi: 10.1186/s13148-023-01582-x.

Guðmundsdóttir JA, Thorgeirsdóttir S, Lundbäck V, Göngrich C, Lingman Framme J, Kindgren E, Rydenman K, Lúðvíksson BR, Bjarnadóttir H, Rúnarsdóttir S, Nilsson S, Zetterström RH, Ekwall O, Lindgren S. Normal neonatal TREC and KREC levels in early onset juvenile idiopathic arthritis. Clinical Immunology. 2023 apr.;249:109277. 109277. doi: 10.1016/j.clim.2023.109277.

Harðardóttir H, Aspelund T, Fall K, Broström E, Sigurðsson BB, Cook E, Valdímarsdóttir H, Fang F, Sloan EK, Lutgendorf SK, Jansson C, Valdímarsdóttir UA. Psychobiological stress response to a lung cancer diagnosis: a prospective study of patients in Iceland and Sweden. Acta Oncologica. 2023

okt.;62(10):1338-1347. doi: 10.1080/0284186X.2023.2258445.

Holm H, Ivarsdóttir EV, Olafsdóttir T, Thorolfssdóttir R, Eythorsson E, Norland K, Gísladóttir R, Jónsdóttir G, Unnsteinsdóttir U, Sveinsdóttir KE, Jónsson BA, Andresdóttir M, Arnar DO, Arnthorsson AO, Birgisdóttir K, Bjarnadóttir K, Bjarnadóttir S, Björnsdóttir G, Einarsson G, Eiríksdóttir B, Gardarsdóttir EE, Gíslason T, Gottfredsson M, Guðmundsdóttir S, Guðmundsson J, Gunnarsdóttir K, Helgadóttir A, Helgason D, Hinriksdóttir I, Ingvarsson RF, Jonasdóttir SS, Jónsdóttir I, Karlsdóttir TH, Kristinsdóttir AM, Kristinsson SY, Kristjansdóttir S, Love TJ, Ludvíksdóttir D, Masson G, Norddahl G, Olafsdóttir T, Ólafsson Í, Rafnar T, Runolfssdóttir HL, Saemundsdóttir J, Sigurbjörnsson S, Sigurdardóttir K, Sigurdsson E, Sigurdsson MI, Sigurdsson EL, Steinthorsdóttir V, Sveinbjörnsson G, Thorarensen EA, Thorbjörnsson B, Thorsteinsdóttir B, Tragante V, Ulfarsson MO, Stefansson H, Gíslason T, Kristjansson M, Pálsson R, Sulem P, Thorsteinsdóttir U, Thorgeirsson G, Gudbjartsson DF, Stefansson K. Physical and cognitive impact following SARS-CoV-2 infection in a large population-based case-control study. Communications medicine. 2023 júl. 6;3(1):94. doi: 10.1038/s43856-023-00326-5.

Jensson BO, Arnadóttir GA, Katrinardóttir H, Fridriksdóttir R, Helgason H, Oddsson A, Sveinbjörnsson G, Eggertsson HP, Halldórsson GH, Atlason BA, Jónsson H, Oskarsson GR, Sturluson A, Guðjónsson SA, Thorisson GA, Zink F, Moore KHS, Pálsson G, Sigurdsson A, Jonasdóttir A, Jónsdóttir A, Magnússon MK, Helgadóttir A, Steinthorsdóttir V, Guðmundsson J, Stacey SN, Hilmarsson R, Ólafsson Í, Jóhannsson ÓP, Arnar DO, Saemundsdóttir J, Magnússon OT, Masson G, Halldórsson BV, Helgason A, Stefansson H, Jónsdóttir I, Holm H, Rafnar T, Thorsteinsdóttir U, Gudbjartsson DF, Stefansson K, Sulem P. Actionable Genotypes and Their Association with Life Span in Iceland. The New England journal of medicine. 2023 nóv. 9;389(19):1741-1752. doi: 10.1056/nejmoa2300792.

Koenig MK, Russo SN, McBride KL, Björnsson HT, Gunnarsdóttir BB, Goldstein A, Falk SA. Use of Elamipretide in patients assigned treatment in the compassionate use program: Case series in pediatric patients with rare orphan diseases. JIMD Reports. 2023 jan.;64(1):65-70. Epub 2022 sep. 21. doi: 10.1002/jmd2.12335

Knutsen E, Das Sajib S, Fiskaa T, Lorens J, Guðjónsson Þ, Mælandsmo GM, Johansen SD, Seternes OM, Perander M. Identification of a core EMT signature that separates basal-like breast cancers into partial- and post-EMT subtypes. Frontiers in Oncology. 2023;13:1249895. doi: 10.3389/fonc.2023.1249895.

Malmgren L, Öberg C, den Bakker E, Leion F, Siódmiak J, Åkesson A, Lindström V, Herou E, Dardashti A, Xhakollari L, Grubb G, Strevens H, Abrahamson M, Helmersson-Karlqvist J, Magnusson M, Björk J, Nyman U, Ärnlov J, Ridefelt

P, Åkerfeldt T, Hansson M, Sjöström A, Mårtensson J, Itoh Y, Grubb D, Tenstad O, Hansson LO, **Ólafsson Í**, Campos AJ, Risch M, Risch L, Larsson A, Nordin G, Pottel H, Christensson A, Bjursten H, Bökenkamp A, Grubb A. The complexity of kidney disease and diagnosing it - cystatin C, selective glomerular hypofiltration syndromes and proteome regulation. *Default journal*. 2023 mar.;293(3):293-308. Epub 2022 nóv. 17. doi: 10.1111/joim.13589.

Ng R, **Björnsson HT**, Fahrner JA, Harris JR. Anxiety in Wiedemann–Steiner syndrome. *American Journal of Medical Genetics, Part A*. 2023 feb.;191(2):437-444. doi: 10.1002/ajmg.a.63040.

Ng R, **Björnsson HT**, Fahrner JA, Harris JR. Unique profile of academic learning difficulties in Wiedemann–Steiner syndrome. *Journal of Intellectual Disability Research*. 2023 feb.;67(2):101-111. doi: 10.1111/jir.12993.

👤 Ng R, Harris JR, Fahrner JA, **Björnsson HT**. Individuals with Wiedemann–Steiner syndrome show nonverbal reasoning and visuospatial defects with relative verbal skill sparing. *Journal of the International Neuropsychological Society : JINS*. 2023 jún.;29(5):512-518. Epub 2022 sep. 5. doi: 10.1017/s1355617722000467.

Ng R, Kalinousky A, Fahrner JA, **Björnsson HT**, Harris J. The social phenotype associated with Wiedemann–Steiner syndrome: Autistic traits juxtaposed with high social drive and prosociality. *American Journal of Medical Genetics, Part A*. 2023 okt.;191(10):2591-2601. doi: 10.1002/ajmg.a.63351.

Norén-Nyström U, Andersen MK, Barbany G, Dirse V, Eilert-Olsen M, Engvall M, Harila-Saari A, Heyman M, Hovland R, Häikiö S, **Jónsson JJ**, Karhu R, Kjeldsen E, Norberg A, Preiss BS, Pulkkinen K, Quist-Paulsen P, Räsänen H, Schmiegelow K, Seitsonen A, Sjögren H, Tammur P, Johansson B. Genetic Subtypes and Outcome of Patients Aged 1 to 45 Years Old With Acute Lymphoblastic Leukemia in the NOPHO ALL2008 Trial. *HemaSphere*. 2023 maí 4;7(5):e883. doi: 10.1097/H59.0000000000000883.

👤 Óskarsson JP, Rögnvaldsson S, Thorsteinsdóttir S, Aspelund T, Gunnarsson SB, Hákonardóttir GK, Sigurðardóttir GÁ, Þórðardóttir ÁR, Gíslason GK, Ólafsson A, Sigurðsson JK, Eyþórsson E, Jónsson Á, Viðarsson B, Öundurson PT, Agnarsson BA, Pálmason R, Sigurðardóttir M, **Þorsteinsdóttir I**, **Ólafsson Í**, Harding S, Flores-Montero J, Orfao A, Durie BGM, Löve TJ, Kristinsson SY. Determining hemodilution in diagnostic bone marrow aspirated samples in plasma cell disorders by next-generation flow cytometry: Proposal for a bone marrow quality index. *Blood Cancer Journal*. 2023 des. 1;13(1):177. 177. doi: 10.1038/s41408-023-00951-2.

Sigurbergsdóttir AÝ, Rögnvaldsson S, Thorsteinsdóttir S, Sværissdóttir I, Sigurðardóttir GÁ, Viðarsson B, Öundurson PT, Agnarsson BA, Sigurðardóttir M, **Þorsteinsdóttir I**, **Ólafsson Í**, Þórðardóttir ÁR, Gíslason GK, Ólafsson A,

Hultcrantz M, Durie BGM, Harding S, Landgren O, Löve TJ, Kristinsson SY. Disease associations with monoclonal gammopathy of undetermined significance can only be evaluated using screened cohorts: results from the population-based iStopMM study. *Haematologica*. 2023 des. 1;108(12):3392-3398. Epub 2023 júl. 13. doi: 10.3324/haematol.2023.283191.

Snæbjarnarson AS, Helgadóttir A, Árnadóttir GA, Ívarsdóttir EV, Þorleifsson G, Ferkingstad E, Einarsson G, Sveinbjörnsson G, Þorgeirsson TE, Úlfarsson MO, Halldórsson BV, **Ólafsson Í**, Erikstrup C, Pedersen OB, Nyegaard M, Bruun MT, Ullum

H, Brunak S, Iversen KK, Christensen AH, Olesen MS, Ghouse J, Banasik K; DBDS Genomic Consortium; Knowlton KU, Arnar DO, Þorgeirsson G, Nadauld L, Ostrowski SR, Bundgaard H, Hólm H, Sulem P, Stefánsson K, Guðbjartsson DF. Complex effects of sequence variants on lipid levels and coronary artery disease. *Cell*. 2023 sep. 14;186(19):4085-4099.e15. doi: 10.1016/j.cell.2023.08.012.

Thorsteinsdóttir S, Gíslason GK, Aspelund T, Rögnvaldsson S, Óskarsson JP, Sigurðardóttir GÁ, Þórðardóttir ÁR, Viðarsson B, Öundurson PT, Agnarsson BA, Sigurðardóttir M, **Þorsteinsdóttir I**, **Ólafsson Í**, Eyþórsson E, Jónsson Á, Berlanga O, Hultcrantz M, Durie BGM, Löve TJ, Harding S, Landgren O, Kristinsson SY. Prevalence of smoldering multiple myeloma based on nationwide screening. *Nat Med*. 2023 Feb;29(2):467-472. doi: 10.1038/s41591-022-02183-6. Epub 2023 Feb 6. Erratum in: *Nat Med*. 2023 Dec;29(12):3269. PMID: 36747117.

Kalinousky AJ, Luperchio TR, Schrode KM, Harris JR, Zhang L, DeLeon VB, Fahrner JA, Lauer AM, **Björnsson HT**. KMT2D Deficiency Causes Sensorineural Hearing Loss in Mice and Humans. *Genes (Basel)*. 2023 Dec 28;15(1):48. doi: 10.3390/genes15010048. PMID: 38254937; PMCID: PMC10815913.

Stefansdóttir, V., Jónsson, J.J., Patch, C. (2023). Person-Centered Genetic Counselling. In: Mezzich, J.E., Appleyard, W.J., Glare, P., Snaedal, J., Wilson, C.R. (eds) *Person Centered Medicine*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-17650-0_29

Forzano F, Antonova O, Clarke A, de Wert G, Hentze S, Jamshidi Y, Moreau Y, Perola M, Prokopenko I, Read A, Reymond A, **Stefansdóttir V**, van El C, Genuardi M; Executive Committee of the European Society of Human Genetics; Public and Professional Policy Committee of the European Society of Human Genetics. Correction to: Reply to Letter by Tellier et al., 'Scientific refutation of ESHG statement on embryo selection'. *Eur J Hum Genet*. 2023 Mar;31(3):368. doi: 10.1038/s41431-022-01263-y. Erratum for: *Eur J Hum Genet*. 2023 Mar;31(3):279-281. PMID: 36536147; PMCID: PMC99954.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 5

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 7

Lyflækisfræði

Forstöðumaður fræðasviðs: Rafn Benediktsson prófessor

Fræðigreinar innan sviðsins: Blóðlækisfræði, Gigtarlækisfræði, Hjartalækisfræði, Húð-og kynsjúkdómalækisfræði, Innkirtlalækisfræði, Lungnalækisfræði, Nýrnalækisfræði, Smitsjúkdómalækisfræði.

Blóðlækisfræði

Forsvarsmáður: Magnús Karl Magnússon prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Illkynjaðir blóðsjúkdómar: Myeloma og MGUS; mögulegur ávinningur þess að skima fyrir forstigi mergæxlis.

Stofnfrumurannsóknir: Stofnfrumur og blóðmyndun. Áhrif algengra breytileika í erfðamengi mannsins á blóðmyndun og myndun bráðahvítblæðis í börnum. Hlutverk stofnfruma í eðlilegum og illkynja brjóstskirtli. Áhrif þekjustyrkjandi lyfja á lungnasjúkdóma.

Prófun nýrra krabbameinslyfja: Hagnýting frumuræktunarmóðela til prófunar á nýjum krabbameinslyfum.

Blóðstorkunarfræði: Árangur stýringar warfaríns með Fix-PT í stað hefðbundins PT-prófs. Mælingar á gömlum og nýjum oral blóðþynningarlyfjum með dPT og dFiix. Erfðafræði bláæðasega og blóðstorkun og stökkbreytingar í Ashwell viðtæki.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Sigurður Yngvi Kristinsson. Tengsl efnaskiptaheilkennis og sykursýki við góðkynja einstofna mótefnahækkun.

Sigurður Yngvi Kristinsson. Notagildi greiningar og áhættumats mergæxlis byggt á frumflæðissjárrannsóknunum.

Sæmundur Rögnvaldsson. Aðferðir til beinmergssýnatöku hjá einstaklingum með plasmafrumusjúkdóma.

Sæmundur Rögnvaldsson. Blóðkalsíumhækkun í einstaklingum með góðkynja einstofna mótefnahækkun.

Sæmundur Rögnvaldsson. Litningabreytileikar í mergæxli á Íslandi og á Norðurlöndunum.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Sigurður Yngvi Kristinsson. Faraldsfræði mallandi mergæxlis.

Pórarinn Guðjónsson. Hlutverk makróliða gegn öndunarfærasjúkdómum óháð bakteríudrepandi virkni þeirra.

Tækjakaupasjóður Háskóla Íslands

Sigurður Yngvi Kristinsson. Búnaður til sýnatöku beinmergs og greiningar blóðsýna.

Doktorsnemar

Hildur Rún Helgudóttir. Umsjónarkennari Þórarinn Guðjónsson.

Ásdís Kristjánsdóttir. Umsjónarkennari Þórarinn Guðjónsson.

Árni Ásbjarnarson. Umsjónarkennari Þórarinn Guðjónsson.

Friðrik Rúnar Garðarson. Umsjónarkennari Þórarinn Guðjónsson.

Ingigerður S. Sverrisdóttir. Umsjónarkennari Sigurður Yngvi Kristinsson.

Jón Þórir Óskarsson. Umsjónarkennari Sigurður Yngvi Kristinsson.

Róbert Pálmason. Umsjónarkennari Sigurður Yngvi Kristinsson.

Sólveig Bjarnadóttir. Umsjónarkennari Sigurður Yngvi Kristinsson.

Meistararnemar

Auður Egilsdóttir. Hlutverk ARID5B gensins í B-frumþroskun og myndun bráðahvítblæðis. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón Þór Bergþórsson, Þórarinn Guðjónsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Íslensk erfðagreining hf., Krabbameinsfélag Íslands.

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin: Memorial Sloan-Kettering-sjúkrahúsið.

Bretland: Lífæknifyrirtækið Binding Site, Hart Biologicals Ltd.

Svíþjóð: Oncopeptides.

Noregur: Oslo University Hospital.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu 2023

Þórarinn Guðjónsson. Í ritstjórn (editorial board) Genes.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Cenariu D, Rus I, **Bergþórsson JP**, Grewal R, Cenariu M, Greiff V, Tigu AB, Dima D, Selicean C, Petrushev B, Zdrenghea M, Fromm J, Aanei CM, Tomuleasa C. Flow Cytometry of CD5-Positive Hairy Cell Leukemia. *Molecular Diagnosis and Therapy*. 2023 sep.;27(5):593-599. doi: 10.1007/s40291-023-00658-x.

Constantinescu C, Constantinescu R, **Bergþórsson JP**, Greiff V, Tanase A, Colita A, Gulei D, Tomuleasa C. Pitfalls in patenting academic CAR-T cells therapy. *Expert Opinion on Therapeutic Patents*. 2023;33(5):339-348. doi: 10.1080/13543776.2023.2220883.

Ghouse J, Tragante V, Ahlberg G, Rand SA, Jespersen JB, Leinøe EB, Vissing CR, Trudsø L, Jónsdóttir I, Banasik K, Brunak S, Ostrowski SR, Pedersen OB, Sørensen E, Erikstrup C, Bruun MT, Nielsen KR, Køber L, Christensen AH, Iversen K, Jones D, Knowlton KU, Nadauld L, Halldorsson GH, Ferkingstad E, Olafsson I, Gretarsdóttir S, **Önundarson PT**, Sulem P, Thorsteinsdóttir U, Thorgeirsson G, Gudbjartsson DF, Stefansson K, Holm H, Olesen MS, Bundgaard H. Genome-wide meta-analysis identifies 93 risk loci and enables risk prediction equivalent to monogenic forms of venous thromboembolism. *Nature Genetics*. 2023 mar.;55(3):399-409. doi: 10.1038/s41588-022-01286-7.

Holm H, Ivarsdóttir EV, Ólafsdóttir T, Thorolfssdóttir R, Eythorsson E, Norland K, Gísladóttir R, Jonsdóttir G, Unnsteinsdóttir U, Sveinsdóttir KE, Jonsson BA, Andresdóttir M, Arnar DO, Arnthorsson AO, Birgisdóttir K, Bjarnadóttir K, Bjarnadóttir S, Bjornsdóttir G, Einarsson G, Eiríksdóttir B, Gardarsdóttir EE, Gíslason T, Gottfredsson M, Gudmundsdóttir S, Gudmundsson J, Gunnarsdóttir K, Helgadóttir A, Helgason D, Hinriksdóttir I, Ingvarsson RF, Jonasdóttir SS, Jonsdóttir I, Karlsdóttir TH, Kristinsdóttir AM, **Kristinsson SY**, Kristjansdóttir S, Love TJ, Ludviksdóttir D, Masson G, Norddahl G, Ólafsdóttir T, Ólafsson I, Rafnar T, Runolfssdóttir HL, Saemundsdóttir J, Sigurbjornsson S, Sigurdardóttir K, Sigurdsson E, Sigurdsson MI, Sigurdsson EL, Steinthorsdóttir V, Sveinbjornsson G, Thorarensen EA, Thorbjornsson B, Thorsteinsdóttir B, Tragante V, Ulfarsson MO, Stefansson H, Gíslason T, Kristjánsson M, Pálsson R, Sulem P, Thorsteinsdóttir U, Thorgeirsson G, Gudbjartsson DF, Stefansson K. Physical and cognitive impact following SARS-CoV-2 infection in a large population-based case-control study. *Communications medicine*. 2023 júl. 6;3(1):94. doi: 10.1038/s43856-023-00326-5.

Ingason AB, Hreinsson JP, Agustsson AS, Lund SH, Rumba E, Pálsson DA, Reynisson IE, **Guðmundsdóttir BR**, **Önundarson PT**, Björnsson ES. Comparison of the effectiveness and safety of direct oral anticoagulants: a nationwide propensity score-weighted study. *Blood advances*. 2022 des. 23;7(11):2564-2572. doi: 10.1182/bloodadvances.2022009099.

Ingason AB, Hreinsson JP, Agustsson AS, Lund SH, Rumba E, Pálsson DA, Reynisson IE, **Guðmundsdóttir BR**, **Önundarson PT**, Björnsson ES. Warfarin Is Associated With Higher Rates of Upper But Not Lower Gastrointestinal Bleeding Compared with Direct Oral Anticoagulants: A Population-Based Propensity-Weighted Cohort Study. *Clinical Gastroenterology and Hepatology*. 2023 feb.;21(2):347-357.e10. doi: 10.1016/j.cgh.2022.06.033.

Ingason AB, Hreinsson JP, Lund SH, Ágústsson AS, Rumba E, Pálsson, Reynisson IE, **Guðmundsdóttir BR**, **Önundarson PT**, Björnsson ES. Comparison of medication adherence to different oral anticoagulants: population-based cohort study. *BMJ Open*. 2023 jan. 1;13(1):e065700. e065700. doi: 10.1136/bmjopen-2022-065700

Kristjánsson RP, Oskarsson GR, Skuladóttir A, Oddsson A, Rögnvaldsson S, Sveinbjornsson G, Lund SH, Jensson BO, Styrmsdóttir EL, Halldorsson GH, Ferkingstad E, Eldjarn GH, Beyter D, Kristmundsdóttir S, Juliussón K, Fridriksdóttir R, Arnadóttir GA, Katrinaradóttir H, Snorradóttir MH, Tragante V, Stefansdóttir L, Ivarsdóttir EV, Bjornsdóttir G, Halldorsson BV, Thorleifsson G, Ludviksson BR, **Önundarson PT**, Saevarsdóttir S, Melsted P, Norddahl GL, Bjornsdóttir US, Ólafsdóttir T, Gudbjartsson DF, Thorsteinsdóttir U, Jonsdóttir I, Sulem P, Stefansson K. Sequence variant affects GCSAML splicing, mast cell specific proteins, and risk of urticaria. *Communications Biology*. 2023 júl. 10;6(1):703. doi: 10.1038/s42003-023-05079-4.

Óskarsson JP, **Rögnvaldsson S**, Thorsteinsdóttir S, Aspelund T, Gunnarsson SB, Hákonardóttir GK, Sigurðardóttir GÁ, Þórðardóttir ÁR, Gíslason GK, Ólafsson A, Sigurðsson JK, Eyþórsson E, Jónsson Á, **Viðarsson B**, **Önundarson PT**, Agnarsson BA, **Pálmason R**, Sigurðardóttir M, Þorsteinsdóttir I, Ólafsson Í, Harding S, Flores-Montero J, Orfao A, Durie BGM, Love TJ, **Kristinsson SY**. Determining hemodilution in diagnostic bone marrow aspirated samples in plasma cell disorders by next-generation flow cytometry: Disorders for a bone marrow quality index. *Blood Cancer Journal*. 2023 des. 1;13(1):177. 177. doi: 10.1038/s41408-023-00951-2.

Pérez-Escurza O, Flores-Montero J, Óskarsson JP, Sanoja-Flores L, del Pozo J, Lecrevisse Q, Martín S, Reed ER, Hákonardóttir GK, Harding S, Þorsteinsdóttir S, **Rögnvaldsson S**, Love TJ, Durie B, **Kristinsson SY**, Orfao A. Immunophenotypic assessment of clonal plasma cells and B-cells in bone marrow and blood in the diagnostic classification of early stage monoclonal gammopathies: an iSTOPMM study. *Blood Cancer Journal*. 2023 des. 11;13(1):182. 182. doi: 10.1038/s41408-023-00944-1.

Rögnvaldsson S, Long PE, Þorsteinsdóttir S, Löve PJ, **Kristinsson SY**. Validity of chronic disease diagnoses in Icelandic healthcare registries. *Scandinavian Journal of Public Health*.

2023 mar.;51(2):173-178. Epub 2021 des. 13. doi: 10.1177/14034948211059974.

Sigurbergisdóttir AÝ, Rögnauldsson S, Thorsteinsdóttir S, Sverrisdóttir I, Sigurðardóttir GÁ, Viðarsson B, Öundurson PT, Agnarsson BA, Sigurðardóttir M, Þorsteinsdóttir I, Ólafsson Í, Þórðardóttir ÁR, Gíslason GK, Ólafsson A, Hultcrantz M, Durie BGM, Harding S, Landgren O, Löve TJ, Kristinsson SY. Disease associations with monoclonal gammopathy of undetermined significance can only be evaluated using screened cohorts: results from the population-based iStopMM study. *Haematologica*. 2023 des. 1;108(12):3392-3398. Epub 2023 júl. 13. doi: 10.3324/haematol.2023.283191.

Stacey SN, Zink F, Halldórsson GH, Stefánsdóttir L, Guðjónsson SA, Einarsson G, Hjörleifsson G, Eiríksdóttir T, Helgadóttir A, Björnsdóttir G, Thorgeirsson TE, Ólafsdóttir TA, Jónsdóttir I, Gretarsdóttir S, Tragante V, Magnússon MK, Jonsson H, Gudmundsson J, Ólafsson S, Holm H, Guðbjartsson DF, Sulem P, Helgason A, Thorsteinsdóttir U, Tryggvadóttir L, Rafnar T, Melsted P, Úlfarsson MÖ, Viðarsson B, Thorleifsson G, Stefánsson K. Genetics and epidemiology of mutational barcode-defined clonal hematopoiesis. *Nature Genetics*. 2023 des.;55(12):2149-2159. Epub 2023 nóv. 6. doi: 10.1038/s41588-023-01555-z.

Tigu AB, Constantinescu CS, Teodorescu P, Kegyes D, Munteanu R, Feder R, Peters M, Pralea I, Iuga C, Cenariu D, Marcu A, Tanase A, Colita A, Drula R, Bergþórsson JP, Greiff V, Dima D, Selicean C, Rus I, Zdrenghea M, Gulei D, Ghiaur G, Tomuleasa C. Design and preclinical testing of an anti-CD41 CAR T cell for the treatment of acute megakaryoblastic leukaemia. *Journal of Cellular and Molecular Medicine*. 2023 okt.;27(19):2864-2875. Epub 2023 sep. 4. doi: 10.1111/jcmm.17810

Tigu AB, Hotea I, Drula R, Zimta AA, Dirzu N, Santa M, Constantinescu C, Dima D, Bergþórsson JP, Greiff V, Gulei D, Coriu D, Serban M, Mahlangu J, Tomuleasa C. RNA sequencing suggests that non-coding RNAs play a role in the development of acquired haemophilia. *Journal of Cellular and Molecular Medicine*. 2023 júl.;27(13):1790-1796. doi: 10.1111/jcmm.17741.

Þorsteinsdóttir S, Gíslason GK, Aspelund T, Rögnauldsson S, Óskarsson JP, Sigurðardóttir GÁ, Þórðardóttir ÁR, Viðarsson B, Öundurson PT, Agnarsson BA, Sigurðardóttir M, Þorsteinsdóttir I, Ólafsson Í, Eyþórsson E, Jónsson Á, Berlanga O, Hultcrantz M, Durie BGM, Löve TJ, Harding S, Landgren O, Kristinsson SY. Prevalence of smoldering multiple myeloma based on nationwide screening. *Nature Medicine*. 2023 feb. 6;29(2):467-472. doi: 10.1038/s41591-022-02183-6.

Prastardóttir T, Meer E, Hauksdóttir A, Guðbjörnsson B, Kristinsson SY, Ogdie A, Love TJ. Strong site-specific association of pharyngeal cultures with the onset of psoriatic arthritis and

psoriasis, regardless of pathogen. *Rheumatology* (Oxford, England). 2023 feb. 1;62(2):886-893. doi: 10.1093/rheumatology/keac253.

Gigtarlæknisfræði

Forsvarsmáður: Gerður María Gröndal sérfræðilæknir, prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Unnið er að rannsóknum á öllum helstu gigtarsjúkdómum. Sérstök áhersla er þó á rannsóknir þar sem sérstaða Íslands og íslensku þjóðarinnar nýtast, en það á við á sviðum faraldsfræði, erfðafræði, ónæmisfræði og víðar þar sem vel skilgreindir sjúklingahópar og mikil þekking á gigtarsjúkdómum er nauðsynleg. Fræðigreinin tekur þátt í stórum alþjóðlegum rannsóknum á sömu forsendum og vinnur einnig að samstarfsverkefnum um heilsuvernd við aðrar fagstéttir.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Katrín Þórarinsdóttir. Kortlagning fjölvöðvabólgu (idiopathic inflammatory myopathies, IIM) og IIM-sértækra mótefna á Íslandi. Afturskyggn rannsókn 2010-2022.

Þorvarður Löve. Time-Trends in Infection Risk in Patients With Inflammatory Arthritides Treated With Tumour Necrosis Factor Inhibitors.

Þorvarður Löve. Hlutverk sýkinga í meingerð og framvindu plasmافرumsjúkdóma.

Þorvarður Löve. Rannsóknir á sambandi sóragigtar og sóra við sýkingar.

Vísindasjóður Landspítala – styrkur til ungra vísindamanna

Katrín Þórarinsdóttir – Ungur vísindamaður Scandinavian Society of Rheumatology.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Helgi Jónsson. Transdermal treatment for hand osteoarthritis.

Þorvarður Jón Löve. Bólgu-gigtarsjúkdómur og sýkingar.

Nýsköpunarsjóður námsmanna, Rannís

Fjóla Jónsdóttir, Helgi Jónsson, Bergþóra Sigríður Snorraddóttir. Þrívíddar prentun á plástri til notkunar við handaslítgigt.

Doktorsnemar

Aron Hjalti Björnsson. Áhrif TNFa hemla á sýkingar og sýklalyfjanoðkun sjúklinga með iktsýki. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þorvarður Jón Löve.

Guðrún Ása Björnsdóttir. Nýtt og framúrsteftulegt

greiningakerfi (e.Clinical Decision Support System, CDSS) til að auðvelda greiningu á sjálfónæmissjúkdómum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn R. Lúðvíksson, Björn Guðbjörnsson.

Ólafur Pálsson: Meðferðarárangur við Sóragigt – samstarfsverkefni Háskóla Íslands og Háskólans í Lundí, Svíþjóð. Leiðbeinendur: Björn Guðbjörnsson, Þorvarður Jón Löve.

Berglind Árnadóttir. Sarklíki á Íslandi. Leiðbeinendur: Björn Guðbjörnsson og Katrín Þórarinsdóttir.

Telma Prastardóttir. Rannsókn á sambandi sóragigtar og psoriasis við sýkingar og mótefnamyndun. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þorvarður Jón Löve.

Meistaraneimar

Erla Ásgeirsdóttir. Samband hámarksstyrks í kastöxl, hámarksnúningsafls í bol og álagsmeiðsla í kastöxl á meðal kvenkyns handboltaleikmanna. Leiðbeinendur: Kári Árnason, Katrín Þórarinsdóttir.

Unnar Árnason. Tengsl styrks og afls í neðri útlimum og kvið og álagsmeiðsla í öxl hjá handboltaleikmönnum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Kári Árnason, Katrín Þórarinsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Rannsóknastofa í ónæmisfræði, Sjúkrahúsapótekið, ýmsar sérgreinar innan lyflækningsviðs

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Læknadeild og lyfjafræðideild Háskóla Íslands, Íslensk erfðagreining, Hjartavernd, Læknisfræðileg myndgreining (Domus Medica).

Erlendis samstarfsaðilar

Bandaríkin: National Institute on Aging (NIA), Boston University, University of Pennsylvania.

Eistland: Tartu University Hospital.

Svíþjóð: Department of Genetics and Pathology Uppsala University og Karolinska sjúkrahúsið og Karolinska Institutet í Stokkhólmi. University of Gothenburg í Gautaborg.

England: University of Cambridge, Cambridge.

Alþjóðlegt samstarf

Starfsmenn fræðasviðsins eru í öflugu alþjóðlegu samstarfi í vísindarannsóknum í gegnum ýmis samvinnuverkefni svo sem SLE International Collaborating clinics, TREAT-OA, The Nordic PAM Study, ICEBIO (NordData, EuroSpA and NORDSTAR) og NORA (precision medicine in Nordic RA). Fjölbreytni samstarfsins kemur vel fram sé lítið til þjóðernis meðhöfunda síðustu ára, en þeir koma frá meira en 40 löndum.

Samstarf gigtarlækna og faraldsfræðinga á öllum

Norðurlöndunum með styrk NordForsk um notkun á klínískum skrá (ICEBIO) með upplýsingum frá öðrum skrá á landsvísi, s.s. lyfjagagnagrunni, Krabbameinsskrá, vistunarskrá o.fl. A Nordic Rheumatology Register Pilot.

Euro-SpA sam Evrópskt verkefni 17 skrá á 15 löndum um hryggjikt og skylda sjúkdóma.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Jóna Freydsdóttir er í ritstjórn Scandinavian Journal of Immunology.

Gunnar Tómasson er í ritstjórn, Scand J Rheumatology.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Delcoigne B, Kopp TI, Arkema EV, Hellgren K, Provan SA, Relas H, Aaltonen K, Trokovic N, **Guðbjörnsson B**, Gröndal G, Klami Kristianslund E, Lindhardtsen J, Dreyer L, Askling J. Exposure to specific tumour necrosis factor inhibitors and risk of demyelinating and inflammatory neuropathy in cohorts of patients with inflammatory arthritis: a collaborative observational study across five Nordic rheumatology registers. RMD Open. 2023 feb. 28;9(1):e002924. doi: 10.1136/rmdopen-2022-002924.

Eldjárn GH, Ferkingstad E, Lund SH, Helgason H, Magnússon OT, Gunnarsdóttir K, Ólafsdóttir TA, Halldórsson BV, Ólason PI, Zink F, Guðjónsson SA, Sveinbjörnsson G, Magnússon MI, Helgason A, Oddsson A, Halldórsson GH, Magnússon MK, **Sævarsdóttir S**, Eiríksdóttir T, Måsson G, Stefánsson H, Jónsdóttir I, Hólm H, Rafnar T, Melsted P, Sæmundsdóttir J, Norðdahl GL, Þorleifsson G, Úlfarsson MO,

Guðbjartsson DF, Þorsteinsdóttir U, Sulem P, Stefánsson K. Large-scale plasma proteomics comparisons through genetics and disease associations. Nature. 2023 okt. 4;622(7982):348-358. doi: 10.1038/s41586-023-06563-x.

Glintborg B, Di Giuseppe D, Wallman JK, Nordström DC, **Guðbjörnsson B**, Hetland ML, Askling J, Gröndal G, Sokka T, Provan SA, Michelsen B, Kristianslund EK, Dreyer L, **Löve ÞJ**, Lindström U. Uptake and effectiveness of newer biologic and targeted synthetic disease-modifying antirheumatic drugs in psoriatic arthritis: results from five Nordic biologics registries. Annals of the Rheumatic Diseases. 2023 jún.;82(6):820-828. 223650. Epub 2023 feb. 22. doi: 10.1136/ard-2022-223650.

Glintborg B, Di Giuseppe D, Wallman JK, Provan SA, Nordström D, Hokkanen AM, Österlund J, Kristianslund E, Kvien TK, **Guðbjörnsson B**, Hetland ML, Michelsen B, Jacobsson L, Askling J, Lindström U. Is the risk of infection higher during treatment with secukinumab than with TNF-inhibitors? An observational study from the Nordic countries. Rheumatology (Oxford, England). 2022

jún. 20. Epub 2022 jún. 20. doi: 10.1093/rheumatology/keac358.

Hardarson JP, Guðmundsdóttir B, Valdimarsdóttir AG, Guðmundsdóttir K, Tryggvadóttir A, Thorarinsdóttir K, Wessman I, Davidsdóttir S, **Tómasson G**, Holmes EA, Thorisdóttir AS, Björnsson. Appraisals of Social Trauma and Their Role in the Development of Post-Traumatic Stress Disorder and Social Anxiety Disorder. AS.Behav Sci (Basel). 2023 Jul 11;13(7):577. doi: 10.3390/bs13070577.PMID: 37504024.

Hellamand P, Van De Sande M, Ørnbjerg LM, Klausch T, Nurmohamed MT, Van Vollenhoven RF, Nordström D, Hokkanen AM, Santos MJ, Vieira-Sousa E, Loft AG, Glintborg B, Hetland ML, Lindström U, Wallman JK, Michelsen B, Kristianslund EK, Ciurea A, Nissen MS, Codreanu C, Mogosan C, Macfarlane GJ, Rotariu O, Rotar Z, Tomšič M, Castrejón I, Otero-Varela L, **Guðbjörnsson B**, Geirsson ÁJ, Vencovský J, Pavelka K, Gulle S, Zengin B, Iannone F, Foti R, Ostergaard M, van der Horst-Bruinsma I. Sex differences in the effectiveness of first-line tumour necrosis factor inhibitors in axial spondyloarthritis: Results from the EuroSpA Research Collaboration Network. RMD Open. 2023 des. 12;9(4):e003325. doi: 10.1136/rmdopen-2023-003325.

Holm I, Ivarsdóttir EV, Ólafsdóttir T, Thorolfssdóttir R, Eythorsson E, Norland K, Gísladóttir R, Jonsdóttir G, Unnsteinsdóttir U, Sveinsdóttir KE, Jonsson BA, Andresdóttir M, Arnar DO, Arnthorsson AO, Birgisdóttir K, Bjarnadóttir K, Bjarnadóttir S, Björnisdóttir G, Einarsson G, Eiríksdóttir B, Gardarsdóttir EE, Gíslason T, Gottfredsson M, Guðmundsdóttir S, Guðmundsson J, Gunnarsdóttir K, Helgadóttir A, Helgason D, Hinriksdóttir I, Ingvarsson RF, Jonasdóttir SS, Jonsdóttir I, Karlsdóttir TH, Kristinsdóttir AM, Kristinsson SY, Kristjansdóttir S, **Löve ÞJ**, Ludvíksdóttir D, Masson G, Norddahl G, Ólafsdóttir T, Ólafsson I, Rafnar T, Runolfssdóttir HL, Sæmundsdóttir J, Sigurbjörnsson S, Sigurdardóttir K, Sigurdsson E, Sigurdsson MI, Sigurdsson EL, Steinhorsdóttir V, Sveinbjörnsson G, Thorarensen EA, Thorbjörnsson B, Thorsteinsdóttir B, Tragante V, Úlfarsson MO, Stefánsson H, Gíslason T, Kristjánsson M, Pálsson R, Sulem P, Thorsteinsdóttir U, Thorgeirsson G, Guðbjartsson DF, Stefánsson K. Physical and cognitive impact following SARS-CoV-2 infection in a large population-based case-control study. Communications medicine. 2023 júl. 6;3(1):94. doi: 10.1038/s43856-023-00326-5.

Kristjánsson RP, Oskarsson GR, Skuladóttir A, Oddsson A, Rognvaldsson S, Sveinbjörnsson G, Lund SH, Jensson BO, Styrmissdóttir EL, Halldórsson GH, Ferkingstad E, Eldjárn GH, Beyter D, Kristmundsdóttir S, Juliusson K, Fridriksdóttir R, Arnadóttir GA, Katrínardóttir H, Snorrardóttir MH, Tragante V, Stefánsson L, Ivarsdóttir EV, Björnisdóttir G, Halldórsson BV, Þorleifsson G, Ludvíksson BR, Önundarson PT, **Sævarsdóttir S**, Melsted P, Norddahl GL, Björnisdóttir US,

Ólafsdóttir T, Guðbjartsson DF, Thorsteinsdóttir U, Jonsdóttir I, Sulem P, Stefánsson K. Sequence variant affects GCSAML splicing, mast cell specific proteins, and risk of urticaria. Communications Biology. 2023 júl. 10;6(1):703. doi: 10.1038/s42003-023-05079-4.

Laheru D, Antony A, Carneiro S, Di Lernia V, Garg A, **Löve ÞJ**, Del Rocio Macias Garcia K, Mendonça JA, Mukherjee S, Olteanu R, Perez-Chada L, Rosen CF, Tannenbaum R, Yazbek MA. Management of Nail Disease in Patients With Psoriatic Arthritis: An Updated Literature Review Informing the 2021 GRAPPA Treatment Recommendations. The Journal of rheumatology. 2023 mar. 1;50(3):433-437. doi: 10.3899/jrheum.220313.

K Lend, FA Koopman, J Lampa, G Jansen, M Hetland, U Uhlig, D Nordström, M Nurmohame, **B Guðbjörnsson**, A Rudin, M Østergaard, MS Heiberg, T Sokka-Isler, K Hørslev-Petersen, EA Haavardsholm, **G Gröndal**, JWR Twisk, RF van Vollenhoven. Methotrexate tolerability and efficacy in combination therapies in patients with early rheumatoid arthritis: a post-hoc analysis of a randomised controlled trial (NORD-STAR). Arthritis & Rheumatology 2023 Oct 17. doi: 10.1002/art.42730 DOI: 10.1002/art.42730.

Linde L, Ørnbjerg LM, Georgiadis S, H Rasmussen S, Lindström U, Askling J, Michelsen B, Di Giuseppe D, Wallman J, **Guðbjörnsson B**, Love T, Nordström DC, Yli-Kerttula T, Nekkivová L, Vencovský J, Iannone F, Cauli A, Loft AG, Glintborg B, Laas K, Rotar Z, Tomšič M, Macfarlane G, Möller B, van de Sande M, Codreanu C, Nissen MJ, Birlik M, Erten S, Santos MJ, Vieira-Sousa E, Hetland ML, Østergaard M. Predictors of DAPSA28 remission in patients with psoriatic arthritis initiating their first TNF-inhibitor: results from 13 European registries. Rheumatology (Oxford). 2023 Jun 14:kead284. doi: 10.1093/rheumatology/kead284.

L Linde, LM Ørnbjerg, CH Brahe, JKWallman, D Di Giuseppe, J Závada, K Pavelka, I Castrejón, F Díaz-Gonzalez, Z Rotar, M Tomšič, B Glintborg, **B Guðbjörnsson**, AJ Geirsson, B Michelse, EK Kristianslund, MJ Santos, A Barcelos, D Nordström, KK Eklund, C Codreanu, C Mogosan, A Ciurea, M Nissen, S Akar, S Senel, LH Hyldstrup, NS Krogh, ML Hetland, M Østergaard. Second and third TNF inhibitors in European patients with axial spondyloarthritis: Effectiveness and impact of reason for withdrawal from the previous treatment Rheumatology 2023 Sep 20:kead494. doi: 10.1093/rheumatology/kead494.

L Linde, LM Ørnbjerg, SH Rasmussen, TJ Löve, AG Loft, J Zavada, J Vencovsky, K Laas, D Nordström, T Sokka-Isler, **B Guðbjörnsson**, **G Gröndal**, F Iannone, R Ramonda, P Hellamand, EK Kristianslund, TK Kvien, AM Rodrigues, MJ Santos, C Codreanu, C Mogosan, Z Rota, M Tomšič, I Castrejón, F Díaz-González, DD Giuseppe, L Ljung, MJ Nissen, A Ciurea, GJ Macfarlane, M Heddle, M Østergaard, ML Hetland. Commonalities and differences in data collection, availability and completeness across European spondyloarthritis

registries – results from the EuroSpA collaboration. *Arthritis Res Ther.* 2023 Oct 19;25(1):205. doi: 10.1186/s13075-023-03184-7.

Michelsen B, Østergaard M, Nissen MJ, Ciurea A, Möller B, Ørnbjerg LM, Zavada J, Glintborg B, MacDonald A, Laas K, Nordström D, **Guðbjörnsson B**, Iannone F, Hellmand P, Kvien TK, Rodrigues AM, Codreanu C, Rotar Z, Castrejón Fernández I, Wallman JK, Vencovsky J, Loft AG, Heddele M, Vorobjov S, Hokkanen AM, **Gröndal G**, Sebastiani M, van de Sande M, Kristianslund EK, Santos MJ, Mogosan C, Tomsic M, Díaz-González F, Di Giuseppe D, Hetland ML. Differences and similarities between the EULAR/ASAS-EULAR and national recommendations for treatment of patients with psoriatic arthritis and axial spondyloarthritis across Europe. *The Lancet Regional Health - Europe.* 2023 okt.;33:100706. 100706. doi: 10.1016/j.lanepe.2023.100706.

Óskarsson JP, Rögnvaldsson S, Thorsteinsdóttir S, Aspelund T, Gunnarsson SB, Hákonardóttir GK, Sigurðardóttir GÁ, Þórðardóttir ÁR, Gíslason GK, Ólafsson A, Sigurðsson JK, Eyþórsson E, Jónsson Á, Viðarsson B, Önundarson PT, Agnarsson BA, Pálmason R, Sigurðardóttir M, Þorsteinsdóttir I, Ólafsson Í, Harding S, Flores-Montero J, Orfao A, Durie BGM, **Löve PJ**, Kristinsson SY. Determining hemodilution in diagnostic bone marrow aspirated samples in plasma cell disorders by next-generation flow cytometry: Proposal for a bone marrow quality index. *Blood Cancer Journal.* 2023 des. 1;13(1):177. 177. doi: 10.1038/s41408-023-00951-2.

Pérez-Escurza O, Flores-Montero J, Óskarsson JP, Sanoja-Flores L, del Pozo J, Leclercq Q, Martín S, Reed ER, Hákonardóttir GK, Harding S, Þorsteinsdóttir S, Rögnvaldsson S, **Löve PJ**, Durie B, Kristinsson SY, Orfao A. Immunophenotypic assessment of clonal plasma cells and B-cells in bone marrow and blood in the diagnostic classification of early stage monoclonal gammopathies: an iSTOPMM study. *Blood Cancer Journal.* 2023 des. 11;13(1):182. 182. doi: 10.1038/s41408-023-00944-1.

Rögnvaldsson S, Long PE, Þorsteinsdóttir S, **Löve PJ**, Kristinsson SY. Validity of chronic disease diagnoses in Icelandic healthcare registries. *Scandinavian Journal of Public Health.* 2023 mar.;51(2):173-178. Epub 2021 des. 13. doi: 10.1177/14034948211059974.

Sanchez-Alamo B, Schirmer JH, Hellmich B, Jayne D, Monti S, **Tómasson G**, Luqmani RA. Systematic literature review informing the 2022 update of the EULAR recommendations for the management of ANCA-associated vasculitis (AAV): Part 2 - Treatment of eosinophilic granulomatosis with polyangiitis and diagnosis and general management of AAV. *RMD Open.* 2023 jún.;9(2):e003083. doi: 10.1136/rmdopen-2023-003083.

👤 Schirmer JH, Sanchez-Alamo B, Hellmich B, Jayne D, Monti S, Luqmani RA, **Tómasson G**.

Systematic literature review informing the 2022 update of the EULAR recommendations for the management of ANCA-associated vasculitis (AAV): part 1 - treatment of granulomatosis with polyangiitis and microscopic polyangiitis. *RMD Open.* 2023 júl. 21;9(3):003082. doi: 10.1136/rmdopen-2023-003082.

Shen Q, Joyce EE, Ebrahimi OV, Didriksen M, Lovik A, Sævarsdóttir KS, Magnúsdóttir I, Mikkelsen DH, Unnarsdóttir AB, Hauksdóttir A, Hoffart A, Kähler AK, Þórðardóttir EB, Eyþórsson E, Frans EM, **Tómasson G**, Ask H, Harðardóttir H, Jakobsdóttir J, Lehto K, Lu L, Andreassen OA, Sullivan PF, Pálsson R, Erikstrup C, Ostrowski SR, Werge T, Aspelund T, Pedersen OBV, Johnson SU, Fang F, Valdimarsdóttir UA. COVID-19 illness severity and 2-year prevalence of physical symptoms: an observational study in Iceland, Sweden, Norway and Denmark. *The Lancet Regional Health - Europe.* 2023 des. 1;35:100756. 100756. doi: 10.1016/j.lanepe.2023.100756.

👤 Sigurbergisdóttir AY, Rögnvaldsson S, Thorsteinsdóttir S, Sverrisdóttir I, Sigurðardóttir GÁ, Viðarsson B, Önundarson PT, Agnarsson BA, Sigurðardóttir M, Þorsteinsdóttir I, Ólafsson Í, Þórðardóttir ÁR, Gíslason GK, Ólafsson A, Hultcrantz M, Durie BGM, Harding S, Landgren O, **Löve PJ**, Kristinsson SY. Disease associations with monoclonal gammopathy of undetermined significance can only be evaluated using screened cohorts: results from the population-based iStopMM study. *Haematologica.* 2023 des. 1;108(12):3392-3398. Epub 2023 júl. 13. doi: 10.3324/haematol.2023.283191.

Styrkársdóttir U, Lund SH, Thorleifsson G, **Sævarsdóttir S**, Guðbjartsson DF, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Cartilage Acidic Protein 1 in Plasma Associates With Prevalent Osteoarthritis and Predicts Future Risk as Well as Progression to Joint Replacements: Results From the UK Biobank Resource. *Arthritis & rheumatology (Hoboken, N.J.).* 2023 apr.;75(4):544-552. Epub 2022 okt. 14. doi: 10.1002/art.42376.

Styrkársdóttir U, Stefánsdóttir L, Þorleifsson G, Stefánsdóttir AO, **Sævarsdóttir S**, Lund SH, Rafnar T, Hoshijima K, Novak K, Oreiro N, Rego-Perez I, Hansen C, Kazmers N, Kiemeny LA, Blanco FJ, Barker T, Kloppenburg M, Juryneć MJ, Guðbjartsson DF, **Jónsson H**, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Meta-analysis of erosive hand osteoarthritis identifies four common variants that associate with relatively large effect. *Annals of the Rheumatic Diseases.* 2023 jún.;82(6):873-880. 223468. Epub 2023 mar. 17. doi: 10.1136/ard-2022-223468.

Yau MS, **Jónsson H**, Lynch JA, Lewis CE, Torner JC, Nevitt MC, Felson DT. Do associations with hand OA vary by knee osteoarthritis phenotype? Cross-sectional data from the Multicenter Osteoarthritis Study. *Osteoarthritis and Cartilage Open.* 2023 mar.;5(1):100331. 100331. doi: 10.1016/j.ocarto.2022.100331.

Þorsteinsdóttir S, Gíslason GK, Aspelund T, Rögnvaldsson S, Óskarsson JP, Sigurðardóttir GÁ, Þórðardóttir ÁR, Viðarsson B, Önundarson PT, Agnarsson BA, Sigurðardóttir M, Þorsteinsdóttir I, Ólafsson Í, Eyþórsson E, Jónsson Á, Berlanga O, Hultcrantz M, Durie BGM, **Löve PJ**, Harding S, Landgren O, Kristinsson SY. Prevalence of smoldering multiple myeloma based on nationwide screening. *Nature Medicine.* 2023 feb. 6;29(2):467-472. doi: 10.1038/s41591-022-02183-6.

👤 Þrastardóttir T, Meer E, Hauksdóttir A, **Guðbjörnsson B**, Kristinsson SY, Ogdie A, **Löve PJ**. Strong site-specific association of pharyngeal cultures with the onset of psoriatic arthritis and psoriasis, regardless of pathogen. *Rheumatology (Oxford, England).* 2023 feb. 1;62(2):886-893. doi: 10.1093/rheumatology/keac253.

Ørnbjerg LM, Rugbjerg K, Georgiadis S, Rasmussen SH, Lindström U, Pavelka K, Yilmaz N, Favalli EG, Nissen MJ, Michelsen B, Vieira-Sousa E, Jones GT, Ionescu R, Relas H, Sanchez-Piedra C, Tomšić M, **Geirsson AJ**, van der Horst-Bruinsma I, Askling J, Loft AG, Nekvindova L, Direskeneli H, Iannone F, Ciurea A, Fagerli KM, Santos MJ, Macfarlane GJ, Codreanu C, Eklund K, Pombo-Suarez M, Rotar Z, **Guðbjörnsson B**, Rusman T, Østergaard M, Hetland ML. One-Third of European Patients with Axial Spondyloarthritis Reach Pain Remission With Routine Care Tumor Necrosis Factor Inhibitor Treatment. *The Journal of rheumatology.* 2023 ágú.;50(8):1009-1019. Epub 2022 des. 1. doi: 10.3899/jrheum.220459.

LM Ørnbjerg, K Rugbjerg, S Georgiadis, SH Rasmussen, L Jacobsson, AG Loft, F Iannone, KM Fagerli, J Vencovsky, MJ Santos, B Moeller, M Pombo-Suarez, Z Rotar, **B Guðbjörnsson**, A Cefle, K Eklund, C Codreanu, G Jones, M van der Sande, JK Wallman, M Sebastiani, B Michelsen, J Závada, E Vieira-Sousa, MJ Nissen, C Sanchez-Piedra, M Tomšić, TJ Love, MA Öztürk, H Relas, R Ionescu, ML Hetland, M Østergaard. Patient-reported outcomes and PRO remission rates in 12,262 biologic-naïve patients with psoriatic arthritis started treatment with TNF-inhibitor in routine care. *J Rheum* 2024 Jan 125: jrheum.2023-0764. DOI: 10.3899/jrheum20034-0764.

Østergaard M, Van Vollenhoven RF, Rudin A, Hetland ML, Heiberg MS, Nordström DC, Nurmohamed MT, **Guðbjörnsson B**, Ørnbjerg LM, Bøyesen P, Lend K, Hørslev-Petersen K, Uhlig T, Sokka T, **Gröndal G**, Krabbe S, Lindqvist J, Gertsson I, Glinatsi D, Kapetanovic MC, Aga AB, Faustini F, Parmanne P, Lorenzen T, Giovanni C, Back J, Hendricks O, Vedder D, Rannio T, Grenholm E, Ljoså MK, Brodin E, Lindegaard H, Söderbergh A, Rizk M, Kastbom A, Larsson P, Uhrenholt L, Just SA, Stevens DJ, Bay Laurbjerg T, Bakland G, Olsen IC, Haavardsholm EA, Lampa J; NORD-STAR study group. Certolizumab pegol, abatacept, tocilizumab or active conventional treatment in early rheumatoid arthritis: 48-week clinical and radiographic results of the

investigator-initiated randomised controlled trial. *Annals of the Rheumatic Diseases*. 2023 okt.;82(10):1286-1295. doi: 10.1136/ard-2023-224116.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 3

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 3

Hjartalækniðfræði

Forsvarsaður fræðigreinar: Karl Andersen prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Erfðafræði kransæðasjúkdóma, kólesterólhækkunar og hjartsláttartruflana. Stafrænar hjartalækningar. Faraldsfræði kransæðasjúkdóma. Samspil sykursýki og bráðra kransæðasjúkdóma. Ódæmigerðir brjóstverkir á bráðamóttöku. Hjartabilun.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Inga Jóna Ingimarsdóttir. Staða lyfjameðferðar hjá sjúklingum eftir mismunandi svipgerðum hjartabilunar. Eru íslenskir hjartabilunarsjúklingar að fá meðferð í samræmi við klínískar leiðbeiningar Evrópsku hjartalæknaamtakanna?

Inga Jóna Ingimarsdóttir. Acute heart failure: causes and outcomes by stages of CKD and HF phenotypes.

Karl Andersen. Áhrif meðferðarhaldni á horfur sjúklinga með hjartabilun: Hönnun, réttmætiþrófun og áhrifamat á nýju skortæki sem metur meðferðarhaldni sértækt hjá sjúklingum með hjartabilun.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Ingibjörg Gunnþórsdóttir, Inga Jóna Ingimarsdóttir, Karl Andersen, Anna Birna Almarsdóttir. Áhrif meðferðarhaldni á horfur sjúklinga með hjartabilun.

Minningasjóður Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar

Davíð O. Arnar. Erfðafræðileg skimun íþróttamanna.

RANNÍS

Berglind Aðalsteinsdóttir, Davíð O. Arnar. Íslenska óvaxtarhjáttavökvillu verkefnið. Rannsókn á arfberum MYBPC3 landnemastökkbreytingunni.

Doktorsnemar

Ásdís Hrönn Sigurðardóttir. Tengsl blóðþrýstings í æsku við blóðþrýsting og háþrýsting hjá ungum fullorðnum: 10 ára eftirfylgdarrannsókn. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Viðar

Örn Eðvarðsson. Meðleiðbeinandi: Ólafur S. Indriðason. Í doktorsnefnd: Þórdís Jóna Hrafnkelsdóttir.

Hildur Ægisdóttir. Áhrif erfðabreytileika á hjartsláttartruflanir. Doktorsnám við Læknadeild Háskóla Íslands Umsjónarkennari: Davíð O. Arnar.

Marianna Garðardóttir. Áhrif gáttatífs á heilastarfsemi. Doktorsnám við Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Davíð O. Arnar.

Kristján Guðmundsson. Remote monitoring devices for heart failure. Doktorsnám við Karolinska Institutet, Stokkhólmi. Meðleiðbeinandi: Davíð O. Arnar.

Andrea B. Jónsdóttir. Erfðir offitu. Doktorsnám við Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Davíð O. Arnar.

Ingibjörg Kjartansdóttir. Bólguþættir og blóðþrýstingur meðal 16 – 20 ára ungmenna. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ragnar G. Bjarnason, Anna Sigríður Ólafsdóttir, Ragnar Danielsen.

Ingibjörg Gunnþórsdóttir. Áhrif meðferðarhaldni á horfur í hjartabilun. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Inga Jóna Ingimarsdóttir, Umsjónarkennari Karl Andersen. Í doktorsnefndinni: Anna Birna Almarsdóttir, Kaupmannahafnarháskóla, Martin Ingi Sigurðsson, Erla Svansdóttir og Anna Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Rebekka Sigrún D Lynch. Áhættuþættir fyrir hjarta- og æðasjúkdóma ásamt geðrænum einkennum meðal kvenna sem hafa orðið fyrir ofbeldi. Lýðheilsufræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Unnur Anna Valdimarsdóttir. Í doktorsnefnd: Þórdís Jóna Hrafnkelsdóttir.

Ingibjörg Kristjánsdóttir. Prognostic role of renal function: Findings from the emergency department and in-hospital heart failure care. Leiðbeinendur: dr. Lars H Lund, dr. Tonje Thorvaldsen og dr. Gianluigi Savarese. Karolinska Institute, Stockholm.

Meistaraneimar

Íris Erla Gísladóttir. Lyfjanotkun á göngudeild hjartabilunar á Landspítala: Eru sjúklingar meðhöndlaðir í samræmi við leiðbeiningar evrópsku hjartalæknaamtakanna? Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Pétur Sigurður Gunnarsson, Ingibjörg Gunnþórsdóttir, Inga Sigurrós Þráinsdóttir, Karl Andersen, Auður Ketilsdóttir, Guðbjörg Jóna Guðlaugsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala Hjartavernd, Íslensk erfðagreining, Sidekick Health.

Erlendir samstarfsaðilar

Svíþjóð: Karolinska Institutet Stokkhólmi, Uppsala Clinical Research Center Stokkhólmi.

Danmörk: Rikshospitalet, Kaupmannahöfn.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Davíð O. Arnar, riddarakross hinnar íslensku fálkaorðu.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Ingibjörg Jóna Guðmundsdóttir situr í ritstjórn Læknablaðsins.

Inga Jóna Ingimarsdóttir situr í ritstjórn Cardiology.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Jón Bjarnason, Helgi Már Jónsson, Björn Flygenring. AV-fistill í nára. *Læknablaðið*. 2023 apr.;109(4):193-195. doi: 10.17992/lbl.2023.04.740.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Flóvenz SÓ, Salkovskis P, Svansdóttir E, Karlsson HD, Andersen KK, Sigurðsson JF. Non-Cardiac Chest Pain as a Persistent Physical Symptom: Psychological Distress and Workability. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2023 jan. 31;20(3):2521. doi: 10.3390/ijerph20032521.

Helgason H, Eiríksdóttir T, Úlfarsson MO, Choudhary A, Lund SH, Ivarsdóttir EV, Hjørleifsson Eldjarn G, Einarsson G, Ferkingstad E, Moore KHS, Honarpour N, Liu T, Wang H, Hucko T, Sabatine MS, Morrow DA, Giugliano RP, Ostrowski SR, Pedersen OB, Bundgaard H, Erikstrup C, Arnar DO, Þorgeirsson G, Masson G, Magnusson OT, Saemundsdóttir J, Gretarsdóttir S, Steinthorsdóttir V, Thorleifsson G, Helgadóttir A, Sulem P, Thorsteinsdóttir U, Holm H, Gudbjartsson D, Stefansson K. Evaluation of Large-Scale Proteomics for Prediction of Cardiovascular Events. *JAMA*. 2023 ágú. 22;330(8):725-735. doi: 10.1001/jama.2023.13258.

Holm H, Ivarsdóttir EV, Ólafsdóttir T, Thorolfssdóttir R, Eythorsson E, Norland K, Gísladóttir R, Jónsdóttir G, Unnsteinsdóttir U, Sveinsdóttir KE, Jónsson BA, Andresdóttir M, Arnar DO, Arnthorsson AO, Birgisdóttir K, Bjarnadóttir K, Bjarnadóttir S, Björnsdóttir G, Einarsson G, Eiríksdóttir B, Gardarsdóttir EE, Gíslason T, Gottfredsson M, Guðmundsdóttir S, Guðmundsson J, Gunnarsdóttir K, Helgadóttir A, Helgason D, Hinriksdóttir I, Ingvarsson RF, Jonasdóttir SS, Jónsdóttir I, Karlsdóttir TH, Kristinsdóttir AM, Kristinsson SY, Kristjansdóttir S, Löve ÞJ, Ludvíksdóttir D, Masson G, Norddahl G, Ólafsdóttir T, Ólafsson I, Rafnar T, Runolfssdóttir HL, Saemundsdóttir J, Sigurbjörnsson S, Sigurdardóttir K, Sigurdsson E, Sigurdsson MI, Sigurdsson EL, Steinthorsdóttir V, Sveinbjörnsson G, Thorarensen EA, Thorbjörnsson B, Thorsteinsdóttir B, Tragante V, Úlfarsson MO, Stefansson H, Gíslason T, Kristjansson M, Pálsson R, Sulem P, Thorsteinsdóttir U, Þorgeirsson G, Gudbjartsson DF, Stefansson K. Physical and

cognitive impact following SARS-CoV-2 infection in a large population-based case-control study. *Communications medicine*. 2023 júl. 6;3(1):94. doi: 10.1038/s43856-023-00326-5.

Jensson BO, Arnadóttir GA, Katrínardóttir H, Fridriksdóttir R, Helgason H, Oddsson A, Sveinbjörnsson G, Eggertsson HP, Halldórsson GH, Atlason BA, Jonsson H, Oskarsson GR, Sturluson A, Gudjonsson SA, Thorisson GA, Zink F, Moore KHS, Pálsson G, Sigurdsson A, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Magnusson MK, Helgadóttir A, Steinthorsdóttir V, Gudmundsson J, Stacey SN, Hilmarsson R, Ólafsson Í, Jóhannsson ÓP, **Arnar DO**, Saemundsdóttir J, Magnusson OT, Masson G, Halldórsson BV, Helgason A, Stefánsson H, Jónsdóttir I, Holm H, Rafnar T, Thorsteinsdóttir U, Gudbjartsson DF, Stefánsson K, Sulem P. Actionable Genotypes and Their Association with Life Span in Iceland. *The New England journal of medicine*. 2023 nóv. 9;389(19):1741-1752. doi: 10.1056/nejmoa2300792.

📌 Jóhannsdóttir HX, **Guðmundsdóttir II**, Kárason S, Sigurðsson MI. Association between pre-operative prolonged corrected QT interval and all-cause mortality after non-cardiac surgery. *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*. 2023 mar.;67(3):284-292. doi: 10.1111/aas.14178.

Salvador Montañés O, Fitzgerald JL, Jackson N, Haldar S, Valli H, Cotton J, Morris GM, **Gizurarson S**, Cabrera JA, Nanthakumar K, Porta-Sánchez A. Decrement Evoked Potential (DEEP) Mapping of the Atria: Unmasking Atrial Fibrillation Substrate. *Heart Lung and Circulation*. 2023 okt.;32(10):1198-1206. Epub 2023 ágú. 25. doi: 10.1016/j.hlc.2023.07.007.

Snæbjarnarson AS, Helgadóttir A, Arnadóttir GA, Ívardsdóttir EV, Þorleifsson G, Ferkingstad E, Einarsson G, Sveinbjörnsson G, Þorgeirsson TE, Úlfarsson MO, Halldórsson BV, Ólafsson I, Erikstrup C, Pedersen OB, Nyegaard M, Bruun MT, Ullum H, Brunak S, Iversen KK, Christensen AH, Olesen MS, Ghose J, Banasik K; DBDS Genomic Consortium; Knowlton KU, **Arnar DO**, **Þorgeirsson G**, Nadauld L, Ostrowski SR, Bundgaard H, Hólm H, Sulem P, Stefánsson K, Gudbjartsson DF. Complex effects of sequence variants on lipid levels and coronary artery disease. *Cell*. 2023 sep. 14;186(19):4085-4099.e15. doi: 10.1016/j.cell.2023.08.012.

Sveinbjörnsson G, Benediktsdóttir BD, Sigfússon G, Norland K, Davíðsson OB, Þórólfsdóttir RB, Tragante V, Arnadóttir GA, Jensson BO, Katrínardóttir H, Friðriksdóttir R, Guðmundsdóttir H, Ægisdóttir HM, Friðriksson B, Þorgeirsson G, Magnússon V, Oddsson A, Sulem P, Gudbjartsson DF, Hólm H, **Arnar DO**, Stefánsson K. Screening for Rare Coding Variants That Associate With the QTc Interval in Iceland. *Journal of the American Heart Association*. 2023 júl. 18;12(14):e029845. e029845. doi: 10.1161/JAHA.123.029845.

van de Vegte YJ, Eppinga RN, van der Ende MY, Hagemeyer YP, Mahendran Y, Salfati E, Smith AV, Tan VY, Arking DE, Ntalla I, Appel EV, Schurmann

C, Brody JA, Ruedei R, Polasek O, Sveinbjörnsson G, Lecoeur C, Ladenvall C, Zhao JH, Isaacs A, Wang L, Luan J, Hwang SJ, Mononen N, Auro K, Jackson AU, Bielak LF, Zeng L, Shah N, Nethander M, Campbell A, Rankinen T, Pechlivanis S, Qi L, Zhao W, Rizzi F, Tanaka T, Robino A, Cocca M, Lange L, Müller-Nurasyid M, Roselli C, Zhang W, Kleber ME, Guo X, Lin HJ, Pavan F, Galesloot TE, Noordam R, Milaneschi Y, Schraut KE, den Hoed M, Degenhardt F, Trompet S, van den Berg ME, Pistis G, Tham YC, Weiss S, Sim XS, Li HL, van der Most PJ, Nolte IM, Lyytikäinen LP, Said MA, Witte DR, Iribarren C, Launer L, Ring SM, de Vries PS, Sever P, Linneberg A, Bottinger EP, Padmanabhan S, Psaty BM, Sotoodehnia N, Kolcic I; DCCT/EDIC Research Group; **Arnar DO**, Gudbjartsson DF, Holm H, Balkau B, Silva CT, Newton-Cheh CH, Nikus K, Salo P, Mohlke KL, Peyser PA, Schunkert H, Lorentzon M, Lahti J, Rao DC, Cornelis MC, Faul JD, Smith JA, Stolarz-Skrzypek K, Bandinelli S, Concas MP, Sinagra G, Meitinger T, Waldenberger M, Sinner MF, Strauch G, Delgado GE, Taylor KD, Yao J, Foco L, Melander O, de Graaf J, de Mutsert R, de Geus EJC, Johansson Å, Joshi PK, Lind L, Franke A, Macfarlane PW, Tarasov KV, Tan N, Felix SB, Tai ES, Quek DQ, Snieder H, Ormel J, Ingelsson M, Lindgren C, Morris AP, Raitakari OT, Hansen T, Assimes T, Gudnason V, Timpson NJ, Morrison AC, Munroe PB, Strachan DP, Grarup N, Loos RJF, Heckbert SR, Vollenweider P, Hayward C, Stefánsson K, Froguel P, Groop L, Wareham NJ, van Duijn CM, Feitosa MF, O'Donnell CJ, Kähönen M, Perola M, Boehnke M, Kardia SLR, Erdmann J, Palmer CNA, Ohlsson C, Porteous DJ, Eriksson JG, Bouchard C, Moebus S, Kraft P, Weir DR, Cusi D, Ferrucci L, Ulivi S, Grotto G, Correa A, Kääb S, Peters A, Chambers JC, Kooner JS, März W, Rotter JJ, Hicks AA, Smith JG, Kiemeneý LALM, Mook-Kanamori DO, Penninx BWJH, Gyllenstein U, Wilson JF, Burgess S, Sundström J, Lieb W, Jukema JW, Eijgelsheim M, Lakatta ELM, Cheng CY, Dörr M, Wong TY, Sabanayagam C, Oldehinkel AJ, Riese H, Lehtimäki T, Verweij N, van der Harst P. Genetic insights into resting heart rate and its role in cardiovascular disease. *Nature Communications*. 2023 ágú. 2;14(1):4646. 4646. doi: 10.1038/s41467-023-39521-2.

Yu Chen H, Dina C, Small AM, Shaffer CM, Levinson RT, Helgadóttir A, Capoulade R, Munter HM, Martinsson A, Cairns BJ, Trudsø LC, Hoekstra M, Burr HA, Marsh TW, Damrauer SM, Dufresne L, Le Scouarnec S, Messika-Zeitoun D, Ranatunga DK, Whitmer RA, Bonnefond A, Sveinbjörnsson G, **Danielsen R**, **Arnar DO**, Þorgeirsson G, Thorsteinsdóttir U, Gudbjartsson DF, Hólm H, Ghose J, Olesen MS, Christensen AH, Mikkelsen S, Jacobsen RL, Dowsett J, Pedersen OBV, Erikstrup C, Ostrowski SR; Regeneron Genetics Center; O'Donnell CJ, Budoff MJ, Gudnason V, Post WS, Rotter JJ, Lathrop M, Bundgaard H, Johansson B, Ljungberg J, Näslund U, Le Tourneau T, Smith JG, Wells QS, Söderberg S, Stefánsson K, Schott JJ, Rader DJ, Clarke R, Engert JC, Thanassoulis G. Dyslipidemia, inflammation, calcification, and adiposity in aortic stenosis: a genome-wide study. *European Heart Journal*. 2023 jún. 1;44(21):1927-

1939. Epub 2023 apr. 11. doi: 10.1093/eurheartj/ehad142.

Ægisdóttir HM, Thorólfsdóttir RB, Sveinbjörnsson G, Stefánsson OA, Gunnarsson B, Tragante V, Þorleifsson G, Stefánsson L, Þorgeirsson TE, Ferkingstad E, Sulem P, Norddahl G, Rutsdóttir G, Banasik K, Christensen AH, Mikkelsen C, Pedersen OB, Brunak S, Bruun MT, Erikstrup C, Jacobsen RL, Nielsen KR, Sørensen E, Frigge ML, Hjørleifsson KE, Ívardsdóttir EV, Helgadóttir A, Gretarsdóttir S, Steinthorsdóttir V, Oddsson A, Eggertsson HP, Halldórsson GH, Jones DA, Anderson JL, Knowlton KU, Nadauld LD; DBDS Genomic Consortium; Haraldsson M, **Þorgeirsson G**, Bundgaard H, **Arnar DO**, Thorsteinsdóttir U, Gudbjartsson DF, Ostrowski SR, Holm H, Stefánsson K. Genetic variants associated with syncope implicate neural and autonomic processes. *European Heart Journal*. 2023 mar. 21;44(12):1070-1080. doi: 10.1093/eurheartj/ehad016.

Nilsson A, Strömberg U, Björk J, Forsberg A, Fritzell K, **Guðmundsdóttir Kemp K**, Engdahl J, Bonander C. Examining the continuum of resistance model in two population-based screening studies in Sweden. *Preventive Medicine Reports* 2023; 35:102317. dpo:10.1016/kpð.edrp2023.102317.

Van Der Velden R, Engdahl J, Crijns H, Friberg L, **Kemp-Guðmundsdóttir K**, Linz D, Svennberg E. The association between adherence to a systematic atrial fibrillation screening program and clinical outcomes: a subanalysis from the STROKESTOP study. *Europace*. 2023 May 24;25(Suppl 1):euaad122.552. doi: 10.1093/eurpace/eurad122.552. PMID: PMC10206856.

Van Der Velden R, Engdahl J, Crijns H, Friberg L, **Kemp-Guðmundsdóttir K**, Linz D, Svennberg E. Adherence to a mobile health-based atrial fibrillation screening program: a subanalysis from STROKESTOP I and II. *Europace*. 2023 May 24;25(Suppl 1):euaad122.560. doi: 10.1093/eurpace/eurad122.560. PMID: PMC10206748.

Hygrell T, Viberg F, Dahlberg E, Charlton PH, **Guðmundsdóttir Kemp K**, Mant J, Lindman Hörnlund J, Svennberg E. An artificial intelligence based model for prediction of atrial fibrillation from single-lead sinus rhythm electrocardiograms facilitating screening. *Europace* 2023; 25(4):1332-1338. doi: 10.1093/eurpace/eurad036.

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 7

Húð- og kynsjúkdómalæknisfræði

Tengiliður: Elísabet Reykdal Jóhannesdóttir yfirlæknir

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Tækjakaupasjóður Háskóla Íslands
Sævar Pétursson Chiropró.

Innkirtlalæknisfræði

Forsvarismaður: Rafn Benediktsson prófessor, yfirlæknir

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Faralds- og erfðafraeði sykursýki og heiladigulssjúkdóma. Gæðarannsóknir á sviði innkirtlasjúkdóma.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Nýsköpunarmiðstöð, Fjárfestingaráttak um nýsköpun í heilbrigðisþjónustu.

Rafn Benediktsson, Birkir Friðfinnsson, Jóhann Ragnar Guðmundsson, Retina Risk. Áhættureiknir á augnsjúkdómum vegna sykursýki.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Augnlæknisfræði, skurðlæknisfræði, lyflæknisfræði, taugasjúkdómafræði, myndgreining, endurhæfingarlæknisfræði og sjúkráþjálfun, vefjameinafræði, barnaeildir.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskóli Íslands, Íslensk erfðagreining, Hjartavernd, Retina Risk.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Emillía Fönn Andradóttir, Þóra Jenný Gunnarsdóttir, Elísabet Konráðsdóttir, Rafn Benediktsson, Helga Jónsdóttir. Reyndsla kvenna af því að greinast með meðgöngusykursýki og vitneskja þeirra um mikilvægi eftirfylgdar eftir fæðingu: Eigindleg rannsókn. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2023 nóv.;99(3):58-67.

Ingibjörg Gunnarsdóttir, Ari J Jóhannesson, Jóhanna Eyrún Torfadóttir, Zulema Sullca Porta, Bryndís Eva Birgisdóttir, Hólmfríður Þorgeirsdóttir. Joðneysla tveggja ára barna og fullorðinna á Íslandi og mat á áhrifum þess að nota jodþætt salt við framleiðslu á brauði. Læknablaðið. 2023 feb. 6;109(2):82-87. doi: 10.17992/lbl.2023.02.730

Krister Blær Jónsson, Eiríkur Orri Guðmundsson, Margrét Sigurðardóttir, Jón Jóhannes Jónsson, Helga Ágústa Sigurjónsdóttir. Lyfjapolinn háþrýstingur – hjáhnöðuæxli: Sjúkratilfelli. Læknablaðið. 2023 mar. 1;109(3):141-145. doi: 10.17992/lbl.2023.03.735

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

👤 Claessen LÖE, Kristjánsdóttir H, Jónsdóttir MK, Lund SH, Kristensen ISU, Sigurjónsdóttir HÁ. Screening for possible hypopituitarism following mild traumatic brain injury: The first all-female study. Who do we need to evaluate further?1: The first all-female study. Who do we need to evaluate further? NeuroRehabilitation. 2023 feb. 23;52(2):259-271. doi: 10.3233/nre-220194.

👤 Gunnarsdóttir H, Agnarsson BA, Jónsdóttir S, Guðmundsson J, Birgisson G, Sigurjónsdóttir HÁ. Immunohistochemical staining seems mandatory for individualizing and shortening follow-up in unilateral primary aldosteronism. Clinical Endocrinology. 2023 nóv.;99(5):441-448. Epub 2023 júl. 31. doi: 10.1111/cen.14958.

Wang J, Janson C, Gíslason Þ, Gunnbjörnsdóttir MI, Jogi R, Orru H, Norbäck D. Volatile organic compounds (VOC) in homes associated with asthma and lung function among adults in Northern Europe. Environmental Pollution. 2023 mar. 15;321:121103. 121103. doi: 10.1016/j.envpol.2023.121103.

Lungnlæknisfræði

Forsvarismaður: Gunnar Guðmundsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan lungnlæknisfræði

Berkjuskúll, Erfðir og faraldsfræði millivefslungnasjúkdóma og sarklikis. Millivefslungnabreytingar. Lungnakrabbamein. Faraldsfræði og erfðir lungnakrabbameins á Íslandi. Árangur skurðaðgerða við lungnakrabbameini á Íslandi. Áhrif streitu á horfur sjúklinga með lungnakrabbamein. Áhrif loftmengunar á heilsufar. Rannsóknir á lungnateppu. Ýmsar rannsóknir á kæfisvefni, áhættuþáttum, áhrifum hans á t.d. hjarta- og æðasjúkdóma og mismunandi líkamsmýndir. Alvarlegur astma. Líftækniyfjameðferð við alvarlegan astma. Áhrif Covid-19 á lungnasjúkdóma.

Rannsóknir innan svefnrannsóknna eru flestar unnar í fjölpættu alþjóðlegu samstarfi og eru aðallega kostaðar af erlendum styrkveitendum.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Gunnar Guðmundsson. Próteinlífvisar millivefslungnabreytinga og möguleg orsakatengsl við millivefslungnasjúkdóma

Þórarinn Gíslason. Áhrif meðferðar við kæfisvefni á hjarta- og æðasjúkdóma.

Tækjakaupasjóður Háskóla Íslands

Þórarinn Gíslason. 80 frýstir 725 l fyrir sýni í rannsóknum.

Rannís

BOLD II (Burden of obstructive lung diseases <https://www.boldstudy.org/>). Þórarinn Gíslason er verkefnastjóri.

Þórarinn Gíslason, Bryndís Benediktsdóttir og samstarfsmenn. Langvinn lungnateppa – eftirfylgd.

Horizon 2020

Europe (ALEC <https://www.alecstudy.org/>).

Fjölpjóðaverkefni um lungnasjúkdóma. Þórarinn Gíslason, Bryndís Benediktsdóttir og samstarfsmenn.

Nordforsk

NordicWelfare Project: (<http://projects.au.dk/nordicwelfare/>) Understanding the Link between Air Pollution and Distribution of Related Health Impacts and Welfare in the Nordic Countries. Þórarinn Gíslason og samstarfsmenn.

Norrenir styrkir

Svenska Vetenskapsrådet. Air quality and COVID-19: An individual-based population study. Uppsala University, University of Iceland, Karolinska Institutet, Gothenburg University, Umeå University. Dóra Lüðvíksdóttir, Össur Emilsson og samstarfsfólk.

Fru Bertha Kamprads stiftelse (Lundi, Svíþjóð)

ELUDY – Early stage LUNg cancer and DYspnea. Mæði hjá sjúklingum eftir skurðaðgerð við lungnakrabbameini. Guðrún Nína Óskarsdóttir og samstarfsmenn (verkefni unnið við Háskólann í Lundi, Svíþjóð).

Evrópu styrkir

ECRSH (Life-GAP og EPHOR)

ECRHS: The European Community Respiratory Health Survey (I,II,III,IV). ECRHS (<https://www.ecrsh.org/>). Þórarinn Gíslason og samstarfsmenn.

RHINE I, II, III (<http://www.rhine.nu/projects.htm>) eru í raun hluti af ECRSH. Fékk styrk 2020 frá Life-GAP – evrópsku vísindasamstarfi. Þá hafa þessi sömu rannsóknarsetur auk rannsóknasetra í Sviss, Spáni og Ástralíu rannsakað sérstaklega afkomendur þátttakenda í ECHR I á sama hátt og einnig foreldra þeirra. Nefnist sú rannsókn RHINESSA (kynslóðarannsókn) (<https://helse-bergen.no/fag-og-forsking/forsking/rhinessa/rhinessa-english>).

ECRSH IV hefur einnig hlotið Evrópskan vísindastyrk. Er ásamt flestum rannsóknarsetrum ECRSH hluti af WP4 í stóru EU verkefni: <https://www.ephor-project.eu/>

SAGIC-CV Áhrif meðferðar kæfisvefns með svefnöndunartæki á blóðþrýsting og breytileika á hjartslætti með tilliti til mismunandi sjúkdómsmyndar. Þórarinn Gíslason, Bryndís Benediktsdóttir ofl.

National Institutes of Health (NIH)

PISA -BP; Samspil kæfisvefns og háþrýstings. Þórarinn Gíslason, Bryndís Benediktsdóttir, Allan I Pack o.fl.

PISA - EXPO Rannsókn á áhættuþáttum kæfisvefns – samspil líkamsbyggingar efra loftvegs og lífeðlisfræði breytileika. Þórarinn Gíslason, Bryndís Benediktsdóttir, Allan I Pack ofl.

MOSA: Metabolomics in Obstructive Sleep apnea. Hlaut 5 ára NIH styrk haustið 2020. Þórarinn Gíslason, Bryndís Benediktsdóttir, Allan I Pack ofl.

Alþjóðlegt samstarf um alvarlegan astma.

SHARP: Severe Heterogeneous Asthma Research collaboration, Patient-centred (<https://europeanlung.org/sharp>). Dóra Lúðvíksdóttir.

International Severe Asthma Registry ISAR. Unnur Steina Björnsdóttir og Dóra Lúðvíksdóttir.

Nordic Severe AsthmaNetwork

Dóra Lúðvíksdóttir og Unnur Steina Björnsdóttir.

Samstarf við Íslenska Erfðagreiningu um erfðir astma og ofnæmis. Unnur Steina Björnsdóttir

Doktorsnemar

Berglind Eva Benediksdóttir. Ný örefni sem stýra þéttitengslum í lungnabækjuvef. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Már Músson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson.

Hrönn Harðardóttir. Stress response to a Lung Cancer Diagnosis; Impact on Survival. Lif- og læknávisindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Unnur Valdimarsdóttir, Magnús Karl Magnússon, Susan Lutgendorf.

Jónína Sigurgeirsdóttir. Þróun og prófun kenningar um bættu sjálfsbjörg sjúklinga með langvinna lungnateppu (LLT). Læknadeild Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Gunnar Guðmundsson. Lauk námi 2023.

Prófdómari fyrir nemanda í meistaranámi í næringarfræði við H.Í

Dóra Lúðvíksdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Lungnælæknisfræði, líffærameinafræði, myndgreining, ofnæmislækningar, gigtarlækningar.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Læknadeild, Háskóla Íslands, Hjartavernd, Íslensk erfðagreining.

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin: National Jewish Research and Medical Center, Denver, University of Colorado, University of Iowa, Iowa, University of Colorado Colorado, Hospital of the University of Pennsylvania Philadelphia, Brigham and Womens Hospital/Harvard University, Boston.

Evrópa European Respiratory Society.

Alþjóðlegar rannsóknir: International Severe Asthma Network.

Svíþjóð: Uppsala University, Gothenburg University, Karolinska Institutet, Umeå University.

Danmörk: Bispebjerg Hospital.

Finnland: Tampere University.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Amaral AFS, Potts J, Knox-Brown B, Bagkeris E, Harrabi I, Cherkaski HH, Agarwal D, Juvekar S, Anand MP, **Gíslason Þ**, Nafees AA, Mortimer K, Janson C, Loh LC, Paraguas SN, Denguezli M, Al Ghobain M, Mannino D, Njoroge MW, Devereux G, Seemungal T, Barbara C, Kocabas A, Ahmed R, Aquart-Stewart A, Studnicka M, Welte T, Tan WC, van Zyl-Smit RN, Koul P, Garcia-Larsen V, Minelli C, Buist AS, Burney P; BOLD Study Collaborative Network. Cohort Profile: Burden of Obstructive Lung Disease (BOLD) study. International Journal of Epidemiology. 2023 des. 25;52(6): e364-e373. Epub 2023 okt. 20. doi: 10.1093/ije/dyad146.

Amin H, Šantl-Temkiv T, Cramer C, Finster K, Real FG, **Gíslason Þ**, Holm M, Janson C, Jögi NO, Jogi R, Malinovsky A, Marshall IPG, Modig L, Norbäck D, Shigdel R, Sigsgaard T, Svanes C, Þórarinnsdóttir H, Wouters IM, Schläpfer V, Bertelsen RJ. Indoor Airborne Microbiome and Endotoxin: Meteorological Events and Occupant Characteristics Are Important Determinants. Environmental Science & Technology. 2023 ágú. 15;57(32):11750-11766. doi: 10.1021/acs.est.3c01616.

Blackwell TS, **Gudmundsson G**. PRS-ing Forward to Identify Genetic Risk in Idiopathic Pulmonary Fibrosis. Am J Respir Crit Care Med. 2023 Oct 1;208(7):750-752. doi: 10.1164/rccm.202308-1373ED. PMID: 37607347; PMCID: PMC10563187.

Cushen B, Koh MS, Tran TN, Martin N, Murray R, Uthaman T, Goh CY, Vella R, Eleangovan N, Bulathsinhala L, Maspero JF, Peters MJ, Schleich F, Pitrez P, Christoff G, Sadatsafavi M, Torres-Duque CA, Porsbjerg C, Altraja A, Lehtimäki L, Bourdin A, Taube C, Papadopoulos NG, Zsuzsanna C, **Björnsdóttir US**, Salvi S, Heffler E, Iwanaga T, Al-Ahmad M, Larenas-Linnemann D, van Boven JFM, Aarli BB, Kuna P, Loureiro CC, Al-Lehebi R, Lee JH, Marina N, Bjermer L, Sheu CC, Mahboub B, Busby J, Menzies-Gow A, Wang E, Price DB; ISAR Inventory Study Group. Adult Severe Asthma Registries: A Global and Growing Inventory. Pragmatic and observational research. 2023 okt. 20; 14:127-147. doi: 10.2147/POR.S399879.

Emilsson ÓI, Aspelund T, Janson C, **Benediksdóttir B**, Juliusson S, Maislin G, Pack AI, Keenan BT, **Gíslason Þ**. Positive airway pressure treatment affects respiratory symptoms and gastro-oesophageal reflux: the Icelandic Sleep Apnea Cohort Study. ERJ Open Research. 2023 sep.;9(5):00387-2023. doi: 10.1183/23120541.00387-2023.

Freitag-Wolf S, Schupp JC, Frye BC, Fischer A, Anwar R, Kieszko R, Mihailovic-Vucinic V, Milanowski J, Jovanovic D, Zissel G, Bargagli E, Rottoli P, Bumbacea D, Jonkers R, Ho LP, Gaede KI, Dubaniewicz A, Marshall BG, Günther A, Petrek M, Keane MP, **Haraldsdóttir SÓ**, Bonella F, Grah C, Peroš-Golubic T, Kadja Z, Pabst S, Grohé C, Strausz J, Safrankova M, Millar A, Homolka J, Wuyts WA, Spencer LG, Pfeifer M, Valeyre D, Poletti V,

Wirtz H, Prasse A, Schreiber S, Dempfle A, Müller-Quernheim J. Genetic and geographic influence on phenotypic variation in European sarcoidosis patients. Frontiers in Medicine. 2023 ágú. 9; 10:1218106. 1218106. doi: 10.3389/fmed.2023.1218106.

Gyawali S, López-Cervantes JP, Jögi NO, Mustafa T, Johannessen A, Janson C, Holm M, Modig L, Cramer C, **Gíslason Þ**, Svanes C, Shigdel R. Previous tuberculosis infection associated with increased frequency of asthma and respiratory symptoms in a Nordic-Baltic multicentre population study. ERJ Open Research. 2023 maí 22;9(3):00011-2023. doi: 10.1183/23120541.00011-2023.

Gyawali S, López-Cervantes JP, Johannessen A, **Gíslason Þ**, Holm M, Janson C, Jögi R, Modig L, Schläpfer V, Mustafa T, Svanes C. Maternal and paternal tuberculosis is associated with increased asthma and respiratory symptoms in their offspring: a study from Northern Europe. Frontiers in Allergy. 2023 jún. 8; 4:1193141. 1193141. doi: 10.3389/falgy.2023.1193141.

Hannemann J, Thorarinnsdóttir EH, Amaral AFS, Schwedhelm E, Schmidt-Hutten L, Stang H, **Benediksdóttir B**, Gunnarsdóttir I, **Gíslason Þ**, Böger R. Biomarkers of the L-Arginine/Dimethylarginine/Nitric Oxide Pathway in People with Chronic Airflow Obstruction and Obstructive Sleep Apnoea. Journal of Clinical Medicine. 2023 ágú. 11;12(16):5230. doi: 10.3390/jcm12165230.

Hansen S, von Bülow A, Sandin P, Ernstsson O, Janson C, Lehtimäki L, Kankaanranta H, Ulrik C, Aarli BB, Fues Wahl H, Geale K, Tang ST, Wolf M, Larsen T, Altraja A, Backman H, Kilpeläinen M, Viinainen A, **Lúðvíksdóttir D**, Kauppi P, Sverrild A, Lehmann S, Backer V, Yasinska V, Skjold T, Karjalainen J, Bossios A, Porsbjerg C. Prevalence and management of severe asthma in the Nordic countries: findings from the NORDSTAR cohort. ERJ Open Research. 2023 mar. 1;9(2):00687-2022. doi: 10.1183/23120541.00687-2022.

Harðardóttir H, Aspelund T, Fall K, Broström E, Sigurðsson BB, Cook E, Valdimarsdóttir H, Fang F, Sloan EK, Lutgendorf SK, Jansson C, Valdimarsdóttir UA. Psychobiological stress response to a lung cancer diagnosis: a prospective study of patients in Iceland and Sweden. Acta Oncologica. 2023 okt.;62(10):1338-1347. doi: 10.1080/0284186X.2023.2258445.

Holm H, Ivarsdóttir EV, Olafsdóttir T, Thorolfsson R, Eythorsson E, Norland K, Gísladóttir R, Jonsdóttir G, Unnsteinsdóttir U, Sveinsdóttir KE, Jonsson BA, Andresdóttir M, Arnar DO, Arnthorsson AO, Birgisdóttir K, Bjarnadóttir K, Bjarnadóttir S, Björnsdóttir G, Einarsson C, Eirisdóttir B, Gardarsdóttir EE, **Gíslason Þ**, Gottfredsson M, Gudmundsdóttir S, Gudmundsson J, Gunnarsdóttir K, Helgadóttir A, Helgason D, Hinriksdóttir I, Ingvarsson RF, Jonasdóttir SS, Jonsdóttir I, Karlsdóttir TH, Kristinsdóttir AM, Kristinsson SY, Kristjansdóttir S, Löve ÞJ, **Lúðvíksdóttir D**, Masson G, Norddahl G, Olafsdóttir T, Olafsson I, Rafnar T,

Runolfsson HL, Saemundsdottir J, Sigurbjornsson S, Sigurdardottir K, Sigurdsson E, Sigurdsson MI, Sigurdsson EL, Steinhorsdottir V, Sveinbjornsson G, Thorarensen EA, Thorbjornsson B, Thorsteinsdottir B, Tragante V, Ulfarsson MO, Stefansson H, Gislason T, Kristjansson M, Palsson R, Sulem P, Thorsteinsdottir U, Thorgeirsson G, Gudbjartsson DF, Stefansson K. Physical and cognitive impact following SARS-CoV-2 infection in a large population-based case-control study. *Communications medicine*. 2023 júl. 6;3(1):94. doi: 10.1038/s43856-023-00326-5.

Jin CX, Sutherland K, Gislason P, Þórarinsdóttir EH, Bittencourt LR, Tufik S, Singh B, McArdle N, Cistulli P, Bin YS. Influence of social jetlag on daytime sleepiness in obstructive sleep apnea. *Journal of Sleep Research*. 2023 jún.;32(3): e13772. Epub 2022 nóv. 7. doi: 10.1111/jsr.13772.

Jónsson S, Franklin WA, Varella-Garcia M, Kennedy TC, Merrick D, Matney KD, Óskarsdóttir GN, Sæmundsson A, Keith RL, Bunn PA, Miller YE. Prevalence, molecular markers, and outcome of bronchial squamous carcinoma in situ in high-risk subjects. *APMIS*. 2023 okt.;131(10):513-527. doi: 10.1111/apm.13345.

Kisiel MA, Arnfelt O, Lindberg E, Jogi O, Malinovski A, Johannessen A, Benediksdóttir B, Franklin K, Holm M, Real FG, Sigsgaard T, Gislason P, Modig L, Janson C. Association between abdominal and general obesity and respiratory symptoms, asthma and COPD. Results from the RHINE study. *Default journal*. 2023 maí; 211:107213. 107213. Epub 2023 mar. 16. doi: 10.1016/j.rmed.2023.107213.

Kisiel MA, Sedvall M, Malinovski A, Franklin KA, Gislason P, Shlunssen V, Johansson A, Modig L, Jogi R, Holm M, Svanes C, Lindholdt L, Carlson M, Janson C. Inflammatory bowel disease and asthma. Results from the RHINE study. *Default journal*. 2023 sep. 1; 216:107307. 107307. Epub 2023 jún. 2. doi: 10.1016/j.rmed.2023.107307.

Kitaba NT, Knudsen GTM, Johannessen A, Rezwan FI, Malinovski A, Oudin A, Benediksdóttir B, Martino D, González FJC, Gómez LP, Holm M, Jögi NO, Dharmage SC, Skulstad SM, Watkins SH, Suderman M, Gómez-Real F, Schlünssen V, Svanes C, Holloway JW. Fathers' preconception smoking and offspring DNA methylation. *Clinical Epigenetics*. 2023 ágú. 31;15(1):131. 131. doi: 10.1186/s13148-023-01540-7.

Knox-Brown B, Patel J, Potts J, Ahmed R, Aquart-Stewart A, Barbara C, Buist AS, Cherkaski HH, Denguezli M, Elbiase M, Erhabor GE, Franssen FME, Al Ghobain M, Gislason P, Janson C, Kocabas A, Mannino D, Marks G, Mortimer K, Nafees AA, Obaseki D, Paraguas SNM, Loh LC, Rashid A, Salvi S, Seemungal T, Studnicka M, Tan WC, Wouters EFM, Abozid H, Mueller A, Burney P, Amaral AFS. The association of spirometric small airways obstruction with respiratory symptoms, cardiometabolic diseases, and quality of life: results from the Burden of Obstructive Lung Disease

(BOLD) study. *Respiratory Research*. 2023 maí 23;24(1):137. 137. doi: 10.1186/s12931-023-02450-1.

Knox-Brown B, Patel J, Potts J, Ahmed R, Aquart-Stewart A, Cherkaski HH, Denguezli M, Elbiase M, Elsony A, Franssen FME, Ghobain MA, Harrabi I, Janson C, Jögi R, Juvekar S, Lawin H, Mannino D, Mortimer K, Nafees AA, Nielsen R, Obaseki D, Paraguas SNM, Rashid A, Loh LC, Salvi S, Seemungal T, Studnicka M, Tan WC, Wouters EFM, Barbara C, Gislason P, Gunasekera K, Burney P, Amaral AFS; BOLD Collaborative Research Group. Small airways obstruction and its risk factors in the Burden of Obstructive Lung Disease (BOLD) study: a multinational cross-sectional study. *The Lancet Global Health*. 2023 jan.;11(1): e69-e82. doi: 10.1016/S2214-109X(22)00456-9.

Knox-Brown B, Potts J, Santofimio VQ, Minelli C, Patel J, Abass NM, Agarwal D, Ahmed R, Mahesh PA, Bs J, Denguezli M, Franssen F, Gislason P, Janson C, Juvekar SK, Koul P, Malinovski A, Nafees AA, Nielsen R, Paraguas SNM, Buist S, Burney PG, Amaral AFS. Isolated small airways obstruction predicts future chronic airflow obstruction: A multinational longitudinal study. *BMJ Open Respiratory Research*. 2023 nóv. 20;10(1): e002056. doi: 10.1136/bmjresp-2023-002056.

Kristjánsson RP, Oskarsson GR, Skuladottir A, Oddsson A, Rognvaldsson S, Sveinbjornsson G, Lund SH, Jensson BO, Styrnisdottir EL, Halldorsson GH, Ferkingstad E, Eldjarn GH, Beyter D, Kristmundsdottir S, Juliusson K, Fridriksdottir R, Arnadottir GA, Katrinardottir H, Snorrardottir MH, Tragante V, Stefansdottir L, Ivarsdottir EV, Bjornsdottir G, Halldorsson BV, Thorleifsson G, Ludviksson BR, Önundarson PT, Sævarsdóttir S, Melsted P, Norddahl GL, Björnsdóttir US, Olafsdottir T, Gudbjartsson DF, Thorsteinsdottir U, Jonsdottir I, Sulem P, Stefansson K. Sequence variant affects GCSAML splicing, mast cell specific proteins, and risk of urticaria. *Communications Biology*. 2023 júl. 10;6(1):703. doi: 10.1038/s42003-023-05079-4.

Markevych I, Zhao T, Fuertes E, Marcon A, Dadvand P, Vienneau D, Garcia Aymerich J, Nowak D, de Hoogh K, Jarvis D, Abramson MJ, Accordini S, Amaral AF, Bentouhami H, Jacobsen Bertelsen R, Boudier A, Bono R, Bowatte G, Casas L, Dharmage SC, Forsberg B, Gislason P, Gnesi M, Holm M, Jacquemin B, Janson C, Jogi R, Johannessen A, Keidel D, Leynaert B, Maldonado Perez JA, Marchetti P, Migliore E, Martínez-Moratalla J, Orru H, Pin I, Potts J, Probst-Hensch N, Ranzi A, Sánchez-Ramos JL, Siroux V, Soussan D, Sunyer J, Urrutia Landa I, Villani S, Heinrich J. Residential greenspace and lung function decline over 20 years in a prospective cohort: The ECRHS study. *Environment international*. 2023 ágú.;178:108036. 108036. Epub 2023 jún. 12. doi: 10.1016/j.envint.2023.108036.

Moitra S, Carsin AE, Abramson MJ, Accordini S, Amaral AFS, Anto J, Bono R, Casas Ruiz L, Cerveri I, Chatzi L, Demoly P, Dorado-Arenas S, Forsberg B, Gilliland F, Gislason P, Gullón JA, Heinrich J, Holm

M, Janson C, Jogi R, Gómez Real F, Jarvis D, Leynaert B, Nowak D, Probst-Hensch N, Sánchez-Ramos JL, Raheerison-Semjen C, Siroux V, Guerra S, Kogevinas M, Garcia-Aymerich J. Long-term effect of asthma on the development of obesity among adults: an international cohort study, ECRHS. *Thorax*. 2023 feb.;78(2):128-135. 217867. doi: 10.1136/thoraxjnl-2021-217867.

Peljo AL, Blumhagen RZ, Walts AD, Cardwell J, Powers J, Corte TJ, Dickinson JL, Glaspole I, Moodley YP, Vasakova MK, Bendstrup E, Davidsen JR, Borie R, Crestani B, Dieude P, Bonella F, Costabel U, Guðmundsson G, Donnelly SC, Egan J, Henry MT, Keane MP, Kennedy MP, McCarthy C, McElroy AN, Olaniyi JA, O'Reilly KMA, Richeldi L, Leone PM, Poletti V, Puppo F, Tomassetti S, Luzzi V, Kokturk N, Mogulkoc N, Fiddler CA, Hirani N, Jenkins RG, Maher TM, Molyneux PL, Parfrey H, Braybrooke R, Blackwell TS, Jackson PD, Nathan SD, Porteous MK, Brown KK, Christie JD, Collard HR, Eickelberg O, Foster EE, Gibson KF, Glassberg M, Kass DJ, Kropski JA, Lederer D, Linderholm AL, Loyd J, Mathai SK, Montesi SB, Noth I, Oldham JM, Palmisciano AJ, Reichner CA, Rojas M, Roman J, Schluger N, Shea BS, Swigir JJ, Wolters PJ, Zhang Y, Prele CMA, Enghelmayer JJ, Otaola M, Ryerson CJ, Salinas M, Sterclova M, Gebremariam TH, Myllärniemi M, Carbone RG, Furusawa H, Hirose M, Inoue Y, Miyazaki Y, Ohta K, Ohta S, Okamoto T, Kim DS, Pardo A, Selman M, Aranda AU, Park MS, Park JS, Song JW, Molina-Molina M, Planas-Cerezales L, Westergren-Thorsson G, Smith AV, Manichaikul AW, Kim JS, Rich SS, Oelsner EC, Barr RG, Rotter JJ, Dupuis J, O'Connor G, Vasan RS, Cho MH, Silverman EK, Schwarz MI, Steele MP, Lee JS, Yang IV, Fingerlin TE, Schwartz DA. Idiopathic Pulmonary Fibrosis Is Associated with Common Genetic Variants and Limited Rare Variants. *Default journal*. 2023 maí 1;207(9):1194-1202. Epub 2023 jan. 5. doi: 10.1164/rccm.202207-1331oc.

Pfeffer PE, Ali N, Murray R, Ulrik C, Tran TN, Maspero J, Peters M, Christoff GC, Sadatsafavi M, Torres-Duque CA, Altraja A, Lehtimäki L, Papadopoulos NG, Salvi S, Costello RW, Cushen B, Heffler E, Iwanaga T, Al-Ahmad M, Larenas-Linnemann D, Kuna P, Fonseca JA, Al-Lehebi R, Rhee CK, Perez-de-Llano L, Perng Steve DW, Mahboub B, Wang E, Goh C, Lyu J, Newell A, Alacqua M, Belevskiy AS, Bhutani M, Bjermer L, Björnsdóttir US, Bourdin A, Bulow AV, Busby J, Canonica GW, Cosio BG, Dorscheid DR, Muñoz-Esquerre M, FitzGerald JM, Gil EG, Gibson PG, Heaney LG, Hew M, Hilberg O, Hoyte F, Jackson DJ, Koh MS, Ko HB, Lee JH, Lehmann S, Chaves Loureiro C, Lúðvíksdóttir D, Menzies-Gow AN, Mitchell P, Papaioannou AI, Popov TA, Porsbjerg CM, Salameh L, Sirena C, Taillé C, Taube C, Tohda Y, Wechsler ME, Price DB. Comparative effectiveness of anti-IL5 and anti-IgE biologic classes in patients with severe asthma eligible for both. *Allergy*. 2023 júl.;78(7):1934-1948. doi: 10.1111/all.15711.

Ratanachina J, Amaral AFS, De Matteis S, Lawin H, Mortimer K, Obaseki DO, Harrabi I, Denguezli M,

Wouters EFM, Janson C, Nielsen R, Gulsvik A, Cherkaski HH, Mejza F, Mahesh PA, Elsony A, Ahmed R, Tan W, Loh LC, Rashid A, Studnicka M, Nafees AA, Seemungal T, Aquart-Stewart A, Al Ghobain M, Zheng J, Juvekar S, Salvi S, Jogi R, Mannino D, **Gíslason Þ**, Buist AS, Cullinan P, Burney P; BOLD Collaborative Research Group. Association of respiratory symptoms and lung function with occupation in the multinational Burden of Obstructive Lung Disease (BOLD) study. *European respiratory journal: official journal of the European Society for Clinical Respiratory Physiology*. 2023 jan.;61(1):2200469. doi: 10.1183/13993003.00469-2022.

Rögnvaldsson KG, Bjarnason A, **Ólafsdóttir IS**, Helgason KO, Guðmundsson A, Gottfredsson M. Adults with symptoms of pneumonia: a prospective comparison of patients with and without infiltrates on chest radiography. *Clinical Microbiology and Infection*. 2023 jan.;29(1): 108.e1-108.e6. doi: 10.1016/j.cmi.2022.07.013.

Sanders JL, Axelsson GP, Putman RK, Menon A, Dupuis J, Xu H, Wang S, Murabito J, Vasani R, Araki T, Nishino M, Washko GR, Hatabu H, O'Connor G, **Guðmundsson G**, Guðnason V, Hunninghake GM. The relationship between interstitial lung abnormalities, mortality, and multimorbidity: A cohort study. *Thorax*. 2023 jún.;78(6):559-565. 218315. Epub 2022 júl. 1. doi: 10.1136/thoraxjnl-2021-218315.

Skribek M, Brunnström H, **Oskarsdóttir GN**, Grivé MP, Aricak O, Planck M, JattaK, Naserhojati H, Haglund de Flon F & Ekman S. (2023) Real-world analysis of MET exon 14 mutations in non-small cell lung cancer: a retrospective study from two Swedish hospitals, *Acta Oncologica*, 62:12, 1808-1814, DOI: 10.1080/0284186X.2023.2269310.

Shen Q, Joyce EE, Ebrahimi OV, Didriksen M, Lovik A, Sævarsdóttir KS, Magnúsdóttir I, Mikkelsen DH, Unnarsdóttir AB, Hauksdóttir A, Hoffart A, Kähler AK, Þórðardóttir EB, Eypórssson E, Frans EM, Tómasson G, Ask H, **Harðardóttir H**, Jakobsdóttir J, Lehto K, Lu L, Andreassen OA, Sullivan PF, Pálsson R, Erikstrup C, Ostrowski SR, Werge T, Aspelund T, Pedersen OBV, Johnson SU, Fang F, Valdimarsdóttir UA. COVID-19 illness severity and 2-year prevalence of physical symptoms: an observational study in Iceland, Sweden, Norway, and Denmark. *The Lancet Regional Health - Europe*. 2023 des. 1; 35:100756. 100756. doi: 10.1016/j.lanepe.2023.100756.

Sutherland K, Kim S, Veatch OJ, Keenan BT, Bittencourt L, Chen NH, **Gíslason Þ**, Han F, Jafari N, Li QY, Lim DC, Maislin G, Magalang U, Mazzotti DR, McArdle N, Mindel J, Pack AI, Penzel T, Singh B, Wiemken A, Xu L, Sun Y, Tufik S, Schwab RJ, Cistulli PA. Facial and Intraoral Photographic Traits Related to Sleep Apnea in a Clinical Sample with Genetic Ancestry Analysis. *Annals of the American Thoracic Society*. 2023 jún.;20(6):880-890. Epub 2023 feb. 13. doi: 10.1513/annalsats.202207-577oc.

von Bülow A, Hansen S, Sandin P, Ernstsson O,

Janson C, Lehtimäki L, Kankaanranta H, Ulrik C, Aarli BB, Geale K, Tang ST, Wolf M, Backer V, Hilberg O, Altraja A, Backman H, **Lúðvíksdóttir D**, **Björnsdóttir US**, Kauppi P, Sandström T, Sverrild A, Yasinska V, Kilpeläinen M, Dahlén B, Viinonen A, Bjermer L, Bossios A, Porsbjerg C. Severe asthma trajectories in adults: findings from the NORDSTAR cohort. *European respiratory journal: official journal of the European Society for Clinical Respiratory Physiology*. 2023 sep. 1;62(3):2202474. Epub 2023 ágú. 24. doi: 10.1183/13993003.02474-2022.

Wang J, Janson C, **Gíslason Þ**, Gunnbjörnsdóttir MI, Jogi R, Orru H, Norbäck D. Volatile organic compounds (VOC) in homes associated with asthma and lung function among adults in Northern Europe. *Environmental Pollution*. 2023 mar. 15; 321:121103. 121103. doi: 10.1016/j.envpol.2023.121103.

Xu S, Marcon A, Bertelsen RJ, **Benediktsdóttir B**, Brandt J, Engemann K, Frohn LM, Geels C, **Gíslason Þ**, Heinrich J, Holm M, Janson C, Markevych I, Modig L, Orru H, Schlünssen V, Sigsgaard T, Johannessen A. Long-term exposure to low-level air pollution and greenness and mortality in Northern Europe. The Life-GAP project. *Environment international*. 2023 nóv.;181:108257. 108257. doi: 10.1016/j.envint.2023.108257.

Þórarinsdóttir EH, **Gíslason Þ**, Pack AI, Kuna ST, Penzel T, Han F, Yun Li Q, Cistulli PA, Magalang UJ, McArdle N, Singh B, Keenan BT. Evaluation of excessive daytime sleepiness in obstructive sleep apnea across international sleep centers. *Sleep*. 2023 ágú. 14;46(8): zsc271. Epub 2022 nóv. 16. doi: 10.1093/sleep/zsc271.

Haldorsdóttir S, Finnbjörnsdóttir RG, Elvarsson BT, Gunnarsdóttir OS, **Guðmundsson G**, Rafnsson V. Ambient air pollution and emergency department visits and hospitalisation for cardiac arrest: a population-based case-crossover study in Reykjavik, Iceland. *BMJ Open*. 2023 May 15;13(5):e066743. doi: 10.1136/bmjopen-2022-066743.

Amaral AFS, Potts J, Knox-Brown B, Bagkeris E, Harrabi I, Cherkaski HH, Agarwal D, Juvekar S, Anand MP, **Gíslason T**, Nafees AA, Mortimer K, Janson C, Loh LC, Paragas SN, Denguezli M, Al Ghobain M, Mannino D, Njoroge MW, Devereux G, Seemungal T, Barbara C, Kocaba A, Ahmed R, Aquart-Stewart A, Studnicka M, Welte T, Tan WC, van Zyl-Smit RN, Koul P, Garcia-Larsen V, Minelli C, Buist AS, Burney P; BOLD Study Collaborative Network. Cohort Profile: Burden of Obstructive Lung Disease (BOLD) study. *Int J Epidemiol*. 2023 Dec 25;52(6):e364-e373. doi: 10.1093/ije/dyad146.

Samstarfsgreinar Gunnar Guðmundsson
Moll M, Peljto AL, Kim JS, Xu H, Debban CL, Chen X, Menon A, Putman RK, Ghosh AJ, Saferali A, Nishino M, Hatabu H, Hobbs BD, Hecker J, McDermott G, Sparks JA, Wain LV, Allen RJ, Tobin MD, Raby BA, Chun S, Silverman EK, Zamora AC, Ortega VE, Garcia CK, Barr RC, Bleeker ER, Meyers DA, Kaner RJ, Rich SS, Manichaikul A, Rotter JJ, Dupuis J, O'Connor GT, Fingerlin TE, Hunninghake

GM, Schwartz DA, Cho MH. A Polygenic Risk Score for Idiopathic Pulmonary Fibrosis and Interstitial Lung Abnormalities. *Am J Respir Crit Care Med*. 2023 Oct 1;208(7):791-801. doi: 10.1164/rccm.202212-2257O. PMID: 37523715.

Önnur ritverk

Guðmundsson G. Letter from Iceland. *Respirology*. 2023 Apr;28(4):404-405. doi: 10.1111/resp.14481. Epub 2023 Feb 28. PMID: 36855238.

Dóra Lúðvíksdóttir, Sif Hansdóttir, Tryggvi Ásmundsson. *Lungnahlustun*; 310 Læknablaðið 2023/109

 Piccini J, August E, Noel Aziz Hanna SL, Siilak T, **Arnardóttir ES**. Automatic Detection of Electrodermal Activity Events during Sleep. *Signals*. 2023 des. 18;4(4):877-891. doi: 10.3390/signals4040048

Ritryni fyrir erlend vísindatimarit.
Thorax International Journal; Dóra Lúðvíksdóttir

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 4

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 1

Meltingarlæknisfræði

Forsvarsmáður: Einar Stefán Björnsson
professor

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Lifarskaði af völdum lyfja. Prótónu pumpu hemlar. Sjálfsofnæmislífrabólga. Blæðingar frá meltingarvegi. Bráð brisbólga. Uppræting lífrabólgu C.

Styrkir sem fræðasiðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Einar Stefán Björnsson. Rannsókn á hækkuðum lífrarprófum vegna lífrarskaða af völdum lyfja hjá sjúklingum á Landspítala.

Einar Stefán Björnsson. Rannsókn á bandvefsmyndun hjá sjúklingum með fitulífrarkvilla vegna offitu og áfengis.

Einar Stefán Björnsson. Lifarskaði af völdum sýklalyfja á Landspítalanum.

Vísindasjóður Landspítala – styrkur til ungra vísindamanna

Kristján Torfi Örnólfsson sérnámslæknir, lyflækinga- og bráðþjónusta. Meðumsækjandi: Einar Stefán Björnsson yfirlæknir, skrifstofu meðferðarsviðs og prófessor við Háskóla Íslands. Rannsókn: Lyðgrunduð rannsókn á tengslum primary biliary cholangitis og hvatberamótefna við aðra sjúkdóma og horfur - framhaldsrannsókn.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Einar Stefán Björnsson. Tengsl HLA flokka við áhættu á lifrarskaða af völdum líftæknilyfsins infliximab.

Doktorsnemar

Arnar Snær Ágústsson. Hefur fyrri lyfjanotkun áhrif á lifun sjúklinga með ristil-og endaparmskrabbamein. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Einar Stefán Björnsson. Meðleiðbeinandi Jóhann Páll Hreinsson. Aðrir í doktorsnefnd: Ásgerður Sverrisdóttir, Helgi Birgisson, Sigurdís Haraldsdóttir, Sigrún Helga Lund.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar á Íslandi

DeCODE genetics

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin: National Institutes of Health, University of Pennsylvania.

Bretland: University of Newcastle.

Spánn: University of Malaga.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Einar S. Björnsson er einn af aðstoðarritstjórum Journal of Hepatology.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Hólmfríður Helgadóttir, Einar Stefán Björnsson. Prótónpumpuþemlar: Hvenær á að takmarka, hætta eða hefja ekki meðferð? Læknablaðið. 2023 Jul 1;109(7-8):338-345. doi: 10.17992/ibl.2023.0708.

Sigurður Ólafsson. Skorpulífur í stórsókn. Læknablaðið 2023 Nóv;109(11):491. doi: 10.17992/ibl.2023.11.764.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Andrade RJ, Aithal GP, de Boer YS, Liberal R, Gerbes A, Regev A, Terziroli Beretta-Piccoli B, Schramm C, Kleiner DE, De Martin E, Kullak-Ublick GA, Stirnimann G, Devarbhavi H, Vierling JM, Manns MP, Sebode M, Londoño MC, Avigan M, Robles-Díaz M, García-Cortes M, Atallah E, Heneghan M, Chalasani N, Trivedi PJ, Hayashi PH, Taubert R, Fontana RJ, Weber S, Oo YH, Zen Y, Licata A, Lucena MI, Mieli-Vergani G, Vergani D, **Björnsson ES**; IAHG and EASL DHILI Consortium. Nomenclature, Diagnosis and Management of Drug-induced Autoimmune-like hepatitis (DI-ALH): An expert opinion meeting report. Journal of Hepatology. 2023 sep.;79(3):853-866. Epub 2023 maí 8. doi: 10.1016/j.jhep.2023.04.033.

Andrésdóttir AK, Einarsson H, Jónsdóttir H, Jónsson JG, **Björnsson ES**, Haraldsdóttir S.

Metachronous Colorectal Cancer in Icelandic MSH6 and PMS2 Lynch Syndrome Carriers in 1955-2017: A Population-based Study. Gastroenterology. 2023 jún.;164(7):1314-1316.e1. Epub 2023 feb. 16. doi: 10.1053/j.gastro.2023.02.007.

Baldursdóttir MB, **Andrússon JA**, **Jónsdóttir S**, **Benediktsson H**, Kalaitzakis E, **Björnsson ES**. Ischemic Pancreatitis Is an Important Cause of Acute Pancreatitis in the Intensive Care Unit. Journal of Clinical Gastroenterology. 2023 jan.;57(1):97-102. doi: 10.1097/mcg.0000000000001651.

Bessone F, **Björnsson ES**. Drug-Induced Liver Injury due to Biologics and Immune Check Point Inhibitors. Medical Clinics of North America. 2023 maí;107(3):623-640. doi: 10.1016/j.mcna.2022.12.008.

Bjørlykke KH, Jahnsen J, Brynsvog J, Molander P, Eberhardson M, **Davíðsdóttir LG**, Sipponen T, Hjortswang H, Goll GL, Syversen SW, Langholz E, Jørgensen KK, Steenholdt C. Therapeutic drug monitoring in inflammatory bowel disease: implementation, utilization, and barriers in clinical practice in Scandinavia. Scandinavian Journal of Gastroenterology. 2023 jan.;58(1):25-33. doi: 10.1080/00365521.2022.2108684.

Björnsson ES, Johannsson A, Sigurdarson SS, Hreinsson JP, Runarsdóttir V. Development of severe alcohol related liver disease over four decades in Iceland: impact of increased access and use of alcohol. Scandinavian Journal of Gastroenterology. 2023;58(12):1523-1533. Epub 2023 ágú. 8. doi: 10.1080/00365521.2023.2245939.

Björnsson ES, Stephens C, Atallah E, Robles-Díaz M, Alvarez-Alvarez I, Gerbes A, Weber S, Stirnimann G, Kullak-Ublick G, Cortez-Pinto H, Grove JI, Lucena MI, Andrade RJ, Aithal GP. A new framework for advancing in drug-induced liver injury research. The Prospective European DILI Registry. Liver International. 2023 jan. 1;43(1):115-126. Epub 2022 ágú. 15. doi: 10.1111/liv.15378.

Björnsson HK, **Björnsson ES**. Review of human risk factors for idiosyncratic drug-induced liver injury: latest advances and future goals. Expert Opinion on Drug Metabolism and Toxicology. 2023 nóv. 23;1-9. doi: 10.1080/17425255.2023.2288260

Bokan G, Glamocanin T, Mavija Z, Vidovic B, Stojanovic A, **Björnsson ES**, Vucic V. Herb-Induced Liver Injury by Ayurvedic Ashwagandha as Assessed for Causality by the Updated RUCAM: An Emerging Cause. Pharmaceuticals. 2023 ágú. 10;16(8):1129. doi: 10.3390/ph16081129.

Fontana RJ, **Björnsson ES**, Reddy R, Andrade RJ. The Evolving Profile of Idiosyncratic Drug-Induced Liver Injury. Clinical gastroenterology and hepatology : the official clinical practice journal of the American Gastroenterological Association. 2023 júl.;21(8):2088-2099. doi: 10.1016/j.cgh.2022.12.040.

Fríðgeirsson HF, **Konráðsson M**, **Vésteinsdóttir E**, **Björnsson ES**. Incidence and outcomes in patients with acute cholangitis: a population-based study. Scandinavian Journal of Gastroenterology. 2023;58(12):1484-1490. doi: 10.1080/00365521.2023.2231585.

Grove JI, Stephens C, Lucena MI, Andrade RJ, Weber S, Gerbes A, **Björnsson ES**, Stirnimann G, Daly AK, Hackl M, Khamina-Kotisch K, Marin JJC, Monte MJ, Paciga SA, Lingaya M, Forootan SS, Goldring CEP, Poetz O, Lombaard R, Stege A, Björnsson HK, Robles-Díaz M, Li D, Tran TDB, Ramaiah SK, Samodelov SL, Kullak-Ublick GA, Aithal GP; TransBioLine consortium. Study design for development of novel safety biomarkers of drug-induced liver injury by the translational safety biomarker pipeline (TransBioLine) consortium: a study protocol for a nested case-control study. Diagnostic and prognostic research. 2023 sep. 12;7(1):18. doi: 10.1186/s41512-023-00155-z.

Helgadóttir H, **Björnsson ES**. The Impact of Sex on the Response to Proton Pump Inhibitor Treatment. Pharmaceuticals. 2023 des.;16(12):1722. doi: 10.3390/ph16121722.

Ingason AB, Hreinsson JP, Agustsson AS, Lund SH, Rumba E, Pálsson DA, Reynisson IE, Guðmundsdóttir BR, Öundurason PT, **Björnsson ES**. Comparison of the effectiveness and safety of direct oral anticoagulants: a nationwide propensity score-weighted study. Blood advances. 2022 des. 23;7(11):2564-2572. doi: 10.1182/bloodadvances.2022009099.

Ingason AB, Hreinsson JP, Agustsson AS, Lund SH, Rumba E, Pálsson DA, Reynisson IE, Guðmundsdóttir BR, Öundurason PT, **Björnsson ES**. Warfarin Is Associated With Higher Rates of Upper But Not Lower Gastrointestinal Bleeding Compared with Direct Oral Anticoagulants: A Population-Based Propensity-Weighted Cohort Study. Clinical Gastroenterology and Hepatology. 2023 feb.;21(2):347-357.e10. doi: 10.1016/j.cgh.2022.06.033.

Ingason AB, Hreinsson JP, Lund SH, Ágústsson AS, Rumba E, Pálsson, Reynisson IE, Guðmundsdóttir BR, Öundurason PT, **Björnsson ES**. Comparison of medication adherence to different oral anticoagulants: population-based cohort study. BMJ Open. 2023 jan. 1;13(1):e065700. e065700. doi: 10.1136/bmjopen-2022-065700.

Ma J, Chalasani NP, Schwantes-An L, **Björnsson ES**. Review article: the safety of anticoagulants and antiplatelet agents in patients with cirrhosis. Alimentary Pharmacology and Therapeutics. 2023 jan.;57(1):52-71. Epub 2022 nóv. 14. doi: 10.1111/apt.17297.

Nicoletti P, Dellinger A, Li YJ, Barnhart HX, Chalasani N, Fontana RJ, Odin JA, Serrano J, Stolz A, Etheridge AS, Innocenti F, Govaere O, Grove JI, Stephens C, Aithal GP, Andrade RJ, **Björnsson ES**, Daly AK, Lucena MI, Watkins PB; Drug-Induced Liver Injury Network (DILIN); International

Drug-Induced Liver Injury Consortium (iDILIC); Prospective European Drug-Induced Liver Injury (Pro-Euro DILI) Investigators. Identification of Reduced ERAP2 Expression and a Novel HLA Allele as Components of a Risk Score for Susceptibility to Liver Injury Due to Amoxicillin-Clavulanate. *Gastroenterology*. 2023 Mar;164(3):454-466. Epub 2022 des 7. doi: 10.1053/j.gastro.2022.11.036.

Ravindra KC, Vaidya VS, Wang Z, Federspiel JD, Virgen-Slane R, Everley RA, Grove JI, Stephens C, Ocana MF, Robles-Díaz M, Isabel Lucena M, Andrade RJ, Atallah E, Gerbes AL, Weber S, Cortez-Pinto H, Fowell AJ, Hussaini H, Björnsson ES, Patel J, Stirnimann G, Verma S, Elsharkawy AM, Griffiths WJH, Hyde C, Dear JW, Aithal GP, Ramaiah SK. Tandem mass tag-based quantitative proteomic profiling identifies candidate serum biomarkers of drug-induced liver injury in humans. *Nature Communications*. 2023 mar. 3;14(1):1215. 1215. doi: 10.1038/s41467-023-36858-6.

👤 Sigurðarson J, Eyþórsson E, Bjarnason A, Björnsson ES. Liver injury in patients with COVID-19 in comparison to patients with the pandemic influenza A (H1N1) 2009: a population-based study. *Scandinavian Journal of Gastroenterology*. 2023;58(10):1145-1152. Epub 2023 apr. 26. doi: 10.1080/00365521.2023.2204987.

Klebrebro F, Konradsson M, Han S, Luttkhold J, Nilsson M, Lindblad M, Andersson M, Low DE. ERAS guidelines-driven upper gastrointestinal contrast study after esophagectomy can detect delayed gastric conduit emptying and improve outcomes. *Surg Endosc*. 2023 Mar;37(3):1838-1845. doi: 10.1007/s00464-022-09695-9.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 7

Nýrnalæknisfræði

Forsvarsmáður: Runólfur Pálsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Eitt helsta viðfangsefnið er faraldsfræði og erfðafræði langvinnis nýrnasjúkdóms. Rannsóknirnar beinast meðal annars að áhrifum breytileika í erfðavísu á framrás langvinnis nýrnasjúkdóms og tengslum langvinnis nýrnasjúkdóms við áhættuþætti hjarta- og æðasjúkdóma. Einnig eru rannsóknir á faraldsfræði og meðferð lokastígnisnabilunar mikilvægur hluti. Annað umfangsmikið verkefni snýr að faraldsfræði og erfðafræði nýrnasteinasjúkdóms. Loks má nefna rannsóknir á adenínfosfóribósýltransferasa-skorti sem er sjaldgæfur erfðasjúkdómur er leiðir til nýrnasteina og nýrnabilunar. Allar þessar rannsóknir fara fram í samstarfi við innlendrar og erlendir vísindastofnanir.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Rannsóknasjóður

Viðar Örn Eðvarðsson og Runólfur Pálsson. Öndvegisstyrkur: Adenífosfóribósýltransferasa-skortur: Meinmyndun nýrnaskaða og einstaklingsmiðuð meðferð.

Vísindasjóður Landspítala

Ólafur Skúli Indriðason. Bráður nýrnaskaði á bráðamóttöku, framsýn tilfelli miðuð rannsókn.

Sunna Snædal. Fyrirbyggjandi meðferð við blóðþurrðarslagi með Apixaban hjá sjúklingum með alvarlegan langvinnan nýrnasjúkdóm og gáttatíf (EU CT 2022-501600-10-00).

Vísindasjóður Landspítala – styrkur til ungra vísindamanna

Gísli Gíslason sérnámslæknir, kvenna- og barnaþjónusta. Meðumsækjendur: Ólafur Skúli Indriðason sérfræðilæknir, lyflækninga- og bráðaþjónusta og Engilbert Sigurðsson yfirlæknir, geðþjónusta og prófessor við Háskóla Íslands.

Rannsókn: Algengi nýrna- og innkirtlafylgikvilla litiummeðferðar.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Runólfur Pálsson. Faraldsfræði gauklasjúkdóma á Íslandi 2003-2022.

Doktorsnemar

Arnar Jan Jónsson. Langvinnur nýrnasjúkdómur á Íslandi 2008-2016. Líf- og læknisvísindi, Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Runólfur Pálsson. Leiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason. Aðrir í doktorsnefnd: Björn Odvar Eriksen, Sigrún Helga Lund.

Telma Huld Ragnarsdóttir. Bráður nýrnaskaði á bráðamóttöku: Framsýn tilfelli miðuð rannsókn. Líf- og læknisvísindi, Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Runólfur Pálsson. Leiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason. Meðleiðbeinandi: Vicente Sanchez-Brunete Ingelmo. Aðrir í doktorsnefnd: Ólafur Samúelsson, Margrét Ólafía Tómasdóttir.

Unnur Arna Þorsteinsdóttir. Þróun á magngreiningaraðferð með háhraða vökvaskilju tengda tvöföldum massagreini (UPLC-MS/MS) fyrir klíniska greiningu og eftirlit með lyfjameðferð sjúklunga með APRT-skort. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Margrét Þorsteinsdóttir. Meðleiðbeinandi: Runólfur Pálsson. Aðrir í doktorsnefnd: Jón Jóhannes Jónsson, Matthew Lewis, Viðar Eðvarðsson.

Vaka Kristín Sigurjónsdóttir. Árangur nýrnaígræðslna hjá börnum: Áhrif áhættumats við ákvörðun ónæmisbælandi lyfjameðferðar. Líf- og læknisvísindi, Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Runólfur Pálsson. Leiðbeinandi: Paul Grimm. Meðleiðbeinandi: Abanti Chaudhuri. Aðrir í doktorsnefnd: Marcelo Fernandez-Vina.

Björg Þorsteinsdóttir. Stuðningur við ákvarðanatöku aldraðra um meðferðarúrræði við nýrnabilun á

lokastigi. Lýðheilsuvísindi, Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Runólfur Pálsson. Leiðbeinandi: Jon C. Tilburt. Meðleiðbeinandi: María Heimisdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Ann M. O'Hare, Mildred Z. Solomon.

Gísli Gíslason. Tengsl nýrnasjúkdóma og innkirtlaraskana við litiummeðferð. Líf- og læknisvísindi, Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Runólfur Pálsson. Leiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason. Meðleiðbeinandi: Engilbert Sigurðsson. Aðrir í doktorsnefnd: Rafn Benediktsson og Ingunn Þorsteinsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Ýmsar sérgreinar og starfseiningar á Landspítala, m.a. barnanýrnalæknisfræði, hjartalæknisfræði, hjartaskurðlæknisfræði, svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði, þvægfæraskurðlæknisfræði, erfða- og sameindalæknisfræði, klínísk lífefnafræði og meinafræði.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

ArcticMass. Hjartavernd. Íslensk erfðagreining. Miðstöð í lýðheilsuvísindum, Háskóla Íslands. Blóðskimun til bjargar

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin: Rare Kidney Stone Consortium: Mayo Clinic, Rochester, Minnesota, University of Chicago og Litholink, Chicago, Illinois, og New York University School of Medicine, New York, New York. New England Medical Center og Tufts University, Boston, Massachusetts. Boston University og Boston Medical Center, Boston, Massachusetts. Brigham and Women's Hospital, Massachusetts General Hospital og Harvard Medical School, Boston, Massachusetts. Northwestern Medical Center og Northwestern University Feinberg School of Medicine, Chicago, Illinois.

England: University College London & Royal Free Hospital, London.

Holland: ERA Registry, Amsterdam.

Noregur: The Arctic University of Norway, Tromsø.

Svíþjóð: Karolinska Institutet, Stokkholmi og Lund University, Lundi.

Þýskaland: Charité – Universitätsmedizin, Berlín.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita á árinu

Runólfur Pálsson er í ritstjórn Journal of Nephrology.

Sunna Snædal er í faglegri ritstjórn Læknanemans.

Doktorsritgerð á árinu

Arnar Jan Jónsson. Langvinnur nýrnasjúkdómur á Íslandi 2008-2016. Líf- og læknisvísindi, Læknadeild, Háskóla Íslands. 23. júní 2023. Umsjónarkennari: Runólfur Pálsson. Leiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Huijben JA, Kramer A, Kerschbaum J, de Meester J, Collart F, Arévalo ORL, Helve J, Lassalle M, **Pálsson R**, Ten Dam M, Casula A, Methven S, Ortiz A, Manuel Ferraro PM, Segelmark M, Ucio Mingo PU, Arici M, Reisæter AV, Stendahl M, Stel VS, Jager KJ. Increasing numbers and improved overall survival of patients on kidney replacement therapy over the last decade in Europe: an ERA Registry study. *Nephrol Dial Transplant* 2023;38(4):1027-1040. Epub 2022 ágú. 17. doi: 10.1093/ndt/gfac165.

Liu J, Bankir L, Verma A, Waikar SS, **Pálsson R**. Association of the urine-to-plasma urea ratio with CKD progression. *Am J Kidney Dis* 2023;8(4):357-365. doi: 10.1053/j.ajkd.2022.09.010.

Buckley LF, Schmidt IM, Verma A, **Pálsson R**, Adam D, Shah AM, Srivastava A, Waikar SS. Associations between kidney histopathologic lesions and incident cardiovascular disease in adults with chronic kidney disease. *JAMA Cardiol* 2023;8(4):357-365. doi: 10.1001/jamacardio.2023.0056.

Aradottir SS, Kristofferson AC, Jensson BO, Sulem P, Gong H, **Pálsson R**, Karpman D. Factor B mutation in monozygotic twins discordant for atypical hemolytic uremic syndrome. *Kidney Int Rep* 2023;8(5):1097-1101. doi: 10.1016/j.ekir.2023.02.1069.

Boenink R, Kramer A, Tuinhout RE, Savoye E, Åsberg A, Idrizi A, Kerschbaum J, Ziedina I, Ziginskiene E, Farrugia E, Carneata L, Zakharova EV, Bell S, Arnol M, Segelmark M, Ioannou K, Hommel K, Rosenberg-Ots M, Vazulov E, Helve J, Mihály S, **Pálsson R**, Nordio M, Gjorgjievski N, de Vries APJ, Seyahi N, Magadi WA, Resic H, Kalachyk A, Rahmel AO, Galvão AA, Naumovic R, Lundgren T, Arici M, de Meester JM, Ortiz A, Jager KJ, Stel VS. Trends in kidney transplantation rate across Europe. study from the ERA Registry. *Nephrol Dial Transplant* 2023;38(6):1528-1539. Epub 2023 jan. 4. doi: 10.1093/ndt/gfac333.

Holm H, Ivarsdóttir EV, Olafsdóttir T, Thorolfsson R, Eythorsson E, Norland K, Gisladóttir R, Jonsdóttir G, Unnsteinsdóttir U, Sveinsdóttir KE, Jonsson BA, Andresdóttir M, Arnar DO, Arnthorsson AO, Birgisdóttir K, Bjarnadóttir K, Bjarnadóttir S, Bjornsdóttir G, Einarsson G, Eiríksdóttir B, Gardarsdóttir EE, Gislason T, Gottfredsson M, Gudmundsdóttir S, Gudmundsson J, Gunnarsdóttir K, Helgadóttir A, Helgason D, Hinriksdóttir I, Ingvarsson RF, Jonasdóttir SS, Jonsdóttir I, Karlsdóttir TH, Kristinsdóttir AM, Kristinsson SY, Kristjansdóttir S, Love TJ, Ludviksdóttir D, Masson G, Norddahl G, Olafsdóttir T, Olafsson I, Rafnar T, Runolfsson HL, Saemundsdóttir J, Sigurbjornsson S, Sigurdardóttir K, Sigurdsson E, Sigurdsson MI, Sigurdsson EL, Steinhorsdóttir V, Sveinbjornsson G, Thorarensen EA, Thorbjornsson B, Thorsteinsdóttir B, Tragante V, Ulfarsson MO, Stefansson H, Gislason T, Kristjansson M, **Pálsson R**, Sulem P, Thorsteinsdóttir U, Thorgeirsson G,

Gudbjartsson DF, Stefansson K. Physical and cognitive impact following SARS-CoV-2 infection in a large population-based case-control study. *Commun Med* 2023;3(1):94.

Johansson ALV, Skog A, Johannesen TB, Myklebust TÅ, Skovlund CW, Mørch LS, Friis S, Gamborg M, Kristiansen MF, Pettersson D, Ólafsdóttir EJ, Birgisson H, **Pálsson R**, Eythorsson E, Irenaeus S, Lambe M, Ursin G. Were cancer patients worse off than the general population during the COVID-19 pandemic? A population-based study from Norway, Denmark and Iceland during the pre-vaccination era. *Lancet Reg Health Eur* 2023;31:100680. doi: 10.1016/j.lanepe.2023.100680.

Astley ME, Boenink R, Abd ElHafeez S, Trujillo-Alemán S, Arribas F, Åsberg A, Beckerman P, Bell S, Bouzas-Caamaño ME, Farnés JC, Galvão AA, Gjorgjievski N, Kelmendi VG, Guidotti R, Helve J, Idrizi A, **Indriðason ÓS**, Ioannou K, Kerschbaum J, Komissarov K, Castro de la Nuez P, Lassalle M, Nordio M, Arévalo OLR, Santiuste C, Seyahi N, Roblero MFS, Steenkamp R, Ten Dam MAGJ, Zakharova EV, Ziginskiene E, Bonthuis M, Stel VS, Ortiz A, Jager KJ, Kramer A. The ERA Registry Annual Report 2020: a summary. *Clin Kidney J* 2023;16(8):1330-1354. doi: 10.1093/ckj/sfad087.

👤 **Jónasdóttir ÁD**, Manojlovic M, Vojinovic J, Nordin A, Bruchfeld A, Gunnarsson I, Mobarrez F, Antovic A. Augmented thrombin formation is related to circulating levels of extracellular vesicles exposing tissue factor and citrullinated histone-3 in anti-neutrophil cytoplasmic antibody-associated vasculitides. *Front Med* 2023;10:1240325. doi: 10.3389/fmed.2023.1240325.

👤 **Jonsson AJ**, Lund SH, Eriksen BO, **Pálsson R**, **Indriðason OS**. Association of eGFR and mortality with use of a joint model: results of a nationwide study in Iceland. *Nephrol Dial Transplant* 2023;38(10):2201-2212. Epub 2023 feb. 9. doi: 10.1093/ndt/gfad033.

Buckley L, **Pálsson R**, Waikar SS. Linking kidney vessel scarring to cardiovascular risk-reply. *JAMA Cardiol* 2023;8(10):1000. doi: 10.1001/jamacardio.2023.2755.

Shen Q, Joyce EE, Ebrahimi OV, Didriksen M, Lovik A, Sævarsdóttir KS, Magnúsdóttir I, Mikkelsen DH, Unnarsdóttir AB, Hauksdóttir A, Hoffart A, Kähler AK, Thórdardóttir EB, Eythorsson E, Frans EM, Tómasson G, Ask H, Hardardóttir H, Jakobsdóttir J, Lehto K, Lu L, Andreassen OA, Sullivan PF, **Pálsson R**, Erikstrup C, Ostrowski SR, Werge T, Aspelund T, Pedersen OBV, Johnson SU, Fang F, Valdímarsdóttir UA. COVID-19 illness severity and 2-year prevalence of physical symptoms: an observational study in Iceland, Sweden, Norway and Denmark. *Lancet Reg Health Eur* 2023;35:100756. doi: 10.1016/j.lanepe.2023.100756.

Duus Weinreich I, Andersson T, **Andrésdóttir MB**, Bengtsson M, Biglarnia A, Bistrup C, Boulland L, Bruunsgaard H, Helantera I, Kóvald K, Lauronen J, Lindahl JP, Skov K, Schwarz Sørensen S, Wennberg

L, Lindner P. Scandiatransplant Exchange Program (STEP): Development and results from an international kidney exchange program. *Transplant Direct* 2023;9(11):e1549. doi: 10.1097/TXD.0000000000001549.

Kellett J, Skyttberg N, Gans R, Sebat F, **Pálsson R**. Fixing the Achilles heel of electronic medical records: Vital information must be defined, concise, accurate and easily accessible. *Eur J Intern Med* 2023;117:146-147.

Morenà L, Al Jurdi A, Adam EL, Verhoeff R, **Pálsson R**, Ribas GT, Hullekes F, Cohen Bucay A, Elias N and Riella LV. The value of pre-transplant coronary angiography findings in kidney transplant candidates at high risk for cardiovascular disease. *Front Transplant* 2023;2:1304516.

Önnur ritverk - bókkarkafli

Þorsteinsdóttir U, Runólfssdóttir HL, Eðvarðsson VÖ, Pálsson R, Þorsteinsdóttir M. Simplification of home urine sampling for measurement of 2,8-dihydroxyadenine in patients with adenine phosphoribosyltransferase deficiency. Í: Spooner N, Ehrenfeld E, Siple J, Lee MS, editors. *Patient Centric Blood Sampling and Quantitative Bioanalysis*. Wiley Blackwell, 2023:277-95.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 9

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 16

Smitsjúkdómalæknisfræði

Forsvarsmáður: Magnús Gottfredsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Ífarandi sýkingar, faraldsfræði alvarlegra sýkinga, lungnabólga, sveppasýkingar, erfðir smitsjúkdóma, HIV og alnæmi, lífrabólga C, spítalásýkingar, sýklalyfjanotkun (á spítala, almennt og í forvarnarskyni), COVID-19.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannsóknasjóður Rannís

Magnús Gottfredsson. Bætt greining samfélagslungnabólgu sem krefst innlagnar á sjúkrahús.

Vísindasjóður Landspítala

Magnús Gottfredsson. Lífun einstaklinga sem nota vímuefni í æð og tengsl við lífrabólgu C smit.

Magnús Gottfredsson. Áreiðanleiki valinna sjúkdómsgreininga á Landspítala.

Magnús Gottfredsson. Hin hverfula íferð: Neðri öndunarferasýkingar án íferða á lungnamynd meðal sjúklinga sem þurfa á innlögnum að halda.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Magnús Gottfredsson. Hin hverfula íferð: neðri öndunarfærasykingar án íferða á lungnamynd meðal sjúklinga sem þurfa á innlögn að halda.

Doktorsnemar

Birna Ásbjörnsdóttir. Meals, microbiota and mental health among children and adolescents. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Bryndís Eva Birgisdóttir, Bertrand Lauth. Magnús Gottfredsson situr í doktorsnefnd.

Kristján Godsk Rögnvaldsson. Bætt greining samfélagslungnabólgu á Landspítala. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Magnús Gottfredsson. Meðleiðbeinandi: Agnar Bjarnason. Ritgerð varin 17. nóvember 2023.

Meistararnemar

Anna Tómasdóttir. Könnunarsamantekt á HIV tengdri stimplun. Birtingarmyndir, mælitæki og meðferðir. MS ritgerð við hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild Háskóla Íslands. Ritgerð varin 2. maí 2023. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir og Magnús Gottfredsson.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

deCODE Genetics.

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin: Houston Methodist Hospital, Texas .

Danmörk: Copenhagen HIV Programme (CHIP), Kaupmannahafnarháskóla.

Færeyjar: Landssjúkrahúsið í Færeyjum.

Svíþjóð: Háskólinn í Gautaborg, Háskólinn í Malmö/ Lundí, Karolinska Institutet, Stokkhólmi, European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC), Stokkhólmi.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Magnús Gottfredsson er í stjórn samtaka sýklafraeðinga og smitsjúkdómalækna á Norðurlöndunum, Nordic Society for Clinical Microbiology and Infectious Diseases (NSCID) og forseti SSAC (Scandinavian Society for Antimicrobial Chemotherapy) Foundation.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Agergaard CN, Porsbo LJ, Sydenham TV, Hansen SGK, Steinke K, Larsen SL, Helgason KO, Hansen F, Karstensen KT, Henius AE, Holzknacht BJ, Søres L, Schønning K, Wang M, Ank N, Halldórsdóttir AM, Guðlaugsson Ó, Hammerum AM, Kjerulf A, Kristensen B, Hasman H, Justesen US. Contaminated dicloxacillin capsules as the source of an NDM-5/OXA-48-producing Enterobacter hormaechei ST79 outbreak, Denmark and Iceland, 2022 and 2023. Eurosurveillance. 2023 mar. 2;28(9). doi: 10.2807/1560-7917.ES.2023.28.9.2300108.

Ásbjörnsdóttir BG, Miranda-Ribera A, Fiorentino M, Konno T, Cetinbas M, Lan J, Sadreyev RI, Gudmundsson LS, Gottfredsson M, Lauth B, Birgisdóttir BE, Fasano A. Prophylactic Effect of Bovine Colostrum on Intestinal Microbiota and Behavior in Wild-Type and Zonulin Transgenic Mice. Biomedicines. 2023;11(1):91. Epub 2022 des.. doi: 10.3390/biomedicines11010091.

Ásbjörnsdóttir BG, Sigurðsson S, Miranda-Ribera A, Fiorentino M, Konno T, Lan J, Gudmundsson LS, Gottfredsson M, Lauth B, Birgisdóttir BE, Fasano A. Evaluating Prophylactic Effect of Bovine Colostrum on Intestinal Barrier Function in Zonulin Transgenic Mice: A Transcriptomic Study. International Journal of Molecular Sciences. 2023 sep. 29;24(19):14730. doi: 10.3390/ijms241914730.

Grout L, Gottfredsson M, Kvalsvig A, Baker MG, Wilson N, Summers J. Comparing COVID-19 pandemic health responses in two high-income island nations: Iceland and New Zealand. Scandinavian Journal of Public Health. 2023 júl.;51(5):797-813. Epub 2023 jan. 30. doi: 10.1177/14034948221149143.

Holm H, Ivarsdóttir EV, Olafsdóttir T, Thorolfsdóttir R, Eythorsson E, Norland K, Gísladóttir R, Jónsdóttir G, Unnsteinsdóttir U, Sveinsdóttir KE, Jónsson BA, Andresdóttir M, Arnar DO, Arnthorsson AO, Birgisdóttir K, Bjarnadóttir K, Bjarnadóttir S, Björnsdóttir G, Einarsson G, Eiríksdóttir B, Gardarsdóttir EE, Gíslason Þ, Gottfredsson M, Gudmundsdóttir S, Gudmundsson J, Gunnarsdóttir K, Helgadóttir A, Helgason D, Hinriksdóttir I, Ingvarsson RF, Jonasdóttir SS, Jónsdóttir I, Karlsdóttir TH, Kristinsdóttir AM, Kristinsson SY, Kristjansdóttir S, Löve ÞJ, Lúðvíksdóttir D, Masson G, Norddahl G, Olafsdóttir T, Olafsson I, Rafnar T, Runolfsson HL, Saemundsdóttir J, Sigurbjörnsson S, Sigurdardóttir K, Sigurdsson E, Sigurdsson MI, Sigurdsson EL, Steinthorsdóttir V, Sveinbjörnsson G, Thorarensen EA, Thorbjörnsson B, Thorsteinsdóttir B, Tragante V, Úlfarsson MO, Stefansson H, Gíslason T, Kristjánsson M, Pálsson R, Sulem P, Thorsteinsdóttir U, Thorgeirsson G, Guðbjartsson DF, Stefansson K. Physical and cognitive impact following SARS-CoV-2 infection in a large population-based case-control study. Communications Medicine. 2023 júl. 6;3(1):94. doi: 10.1038/s43856-023-00326-5.

Nikolaichuk M, Mocroft A, Wandeler G, Szlavik J, Gottfredsson M, Reikvam DH, Svedhem V, Elinav H, Laguno M, Mansinho K, Devitt E, Chkhartishvili N, Behrens G, Bogner J, Viard JP, Winston A, Benfield T, Leen C, Fursa O, Rockstroh J, Peters L; EuroSIDA study group. Use of contraindicated antiretroviral drugs in people with HIV/HCV coinfections receiving HCV treatment with direct-acting antivirals-Results from the EuroSIDA study. HIV Med. 2023 Feb;24(2):224-230. Epub 2022 ágú 8. doi: 10.1111/hiv.13357.

Rögnvaldsson KG, Bjarnason A, Ólafsdóttir IS, Helgason KO, Gudmundsson A, Gottfredsson M. Adults with symptoms of pneumonia: a prospective comparison of patients with and without infiltrates

on chest radiography. Clinical Microbiology and Infection. 2023 jan.;29(1):108.e1-108.e6. doi: 10.1016/j.cmi.2022.07.013.

Razavi-Shearer D, [...], Gottfredsson M, [...], Razavi H. Global prevalence, cascade of care, and prophylaxis coverage of hepatitis B in 2022: a modelling study. Lancet Gastroenterol Hepatol. 2023 Oct; 8(10):879-907. doi: 10.1016/S2468-1253(23)00197-8.

Sigurðarson J, Eyþórsson E, Bjarnason A, Björnsson ES. Liver injury in patients with COVID-19 in comparison to patients with the pandemic influenza A (H1N1) 2009: a population-based study. Scandinavian Journal of Gastroenterology. 2023;58(10):1145-1152. Epub 2023 apr. 26. doi: 10.1080/00365521.2023.2204987.

Vo C, Zomorodi R, Silvera R, Bartram L, Lugo LA, Kojic EM, Urbina A, Aberg J, Sigel K, Chasan R, Patel G. Clinical Characteristics and Outcomes of Patients With Mpox Who Received Tecovirimat in a New York City Health System. Open Forum Infectious Diseases. 2023 nóv.;10(11):ofad552. doi: 10.1093/ofid/ofad552.

Worldwide Antimicrobial Resistance National/ International Network Group (WARNING) Collaborators [Gottfredsson M]. Ten golden rules for optimal antibiotic use in hospital settings: the WARNING call to action. World Journal of Emergency Surgery. 2023 okt. 16;18(1):50. 50. doi: 10.1186/s13017-023-00518-3.

Önnur ritverk

Leah M. Grout, Amanda Kvalsvig, Jennifer Summers, Magnús Gottfredsson, Michael Baker, Nick Wilson. Pandemic lessons from the OECD's top two performers: New Zealand and Iceland. The Conversation 16. febrúar 2023. Slóð: <https://theconversation.com/to-prepare-for-future-pandemics-we-can-learn-from-the-oecd-s-top-two-performers-new-zealand-and-iceland> (theconversation.com).

Magnús Gottfredsson. Mikilvægi rannsókna og nýsköpunar hefur aldrei verið augljósara (leiðari). Vísindi á vordögum 2023. Læknablaðið, 2023, fylgirit 115: <https://www.laeknabladid.is/fylgirit/fylgirit/2023/visindi-a-vordogum-2023/nr/8313>

Magnús Gottfredsson. Útflutningur þekkingarstarfa (leiðari). Læknablaðið 2023; 109(10):437. DOI: 10.17992/lbl.2023.10.760.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 5

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 2

Meinafræði

Forstöðumaður: Jón Gunnlaugur Jónasson
yfirlæknir og prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Rannsóknir á sviði meinafræðinnar eru einkum rannsóknir á hinum ýmsu krabbameinum, meinafræði þeirra, faraldsfræði og þáttum sem áhrif hafa á horfur sjúklinga. Sameindameinafræði æxla er mikilvægur hluti vísindastarfsemi meinafræðideildar.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Aðalgeir Arason. Náttúrufræðingur. Viðgerðarhæfni BRCA1 c.4096+3A>G metin með HRD mælingum á æxlum úr arfberum.

Bylgja Hilmarsdóttir. Náttúrufræðingur. Differential RNA and protein expression and protein phosphorylation in breast cancer cell lines with distinct BRCA1 mutations.

Bylgja Hilmarsdóttir. Náttúrufræðingur. The effect of distinct BRCA1 splice forms on drug sensitivity of breast- and ovarian cancer cell lines.

Bylgja Hilmarsdóttir. Náttúrufræðingur. Vefjaræktun og hönnun nýrra meðferðaúrreða fyrir brisartilskrabbamein.

Inga Reynisdóttir. Náttúrufræðingur. Áhrif ATL2 á boðferla sem styðja við framþróun brjóstakrabbameins.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Gunnhildur Ásta Traustadóttir. Hlutverk peroxidasin (PXDN) í framvindu brjóstakrabbameins

Göngum saman

Aldís María Antonsdóttir. Hlutverk Peroxidasin (PXDN) í meinvarpandi brjóstakrabbameinum.

Aðalgeir Arason og Dorottya Bazsáné Csuka. Ítarleg könnun litningssvæða sem valda fjölgna brjóstakrabbameinsáhættu.

Doktorsnemar

Tómas Þór Ágústsson. Faraldsfræði og erfðabættir heiladingsæxla á Íslandi í hálföld. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Rafn Benediktsson, Jón Gunnlaugur Jónasson.

Zuzana Budková. Functional role of non-coding RNAs and extracellular matrix proteins in developmental processes and breast cancer. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Gunnhildur Ásta Traustadóttir, Bylgja Hilmarsdóttir. Varði ritgerð og útskrifaðist 2021.

Meistaraneinar

Aldís María Antonsdóttir. Hlutverk utanfrumupróteinsins peoxidasin (PXDN) í framþróun brjóstakrabbameins. Leiðbeinandi: Gunnhildur Ásta Traustadóttir.

Arna Svanlaug Sigurðardóttir. Áhrif N-acetyl cysteine á meingerð arfgengrar heilablæðingar (HCCAA). Læknadeild HÍ. Leiðbeinendur: Ásbjörg Snorradóttir (einnig umsjónarkennari), Sævar Ingþórsson, Hákon Hákonarson. Varði ritgerð og útskrifaðist vorið 2022.

Árný Lára Þorsteinsdóttir. Tíðni og afdrif lág-gráðu breytinga í leghálssýnum. Hefur breytt skimun áhrif á greiningu þeirra. Leiðbeinendur: Ingibjörg Guðmundsdóttir og Ásbjörg Snorradóttir.

Hjalti Hafsteinsson. Grunnhimnbreytingar í heilaaðum sjúklinga með arfgenga heilablæðingu og Alzheimer sjúklingum með CAA. Leiðbeinendur: Ásbjörg Snorradóttir, Helgi Ísaksson og Sævar Ingþórsson.

Sigrún Agatha Árnadóttir. Þróun örvefja líkana úr briskrabbameini og notkun þeirra sem módel fyrir o notkun PARP hindra í meðferð. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Bylgja Hilmarsdóttir. Umsjónarkennari Þórarinn Guðjónsson.

MSc nemar í lifeindafraði:

Sif Heiðarsdóttir. The effect of different BRCA1 splice forms on drug sensitivity of breast- and ovarian cancer cell lines. Leiðbeinandi: Bylgja Hilmarsdóttir.

Tryggvi Helmutsson. Novel culture method of patient derived pancreatic cancer organoids. Leiðbeinandi: Bylgja Hilmarsdóttir.

Hafðís Björk Þórðardóttir. Culture of patient derived pancreatic cancer organoids in a novel co-culture model. Leiðbeinandi: Bylgja Hilmarsdóttir.

BSc nemi í líffræði:

Birkir Orri Viðarsson. Mass spectrometry based analysis in the effect of BRCA1 exon 11 deletion on protein expression and phosphorylation. Leiðbeinandi: Bylgja Hilmarsdóttir.

BSc nemi í læknisfræði :

Urður Andradóttir. Notkun sameindagreiningar í ákvörðun meðferða hjá krabbameinssjúklingum á árunum 2017-2021. Leiðbeinandi: Sigurðis Haraldsdóttir. Meðleiðbeinendur: Bylgja Hilmarsdóttir, Rósa Björk Barkardóttir

Læknar í framhaldsnámi

Haukur Einarsson, Alma Óskarsdóttir, María Vygovska, Sólveig Guðnadóttir, Alexandra Heimisdóttir

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Skurðlækningadeild Landspítalans, Krabbameinslækningadeild Landspítalans, Lyflækningadeild Landspítalans (ýmsar deildir) og Taugadeild LSH.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Krabbameinsskrá Íslands, Krabbameinsfélag Íslands, Lífvísindasetur Læknadeildar Háskóla Íslands, Íslensk erfðagreining. Arctic Therapeutics.

Erlendir samstarfsaðilar

Ástralía: QIMR Berghofer, Medical Research Institute, Queensland. The Consortium of Investigators of Modifiers of BRCA1/2 (CIMBA).

Bandaríkin: Center for Applied Genomics at the Josephs Stokes Jr. Institute of Childrens Hospital of Philadelphia.

Bretland: University of Cambridge, Cambridge. The Consortium of Investigators of Modifiers of BRCA1/2 (CIMBA).

Finnland: Helsinki University Central Hospital Biomedicum, Helsinki.

Holland: Von Lewenhauk Hospital, Amsterdam.

Noregur: Oslo University Hospital, Osló.

Svíþjóð: Lund University Hospital og Lund University, Lund. Royal Institute of Technology, Uppsala University, Uppsala.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Krister Blær Jónsson, Eiríkur Orri Guðmundsson, Margrét Sigurðardóttir, Jón Jóhannes Jónsson, Helga Ágústa Sigurjónsdóttir. Lyfjapölinn háþrýstingur – hjáhönduæxli: Sjúkratilfelli. Læknablaðið. 2023 mar. 1;109(3):141-145. doi: 10.17992/ibl.2023.03.735.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Andrésdóttir AK, Einarsson H, Jónsdóttir H, Jónasson JG, Björnsson ES, Haraldsdóttir S. Metachronous Colorectal Cancer in Icelandic MSH6 and PMS2 Lynch Syndrome Carriers in 1955-2017: A Population-based Study. Gastroenterology. 2023 jún.;164(7):1314-1316.e1. Epub 2023 feb. 16. doi: 10.1053/j.gastro.2023.02.007.

Capone E, Tryggvason Þ, Cela I, Dufursine B, Pinti M, Del Pizzo F, Gunnarsdóttir HS, Grottola T, De Laurenzi V, Iacobelli S, Lattanzio R, Sala G. HER-3 surface expression increases in advanced colorectal cancer representing a potential therapeutic target. Cell Death Discovery. 2023 okt. 28;9(1):400. 400. doi: 10.1038/s41420-023-01692-8.

Gunnarsdóttir H, Agnarsson BA, Jónsdóttir S, Guðmundsson J, Birgisson G, Sigurjónsdóttir HÁ. Immunohistochemical staining seems mandatory

for individualizing and shortening follow-up in unilateral primary aldosteronism. *Clinical Endocrinology*. 2023 nóv.;99(5):441-448. Epub 2023 júl. 31. doi: 10.1111/cen.14958.

Magnússon MI, Agnarsson BA, Jónsson JG, Tryggvason P, Aeffner F, le Roux L, Magnúsdóttir DN, Gunnarsdóttir HS, Alexiusdóttir KK, Gunnarsdóttir K, Söebeck E, Rúnarsdóttir H, Jónsdóttir EM, Kristinsdóttir BS, Ólafsson S, Knútsdóttir H, Þorsteinsdóttir U, Úlfarsson MO, Guðbjartsson DF, Sæmundsdóttir J, Magnússon OT, Norðdahl GL, Watson JEV, Rafnar T, Lund SH, Stefánsson K. Histopathology and levels of proteins in plasma associate with survival after colorectal cancer diagnosis. *British Journal of Cancer*. 2023 okt. 19;129(7):1142-1151. doi: 10.1038/s41416-023-02374-z.

O'Mahony DG, Ramus SJ, Southey MC, Meagher NS, Hadjisavvas A, John EM, Hamann U, Imyanitov EN, Andrulis IL, Sharma P, Daly MB, Hake CR, Weitzel JN, Jakubowska A, Godwin AK, Arason A, Bane A, Simard J, Soucy P, Caligo MA, Mai PL, Claes KBM, Teixeira MR, Chung WK, Lazaro C, Hulick PJ, Toland AE, Pedersen IS; HEBON Investigators; Neuhausen SL, Vega A, de la Hoya M, Nevanlinna H, Dhawan M, Zampiga V, Danesi R, Varesco L, Gismondi V, Vellone VG, James PA, Janavicius R, Nikitina-Zake L, Nielsen FC, van Overeem Hansen T, Pejovic T, Borg A, Rantala J, Offit K, Montagna M, Nathanson KL, Domchek SM, Osorio A, Garcia MJ, Karlan BY; GEMO Study Collaborators; De Fazio A, Bowtell D; AOCS Group; McGuffog L, Leslie G, Parsons MT, Dörk T, Speith LM, Dos Santos ES, da Costa AABA, Radice P, Peterlongo P, Papi L, Engel C, Hahnen E, Schmutzler RK, Wappenschmidt B, Easton DF, Tischkowitz M, Singer CF, Tan YY, Whittmore AS, Sieh W, Brenton JD, Yannoukakos D, Fostira F, Konstantopoulou I, Soukupova J, Vocka M; CZECA Consortium; Chenevix-Trench G, Pharoah PDP, Antoniou AC, Goldgar DE, Spurdle AB, Michailidou K; Consortium of Investigators of Modifiers of BRCA1/2; Evidence-based Network for the Interpretation of Germline Mutant Alleles Consortium. Ovarian cancer pathology characteristics as predictors of variant pathogenicity in BRCA1 and BRCA2. *British Journal of Cancer*. 2023 jún.;128(12):2283-2294. Epub 2023 apr. 19. doi: 10.1038/s41416-023-02263-5.

Óskarsson JÞ, Rögnvaldsson S, Thorsteinsdóttir S, Aspelund T, Gunnarsson SB, Hákonardóttir GK, Sigurðardóttir GÁ, Þórðardóttir ÁR, Gíslason GK, Ólafsson A, Sigurðsson JK, Eypórsson E, Jónsson Á, Viðarsson B, Önundarson PT, Agnarsson BA, Pálmason R, Sigurðardóttir M, Þorsteinsdóttir I, Ólafsson Í, Harding S, Flores-Montero J, Orfao A, Durie BGM, Löve ÞJ, Kristinsson SY. Determining hemodilution in diagnostic bone marrow aspirated samples in plasma cell disorders by next-generation flow cytometry: Proposal for a bone marrow quality index. *Blood Cancer Journal*. 2023 des. 1;13(1):177. doi: 10.1038/s41408-023-00951-2.

Reynisdóttir I, Arason A, Freysteinsdóttir ES, Kristjánsdóttir SB, Hilmarsdóttir B, Traustadóttir GÁ, Jóhannsson ÓÞ, Agnarsson BA, Barkardóttir RB. High Atlastin 2-2 (ATL2-2) Expression Associates with Worse Prognosis in Estrogen-Receptor-Positive Breast Cancer. *Genes*. 2023 ágú.;14(8):1559. doi: 10.3390/genes14081559.

Sigurbergsdóttir AÝ, Rögnvaldsson S, Thorsteinsdóttir S, Sverrisdóttir I, Sigurðardóttir GÁ, Viðarsson B, Önundarson PT, Agnarsson BA, Sigurðardóttir M, Þorsteinsdóttir I, Ólafsson Í, Þórðardóttir ÁR, Gíslason GK, Ólafsson A, Hultcrantz M, Durie BGM, Harding S, Landgren O, Löve ÞJ, Kristinsson SY. Disease associations with monoclonal gammopathy of undetermined significance can only be evaluated using screened cohorts: results from the population-based iStopMM study. *Haematologica*. 2023 des. 1;108(12):3392-3398. Epub 2023 júl. 13. doi: 10.3324/haematol.2023.283191.

Viðarsdóttir L, Ólafsdóttir EJ, Barkardóttir RB, Bjarnadóttir ÓK, Jónsson JG, Sigurðsson S, Tryggvadóttir L. Estrogen receptor-positive breast cancer and adverse outcome in BRCA2 mutation carriers and young non-carrier patients. *npj Breast Cancer*. 2023 nóv. 30;9(1):95. doi: 10.1038/s41523-023-00600-8.

Þorsteinsdóttir S, Gíslason GK, Aspelund T, Rögnvaldsson S, Óskarsson JÞ, Sigurðardóttir GÁ, Þórðardóttir ÁR, Viðarsson B, Önundarson PT, Agnarsson BA, Sigurðardóttir M, Þorsteinsdóttir I, Ólafsson Í, Eypórsson E, Jónsson Á, Berlanga O, Hultcrantz M, Durie BGM, Löve ÞJ, Harding S, Landgren O, Kristinsson SY. Prevalence of smoldering multiple myeloma based on nationwide screening. *Nature Medicine*. 2023 feb. 6;29(2):467-472. doi: 10.1038/s41591-022-02183-6.

Myndgreining

Tengiliður: Enrico Bernardo Arkink sérfræðilæknir

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Myndgreiningarrannsóknir og rannsóknarinngríp svo sem röntgenrannsóknir, tölvusneiðmyndir, segulólumun, ísótópar, jáeindaskanni og ómskoðanir.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Jón Bjarnason, Helgi Már Jónsson, Björn Flygenring. AV-fistill í nára. *Læknablaðið*. 2023 apr.;109(4):193-195. doi: 10.17992/lbl.2023.04.740.

Jón Bjarnason, Luis Fernando Bazan Asencios, Hjalti Már Þórisson, Kristbjörn I Reynisson. Skyndileg aftanskinublaðing: Sjúkratilfelli. *Læknablaðið*. 2023 Jún;109(6):292-295. doi: 10.17992/lbl.2023.06.748.

Systemic atherosclerosis causes reduced cerebral perfusion. **Marianna Gardarsdóttir**, Sigurður Sigurðsson, Thor Aspelund, Davíð Ottó Arnar, Vilundur Guðnason. *Icelandic Medical Journal* 2023; 109 (Suppl 117).

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Al Ani A, Qureshi PAAA, Bollineni VR. Subacute Combined Degeneration in a Young Female Patient After Sleeve Gastrectomy. *Cureus*. 2023 des. 11;15(12):e50336. doi: 10.7759/cureus.50336.

Aubonnet R, Ramos J, Recenti M, Jacob D, Ciliberti F, Guerrini L, Gíslason MK, Sigurjonsson O, **Tsirilaki M**, Jónsson H Jr, Gargiulo P. Toward New Assessment of Knee Cartilage Degeneration. *Cartilage*. 2022 des. 21;14(3):351-374. doi: 10.1177/19476035221144746.

Elíasdóttir OJ, **Kjartansson Ó**, Ólafsson E. Mortality of multiple sclerosis in Iceland population-based mortality of MS in incidence and prevalence cohorts. *Multiple Sclerosis Journal - Experimental, Translational and Clinical*. 2023 apr. 1;9(2):20552173231169467. doi: 10.1177/20552173231169467.

Gunnarsdóttir H, Agnarsson BA, Jónsdóttir S, **Guðmundsson J**, Birgisson G, Sigurjónsdóttir HÁ. Immunohistochemical staining seems mandatory for individualizing and shortening follow-up in unilateral primary aldosteronism. *Clinical Endocrinology*. 2023 nóv.;99(5):441-448. Epub 2023 júl. 31. doi: 10.1111/cen.14958.

Halldórsson K, Nummela M, **Þórisdóttir S**, **Óladóttir G**, Koskinen S. CT after emergency surgery in penetrating trauma: a seven-year experience in a level I Nordic trauma center. *Acta Radiologica*. 2023 feb.;64(2):684-689. doi: 10.1177/02841851221094966.

Helgason VÞ, Qureshi PAAA, Bollineni VR, Þórarinnsson BL, **Arkink EB**. Anti-CV2/Collapsin Response Mediator Protein 5 (CRMP5) Paraneoplastic Encephalitis Induced by Small Cell Lung Cancer. *Cureus*. 2023 jan. 29;15(1):e34323. doi: 10.7759/cureus.34323.

Qureshi PAAA, Reynisson RH, **Gardarsdóttir M**, Qureshi PAA. What You See Is Not What You Get: Frontal Sinus Metastasis From the Renal Cell Carcinoma. *Cureus*. 2023 nóv.;15(11):e49323. doi: 10.7759/cureus.49323.

Þorsteinsdóttir S, Gíslason GK, Aspelund T, Rögnvaldsson S, Óskarsson JÞ, Sigurðardóttir GÁ, Þórðardóttir ÁR, Viðarsson B, Önundarson PT, Agnarsson BA, Sigurðardóttir M, Þorsteinsdóttir I, Ólafsson Í, Eypórsson E, Jónsson Á, Berlanga O, Hultcrantz M, Durie BGM, Löve ÞJ, Harding S, Landgren O, Kristinsson SY. Prevalence of smoldering multiple myeloma based on nationwide screening. *Nature Medicine*. 2023 feb. 6;29(2):467-472. doi: 10.1038/s41591-022-02183-6.

Ónæmisfræði

Förstöðumaður: Björn Rúnar Lúðvíksson
prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins/fræðigreinarinnar

Rannsóknir á IgA mótefnaskorti, á T-stýrfrumum, hlutverki varnarpeptíða í sóra, notkun CDSS í áhættumati, greiningu, meðferð og eftirliti ónæmissjúkdóma, á ónæmissvörum nýburamúsa við ýmsum bóluefnum og ónæmisglæðum, á langtíma ónæmisminni gegn bakteríum og kúabóluveirunni, á bólguhjöðnun og hlutverki NK frumna, á bólguhamlandi áhrifum efna úr sjávarhryggleysingjum og á fæðuofnæmi hjá börnum, tengsl við fæðu, umhverfisþætti og erfðir.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2023

Vísindasjóður Landspítala

Auður Anna Aradóttir Pind. Náttúrufræðingur. Dose sparing adjuvants and their effects on neonatal immune responses after influenza vaccination. Styrkur: 2.210.000 kr.

Jóna Freysdóttir, náttúrufræðingur og prófessor. Recruiting natural killer cells to resolve inflammation. Styrkur: 2.400.000 kr.

Jóna Freysdóttir, náttúrufræðingur og prófessor. Human NK cells produce specialized pro-resolution mediators. Styrkur: 2.280.000 kr.

Katrín Þórarinsdóttir, yfirlæknir. Kortlagning fjölvöðvabólgu (idiopathic inflammatory myopathies, IIM) og IIM-sértækra mótefna á Íslandi. Afturskyggn rannsókn 2010-2022. Styrkur: 1.320.000 kr.

Siggeir Brynjólfsson, náttúrufræðingur og lektor. Autoimmune/inflammatory syndrome (ASIA/Shoenfeld syndrome) á Íslandi vegna slíkon ræsingar ónæmiskerfisins – tengsl við slíkonfyllta brjóstapúða. Styrkur: 1.200.000 kr.

Stefanía P. Bjarnarson, náttúrufræðingur og dósent. The effect of mucosal immunization on B cell activation and survival factors in neonatal mice and their association with long-lived humoral immunity. Styrkur 1.670.000 kr.

Stefanía P. Bjarnarson, náttúrufræðingur og dósent. Recruitment of innate cells in response to neonatal immunization. Styrkur: 2.210.000 kr.

Stefanía P. Bjarnarson, náttúrufræðingur og dósent. Getur frum- og endurbólusetning um slímhúð og undir húð yfirunnið takmörkuð ónæmissvör nýburamúsa og aukið vernd gegn öndunarfærasykingum. Styrkur: 2.150.000 kr.

Minningargjafasjóður Landspítala Íslands

Jóna Freysdóttir, náttúrufræðingur og prófessor: Styrkur til framhaldsrannsóknar á verkefninu „Sérhæfing bólguhjöðnunarviðgerðar og hlutverks NK frumna.“ Styrkur: 2.500.000 kr.

Tækniþróunarsjóður Rannís

Skammtsparandi ónæmisglæðar og lyfjasprotar. Ingileif Jónsdóttir (2021-2023). Styrkur: 15.000.000 kr. Árið 2023.

Rannsóknasjóður HÍ

Meðferð lungnakrabbameins með erfðabreyttum T frumum. Sólrún Melkorka Maggadóttir. Verkefnastyrkur: 700.000 kr.

Sérhæfing bólguhjöðnunarvipgerðar og hlutverks NK frumna. Jóna Freysdóttir. Verkefnastyrkur: 800.000 kr.

Slímhúðar- og stungubólusetningar nýburamúsa. Ingileif Jónsdóttir. Verkefnastyrkur: 1.000.000 kr.

Tengsl bólguþefna við útkomu í COVID-19 sjúkdómi. Siggeir Fannar Brynjólfsson. Verkefnastyrkur: 700.000 kr.

Mucosal and parenteral prime-boost strategies to overcome neonatal limited neonatal vaccine response and protection against respiratory infections. Ingileif Jónsdóttir. Doktorsstyrkur leið b (2021-2023). Styrkur: 4.887.500 kr. Árið 2023.

Nýsköpunarsjóður Námsmanna, Rannís

Áhrif Rituximab á hlutfall eitilfruma sjúklunga. Siggeir Fannar Brynjólfsson. Styrkur: 1.020.000 kr.

Sérhæfing bólguhjöðnunarvipgerðar og hlutverks NK frumna. Jóna Freysdóttir og Ingibjörg Harðardóttir. Styrkur: 1.020.000 kr.

Doktorsnemar

Berglind Árnadóttir. Sarklíki á Íslandi. Leiðbeinendur: Björn Guðbjörnsson og Katrín Þórarinsdóttir.

Guðrún Ása Björnsdóttir. Notkun GigtRáðs sem stuðningskerfi (e. Clinical Decision Support System, CDSS) við greiningarferli sjálfsonæmis- og gigtarsjúkdóma. Leiðbeinendur: Björn Rúnar Lúðvíksson og Björn Guðbjörnsson. Aðrir í doktorsnefnd: Emil Sigurðsson, Gerður Gröndal, Guðrún Björk Reynisdóttir.

Hildur Sigurgrímsdóttir. Hugsanleg tengsl varnarpeptíða í meingerð fjölkerfa sjálfofnæmissjúkdóma sem sérkennast af ofvirkni TNF bólguferla. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn Rúnar Lúðvíksson og Jóna Freysdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Ingibjörg Harðardóttir, Una Bjarnadóttir.

Jenny Lorena Molina Estupiñan. Enhanced neonatal immune response by the adjuvants mmCT and dmLT. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingileif Jónsdóttir og Stefanía P Bjarnarson. Aðrir í doktorsnefnd: Jan Holmgren, Þórunn Ásta Ólafsdóttir, Jóna Freysdóttir.

Kirstine Nolling Jensen. Resolution of inflammation: Identification of key molecules on NK cells and neutrophils. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir og Jóna

Freysdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Ingileif Jónsdóttir, Benedict Chambers, Martin Giera. Lokið 2023

Poorya Foroutan Pajooian. Mucosal and parenteral prime-boost strategies to overcome neonatal limited neonatal vaccine response and protection against respiratory infections. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingileif Jónsdóttir og Stefanía P Bjarnarson. Aðrir í doktorsnefnd: Þórunn Ásta Ólafsdóttir, Dennis Christensen.

Meistaraneimar

Anamaría Salomé Angélica Palma, meistaránám í lyfjafræði við Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir og Ingibjörg Harðardóttir.

Arna Kristbjörnsdóttir, meistaránám í lífeindafræði við Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn Rúnar Lúðvíksson og Siggeir Fannar Brynjólfsson. Lokið 2023

Erla Ásgeirsdóttir. Samband hámarksstyrks í kastöxl, hámarksnúningsafls í bol og álagsmeiðsla í kastöxl á meðal kvenkyns handboltaleikmanna. Leiðbeinendur: Kári Árnason og Katrín Þórarinsdóttir.

Eva María Hrólfsdóttir, meistaránám í lífeindafræði við Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Siggeir Fannar Brynjólfsson.

Gunnar Sigfús Björnsson, meistaránám í lífeindafræði við Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Siggeir Fannar Brynjólfsson.

Jessica Lynn Webb, meistaránám í líf- og læknávisindum við Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir og Kirstine Nolling Jensen. Lokið 2023.

Marshall Willis, meistaránám í iðnaðarlífæðni við Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir og Ingibjörg Harðardóttir.

Unnar Árnason. Tengsl styrks og afls í neðri útlímum og kvið og álagsmeiðsla í öxl hjá handboltaleikmönnum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Kári Árnason og Katrín Þórarinsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Ísland: Barnaspítali Hringins, ofnæmisgöngudeild A3, rannsóknastofa í gigtarsjúkdómum, gigtlækningadeild, meltingasjúkdómadeild, rannsóknastofa í meinafræði, sýklafræðideild, blóðbankinn, Læknadeild, lyfjafræðideild, líf- og umhverfisvísindadeild, Háskóli Íslands. Sjúkarhúsið Akureyri, Sak. Háskólinn í Reykjavík. Heilsugæslan í Garðabæ. Heilsugæsla Höfuðborgarsvæðisins. Hjartavernd. Íslensk erfðagreining. Húðlæknastöðin. Bláa Lónið Lækningalind. Kvíkna ehf. Expeda ehf. Genís. Naturimm.

Bandaríkin: University of Wisconsin School of Medicine and Public Health, Madison WI.

Bretland: Southampton General Hospital, University of Cambridge.

Danmörk: University of Southern Denmark, Dept. Of Microbiology and Immunology, University of Aarhus, Holbæk Hospital. Statens Serum Institut, Copenhagen.

Grikkland: Kapodistrian University of Athens.

Holland: Academic Medical Centre, Amsterdam, Leiden University Medical Center, Sanquin Research and Landsteiner Laboratory.

Ítalía: GSK Vaccines and Diagnostics, Siena, GSK Vaccines Institute for Global Health (GVGH), Siena.

Litháen: Vilnius University.

Noregur: University of Oslo.

Pólland: Medical University of Lodz.

Spánn: Hospital Universitario La Paz.

Svíþjóð: Division of Clinical Immunology, Department of Laboratory Medicine, Karolinska Institute Stockholm, Thermo Fisher Scientific Uppsala, Department of Medical Microbiology and Immunology and Göteborg University Vaccine Research Institute (GUVAX), University of Gothenburg, AstraZeneca, Gothenburg.

Ungverjaland: Semmelweis University School of Medicine.

Þýskaland: Charité-Universitätsmedizin Berlin.

Viðurkenningar

Ónæmisfræðideildin hlaut viðurkenningu alþjóðlegu samtakanna World Allergy Organization sem „Center of Excellence“.

Poorya Foroutan Pajooian, doktorsnemi, hlaut viðurkenningu sem ungur vísindamaður Landspítala á Vísindi á vordögum, 26. Apríl 2023.

Katrín Þórarinsdóttir, ungur vísindamaður, Scandinavian Society of Rheumatology.

Kirstine Nolling Jensen, doktorsnemi, hlaut viðurkenningu fyrir innsent ágríp á Vísindi á vordögum. 26. Apríl 2023.

Siggeir Fannar Brynjólfsson, Hildur Sigurgrímsdóttir, Fannar Theodórs og Inga Skaftadóttir voru meðal starfsmanna sem hlutu viðurkenningu sem teymishópur ársins fyrir skýrslu um samhæfingu frumflæðisjárvinnu á fundi Klínískrar rannsóknar- og stoðþjónustu, 15. september 2023.

Kirstine Nolling Jensen, doktorsnemi, hlaut viðurkenningu fyrir frammistöðu sem doktorsnemi á fundi Klínískrar rannsóknar- og stoðþjónustu, 15. september 2023.

Jóna Freysdóttir, prófessor og náttúrufræðingur, hlaut viðurkenningu fyrir frammistöðu sem

leiðbeinandi í framhaldsnámi á fundi Klínískrar rannsóknar- og stoðþjónustu, 15. september 2023.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Björn Rúnar Lúðvíksson er aðstoðarritstjóri fyrir Scandinavian Journal of Immunology og í ritstjórn Cellular & Molecular Immunology.

Ingileif Jónsdóttir er í ritstjórn Scandinavian Journal of Immunology.

Jóna Freysdóttir er í ritstjórn Scandinavian Journal of Immunology.

Andmælandur við doktorsvarnir:

Björn Rúnar Lúðvíksson. Fyrsti andmælandandi við doktorsvörn Cand.med. Aleksandra Petrovic: “In depth analyses of peripheral blood immune cell populations in patients with psoriasis – Effect of biological treatment and alternative medicine”. University of Bergen, Bergen, Noregi, 26. apríl 2023.

Jóna Freysdóttir. Andmælandandi við doktorsvörn Emilie Steinbakk Ulriksen: “Identification of novel pharmaceutical compounds from traditional Norwegian medicinal plants with focus on immunomodulation and the gut microbiome”. University of Oslo, Oslo, Noregi, 3. nóvember 2023.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Jonsdóttir I. Nóbelsverðlaunin í lífeðlisfræði eða læknisfræði 2023. Læknablaðið. 2023 Dec;109(12):547. doi: 10.17992/lbl.2023.12.769.

Sigurveig Þ Sigurðardóttir, Hannes Sigurjónsson, Andri Már Þórarinsson, Kristján Erlendsson. ASIA-heilkenni – tengsl við silíkon. Læknablaðið. 2023 apr.;109(4):186-191. doi: 10.17992/lbl.2023.04.739

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Biedebach L, Óskarsdóttir M, Arnardóttir ES, Sigurdardóttir SE, Clausen MV, Sigurdardóttir SP, Serwatko M, Islind AS. Anomaly detection in sleep: detecting mouth breathing in children. Data Mining and Knowledge Discovery. 2023 nóv. 13. doi: 10.1007/s10618-023-00985-x.

Di X, Hardardóttir I, Freysdóttir J, Wang D, Gustafson KR, Ómarsdóttir SS, Molinski TF. Geobarrettin D, a Rare Herbipoline-Containing 6-Bromoindole Alkaloid from *Geodia barretti*. Molecules. 2023 apr.;28(7):2937. doi: 10.3390/molecules28072937.

Ghouse J, Tragante V, Ahlberg G, Rand SA, Jespersen JB, Leinøe EB, Vissing CR, Trudso L, Jonsdóttir I, Banasik K, Brunak S, Ostrowski SR, Pedersen OB, Sørensen E, Erikstrup C, Bruun MT, Nielsen KR, Køber L, Christensen AH, Iversen K,

Jones D, Knowlton KU, Nadauld L, Halldorsson GH, Ferkingstad E, Olafsson I, Gretarsdóttir S, Öundurson PT, Sulem P, Thorsteinsdóttir U, Thorgeirsson G, Gudbjartsson DF, Stefansson K, Holm H, Olesen MS, Bundgaard H. Genome-wide meta-analysis identifies 93 risk loci and enables risk prediction equivalent to monogenic forms of venous thromboembolism. Nature Genetics. 2023 mar.;55(3):399-409. doi: 10.1038/s41588-022-01286-7.

Guðmundsdóttir JA, Thorgeirsdóttir S, Lundbäck V, Göngrich C, Lingman Framme J, Kindgren E, Rydenman K, Ludvíksson BR, Bjarnadóttir H, Runarsdóttir S, Nilsson S, Zetterström RH, Ekwall O, Lindgren S. Normal neonatal TREC and KREC levels in early onset juvenile idiopathic arthritis. Clinical Immunology. 2023 apr.;249:109277. doi: 10.1016/j.clim.2023.109277.

Kristinsdóttir I, Haraldsson A, Brynjólfsson SF, Helgason T, Ludvíksson BR, Giancchetti E, Razzano I, Montomoli E, Thors V. Obesity in adolescents does not influence early immune responses to influenza vaccination. Infectious diseases (London, England). 2023 jún.;55(6):415-424. doi: 10.1080/23744235.2023.2195491.

Kristjánsson RP, Óskarsson GR, Skuladóttir A, Oddsson A, Rognvaldsson S, Sveinbjörnsson G, Lund SH, Jensson BO, Styrnisdóttir EL, Halldorsson GH, Ferkingstad E, Eldjarn GH, Beyter D, Kristmundsdóttir S, Juliússon K, Fridriksdóttir R, Arnadóttir GA, Katrinaradóttir H, Snorradóttir MH, Tragante V, Stefansdóttir L, Ivarsdóttir EV, Björnsdóttir G, Halldorsson BV, Thorleifsson G, Ludvíksson BR, Öundurson PT, Sævarsdóttir S, Melsted P, Norddahl GL, Björnsdóttir US, Olafsdóttir T, Gudbjartsson DF, Thorsteinsdóttir U, Jonsdóttir I, Sulem P, Stefansson K. Sequence variant affects GCSAML splicing, mast cell specific proteins, and risk of urticaria. Communications Biology. 2023 júl. 10;6(1):703. doi: 10.1038/s42003-023-05079-4.

Mensali N, Köksal H, Joaquina S, Wernhoff P, Casey NP, Romecin P, Panisello C, Rodriguez R, Vimeux L, Juzeniene A, Myhre MR, Fåne A, Ramirez CC, Maggadottir SM, Duru AD, Georgoudaki AM, Grad I, Maturana AD, Gaudernack G, Kvalheim G, Carcaboso AM, de Alava E, Donnadiou E, Bruland ØS, Menendez P, Inderberg EM, Wälchli S. ALPL-1 is a target for chimeric antigen receptor therapy in osteosarcoma. Nat Commun. 2023 Jun 8;14(1):3375. doi: 10.1038/s41467-023-39097-x.

Molina Estupiñan JL, Aradóttir Pind AA, Pajooian PF, Jonsdóttir I, Bjarnarson SP. The adjuvants dmlT and mmCT enhance humoral immune responses to a pneumococcal conjugate vaccine after both parenteral or mucosal immunization of neonatal mice. Frontiers in Immunology. 2023 jan. 20;13:1078904. doi: 10.3389/fimmu.2022.1078904.

Óskarsson Ý, Thors V, Vias RD, Lúðvíksson BR, Brynjólfsson SF, Giancchetti E, Razzano I, Montomoli E, Gíslí Jónsson Ó, Haraldsson Á. Adequate immune responses to vaccines after

chemotherapy for leukaemia diagnosed in childhood. *Acta Paediatr.* 2023 Dec 23. doi: 10.1111/apa.17070. Epub ahead of print.

Somaskandhan P, Leppänen T, Terrill Pl, Sigurdardóttir S, Arnardóttir ES, Ólafsdóttir KA, Serwatko M, **Sigurðardóttir SP**, Clausen M, Töyräs J, Korkalainen H. Deep learning-based algorithm accurately classifies sleep stages in preadolescent children with sleep-disordered breathing symptoms and age-matched controls. *Frontiers in Neurology.* 2023 apr. 14;14:1162998. 1162998. doi: 10.3389/fneur.2023.1162998.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum

Björn Rúnar Lúðvíksson. Mobile health monitoring in PID. Föstudagsfyrirlestur á mánaðarlegum fræðslufundum FÍOÓL, apríl 2023.

Björn Rúnar Lúðvíksson. Notkun þjónusturannsóknna við greiningu ofnæmis-, sjálfsbólgu- og sjálfsonæmissjúkdóma. Erindi haldið fyrir sérnámslækna í almennum lyflækningum, Landspítala, maí 2023.

Björn Rúnar Lúðvíksson. Skynsamleg notkun þjónusturannsóknna. Erindi fyrir yfirlækna Landspítalans. Ágúst 2023.

Ingileif Jónsdóttir. Nóbelsverðlaun í læknisfræði 2023. Erindi á fræðslufundi lyflækninga, 15. des. 2023.

Katrín Þórarinsdóttir. B-frumur og bólguþæfni í iktsýki. Fræðslufundur lyflækninga, 17. mars 2023.

Kristján Erlendsson. Breast illness syndrome. The ASIA / Shoenfeld syndrome Autoimmune / Autoinflammatory syndrome induced by adjuvants. Læknadagur, 20. janúar 2023.

Sigurveig P. Sigurðardóttir. ASIA heilkeinni – tengsl við silicon brjóstapúða. Læknadagur 20.01.2023.

Hildur Sigurgrímsdóttir, Jóna Freysdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson. Elucidating the skin homing potential of T cells in psoriasis patients. 21. ráðstefna Heilbrigðisvísindasviðs um rannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum, 23. - 24. maí 2023.

Íris Kristinsdóttir, Ásgeir Haraldsson, Siggeir Fannar Brynjólfsson, Tryggvi Helgason, Björn Rúnar Lúðvíksson, Elena Gianchechi, Ilaria Razzano, Emanuele Montomoli, Valtýr Thors. Obesity does not affect early immune responses to influenza vaccination in adolescents. 21. ráðstefna Heilbrigðisvísindasviðs um rannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum, 23. - 24. maí.

Jenny Lorena Molina Estupinan, Audur Anna Aradóttir Pind, Poorya Foroutan Pajoochian, Ingileif Jonsdóttir, Stefania P. Bjarnarson. The adjuvants dmLT and mmCT enhance humoral immune responses to a pneumococcal conjugate vaccine after both parenteral or mucosal immunization of neonatal mice. 21. ráðstefna Heilbrigðisvísindasviðs um rannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum, 23. - 24. maí.

Jessica Lynn Webb, Kirstine Nolling Jensen, Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir. Induction of a resolution of inflammation phenotype in human natural killer cells. 21. ráðstefna Heilbrigðisvísindasviðs um rannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum, 23. - 24. maí 2023.

Kirstine Nolling Jensen, Marieke Heijink, Martin Giera, Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir. Dietary fish oil enhances early hallmarks of inflammation resolution in antigen-induced peritonitis. 21. ráðstefna Heilbrigðisvísindasviðs um rannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum, 23. - 24. maí 2023.

Poorya Foroutan Pajoochian, Audur Anna Aradóttir Pind, Jenny Lorena Molina Estupinan, Dennis Christensen, Thorunn A. Olafsdóttir, Ingileif Jonsdóttir, Stefania P. Bjarnarson. The advantages of utilizing heterologous prime-boost strategy in early life vaccination. 21. ráðstefna Heilbrigðisvísindasviðs um rannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum, 23. - 24. maí 2023.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum

Björn Rúnar Lúðvíksson. Ultra marathon participation and QMS implementation a shared bumpy road to victory. Sjúkvårdens Ledarskapsakademí, 24. - 25. ágúst, 2023. Reykjavík.

Björn Rúnar Lúðvíksson. What is HAE – Overview. Opening lecture. Nordic Bradykinin Meeting, Copenhagen, Denmark. 14. september, 2023

Björn Rúnar Lúðvíksson. Nordic panel discussion. The future challenges in HAE. Nordic Bradykinin Meeting, Copenhagen, Denmark. 15. September, 2023

Björn Rúnar Lúðvíksson. Mobile health monitoring in PID. Haldinn í apríl 2023.

Katrín Þórarinsdóttir. Case in Rheumatology. SCR2023, 24th of August 2023.

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum

Arna Kristbjörnsdóttir, Hildur Sigurgrímsdóttir, Marít Grímsdóttir, Siggeir F. Brynjólfsson, Björn R. Lúðvíksson. SARS-CoV-2 specific T-cell responses after COVID-19. Vísindi á Vordögum, Landspítali, 26. apríl 2023. Læknablaðið 2023; 9 (fylgirit 115).

Jessica Lynn Webb, Kirstine Nolling Jensen, Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir. Induction of a resolution of inflammation phenotype in human natural killer cells. Vísindi á Vordögum, Landspítali, 26. apríl 2023. Læknablaðið 2023; 9 (fylgirit 115).

Kirstine Nolling Jensen, Marieke Heijink, Martin Giera, Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir. Dietary fish oil enhances early hallmarks of inflammation resolution in antigen-induced

peritonitis. Vísindi á Vordögum, Landspítali, 26. apríl 2023. Læknablaðið 2023; 9 (fylgirit 115).

Poorya Foroutan Pajoochian, Audur Anna Aradóttir Pind, Jenny Lorena Molina Estupinan, Dennis Christensen, Thorunn A. Olafsdóttir, Ingileif Jonsdóttir, Stefania P. Bjarnarson. The advantages of utilizing heterologous prime-boost strategy in early life vaccination. Vísindi á Vordögum, Landspítali, 26. apríl 2023. Læknablaðið 2023; 9 (fylgirit 115).

Jenny Lorena Molina Estupinan, Audur Anna Aradóttir Pind, Poorya Foroutan Pajoochian, Ingileif Jonsdóttir, Stefania P. Bjarnarson. The adjuvants mmCT and dmLT enhance antibody responses and promote dose sparing of a pneumococcal conjugate vaccine in a neonatal mouse model. 21. ráðstefna Heilbrigðisvísindasviðs um rannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum, 23. - 24. maí.

Arna Kristbjörnsdóttir, Hildur Sigurgrímsdóttir, Marít Grímsdóttir, Siggeir F. Brynjólfsson, Björn R. Lúðvíksson. SARS-CoV-2 specific T-cell responses after COVID-19. 21. ráðstefna Heilbrigðisvísindasviðs um rannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum, 23. - 24. maí.

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum

Jessica Lynn Webb, Kirstine Nolling Jensen, Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir. Induction of a resolution of inflammation phenotype in human natural killer cells. 49th Meeting of the Scandinavian Society for Immunology, Turkey, Finland, June 4 - 7, 2023. *Scand J Immunol* 2023; 97(6): 4. DOI: 10.1111/sji.13278

McGrath, S., Sundbeck, B., Thorarinsdóttir, K., Camponeschi, A., Gatto, M., Ekwall, A.K.H., Van Vollenhoven, R., Rudin, A., Mårtensson, I.-L., Gjertsson, I. Clinical Disease activity index remission in rheumatoid arthritis at 6 months is associated with higher frequency of transitional B cells at diagnosis. 31 May – 3 June 2023, EULAR. POS0322.

Skurðlæknisfræði

Forstöðumaður: Tómas Guðbjartsson prófessor

Fræðigreinar innan fræðasviðs:

Barnaskurðlækningar, bæklunarskurðlækningar, háls- nef og eyrnaskurðlækningar, heila- og taugaskurðlækningar, lýtaskurðlækningar, æðaskurðlækningar, Skurðlæknisfræði brjóstá, innkirtla og meltingarfæra, hjarta- og lungnaskurðlækningar, þvagfæraskurðlækningar.

Bæklunarskurðlæknisfræði

Forstöðumaður: Halldór Jónsson jr. prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Á helstu sjúkdóma, áverka og verkfræði í stoðkerfinu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala:

Paolo Gargiulo, Halldór Jónsson jr „Profiling Cartilage Degeneration using medical imaging features“.

Sjóður Sigríðar Lárusdóttur:

Haldór Jónsson jr, Ágúst Ingi Guðnason og Mariella Tsigiraki standa að rannsókninni „Bilanagreiing á viðgerðum mjaðmabrotum á Landspítala“.

Haldór Jónsson jr, Elías Þór Guðbrandsson og Mariella Tsigiraki standa að rannsókninni „Skráning risagerviliða (e. megaprosthesis) á Landspítala“.

Læknar í framhaldsnámi

Amar Bender, Ágúst Ingi Guðnason, Björn Orri Ásbjörnsson, Brynja Kristín Einarsdóttir, Hrafn Þórðarson, Matthías Örn Halldórsson, Ríkey Eiríksdóttir, Þórður Gunnar Þorvaldsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala.

Myndgreiningadeild LSH.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Heilbrigðisverkfræðideild Háskóla Íslands. Háskólinn í Reykjavík. Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum. Tilraunastöðin ArcticLas, Krókhálsi.

Erlendir samstarfsaðilar

Svíþjóð: Scandinavian Sarcoma Group (SSG), Lundú.

BS verkefni

Ingibjörg Sóley Einarsdóttir, 3. árs læknanemi við læknadeild Háskóla Íslands. Rannsóknarverkefni: "Háls hryggjarbrot á Landspítala 1998 - 2022". Loktíð Maí 2023.

Nanna Óttarsdóttir, 3. árs læknanemi við læknadeild Háskóla Íslands. Rannsóknarverkefni: "Háorkumjaðmagrindarárverkar á Landspítala 1998 -2022". Loktíð Maí 2023.

Ritverk – bókakafli í erlendum fræðiritum

Mineralization in a critical size bone-gap in sheep tibia improved by a chitosan and calcium based composite as compared to predicate device. In: Biomaterials for Bone Tissue Engineering 2020. pp: 85-102. Útgáfuár: 2023. Editors: Nora Bloise and Lorenzo Fassina. <https://www.mdpi.com/books/pdfdownload/book/6553>

MA Pirozzi, D Jacob, T Pálsson, Paolo Gargiulo, T Helgason, **Haldór Jónsson Jr.** "State of the art in 3D printing" in Handbook of Surgical Planning and 3D printing, 2023, pp. 1-14. Academic Press.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Federica Kiyomi Ciliberti, Romain Aubonnet, Jorgelina Ramos, Marco Recenti, Deborah Jacob, Loerna Guerrini, Magnus K Gíslason, Olafur Sigurjonsson, Mariella Tsigiraki, **Haldór Jónsson jr.**, Paolo Gargiulo. „Novel strategies for cartilage assessment, interplay between bone and muscles“. Tímarit: European Journal of Translational Myology. Útgáfuár: 2023, 33(2):67-68 (Abstract).

Aubonnet R, Ramos J, Recenti M, Jacob D, Ciliberti F, Guerrini L, Gíslason MK, Sigurjonsson O, Tsigiraki M, **Jónsson H Jr.**, Gargiulo P. Toward New Assessment of Knee Cartilage Degeneration. Cartilage. 2022 des. 21;14(3):351-374. doi: 10.1177/19476035221144746.

👤 Sigurðardóttir M, Sigurðsson MI, Ólafsson Y, Sverrisdóttir SH, Gunnarsdóttir I, Sigurðsson EL, Kárason S. Prevalence of modifiable risk factors in primary elective arthroplasty and their association with infections. Acta Orthopaedica. 2023 feb. 2;94:38-44. doi: 10.2340/17453674.2023.8480.

Háls- nef og eyrnaskurðlæknisfræði

Tengiliður: Arnar Þór Guðjónsson yfirlæknir

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Háls-, nef- og eyrnalæknar greina og meðhöndla sjúkdóma sem tengjast eyrum, nefi, koki, hálsi og höfði. Þeir ávísa lyfjum og framkvæma skurðaðgerðir eftir því sem þörf krefur. Háls-, nef- og eyrnalæknar meðhöndla einnig svima og jafnvægisvandamál.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Emilsson ÖI, Aspelund T, Janson C, Benediktsdóttir B, **Júliússon S**, Maislin G, Pack AI, Keenan BT, Gíslason Þ. Positive airway pressure treatment affects respiratory symptoms and gastro-oesophageal reflux: the Icelandic Sleep Apnea Cohort Study. ERJ Open Research. 2023 sep.;9(5):00387-2023. doi: 10.1183/23120541.00387-2023.

Tierney WS, Huang LC, Chen SC, Berry LD, Anderson C, Amin MR, Benninger MS, Blumin JH, Bock JM, Bryson PC, Castellanos PF, Clary MS, Cohen SM, Crawley BK, Dailey SH, Daniero JJ, de Alarcon A, Donovan DT, Edell ES, Ekblom DC, Fink DS, Franco RA, Garrett CG, Guardiani EA, Hillel AT, Hoffman HT, Hogikyan ND, Howell RJ, Johns MM, Kasperbauer JL, Khosla SM, Kinnard C, Kupfer RA, Langerman AJ, Lentz RJ, Lorenz RR, Lott DG, Makani SS, Maldonado F, Matkka L, McWhorter AJ, Merati AL, Mori M, Nettekville JL, O'Dell K, Ongkasuwan J, Postma GN, Reder LS, Rohde SL, Richardson BE, Rickman OB, Rosen CA, Rohlfing M, Rutter MJ, Sandhu GS, Schindler JS, Schneider GT, Shah RN, Sikora AG, Sinard RJ, Smith ME, Smith LJ, Soliman AMS, **Sveinsdóttir S**, Veivers D, Verma SP, Weinberger PM, Weissbrod PA, Wootten CT, Shyr Y, Francis DO, Gelbard A. Comparative Treatment Outcomes for Idiopathic Subglottic Stenosis: 5-Year Update. Otolaryngology - Head and Neck Surgery. 2023 jún.;168(6):1570-1575. Epub 2023 jan. 19. doi: 10.1002/ohn.190.

Heila- og taugaskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Ingar Hákón Ólafsson yfirlæknir

Lýtaskurðlæknisfræði

Tengiliður: Gunnar Auðólfsson yfirlæknir

Æðaskurðlæknisfræði

Tengiliður: Lilja Þyri Björnsdóttir yfirlæknir

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Jón Bjarnason, Luis Fernando, Bazan Ascencios, **Hjalti Már Þórisson**, Kristbjörn I Reynisson. Skyndileg aftanskinublaðing: Sjúkratilfelli. Læknablaðið. 2023 Jún.;109(6):292-295. doi: 10.17992/ibl.2023.06.748 .

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Rudolph C, Lindberg BR, Resch T, Mani K, Björkman P, **Laxdal EH**, Støvring H, Beck HM,

Eriksson G, Budtz-Lilly J. Scandinavian trial of uncomplicated aortic dissection therapy: study protocol for a randomized controlled trial. *Trials*. 2023 mar. 23;24(1):217. 217. doi: 10.1186/s13063-023-07255-7.

Venermo M, Mani K, Boyle JR, Eldrup N, Setacci C, Jónsson M, Menyhei G, Beiles B, Lattmann T, Cassar K, Altreuther M, Thomson I, Settembre N, **Laxdal EH**, Behrendt CA, deBorst GJ. Editor's Choice – Sex Related Differences in Indication and Procedural Outcomes of Carotid interventions in VASCUNET. *European journal of vascular and endovascular surgery : the official journal of the European Society for Vascular Surgery*. 2023 júl.;66:7-14. Epub 2023 apr. 25. doi: 10.1016/j.ejvs.2023.04.022.

Lopez Espada C, Behrendt CA, Mani K, D'Oria M, Lattman T, Khashram M, Altreuther M, Cohnert TU, Pherwani A, Budtz-Lilly J; VASCUNExplant Collaborator Group. Editor's Choice - The VASCUNExplanT Project: ..**Laxdal, EH**, An International Study Assessing Open Surgical Conversion of Failed Non-Infected Endovascular Aortic Aneurysm Repair. *Eur J Vasc Endovasc Surg*. 2023 Nov;66(5):653-660. doi: 10.1016/j.ejvs.2023.07.029. Epub 2023 Jul 23. PMID:

Kviðarhols- og brjóstaskurðlækningar

Forsvarismaður Kviðarholsskurðlækninga: Páll Helgi Möller prófessor

Forsvarismaður Brjóstaskurðlækninga: Svanheiður Lóa Rafnsdóttir yfirlæknir

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Klínískar rannsóknir á sjúkdómum í meltingarfærum og brjóstum.

Kviðarholsskurðlækningar

Forsvarismaður: Páll Helgi Möller prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Klínískar rannsóknir á sjúkdómum í meltingarfærum.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Kristín Huld Haraldsdóttir. Greining, meðferð og horfur sjúklinga með lifrarmeinvörp frá ristil- og endaparmskrabbameinum.

Doktorsnemar

Hrafnhildur Gunnarsdóttir. Frumkomið aldósterónheilkenni á Íslandi í 10 ár. *Læknadeild Háskóla Íslands*. Guðjón Birgisson er í doktorsnefnd.

Meistaraneimar

Auður Gunnarsdóttir. Bráðar kviðarholsaðgerðir í kjölfar kviðarholsáverka á Íslandi 1992-2019. *Læknadeild Háskóla Íslands*. Leiðbeinendur: Elsa B. Valsdóttir, Guðjón Birgisson, Hulda María Einarsdóttir.

Rakel Hekla Sigurðardóttir. Lifrarmeinvörp hjá sjúklingum með ristil- og endaparmskrabbamein. *Læknadeild Háskóla Íslands*. Kristín Huld Haraldsdóttir, Helgi Birgisson, Jón Gunnlaugur Jónsson.

Hjórdís Ásta Guðmundsdóttir. Ristil- og endaparmsaðgerðir með þjarka á Íslandi 2016-2022. *Læknadeild Háskóla Íslands*. Leiðbeinendur: Jörunn Atladóttir, Elsa B. Valsdóttir, Páll Helgi Möller.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Halla Viðarsdóttir situr í ritstjórn *Læknablaðsins*.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Elsa Björk Valsdóttir, Hans Haraldsson, Ásta Bryndís Schram, Peter Dieckmann. Hermikennsla læknana á Íslandi. *Læknablaðið*. 2023 Oct;109(10):439-445. doi: 10.17992/lbl.2023.10.761.

Guðrún Margrét Viðarsdóttir, Ásgeir Böðvarsson, Helgi Kjartan Sigurðsson, Páll Helgi Möller. Getnaðarvarnarlykkja utan leghols: sjúkratilfelli. *Læknablaðið*. 2023 Oct;109(10):454-457. doi: 10.17992/lbl.2023.10.763.

Rebekka Rós Tryggvadóttir, Páll Helgi Möller, **Halla Viðarsdóttir**. De Garengoot-kviðslit: Sjúkratilfelli. *Læknablaðið*. 2023 Dec 1;109(12):560-562. doi: 10.17992/lbl.2023.12.772.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Gunnarsdóttir H, Agnarsson BA, Jónasdóttir S, Guðmundsson J, **Birgisson G**, Sigurjónsdóttir HÁ. Immunohistochemical staining seems mandatory for individualizing and shortening follow-up in unilateral primary aldosteronism. *Clinical Endocrinology*. 2023 Nov.;99(5):441-448. Epub 2023 júl. 31. doi: 10.1111/cen.14958.

Shah K, Gögenur I, **Gislason H**. High preoperative HbA1c does not affect early or late complication rates after bariatric surgery. *Surg Endosc*. 2023 Jul.;37(7):5313-5319. Epub 2023 Mar 29. doi: 10.1007/s00464-023-10009.

Aghajani E, Schou C, **Gislason H**, Nergaard BJ. Mid-

term outcomes after single anastomosis sleeve ileal (SASI) bypass in treatment of morbid obesity. *Surg Endosc*. 2023 Aug;37(8):6220-6227. Epub 2023 May 12. doi: 10.1007/s00464-023-10112.

Shah K, Nergaard BJ, Fagerland MW, **Gislason H**. Failed Roux-en-Y Gastric Bypass-Long-Term Results of Distalization with Total Alimentary Limb Length of 250 or 300 cm. *Obes Surg*. 2023 Jan;33(1):293-302. Epub 2022 Dec 2. doi: 10.1007/s11695-022-06388.

Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði

Forsvarismaður: Tómas Þór Kristjánsson yfirlæknir

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Meðfæddir gallar og áunnir sjúkdómar í hjarta, brjóstholi og brjóstakassa eru meðal viðfangsefna sérgreinarinnar. Lögð er áhersla á rannsóknir á hugsanlegum fylgikvillum skurðaðgerða á hjarta og lungum auk árangurs af fyrirbyggjandi aðgerðum gegn aukaverkunum, bólgsuvörum líkamans í og eftir aðgerð. Gróning sára, blóðstorkuvandamál, erfðir lungnakrabbameins, loftbrjóst, meðfæddir gallar á lungum, brjóstakassa og hjarta og nýjar leiðir til að fást við greiningu og skipulagningu meðferðar þar með talið þrívíddarprentun. Sjúklingar með hjartatíf og sjúklingar með hjartabilun á alvarlegu stigi. Lögð er áhersla á vísindalegt gæðaeftirlit í starfsemi fræðigreinarinnar og með því stuðlað að sem bestri þjónustu hjarta- og lungnaskurðlækninga við sjúklingana.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Tómas Guðbjartsson. Meðferð ósæðarlokupregsla á Íslandi.

Doktorsnemar

Bergros Jóhannesdóttir. Alvarlegir æða-og brjóstholáskar í norrænu sjúklingaþýði -- Major Vascular and Thoracic Trauma in Nordic Populations. Umsjónarkennari og leiðbeinandi var Tómas Guðbjartsson prófessor og auk hans sátu í doktorsnefnd Sigurbergur Kárason prófessor, Karl Logason lektor og Elsa Björk Valsdóttir lektor.

Tómas Andri Axelsson. Árangur eftir kransæðahjáveituaðgerðir. Umsjónarkennari og leiðbeinandi var Tómas Guðbjartsson, prófessor, og auk hans sátu í doktorsnefnd Arnar Geirsson, prófessor við Yale, Karl Andersen og Sigurbergur Kárason, prófessorar við læknadeild Háskóla Íslands.

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Ýmsar fræðigreinar innan Landspítala svo sem lungnalæknisfræði, svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði, blóðlæknisfræði, meinafræði,

barnalæknisfræði, nýrnalæknisfræði, hjartalæknisfræði barna og fullorðinna og Blóðbanki.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala
Lífvísindasetur, Lífæðlisfræðistofnun og hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands.
Krabbameinsfélag Íslands, Hjartavernd og Íslensk erfðagreining.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu 2023

Tómas Guðbjartsson situr í ritstjórn Interactive Cardiovascular and Thoracic Surgery Journal.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Freydis Halla Einarsdóttir, **Erla Liu Ting Gunnarsdóttir**, **Sunna Lu Xi Gunnarsdóttir**, Elin Metta Jensen, **Sindri Aron Viktorsson**, **Inga Lára Ingvarsdóttir**, Leon Arnar Heitmann, **Tómas Guðbjartsson**. Áhrif offitu á árangur lokuskipta vegna ósæðarlokupregngla. Læknablaðið. 2023 maí 5;109(5):235-242. doi: 10.17992/lbl.2023.05.743.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Bjurbom M, Olsson C, Geirsson A, **Guðbjartsson T**, Gunn J, Hansson EC, Hjortdal V, Jeppsson A, Mennander A, Ede J, Zindovic I, Ahlsson A, Wickbom A, Dalén M. Type A Aortic Dissection Repair in Patients With Prior Cardiac Surgery. Annals of Thoracic Surgery. 2023 mar.;115(3):591-598. doi: 10.1016/j.athoracsur.2022.05.033.

Malm CJ, Alfredsson J, Erlinge D, **Guðbjartsson T**, Gunn J, James S, Møller CH, Nielsen SJ, Sartipy U, Tønnessen T, Jeppsson A. Dual or single antiplatelet therapy after coronary surgery for acute coronary syndrome (TACSI trial): Rationale and design of an investigator-initiated, prospective, multinational, registry-based randomized clinical trial. American Heart Journal. 2023 maí;259:1-8. doi: 10.1016/j.ahj.2023.01.011.

Rezk M, Taha A, Nielsen SJ, Martinsson A, Bergfeldt L, **Guðbjartsson T**, Franzén S, Jeppsson A. Associations between new-onset postoperative atrial fibrillation and long-term outcome in patients undergoing surgical aortic valve replacement. European journal of cardio-thoracic surgery : official journal of the European Association for Cardio-thoracic Surgery. 2023 maí 2;63(5):ezad103. Epub 2023 mar. 24. doi: 10.1093/ejcts/ezad103.

Fyrirlestrar/ veggspjöld á erlendum ráðstefnum: 9

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum á árinu: 4

Fyrirlestrar/erindi á innlendum ráðstefnum: 7

Þvagfæraskurðlæknisfræði

Forsvarismaður: **Sigurður Guðjónsson**, lektor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Helstu áherslur í rannsóknum eru að hluta til gæðaverkefni tengd þeim krabbameinum sem sinnt er á spítalanum (blöðruhálskirtill, þvagblaðra, nýru, eistu, limur) sem snúa að miklu leyti að því að bæta framvirka skráningu tengt greiningu, meðferð og eftirliti þessara sjúklinga.

Doktorsnemi

Oddur Björnsson. Þvagvegakrabbamein á Íslandi: Faraldsfræði, greining, meðferð og afdrif sjúklinga. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og umsjónarkennari: **Sigurður Guðjónsson**. Aðrir í doktorsnefnd: Ásgerður Sverrisdóttir, Jón Örn Friðriksson, Tómas Guðbjartsson, Eiríkur Orri Guðmundsson.

BS verkefni

Urður Helga Gísladóttir læknanemi og Jóhann Páll Ingimarsson. Sannprófun Triple D og S3HoCKwave stigunarkerfa fyrir þvagfærasteina á Íslandi 2019-2020.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala
Íslensk erfðagreining.

Erlendir samstarfsaðilar

Faghópar félags norrænna þvagfæraskurðlækna (NUF).

Collaborative for Research in Endourology.

TOWER initiative of the Endourology Society.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu 2023

Sigurður Guðjónsson situr í ritstjórn Case Reports in Urology.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Krister Blær Jónsson, **Eiríkur Orri Guðmundsson**, Margrét Sigurðardóttir, Jón Jóhannes Jónsson, Helga Ágústa Sigurjónsdóttir. Lyfjapolinn háþrýstingur – hjáhnöðuæxli: Sjúkratilfelli. Læknablaðið. 2023 mar. 1;109(3):141-145. doi: 10.17992/lbl.2023.03.735.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Forss M, Bolsunovskiy K, Lee Y, Kilpeläinen TP, Aoki Y, **Guðjónsson S**, Hervé F, Järvinen P, Malde S, Miyazawa K, Sairanen J, Sander L, Violette PD, Witte LPW, Guyatt GH, Tikkinen KAO. Practice Variation in the Management of Adult Hydroceles:

A Multinational Survey. European Urology Open Science. 2023 des.;58:1-7. doi: 10.1016/j.euros.2023.09.005.

Jensson BO, Arnadóttir GA, Katrinardóttir H, Fridriksdóttir R, Helgason H, Oddsson A, Sveinbjornsson G, Eggertsson HP, Halldósson GH, Atlason BA, Jonsson H, Oskarsson GR, Sturluson A, Guðjónsson SA, Thorisson GA, Zink F, Moore KHS, Pálsson G, Sigurdsson A, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Magnusson MK, Helgadóttir A, Steinthorsdóttir V, Guðmundsson J, Stacey SN, **Hilmarrson R**, Ólafsson Í, Jóhannsson ÓP, Arnar DO, Saemundsdóttir J, Magnusson OT, Masson G, Halldósson BV, Helgason A, Stefansson H, Jónsdóttir I, Holm H, Rafnar T, Thorsteinsdóttir U, Guðbjartsson DF, Stefansson K, Sulem P. Actionable Genotypes and Their Association with Life Span in Iceland. The New England journal of medicine. 2023 nóv. 9;389(19):1741-1752. doi: 10.1056/nejmoa2300792.

Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði

Forsvarismaður: **Martin Ingi Sigurðsson** prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Fylgikvillar skurðaðgerða. Forhæfing aðgerðasjúklinga. Lyfjanotkun aðgerðarsjúklinga. Lyfjafaraldsfræði Bráðar líffærabílanir hjá gjörgæslusjúklingum. Sýklasótt og sýklasóttarlost. Studningsmeðferð sjúklinga eftir langvinna gjörgæslulegu. Næringarmedferð gjörgæslusjúklinga. Vefjasérhæfing lungnaþekju. Erfðafræði hjartasjúkdóma.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Kristinn Sigvaldason. Blóðgildi magnesíums hjá gjörgæslusjúklingum, samanburður á heildargildi og jóniseruðu gildi.

Martin Ingi Sigurðsson. Verkir og ógleði í kjölfar svæfinga- og skurðaðgerða á Landspítala - Framsýn rannsókn.

Rannsóknarstofa Háskóla Íslands og Landspítala í öldrunarlækningum

Fjöllyfja meðferð, óviðeigandi lyfjameðferð, áhættuþættir, afdrif og mat á áhættu á lyfjatengdum skaða í kjölfar útskriftar af spítala. Freyja Jónsdóttir. Leiðbeinendur: Martin Ingi Sigurðsson, prófessor við læknadeild Háskóla Íslands og yfirlæknir í svæfinga- og gjörgæslulækningum við Landspítala, og Anna Bryndis Blöndal, lektor við lyfjafraeðideild á heilbrigðisvísindasviði Háskóla Íslands. Aðalsteinn Guðmundsson, öldrunarlæknir og klínískur lektor við HÍ. Ian Bates, lyfjafraeðingur og prófessor við UCL. Jennifer Stevenson, lyfjafraeðingur, sérhæfð í öldrunarfræðum og dósant við King's College. Elin S. Ólafsdóttir, lyfjafraeðingur og prófessor við HÍ.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands
Sigurbergur Kárason. Öndunarvélatengdur lungnaskaði – frumufjerli og lyfjameðferð.

Martin Ingi Sigurðsson. The Icelandic Perioperative Database.

Freyja Jónsdóttir. Lektor. Óviðeigandi fjöllyfjanotkun og skaði vegna lyfja.

Doktorsjóður Háskóla Íslands.
Freyja Jónsdóttir Fjöllyfjameðferð, viðeigandi lyfjameðferð, áhættuþættir, afdrif og mat á áhættu á lyfjatengdum skaða í kjölfar útskriftar af spítala. - (Martin Ingi Sigurðsson leiðbeinandi).

Nýsköpunarsjóður Námsmanna
Andri Már Tómasson, Hilma Jakobsdóttir – Verkir og ógleði aðgerðasjúklinga-framsýn rannsókn (Martin Ingi Sigurðsson leiðbeinandi).

Doktorsnemar

Auður Elva Vignisdóttir. Flutningur sjúklinga með þyrlu Landhelgisgæslu Íslands – yfirlit yfir afdrif og kostnað. Læknadeild, Háskóla Íslands. Sigurbergur Kárason er í doktorsnefnd.

Iwona T. Myszor. Effect of the mechanical stretch on innate immunity of differentiated bronchial epithelium. Læknadeild, Háskóla Íslands. Doktorsnefnd: Sigurbergur Kárason, Þórarinn Guðjónsson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson.

María Sigurðardóttir. Áhrif snemmbærs undirbúnings og uppvinnslu sjúklinga í bið eftir liðskiptaaðgerð á hné eða mjöðm á aðgerðarferlinn og tíðni fylgikvilla. Samvinna sjúkrahúss og heilsugæslu. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónakennari: Sigurbergur Kárason. Meðleiðbeinandi: Martin Ingi Sigurðsson. Aðrir í doktorsnefnd: Yngvi Ólafsson, Emil Lárus Sigurðsson.

Freyja Jónsdóttir. Fjöllyfjameðferð, viðeigandi lyfjameðferð, áhættuþættir og afdrif í kjölfar innlagningar á spítala. Aukin samvinna milli sjúkrahúss og heilsugæslu með aðkomu klínískis lyfjafraeðings. Umsjónakennari: Anna Bryndis Blöndal. Leiðbeinandi: Martin Ingi Sigurðsson. Doktorsnefnd: Jennifer Stevenson, Aðalsteinn Guðmundsson, Ian Bates, Elin Soffia Ólafsdóttir.

Halldór Bjarki Ólafsson. Tengsl óeðlilegs blóðhags við bráða- og langtíma fylgikvilla eftir skurðaðgerðir á Íslandi. Umsjónakennari: Martin Ingi Sigurðsson. Doktorsnefnd: Sigurbergur Kárason, Magnús Karl Magnússon, Ólafur Skúli Indriðason, Þórir Einarsson Long.

Eyrún Kristinsdóttir. Magnesium in critically ill. Lundarháskóli. Umsjónakennari; Marcus Broman. Doktorsnefnd: Martin Ingi Sigurðsson, Svajunas Statkevicius.

Salvör Rafnsdóttir, umsjónarkennari og leiðbeinandi Hans Tómas Björnsson. Doktorsnefnd Martin Ingi Sigurðsson, Erna Magnúsdóttir, Sessela Ómarsdóttir og Eiríkur Steingrímsson. Uppgötvun

frumufjerla, gena og lyfja sem miðla kælivíðbragði í spendýrafrumum.

BS nemar

Andri Már Tómasson Verkir eftir svæfingar. Leiðbeinandi: Martin Ingi Sigurðsson.

Hilma Jakobsdóttir. Ógleði eftir svæfingar. Leiðbeinandi: Martin Ingi Sigurðsson.

Katrín Þóra Hermannsdóttir. Sýklasótt í kjölfar valaðgerða sem krefst innlagningar á Gjörgæsludeildir Landspítala. Leiðbeinandi: Sigurbergur Kárason.

Læknar í framhaldsnámi

Selma Dögg Kristjánsdóttir, Bjarni Rúnar Jónasson, Signý Malin Pálsdóttir, Sigríður Þóra Birgisdóttir, Oddur Máni Malmberg, Eir Starradóttir, Brynjar Wilhelm Jochumsson, Auður Þórunn Gunnarsdóttir, Valdimar Bersi Kristjánsson, Davíð Orri Guðmundsson, Dóra Sigurbjörg Guðmundsdóttir, Olav Emil Myklebust.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala
Nýrnalæknisfræði, hjartalækningar, bæklunarskurðlækningar, lyfjapjónusta.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala
Læknadeild, Háskóla Íslands, deCODE, Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins, SidekickHealth.

Erlendir samstarfsaðilar
Svipjóð: Svæfinga-og gjörgæsludeild, Háskólasjúkrahúsið í Lundi.

Svæfinga-og gjörgæsludeild, Háskólasjúkrahúsið í Uppsöllum.

Bandaríkin: Department of Anesthesiology, University of Wisconsin, Madison.

Department of Anesthesiology, Duke University Hospital, Durham, NC.

Department of Anesthesiology, Perioperative and Pain Medicine, Brigham and Women's Hospital / Harvard Medical School, Boston, MA.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Martin Ingi Sigurðsson, í ritstjórn Acta Anaesthesiologica Scandinavica.

Gunnar Thorarensen, í ritstjórn Læknablaðsins.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Jens Stensrud, Óskar Örn Óskarsson, Helga Erlendsdóttir, Valtýr Stefánsson Thors. Heilahimnubólga hjá börnum á Íslandi af völdum pneumókokka: Sjúkratilfelli og yfirlit. Læknablaðið. 2023 Nov;109(11):504-507. doi: 10.17992/lbl.2023.11.767.

Thelma Rós Kristjánsdóttir, Martin Ingi Sigurðsson, Freyja Jónsdóttir. Yngengi og langvarandi notkun prótónpumpuhemla í kjölfar skurðaðgerða. Læknablaðið. 2023 maí 5;109(5):243-249. doi: 10.17992/lbl.2023.05.744.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Albertsson Þí, Jónsdóttir F, Kárason S, Sigurðsson MI. The incidence of new and persistent benzodiazepine use after surgery. Surgery. 2023 maí;173(5):1205-1212. doi: 10.1016/j.surg.2022.12.024.

Amin H, Šantl-Temkiv T, Cramer C, Finster K, Real FG, Gíslason Þ, Holm M, Janson C, Jögi NO, Jogi R, Malinovski A, Marshall IPG, Modig L, Norbäck D, Shigdel R, Sigsgaard T, Svanes C, Þórarinsdóttir HR, Wouters IM, Schlünssen V, Bertelsen RJ. Indoor Airborne Microbiome and Endotoxin: Meteorological Events and Occupant Characteristics Are Important Determinants. Environmental Science & Technology. 2023 ágú. 15;57(32):11750-11766. doi: 10.1021/acs.est.3c01616.

Andreasen AS, Wetterslev M, Sigurðsson MI, Bove J, Kjærgaard J, Aslam TN, Järvälä K, Poulsen M, De Geer L, Agarwal A, Kjaer MN, Møller MH. New-onset atrial fibrillation in critically ill adult patients—an SSAI clinical practice guideline. Acta Anaesthesiologica Scandinavica. 2023 sep.;67(8):1110-1117. doi: 10.1111/aas.14262.

Aslam TN, Klitgaard TL, Ahlstedt CAO, Andersen FH, Chew MS, Collet MO, Cronhjort M, Estrup S, Fossum OK, Frisvold SK, Gillmann HJ, Granholm A, Gundem TM, Hauss K, Hollenberg J, Huanca Condori ME, Hästbacka J, Johnstad BA, Keus E, Kjaer MN, Klepstad P, Krag M, Kvåle R, Malbrain MLNG, Meyhoff CS, Morgan M, Møller A, Pfortmueller CA, Poulsen LM, Robertson AC, Schefold JC, Schjørring OL, Siegemund M, Sigurðsson MI, Sjøvall F, Strand K, Stueber T, Szczeklik W, Wahlin RR, Wangberg HL, Wian KA, Wichmann S, Hofsvø K, Møller MH, Perner A, Rasmussen BS, Laake JH; SVALBARD investigators. A survey of preferences for respiratory support in the intensive care unit for patients with acute hypoxaemic respiratory failure. Acta Anaesthesiologica Scandinavica. 2023 nóv.;67(10):1383-1394. doi: 10.1111/aas.14317.

Benediktsson SB, Kárason S, Sigurðsson MI. Haemoglobin levels and outcomes of subgroups of patients with pre-operative anaemia based on red cell size: A retrospective cohort study. Acta Anaesthesiologica Scandinavica. 2023 apr.;67(4):422-431. doi: 10.1111/aas.14198.

Chew MS, Oikola KT, Kalliomäki ML, Rehn M, Sigurðsson MI, Møller MH. ISTH guidelines for antithrombotic treatment in COVID-19: Endorsement by the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine. Acta Anaesthesiologica Scandinavica. 2023 sep.;67(8):1118-1120. doi: 10.1111/aas.14259.

Friðgeirsson HF, Konráðsson M, **Vésteinsdóttir E**, Björnsson ES. Incidence and outcomes in patients with acute cholangitis: a population-based study. *Scandinavian Journal of Gastroenterology*. 2023;58(12):1484-1490. doi: 10.1080/00365521.2023.2231585.

Holm H, Ivarsdóttir EV, Olafsdóttir T, Thorolfsdóttir R, Eythorsson E, Norland K, Gísladóttir R, Jónsdóttir G, Unnsteinsdóttir U, Sveinsdóttir KE, Jonsson BA, Andrésdóttir M, Arnar DO, Arnthorsson AO, Birgisdóttir K, Bjarnadóttir K, Bjarnadóttir S, Björnsdóttir G, Einarsson G, Eiríksdóttir B, Gardarsdóttir EE, Gíslason Þ, Gottfredsson M, Guðmundsdóttir S, Guðmundsson J, Gunnarsdóttir K, Helgadóttir A, Helgason D, Hinriksdóttir I, Ingvarsson RF, Jonasdóttir SS, Jónsdóttir I, Karlsdóttir TH, Kristinsdóttir AM, Kristinsson SY, Kristjansdóttir S, Löve ÞJ, Lúðvíksdóttir D, Masson G, Norrdahl G, Olafsdóttir T, Olafsson I, Rafnar T, Runolfsdóttir HL, Saemundsdóttir J, Sigurbjörnsson S, Sigurdardóttir K, Sigurdsson E, **Sigurðsson MI**, Sigurdsson EL, Steinthorsdóttir V, Sveinbjörnsson G, Thorarensen EA, Thorbjörnsson B, Thorsteinsdóttir B, Tragante V, Ulfarsson MO, Stefansson H, Gíslason T, Kristjánsson M, Pálsson R, Sulem P, Thorsteinsdóttir U, Thorgeirsson G, Guðbjartsson DF, Stefansson K. Physical and cognitive impact following SARS-CoV-2 infection in a large population-based case-control study. *Communications medicine*. 2023 júl. 6;3(1):94. doi: 10.1038/s43856-023-00326-5.

Ingason AB, Hreinsson JP, **Ágústsson AS**, Lund SH, Rumba E, Pálsson DA, Reynisson IE, Guðmundsdóttir BR, Önundarson PT, Björnsson ES. Comparison of the effectiveness and safety of direct oral anticoagulants: a nationwide propensity score-weighted study. *Blood advances*. 2022 des. 23;7(11):2564-2572. doi: 10.1182/bloodadvances.2022009099.

Ingason AB, Hreinsson JP, **Ágústsson AS**, Lund SH, Rumba E, Pálsson DA, Reynisson IE, Guðmundsdóttir BR, Önundarson PT, Björnsson ES. Warfarin Is Associated With Higher Rates of Upper But Not Lower Gastrointestinal Bleeding Compared with Direct Oral Anticoagulants: A Population-Based Propensity-Weighted Cohort Study. *Clinical Gastroenterology and Hepatology*. 2023 feb.;21(2):347-357.e10. doi: 10.1016/j.cgh.2022.06.033.

Ingason AB, Hreinsson JP, Lund SH, **Ágústsson AS**, Rumba E, Pálsson, Reynisson IE, Guðmundsdóttir BR, Önundarson PT, Björnsson ES. Comparison of medication adherence to different oral anticoagulants: population-based cohort study. *BMJ Open*. 2023 jan. 1;13(1):e065700. e065700. doi: 10.1136/bmjopen-2022-065700.

Jóhannsdóttir HX, Guðmundsdóttir IJ, **Káráson S**, **Sigurðsson MI**. Association between pre-operative prolonged corrected QT interval and all-cause mortality after non-cardiac surgery. *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*. 2023 mar.;67(3):284-292. doi: 10.1111/aas.14178.

Jónsdóttir F, Blöndal AB, Guðmundsson A, Bates I, Stevenson JM, **Sigurðsson MI**. Epidemiology and association with outcomes of polypharmacy in patients undergoing surgery: retrospective, population-based cohort study. *BJS open*. 2023 maí 5;7(3):zrad041. doi: 10.1093/bjsopen/zrad041.

Kvåle R, Möller MH, Porkkala T, Varpula T, Enlund G, Engerström L, **Sigurðsson MI**, **Pormar KM**, Garde K, Christensen S, Buanes EA, **Sverrisson K**. The Nordic perioperative and intensive care registries—Collaboration and research possibilities. *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*. 2023 ágú.;67(7):972-978. doi: 10.1111/aas.14255.

Magnússon DH, Albertsson TI, Jónsdóttir F, **Sigurðsson MI**. The epidemiology of new persistent hypnotic/sedative use after surgical procedures: a retrospective cohort study. *Anaesthesia*. 2023 ágú.;78(8):995-1004. Epub 2023 maí 15. doi: 10.1111/anae.16041.

Privratsky JR, Fuller M, Raghunathan K, Ohnuma T, Bartz RR, Schroeder R, Price TM, Martinez MR, **Sigurðsson MI**, Mathis MR, Naik B, Krishnamoorthy V. Postoperative Acute Kidney Injury by Age and Sex: A Retrospective Cohort Association Study. *Anesthesiology*. 2022 nóv. 10;138(2):184-194. doi: 10.1097/aln.0000000000004436.

Rabelo LG, Björnsdóttir A, Jónsdóttir AB, **Einarsson SG**, **Káráson S**, **Sigurðsson MI**. Frailty assessment tools and associated postoperative outcomes in older patients undergoing elective surgery: A prospective pilot study. *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*. 2023 feb.;67(2):150-158. doi: 10.1111/aas.14162.

Rockholt MM, Agrell T, **Pórarinsdóttir HR**, Kander T. Sustained low catheter related infection (CRI) incidence in an observational follow-up study of 9924 catheters using automated data scripts as quality assurance for central venous catheter (CVC) management. *Infection Prevention in Practice*. 2023 jún. 1;5(2):100273. 100273. doi: 10.1016/j.infpip.2023.100273.

Sigurðardóttir M, **Sigurðsson MI**, Ólafsson Y, Sverrisdóttir SH, Gunnarsdóttir I, Sigurdsson EL, **Káráson S**. Prevalence of modifiable risk factors in primary elective arthroplasty and their association with infections. *Acta Orthopaedica*. 2023 feb. 2;94:38-44. doi: 10.2340/17453674.2023.8480.

Sigurðsson MI, Chew M, Olkkola KT, Rehn M, Kalliomäki ML, Møller MH. Saudi Critical Care Society clinical practice guidelines on the prevention of venous thromboembolism in adults with trauma: Endorsement by the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine. *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*. 2023 okt.;67(9):1288-1290. doi: 10.1111/aas.14292.

Sigurðsson TS, Snæbjörnsdóttir S, **Sigurðsson MI**. Incidence of hypoglycaemia in fasting children after induction of anaesthesia for elective procedures: a descriptive observational study.

European Journal of Anaesthesiology. 2023 des. 1;40(12):950-952. Epub 2023 júl. 11. doi: 10.1097/EJA.0000000000001882.

Sveinbjörnsson G, Benediksdóttir BD, Sigfússon G, Norland K, Davíðsson OB, Þórólfsdóttir RB, Tragante V, Arnadóttir GA, Jensson BO, Katrínardóttir H, Friðriksdóttir R, Guðmundsdóttir H, Ægisdóttir HM, Friðriksdóttir B, Þorgeirsson G, **Magnússon V**, Oddsson A, Sulem P, Guðbjartsson DF, Hólm H, Arnar DO, Stefánsson K. Screening for Rare Coding Variants That Associate With the QTc Interval in Iceland. *Journal of the American Heart Association*. 2023 júl. 18;12(14):e029845. e029845. doi: 10.1161/JAHA.123.029845.

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum á árinu: 2

Kynningar á íslenskum ráðstefnum á árinu: 6

Sýkla- og veirufraði

Forstöðumaður: Lena Rós Ásmundsdóttir, lektor

Sýklafræði forsvarismaður: Lena Rós Ásmundsdóttir, lektor

Veirufraði forsvarismaður: Lena Rós Ásmundsdóttir, lektor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Faraldsfræði og sameindafaraldsfræði sýkinga. Ífarandi sýkingar, þ.m.t. sýkingar af völdum pneumókokka, streptókokka, Haemophilus influenzae, stafylókokka og sveppa. Öndunarferasýkingar og áhrif bólusetninga á faraldsfræði þeirra. Sýklalyfjaónæmar bakteríur og sameindafaraldsfræði sýklalyfjaónæmis. COVID-19. Markmiðið er að auka notkun heilgenamengisraðgreininga á deildinni til vísindarannsókna.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Fjölbreytileiki meðal MÓSA stofna á Íslandi, samburður á spa-týpugreiningu og MLST greiningu. Gunnsteinn Haraldsson.

Doktorsnemar

Kristján Godsk Rögnvaldsson. Samfélagslungnabólga meðal fullorðinna: Rannsóknir á völdum þáttum sem tengast horfum og lífun (Community-Acquired Pneumonia among Adults: Studies on selected factors which associate with severe disease and risk of death). Leiðbeinandi og umsjónarkennari: Magnús Gottfredsson. Meðleiðbeinandi: Agnar Bjarnason. Aðrir í doktorsnefnd: Aðalsteinn Guðmundsson, Inga Sif Ólafsdóttir og Kristján Orri Helgason. Ritgerð varin 17. nóvember 2023.

Meistaraneinar

Porsteinn Gíslason. Þrívíddarprentun á eyrnatöppum gegn miðeyrnabólgu í börnum. Umsjónarkennari/leiðbeinandi: Hákon Hrafn Sigurðsson. Meðleiðbeinandi: Sigríður Júlía Quirk.

Jónína Ósk Kristjánsdóttir Færseth. Faraldsfræði hjúpperða og sýklalyfjaónæmi pneumókoka á Íslandi. Umsjónarkennari: Gunnsteinn Haraldsson. Leiðbeinandi: Sigríður Júlía Quirk. Aðrir í meistaraneind: Karl G. Kristinsson.

Ásta Lilja Stefánsdóttir. Fjölbreytileiki meðal MÓSA stofna á Íslandi, samanburður á spa-týpugreiningu og MLST greiningu. Umsjónarkennari: Gunnsteinn Haraldsson. Leiðbeinandi: Freyja Valsdóttir.

Kolbrá Arna Sigurbórsdóttir. Umsjónarkennari: Brynhildur Ósk Pétursdóttir. Leiðbeinandi: Gunnsteinn Haraldsson. Aðrir í meistaraneind: Karl G. Kristinsson.

Birta Kristín Stefánsdóttir. Atýpískir bakteríusýklar og *Moraxella catarrhalis* í samfélagslungnabólgu. Umsjónarkennari: Magnús Gottfreðsson. Leiðbeinandi: Gunnsteinn Haraldsson. Aðrir í meistaraneind: Kristján Godsk Rögnvaldsson.

Vala Rún Stefánsdóttir. qPCR greining *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae* og öndunarfæraveira úr stroksýnum frá munnkoki. Umsjónarkennari: Magnús Gottfreðsson. Leiðbeinandi: Gunnsteinn Haraldsson. Aðrir í meistaraneind: Kristján Godsk Rögnvaldsson.

Anna Margrét Halldórsdóttir. Þvagfærasykingar í íslensku samfélagi af völdum *E. coli* sem framleiðir „extended-spectrum“ beta-laktamasa (ESBL) ensím. Greining á faraldsfræði og áhættuþáttum árin 2012-2021. Miðstöð í lýðheilsuvísindum, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Karl G. Kristinsson. Aðrir í meistaraneind: Kristjana Einarsdóttir og Birgir Hrafnkelsson.

Læknar í framhaldsnámi

Kristján Godsk Rögnvaldsson, Ágota Nóra Kazup, Kamilla Guðnadóttir, Jón Kolbeinn Guðmundsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Barnspítali Hringins, smitsjúkdómalæknar, lyflæknar, sýkingavarnadeild, vísindadeild.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Læknadeild Háskóla Íslands, Íslensk erfðagreining, Lyfjfræðideild Háskóla Íslands, Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum, Matvælastofnun (MAST), MATÍS og Sóttvarnalæknir.

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin: Houston Methodist Hospital, Texas Medical Center, Houston, Texas, BNA, Milken Institute, School of Public Health, George Washington University, Washington DC.

Bretland: Oxford University, Oxford, Scottish

Microbiology Reference Laboratory, New Lister Building, Glasgow.

Danmörk: Statens Serum Institut, Kaupmannahöfn.

Svíþjóð: Department of Clinical Microbiology, Norrlands Universitetssjukhus, Umeå.

Portúgal: Department of Microbiology, University of Lisbon, Lisbon.

Frakkland: Centre National de Référence des Staphylocoques, Hôpital de la Croix Rousse, Hospices Civils de Lyon, Lyon.

Holland: Westerdijk Fungal Biodiversity Institute, Utrecht.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Karl G. Kristinsson er einn af aðstoðarritstjórum (associate editors) Eurosurveillance.

Lena Rós Ásmundsdóttir er ritari (General secretary) í stjórn samtaka sýklafræðinga og smitsjúkdómalækna á Norðurlöndunum, Nordic Society for Clinical Microbiology and Infectious Diseases (NSCMID).

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Jens Stensrud, Óskar Örn Óskarsson, **Helga Erlendsdóttir**, Valtýr Stefánsson Thors. Heilahimnubólga hjá börnum á Íslandi af völdum pneumókoka: Sjúkratilfelli og yfirlit. *Læknablaðið*. 2023 Nov;109(11):504-507. doi: 10.17992/lbl.2023.11.767.

Anna Margrét Halldórsdóttir, Karl Gústaf Kristinsson. Staða sýklalyfjaónæmis á Íslandi og í Evrópu: helstu gerðir ónæmra sýkla og útbreiðsla. *Tannlæknablaðið*. 2023 Nov;41(2):8-22.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Rögnvaldsson KG, Bjarnason A, Ólafsdóttir IS, Helgason KO, Guðmundsson A, Gottfreðsson M. Adults with symptoms of pneumonia: a prospective comparison of patients with and without infiltrates on chest radiography. *Clin Microbiol Infect*. 2023;29(1):108.e1-108.e6. doi: 10.1016/j.cmi.2022.07.013.

Agergaard CN, Porsbo LJ, Sydenham TV, Hansen SGK, Steinke K, Larsen SL, **Helgason KO**, Hansen F, Karstensen KT, Henius AE, Holzkecht BJ, Søres L, Schønning K, Wang M, Ank N, Halldórsdóttir AM, Guðlaugsson Ó, Hammerum AM, Kjerulf A, Kristensen B, Hasman H, Justesen US. Contaminated dicloxacillin capsules as the source of an NDM-5/OXA-48-producing Enterobacter hormaechei ST79 outbreak, Denmark and Iceland, 2022 and 2023. *Eurosurveillance*. 2023;28(9):2300108. doi: 10.2807/1560-7917.ES.2023.28.9.2300108.

Butler MEB, van Rensburg MJJ, Karani A, Mvera B, Akech D, Akter A, Forrest C, van Tonder AJ, **Quirk SJ**, **Haraldsson G**, Bentley SD, **Erlendsdóttir H**, Haraldsson Á, **Kristinsson KG**, Scott JAG. Brueggemann ABB Nasopharyngeal competition dynamics are likely to be altered following vaccine introduction: bacteriocin prevalence and diversity among Icelandic and Kenyan pneumococci. *Microb Genom*. 2023;9(7):001060 doi: 10.1099/mgen.0.001060.

Johannesen TB, Munkstrup C, Edslev SM, Baig S, Nielsen S, Funk T, Kristensen DK, Jacobsen LH, Ravn SF, Bindslev N, Gubbels S, Voldstedlund M, Jokelainen P, Hallström S, Rasmussen A, **Kristinsson KG**, Fuglsang-Damgaard D, Dessau RB, Olsén AB, Jensen CS, Skovby A, Ellermann-Eriksen S, Jensen TG, Dzajic E, Østergaard C, Lomborg Andersen S, Hoffmann S, Andersen PH, Stegger M. Increase in invasive group A streptococcal infections and emergence of novel, rapidly expanding sub-lineage of the virulent *Streptococcus pyogenes* M1 clone, Denmark, 2023. *Eurosurveillance*. 2023 jún. 29;28(26). doi: 10.2807/1560-7917.ES.2023.28.26.2300291.

 Kristinsdóttir I, Visser LJ, Miellet WR, Mariman R, Pluister G, **Haraldsson G**, Haraldsson A, Trzcinski K, Thors V. Meningococcal carriage in children and young adults: a cross-sectional and longitudinal study, Iceland, 2019 to 2021. *Euro Surveill*. 2023;28(39):2300215. doi: 10.2807/1560-7917.ES.2023.28.39.2300215.

Shaw D, Abad R, Amin-Chowdhury Z, Bautista A, Bennett D, Broughton K, Cao B, Casanova C, Choi EH, Chu YW, Claus H, Coelho J, Corcoran M, Cottrell S, Cunney R, Cuypers L, Dalby T, Davies H, de Gouveia L, Deghmane AE, Demczuk W, Desmet S, Domenech M, Drew R, du Plessis M, Duarte C, **Erlendsdóttir H**, Fry NK, Fursted K, Hale T, Henares D, Henriques-Normark B, Hilty M, Hoffmann S, Humphreys H, Ip M, Jacobsson S, Johnson C, Johnston J, Jolley KA, Kawabata A, Kozakova J, **Kristinsson KG**, Krizova P, Kuch A, Ladhani S, Lâm TT, León ME, Lindholm L, Litt D, Maiden MCJ, Martin I, Martiny D, Mattheus W, McCarthy ND, Meehan M, Meiring S, Mölling P, Morfeldt E, Morgan J, Mulhall R, Muñoz-Almagro C, Murdoch D, Murphy J, Musilek M, Mzabi A, Novakova L, Oftadeh S, Perez-Argüello A, Pérez-Vázquez M, Perrin M, Perry M, Prevost B, Roberts M, Rokney A, Ron M, Sanabria OM, Scott KJ, Sheppard C, Siira L, Sintchenko V, Skoczy ska A, Sloan M, Slotved HC, Smith AJ, Steens A, Taha MK, Toropainen M, Tzanakaki G, Vainio A, van der Linden MPC, van Sorge NM, Varon E, Vohrnova S, von Gottberg A, Yuste J, Zanella R, Zhou F, Brueggemann AB. Trends in invasive bacterial diseases during the first 2 years of the COVID-19 pandemic: analyses of prospective surveillance data from 30 countries and territories in the IRIS Consortium. *The Lancet Digital Health*. 2023;5(9):e582-e593. doi: 10.1016/S2589-7500(23)00108-5.

Meslé MMI, Sinnathamby M, Mook P; WHO European Region Respiratory Network Group; Pebody R, Lakhani A, Zambon M, Popovici O, Lazar M, Ljubovic AD, Vukmir NR, Altas AB, Avci E, Łuniewska K, Szymanski K, Gargasiene G, Muralyte S, Dziugyte A, Zahra G, Gonçalves AR, Spedaliero T, Fournier G, Alvarez-Vaca D, Petrovic G, Tabain I, Proscenc K, Socan M, Protic J, Dimitrijevic D, Druc A, Apostol M, Kalasnikova KK, Nikisins S, Reiche J, Cai W, Meijer A, Teirlinck A, Larrauri A, Casas I, Enouf V, Vaux S, Lomholt FK, Trebbien R, Jirincova H, Sebestova H, Rózsa M, Molnár Z, Aspelund G, **Baldvinsdóttir GE**, Cottrell S, Moore C, Kossyvakis A, Mellou K, Sadikova O, Tamm JK, Bossuyt N, Thomas I, Staronová E, Kudasheva L, Pleshkov B, Ikonen N, Helve O, Dickson E, Curran T, Komissarova K, Stolyarov K, Vysotskaya V, Shmialiova N, Rakocevic B, Vujošević D, Abovyan R, Sargsyan S, Zakhshvili K, Machabishvili A, Koshalko O, Demchyshyna I, Mandelboim M, Glatman-Freedman A, Gunson R, Karanwal S, Guiomar R, Rodrigues AP, Bennett C, Domegan L, Kalaveshi A, Jakupi X, Oviyakulova G, Korsun N, Vladimirova N. Seasonal and inter-seasonal RSV activity in the European Region during the COVID-19 pandemic from autumn 2020 to summer 2022. Influenza and other Respir Viruses. 2023;17(11):e13219. e13219. doi: 10.1111/irv.13219.

Fyrirlestrar á erlendum ráðstefnum: 1

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 4

Taugasjúkdómafræði

Forstöðumaður: Haukur Hjaltason, sérfræðilæknir, prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Helstu rannsóknir beinast að faraldsfræði, áhættuþáttum, greiningu og meðferð, innan fræðasviðsins auk samstarfs við önnur fræðasvið.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Ólafur Árni Sveinsson. Postdoctoral styrkur Hjarnfonden 2020-24. Mortalitet vid epilepsi: dödsorsaker, riskfaktorer och potentiell prevention med fokus på suicid och plötslig övntad död (SUDEP).

Doktorsnemar

Ástrós Skúladóttir Leiðbeinandi: Ólafur Árni Sveinsson.

Eysteinn Ívarsson Meðleiðbeinandi og umsjónarkennari: Haukur Hjaltason.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Brynhildur Thors, Bjarni Guðmundsson. Vaxandi mættleysi í ganglimum hjá fimmtugum manni: sjúkratilfelli. Læknablaðið. 2023 Nov;109(11):508-512. doi: 10.17992/lbl.2023.11.768.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Björnsdóttir G, Chalmer MA, Stefánsdóttir L, Skúladóttir AT, Einarsson G, Andrésdóttir M, Beyter D, Ferkingstad E, Gretarsdóttir S, Halldorsson BV, Halldorsson GH, Helgadóttir A, Helgason H, Hjørleifsson Eldjarn G, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Jonsdóttir I, Knowlton KU, Nadauld LD, Lund SH, Magnusson OT, Melsted P, Moore KHS, Oddsson A, Olason PI, Sigurdsson A, Stefansson OA, Saemundsdóttir J, Sveinbjornsson G, Tragante V, Unnsteinsdóttir U, Walters GB, Zink F, Rødevand L, Andreassen OA, Iglund J, Lie RT, Haavik J, Banasik K, Brunak S, Didriksen M, T Bruun M, Erikstrup C, Kogelman LJA, Nielsen KR, Sørensen E, Pedersen OB, Ullum H; DBDS Genetic Consortium; Masson G, Thorsteinsdóttir U, Olesen J, Ludvigsson P, Thorarensen O, Björnsdóttir A, Sigurdardóttir GR, **Sveinsson ÓÁ**, Ostrowski SR, Holm H, Gudbjartsson DF, Thorleifsson G, Sulem P, Stefansson H, Thorgeirsson TE, Hansen TF, Stefansson K. Rare variants with large effects provide functional insights into the pathology of migraine subtypes, with and without aura. Nature Genetics. 2023 nóv.;55(11):1843-1853. doi: 10.1038/s41588-023-01538-0.

Elíasdóttir OJ, Kjartansson Ó, **Ólafsson E**. Mortality of multiple sclerosis in Iceland population-based mortality of MS in incidence and prevalence cohorts. Multiple Sclerosis Journal - Experimental, Translational and Clinical. 2023 apr. 1;9(2):20552173231169467. doi: 10.1177/20552173231169467.

Hafsteinsdóttir B, Dalemo E, Elíasdóttir Ó, **Ólafsson E**, Axelsson M. Decreased incidence of Guillain-Barré syndrome during the COVID-19 pandemic: a retrospective population-based study. Neuroepidemiology. 2023 mar.;57(1):1-6. Epub 2022 nóv. 10. doi: 10.1159/000527726.

Hanna S, **Pálmadóttir VK**, Penar PL, Boyd JT. Pallidal stimulation-induced psychosis and suicidality in Parkinson's disease. Clinical Parkinsonism and Related Disorders. 2023 jan.;8:100175. 100175. doi: 10.1016/j.prdoa.2022.100175

Helgason VP, Qureshi PAAA, Bollineni VR, **Pórarinnsson BL**, Arkin EB. Anti-CV2/Collapsin Response Mediator Protein 5 (CRMP5) Paraneoplastic Encephalitis Induced by Small Cell Lung Cancer. Cureus. 2023 jan. 29;15(1):e34323. doi: 10.7759/cureus.34323.

Stenimahits V, Fletcher-Sandersjö A, El-Hajj VG, Hultling C, Andersson M, **Sveinsson ÓÁ**, Elmi-Terander A, Edström E. Long-term Outcomes

After Periprocedural and Spontaneous Spinal Cord Infarctions: A Population-Based Cohort Study. Neurology. 2023 júl. 11;101(2):E114-E124. Epub 2023 maí 18. doi: 10.1212/wnl.0000000000207377.

Sveinsson ÓÁ, Andersson T, Carlsson S, Tomson T. Type, Etiology, and Duration of Epilepsy as Risk Factors for SUDEP: Further Analyses of a Population-Based Case-Control Study. Neurology. 2023 nóv. 28;101(22):e2257-e2265. doi: 10.1212/wnl.0000000000207921.

International Headache Genetics Consortium (IHGC) ... **Sveinsson ÓÁ** (2023). Causal relationships between migraine and microstructural white matter: a Mendelian randomization study. Journal of Headache and Pain, 24(1), 10. Article 10. https://doi.org/10.1186/s10194-023-01550-z

International Headache Genetics Consortium (IHGC)... **Sveinsson ÓÁ** (2023). Migraine, chronic kidney disease and kidney function: observational and genetic analyses. Human Genetics, 142(8), 1185-1200. https://doi.org/10.1007/s00439-023-02575-9.

The International Headache Genetics Consortium (IHGC)... **Sveinsson ÓÁ** (2023). A causal effects of gut microbiota in the development of migraine. Journal of Headache and Pain, 24(1), 90. Article 90. https://doi.org/10.1186/s10194-023-01609-x

Winsvold BS, Harder AVE, Ran C, Chalmer MA, Dalmaso MC, Ferkingstad E, Tripathi KP, Bacchelli E, Børte S, Fourier C, Petersen AS, Vijfhuizen LS, Magnusson SH, O'Connor E, Björnsdóttir G, Häppölä P, Wang YF, Callesen I, Kelderman T, Gallardo VJ, de Boer I, Olofsgård FJ, Heinze K, Lund N, Thomas LF, Hsu CL, Pirinen M, Hautakangas H, Ribasés M, Guerzoni S, Sivakumar P, Yip J, Heinze A, Küçükali F, Ostrowski SR, Pedersen OB, Kristoffersen ES, Martinsen AE, Artigas MS, Lagrata S, Cainazzo MM, Adebimpe J, Quinn O, Göbel C, Cirkel A, Volk AE, Heilmann-Heimbach S, Skogholt AH, Gabrielsen ME, Wilbrink LA, Danno D, Mehta D, Guðbjartsson DF; HUNT All-In Headache, The International Headache Genetics Consortium, DBDS Genomic Consortium; Rosendaal FR, Willems van Dijk K, Fronczek R, Wagner M, Scherer M, Göbel H, Slegers K, **Sveinsson OA**, Pani L, Zoli M, Ramos-Quiroga JA, Dardiotis E, Steinberg A, Riedel-Heller S, Sjöstrand C, Thorgeirsson TE, Stefansson H, Southgate L, Trembath RC, Vandrovцова J, Noordam R, Paemeleire K, Stefansson K, Fann CS, Waldenlind E, Tronvik E, Jensen RH, Chen SP, Houlden H, Terwindt GM, Kubisch C, Maestrini E, Vikelis M, Pozo-Rosich P, Belin AC, Matharu M. Cluster Headache Genomewide Association Study and Meta-Analysis Identifies Eight Loci and Implicates Smoking as Causal Risk Factor. Ann Neurol. 2023 Oct;94(4):713-726.

Öldrunarlæknisfræði

Forstöðumaður: Helga Eyjólfsdóttir, yfirlæknir

Áherslur í rannsóknnum innan fræðasviðsins

Öldrunarfræði er þverfræðileg grein þar sem að áherslur í rannsóknnum eru á farsæla öldrun og þekkingu á undirliggjandi þáttum sem geta haft áhrif á farsæla öldrun, gæði þjónustu við aldraða frá mismunandi fræðigreinum einkenna áherslum innan öldrunarfræða.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Minningargjafasjóður Landspítala Íslands
Hrafnhildur Eymundsdóttir lýðheilsufræðingur - Styrkur til verkefnisins „Fjölpátta heilsuefling til einstaklinga (60+) sem eru arfhreinir með tilliti til apolipoproteíns (APoE) 4/4“.

Doktorsnemar

Berglind María Jóhannsdóttir. Áhrif æðakölkunar og blóðfitu á framskrá nýrnabilunar. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Hrefna Guðmundsdóttir.

Berglind Soffía Blöndal. Næringar meðferð aldraðra einstaklinga eftir útskrift af öldrunardeild. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Alfons Ramel.

Freyja Jónsdóttir. Fjölyfjameðferð, óviðeigandi lyfjameðferð, áhættuþættir, afdrif og mat á áhættu á lyfjatengdum skaða í kjölfar útskriftar af spítala. Leiðbeinandi: Martin Ingi Sigurðsson. Umsjónarkennari: Anna Bryndís Blöndal. Aðrir aðilar í doktorsnefnd: Aðalsteinn Guðmundsson, Elin Soffía Ólafsdóttir, Jennifer M. Stevansson, Ian Bates.

Inga Valgerður Kristinsdóttir. Árangursrík heimahjúkrun: Greining á leiðum til uppbyggingar út frá InterRAI-HC gögnum. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Kristín Björnsdóttir.

Kristján Godsk Rögnvaldsson. Bætt greining samfélagslungnabólgu á Landspítala. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Magnús Gottfredsson. Meðleiðbeinandi: Agnar Bjarnason.

Margrét Guðnadóttir. Sustaining families of older people with dementia living at home. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Ísland. Leiðbeinandi: Kristín Björnsdóttir. Pálmi V. Jónsson situr í doktorsnefnd.

Sirry Sif Sigurlaugardóttir. Heilsa, velliðan og þarfir aðstandenda eldri einstaklinga sem þiggja heimahjúkrun. Leiðbeinendur: Ingibjörg Hjaltadóttir og Sigurveig H. Sigurðardóttir.

Vaka Valsdóttir. Hugræn öldrun meðal aldraða á Íslandi: Hugrænn forði, heilaforði og farsæl öldrun. Sálfræðisvið, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: María K. Jónsdóttir.

Vilborg K Vilmundardóttir. Áhrifaþættir fyrir farsæla öldrun. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólöf Guðný Geirsdóttir, Alfons Ramel.

Meistaraneimar

Hólmfríður H. Sigurðardóttir. Jafnvægisstjórnun hjá einstaklingum sem hlotið hafa úlnliðsbrot í kjölfar byltu og áhrif skynþjálfunar. Sjúkraþjálfun, Háskóla Íslands. Pálmi V. Jónsson. Samstarfsaðilar: Ella Kolbrún Kristinsdóttir, Brynjólfur Mogensen, Hannes Petersen, Susan L. Whitney, Sigrún Helga Lund, Sólveig Ása Árnadóttir.

Kristin Elisabet Halldórsdóttir. Socioeconomic status and the associations with physical activity and nutrition among older adults from the AGES-Reykjavik study. Matvæla- og næringarfræðideild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Hrafnhildur Eymundsdóttir og Ólöf Guðný Geirsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Samstarfsaðilar innan Landspítala og Háskóla Íslands
Rannsóknastofa í næringarfræði. Rannsóknarstofa HÍ og Landspítala í öldrunarfræðum (RHLÖ)

Samstarfsaðilar utan Landspítala
MATIS. Íslensk erfðagreining (deCODE genetics). Öldrunarrannsókn Hjartaverndar

SveDem (Svenska Demensregistret)

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu 2023

Jón Snædal er í ritstjórn International Journal on Person Centered Medicine.

Pálmi V. Jónsson er í ritstjórn European Geriatric Medicine.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Guðmundsson A. Fjölyfjameðferð: Vogarskálur ávinnings og skaða. Læknablaðið. 2023 Oct;109(10):435.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Blöndal BS, Geirsdóttir ÓG, Halldórsson PI, Beck AM, **Jónsson PV**, Ramel A. HOMEFOOD Randomised Trial—Six-Month Nutrition Therapy in Discharged Older Adults Reduces Hospital Readmissions and Length of Stay at Hospital Up to 18 Months of Follow-Up. Journal of Nutrition, Health, and Aging. 2023 aug 7;27(8):632-640. doi: 10.1007/s12603-023-1962-5.

de Almeida Mello J, Wellens NI, Hermans K, De Stampa M, Cerase V, Vereker N, **Jónsson PV**, Finne-Soveri H, Meehan B, Declercq A. The Implementation of Integrated Health Information Systems - Research Studies from 7 Countries

Involving the InterRAI Assessment System. Int J Integr Care. 2023 Feb 13;23(1):8. doi: 10.5334/ijic.6968.

Johansson C, **Þórðardóttir S**, Laffita-Mesa J, Rodriguez-Vieitez E, Zetterberg H, Blennow K, Graff C. Plasma biomarker profiles in autosomal dominant Alzheimer's disease. Brain. 2023 mar. 1;146(3):1132-1140. Epub 2023 jan. 11. doi: 10.1093/brain/awac399.

Jónsdóttir F, Blöndal AB, **Guðmundsson A**, Bates I, Stevenson JM, Sigurðsson MI. Epidemiology, and association with outcomes of polypharmacy in patients undergoing surgery: retrospective, population-based cohort study. BJS open. 2023 maí 5;7(3):zrad041. doi: 10.1093/bjsopen/zrad041.

O'Mahony D, Cherubini A, Guiteras AR, Denkinger M, Beuscart JB, Onder G, **Guðmundsson A**, Cruz-Jentoft AJ, Knol W, Bahat G, van der Velde N, Petrovic M, Curtin D. STOPP/START criteria for potentially inappropriate prescribing in older people: version 3. European Geriatric Medicine. 2023 aug.;14(4):625-632. Epub 2023 maí 31. doi: 10.1007/s41999-023-00777-y.

Rabelo LG, Björnsdóttir A, **Jónsdóttir AB**, Einarsson SG, Kárason S, Sigurðsson MI. Frailty assessment tools and associated postoperative outcomes in older patients undergoing elective surgery: A prospective pilot study. Acta Anaesthesiologica Scandinavica. 2023 feb.;67(2):150-158. doi: 10.1111/aas.14162.

Recenti M, Gargiulo P, **Chang M**, Ko SU, Kim TJ, Ko SU. Predicting stroke, neurological and movement disorders using single and dual-task gait in Korean older population. Gait and Posture. 2023 sep.;105:92-98. Epub 2023 júl. 24. doi: 10.1016/j.gaitpost.2023.07.282.

 Ricciardi C, Ponsiglione AM, Recenti M, Amato F, Gislason MK, **Chang M**, Gargiulo P. Development of soft tissue asymmetry indicators to characterize aging and functional mobility. Frontiers in Bioengineering and Biotechnology. 2023 des. 12; 11:1282024. doi: 10.3389/fbioe.2023.1282024.

 Rögnvaldsson KG, Bjarnason A, Ólafsdóttir IS, Helgason KO, **Guðmundsson A**, Gottfredsson M. Adults with symptoms of pneumonia: a prospective comparison of patients with and without infiltrates on chest radiography. Clinical Microbiology and Infection. 2023 jan.;29(1): 108.e1-108.e6. doi: 10.1016/j.cmi.2022.07.013.

 Valsdóttir V, Magnúsdóttir BB, Gylfason HF, **Chang M**, Aspelund T, Guðnason V, Launer LJ, Jónsdóttir MK. Exposure factors associated with dementia among older adults in Iceland: the AGES-Reykjavik study. GeroScience. 2023 jún.;45(3):1953-1965. Epub 2023 maí 9. doi: 10.1007/s11357-023-00804-7.

van Poelgeest E, Seppala L, Bahat G, Ilhan B, Mair A, van Marum R, Onder G, Ryg J, Fernandes MA, Cherubini A, Denkinger M, Eidam A, Egberts A,

Guðmundsson A, Koçak FÖK, Soulis G, Tournoy J, Masud T, Wehling M, van der Velde N; EuGMS SIG Pharmacology. Optimizing pharmacotherapy and deprescribing strategies in older adults living with multimorbidity and polypharmacy: EuGMS SIG on pharmacology position paper. *European Geriatric Medicine*. 2023 des.;14(6):1195-1209. Epub 2023 okt. 9. doi: 10.1007/s41999-023-00872-0.

Blondal BS, Geirsdóttir OG, Halldorsson TI, Beck AM, **Jonsson PV,** Ramel A. HOMEFOOD Randomised Trial - Six-Month Nutrition Therapy in Discharged Older Adults Reduces Hospital Readmissions and Length of Stay at Hospital Up to 18 Months of Follow-Up. *J Nutr Health Aging*. 2023;27(8):632-640.

Blondal BS, Geirsdóttir OG, Beck AM, Halldorsson TI, **Jonsson PV,** Sveinsdóttir K, Ramel A. HOMEFOOD randomized trial-beneficial effects of 6-month nutrition therapy on body weight and physical function in older adults at risk for malnutrition after hospital discharge. *Eur J Clin Nutr*. 2023 Jan;77(1):45-54.

Barnahjúkrun

Forstöðumaður: Guðrún Kristjánsdóttir
prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Rannsóknir eru fjölbreyttar og áherslan er á að reyna að spanna sem fjölbreyttasta svið barnahjúkrunar með viðfangsefnum sem tengjast bæði barninu, foreldrum þess, fjölskyldu og þróun þjónustu og stuðning við starfsmenn og starfsemi sem tengist barnahjúkrun og heilbrigðisþjónustu fyrir börn, foreldra þeirra og fjölskyldur bæði innan barnspítala, í heilsugæslu og annarstaðar í samfélaginu. Rannsóknirnar spanna alla aldurshópa og fjölbætt vandamál og áskoranir barna. Aukin áhersla er á að þróa þekkingu sem nýtist til að bæta þjónustu og þróa klínískar leiðbeiningar í þjónustu við börn.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Brynja Ingadóttir. Hjúkrunarfræðingur. Áhrif mismunandi fræðsluáðferða á kvíða ungra barna sem undirgangast svæfingu - slembirðuð samanturðarrannsókn.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Guðrún Kristjánsdóttir. Heilsa foreldra barna með meðfædda hjartagalla á Íslandi.

Rynkeby-sjóður Styrktarfélagsskrabameinssjúkra barna

Ragnar Bjarnason, Vigdís H. Viggósdóttir. Rannsókn á síðbúnum afleiðingum krabbameina í æsku: Heilsufar, lífsgeði og hjarta- og efnaskiptatengdir áhættuþættir á fullorðinsaldri.

Doktorsnemar

Vigdís Hrönn Viggósdóttir, Late effects in adult survivors of childhood cancer. A population-based study. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi: Ragnar Bjarnason. Umsjónarkennari/meiðleiðbeinandi: Helga Jónsdóttir Meðleiðbeinandi: Marianne Järfelt. Aðrir í doktorsnefnd: Thor Aspelund.

Hildur Inga Magnadóttir, Screen use of Icelandic parents and their views of their children's screen use, Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi/umsjónarkennari: Guðrún Kristjánsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Elisabeth Staksrud og Hrund Þórarins-Ingudóttir.

Meistaraneimar

Svana Katla Þorsteinsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, Umsjónarkennari: Guðrún Kristjánsdóttir.

Rakel Jóhanna Ragnarsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Maren Óskarsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Birta Dís Jónsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Andrea Lísá Kjartansdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Ástrós Ingvadóttir, Hjúkrunarfræðideild. Háskóla Íslands

Birta Dís Jónsdóttir.

Edda Karen Haraldsdóttir, Hjúkrunarfræðideild. Háskóla Íslands.

Elisabet Ósk Ögmundsdóttir: Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinandi Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Halldóra Ársælsdóttir, Hjúkrunarfræðideild. Háskóla Íslands.

Oddrún Assa Jóhannsdóttir, Hjúkrunarfræðideild. Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Gjörgæsludeildir Landspítala við Hringbraut og í Fossvogi. Bráðamóttaka Landspítala í Fossvogi

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands: Fræðasvið barnahjúkrunar, fræðasvið fjölskylduhjúkrunar. Heilsugæsla Höfuðborgarsvæðisins, mæðra- og ungbarnavernd

Erlendir samstarfsaðilar

Barnagjörgæslu-deildir og barnadeildir Skånes Universitetsjukhus Lund í Svíþjóð

Heilbrigðisvísindasvið Læknadeildar Háskólans í Lund í Svíþjóð – Institutet för barn och familjers hälsa.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Emilía Fönn Andradóttir, Þóra Jenný Gunnarsdóttir, **Elisabet Konráðsdóttir,** Rafn Benediktsson, Helga Jónsdóttir. Reynsla kvenna af því að greinast með meðgöngusykursýki og vitneskja þeirra um mikilvægi eftirfylgdar eftir fæðingu: Eigindleg rannsókn. Tímarit Hjúkrunarfræðinga. 2023 nóv.;99(3):58-67.

Fanný B. Miiller Jóhannsdóttir, Elin

Ögmundsdóttir, Guðrún Kristjánsdóttir (2023). Ljósmeðferð í heimahúsum [Home phototherapy for neonatal jaundice]. *Ljósmeðrablaðið* [Journal of the Icelandic Midwives Association], 101(1), 41-46. https://www.ljosmaedrafelag.is/assets/Lj%C3%B3sm%C3%A6%C3%B0rabla%C3%B0i%C3%B0/Ljosmaedrabladid%201%201b%202023_6449514.pdf

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

 Björnsdóttir BM, Hernandez UB, Haraldsson Á, Thors VS. Febrile Children with Pneumonia Have Higher Nasopharyngeal Bacterial Load Than Other Children with Fever. *Pathogens*. 2023 apr.;12(4):517. doi: 10.3390/pathogens12040517.

Kristensson-Hallström, I., Castor, C., Hansson, H, Holmberg, R., Jerene, D., Johnsson B. A., **Kristjánsdóttir, G.,** Kristjánsdóttir, Ó., Magnusson, B., Persson, M., Sjöström-Strand, A., Stenström, P., Welander-Tärnberg, A. and Tornberg Å. B. (2023). eHealth as an aid for facilitating and supporting self-management in families with long-term childhood illness; development, evaluation, and implementation in clinical practice. – A research programme. *Clinical Health Promotion – Research & Best Practice for patients, staff, and community*, 13, e23002. <https://doi.org/10.29102/clinhp.23002>

Nilsson, S., Hylén, M., Kristensson-Hallström, I., **Kristjánsdóttir, G.,** Stenström, P., and Vilhjálmsson, R. (2023). Parental access to healthcare following paediatric surgery – the precarious role of parents as providers of care in the home. *Children*, 10(9), 1578. <https://doi.org/10.3390/children10091578>

Foster, M., Blamires, J., Neill, S., Coyne, I., **Kristjánsdóttir, G.,** Feeg, V., Paraszczuk, A., Al-Motlaq, M. (2023). The Long-Term Impact of COVID-19 on Nursing: An e-Panel Discussion from the International Network for Child and Family Centred Care. *Journal of Clinical Nursing*, 00, 1-12, <https://doi.org/10.1111/jocn.16683>

Castor C., Björk, M., Bai, J., Berlin, H., **Kristjansdottir, G.,** Kristjansdottir, O., Hansson, H., Höök A., Stenström, P., & Nilsson, S. (2023). Psychometric evaluation of the electronic Faces Thermometer Scale for pain assessment in children 8-17 years old: a study protocol. *Paediatric and Neonatal Pain*, 00, 1-11. <http://doi.org/10.1002/pne2.12102>

Erindi flutt á erlendum vísindaráðstefnum/
fundum: 5

Erindi flutt á íslenskum vísindaráðstefnum/
fundum: 2

Veggspjöld sýnd á erlendum ráðstefnum á árinu:
5

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum á árinu:
4

Bráðahjúkrun

Forstöðumaður: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir
prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Heimilisofbeldi gegn konum. Hæfni
hjúkrunarfræðinga á bráðamóttöku, Aldraðir á
bráðamóttöku, Erlendir ferðamenn sem þurfa
bráðaheilbrigðisþjónustu. Öryggi og umbætur við
flæði sjúklinga um bráðamóttöku.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands
Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir. Próun bráðahjúkrunar
eftir höfuðáverka: Mat, meðferð og ferli sjúklinga á
árunum 2010-2021 á Landspítala.

Rannsóknasjóður Ingibjargar Magnúsdóttur
Guðbjörg Pálsdóttir. Komur erlendra ferðamanna á
heilbrigðisstofnanir á Íslandi á árunum 2000-2022.

Doktorsnemar

Drifa Jónasdóttir. Kostnaður Landspítala vegna
heimilisofbeldis; Umfang, eðli og kostnaður vegna
karlmanna sem beita konur heimilisofbeldi á
Íslandi árin 2013-2014. Læknadeild, Háskóla Íslands.
Umsjónarkennari: Brynjólfur Mogensen
Leiðbeinandi: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir. Aðrir í
doktorsnefnd: Sigrún Helga Lund, Tinna Laufey
Ásgeirsdóttir, Þórhildur Lindal.

Guðbjörg Pálsdóttir. Komur erlendra ferðamanna á
heilbrigðisstofnanir á Íslandi á árunum 2000-2022.
Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi/
umsjónarkennari: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir.
Aðrir í doktorsnefnd: Rúnar Vilhjálmsson, Brynjólfur
Mogensen, Christien VanDer Linden.

Meistaraneimar

Tinna Ottósdóttir. MS í hjúkrunarstjórnun.

Þórdís Edda Hjartardóttir. MS í bráðahjúkrun.

Þórey Rósa Einarsdóttir. MS í geðhjúkrun með
áherslu á bráð veikindi.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Fræðasviðin: öldrunarhjúkrun, bráðalækningar og
öldrunarlækningar.

Samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjúkrunarfræðideild, Læknadeild, GeriED
samvinnan, ESNO, EUSEM, Iðnaðarverkfræðideild,
Miðstöð í lýðheilsuvísindum, bráðalækningar,
öldrunarhjúkrun og öldrunarlækningar Háskóla
Íslands, Landhelgisgæslan.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, EUSEM, EuSEN and
EFLM Workgroup on Clinical Guidelines on Blood
Sampling in Emergency Departments.

Sigurlaug A. Þorsteinsdóttir, ritnefnd Tímarits Félags
Íslenskra Hjúkrunarfræðinga.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 7

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum
ráðstefnum á árinu: 11

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum á
árinu: 2

Veggspjöld sýnd á erlendum ráðstefnum á árinu:
1

Endurhæfingarhjúkrun

Tengiliður: Marianne E. Klinke forstöðumaður í
hjúkrun

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Áherslur innan sviðsins tauga- og
taugaendurhæfingarhjúkrunar eru rannsóknir,
gæða- og þróunarverkefni sem snúa að ýmsum
hópum taugasjúklinga. Notast er við eigindlegar,
megindlegar og blandaðar rannsóknaraðferðir og
mismunandi gerðir fræðilegra yfirlita til þess að
varpa ljósi á mikilvæga þætti hjúkrunar sem eru
naúðsynlegir til þess að geta þróað matsaðferðir og
meðferðarúræði. Viðfangsefnið eru viðtæk en lögð
er áhersla á klíniska skírskotun.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Marianne E. Klinke. Research grant of the Icelandic
Nurses' Association Research Fund: Spatial neglect
following stroke: 1.400.000 ISK.

Marianne E. Klinke. Research grant of the Icelandic
Nurses' Association Research Fund: FAST Hero
project 1.500.000 ISK.

Doktorsnemar

Guðrún Jónsdóttir. Ferli ákvörðunartöku um
lífslokameðferð á bráðalegudeildum.
Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands.

Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Erna Haraldsdóttir.

Ingibjörg Tómasdóttir. Klínísk einkenni og reynsla
fullorðinna einstaklinga með mænuskaða (SCI) á
Íslandi. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands.
Leiðbeinandi: Marianne E. Klinke. Meðleiðbeinandi:
Helga Jónsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Páll
Ingvarsson, Rúnar Vilhjálmsson.

Meistaraneimar

MS thesis, Faculty of Nursing and Midwifery,
University of Iceland: Early mobilisation of intensive
care patients following subarachnoid hemorrhage:
A systematic literature Review [Snemmbúin
hreyfing hjá gjörgæslusjúklingum með
innanskúmsblæðingu: Kristín Halla Lárúsdóttir
(2023). Kerfisbundin fræðileg samantekt].
Marianne Elisabeth Klinke.

MS thesis, Faculty of Nursing and Midwifery,
University of Iceland: Kristbjörg H Sigurgísladóttir
(2023). Advance Care Planning for patients with life
threatening illness. Systematic review of qualitative
research studies with emphasis issues related to
the work environment, nurse and institutional
aspects. [Áætlan um meðferðarmarkmið hjá
sjúklingum með lífsógnandi sjúkdóma.
Kerfisbundin fræðileg samantekt á eigindlegum
rannsóknum með áherslu á þætti tengda
vinnuumhverfinu, hjúkrunarfræðingnum og
viðkomandi stofnun]. Ásta B Pétursdóttir and
Marianne Elisabeth Klinke.

MS thesis, Faculty of Nursing and Midwifery,
University of Iceland: Sjöfn Kjartansdóttir (2023).
How can the use of EEG be facilitated in the ICU? A
grounded theory study emplotting healthcare
professionals' perspectives [Hvernig má auðvelda
notkun heilasírts á gjörgæslu? Grunduð kenning
byggð á sjónarhorni fagfólks]. Supervisors
Marianne Elisabeth Klinke and Ágúst Hilmarsson.

MS thesis, Faculty of Nursing and Midwifery,
University of Iceland. Tracheostomy care in
neurosurgical patients: Development of care
bundles and Delphy study [Hjúkrun heila-og
taugaskurðsjúklinga með barkaraufatúbu: Próun
meðferðaknippa og Delphi-rannsókn.] Berggrún
Sigríður Benediktsdóttir (2023). Supervisor:
Marianne Elisabeth Klinke and Þóra Jenný
Gunnarsdóttir.

Hjúkrunarfræðingar í framhaldsnámi

Ingibjörg Tómasdóttir. Ragnheiður Sjöfn
Reynisdóttir

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Taugalækningadeild B2. Endurhæfingardeild
Grensás. Svæfinga- og gjörgæsludeild.

Heila- og taugaskurðlækningadeild, B6.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjúkrunarfræðideild, Heilbrigðisvísindasvið og

Sálfræðideild Háskóla Íslands.
Heilbrigðisverkfræðideild Háskólans í Reykjavík.

Erlendir samstarfsaðilar

Ástralía: Nursing Research Institute, St. Vincent's Health Australia, Sydney; St. Vincent's Hospital Melbourne, and Australian Catholic University.

Litháen: Neurological department at the Hospital of Lithuanian University of Health Sciences and Lithuanian University of Health Sciences in Kaunas.

Frakkland: Department of Physical Medicine and Rehabilitation, Raymond Poincare Hospital (AP-HP), Garches, Member of the research unit: E.A. University of Versailles Saint Quentin.

Danmörk: University of Copenhagen eða Kaupmannahafnar háskóli

Starfsmenn fræðasviðsins eru einnig í alþjóðlegu samstarfi í vísindarannsóknnum sínum.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita á árinu

Marianne E. Klinke er í ritstjórn Nordic Nursing Research Journal.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

van der Merwe J, Tsakpounidou K, Baskini M, Webb C, Keramydas C, Martins SCO, Klinke ME, Proios H. Continuity and Change in Baseline Stroke Knowledge across the world: Second Wave of FAST Heroes campaign implementation. J Stroke Cerebrovasc Dis. 2023 Dec;32(12):107426. doi: 10.1016/j.jstrokecerebrovasdis.2023.107426. Epub 2023 Oct 13. PMID: 37839302.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 11

Vegspjöld á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3

Fjölskylduhjúkrun

Forstöðumaður: Erla Kolbrún Svavarsdóttir prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Fjölskyldur langveikra og bráðveikra einstaklinga á Landspítala og innan Heilsugæslu Höfuðborgarsvæðisins.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands Erla Kolbrún Svavarsdóttir. Alþjóðleg samburðarrannsókn á mikilvægi fjölskyldna í heilbrigðisþjónustu.

Doktorsnemar

Ásta Bjarney Pétursdóttir. Fjölskylduhjúkrun í sérhæfðri líknarmeðferð í Heimahlynningu. Ávinningur af meðferðarsamræðum og innleiðingu klínískra leiðbeininga fyrir fjölskyldumeðlimi ættingja með ólæknandi krabbamein. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Mary Kay Rayens, Valgerður Sigurðardóttir, Erna Haraldsdóttir, Arna Hauksdóttir.

Ingibjörg Margrét Baldursdóttir. Sálfélagsleg stuðningsmeðferð fyrir fjölskyldur unglunga með ADHD: sjónarmið foreldra og unglunga. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Rúnar Vilhjálmsson, Urður Njarðvík og Margrét Gísladóttir.

Jóna Ingibjörg Jónsdóttir. Þróun meðferðarsamræða við konur með krabbamein og maka þeirra og áhrif samræða á aðlögun tengda kynlífi og nánd. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Sylvía Ingibergsdóttir. Þróun HAM meðferðar fyrir háskólanema með ADHD. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Jóhanna Bernharðsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Eiríkur Örn Arnarson, Eydís Kristín Sveinbjarnardóttir, Marie Kaas.

Meistaraneimar

Bergljót Steinsdóttir. Lífsgæði unglunga með krabbamein út frá sjónarhóli unglunga og foreldra þeirra. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Edda Garðarsdóttir. Fjölskyldur barna með astma. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Herdís Magnúsdóttir. Fjölskyldur ungra barna með svefnvanda. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Kristín Lilja Svansdóttir. Upplifun og reynsla ungs fólks með langvinn heilsuvandamál af flutningi frá barnasviði yfir á fullorðinssvið. Hjúkrunarfræðideild, Háskólans á Akureyri. Leiðbeinendur: Elísabet Konráðsdóttir, Árun Sigurðardóttir

Thelma Björk Árnadóttir. Staða barna- sjálfræði innan heilbrigðisþjónustunnar. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Tinna Lind Hallsdóttir. Þróun á fjölskyldustuðningi fyrir sjúklinga með hjartabilun. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Erla Kolbrún Svavarsdóttir og Anna Ólafía Sigurðardóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsmenn innan Landspítala Hjúkrunarfræðingar og læknar á Kvenna- og

barnadeild, Barna- og unglíngageðdeild. Hjúkrunarfræðingar á endurhæfingardeildum Grensáss, krabbameinsdeildum, líknardeild og geðdeildum.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjúkrunarfræðingar í Heilsugæslu Höfuðborgarsvæðisins.

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin: Hjúkrunarfræðingar við Háskólann í Minnesota

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita á árinu

Erla Kolbrún Svavarsdóttir situr í ritstjórn tímaritanna Journal of Family Nursing, ritstjóri Janice Bell og tímaritsins Nordic Journal of Nursing Research, ritstjóri Gunnilla Borglin.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Margrét Hrönn Svavarsdóttir, Gísli Kort Kristófersson, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Herdís Sveinsdóttir, Hrund Scheving Thorsteinsson, Jóhanna Bernharðsdóttir, Birna Guðrún Flygenring. Áhrif COVID-19 faraldursins á líðan hjúkrunar- og ljósmóðurfræðinemenda og viðhorf þeirra til námsumhverfis í samkomutakmörkunum: eigindleg rannsókn. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2023 Jun;99(2):58-67.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

👤 **Baldursdóttir IM, Pétursdóttir ÁB, Svavarsdóttir EK.** Family oriented intervention for families of adolescents with attention deficit hyperactivity disorder: A feasibility study. Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing. 2023 maí;36(2):75-86. Epub 2023 jan. 21. doi: 10.1111/jcap.12405.

Shamali M, Østergaard B, Svavarsdóttir EK, Shahriari M, Konradsen H. The relationship of family functioning and family health with hospital readmission in patients with heart failure: insights from an international cross-sectional study. European Journal of Cardiovascular Nursing. 2023 mar. 1;22(3):264-272. doi: 10.1093/eurjcn/zvac065.

👤 **Svavarsdóttir EK, Flygenring BG, Bernharðsdóttir J, Thorsteinsson HS, Svavarsdóttir MH, Kristófersson GK, Sveinsdóttir H.** Educational and personal burnout and burnout regarding collaborating with fellow university nursing students during COVID-19 in 2020-2021. Scandinavian Journal of Caring Sciences. 2023 des.;37(4):1016-1027. Epub 2023 maí 16. doi: 10.1111/scs.13177.

Gedhjúkrun

Forstöðumaður: Eydís Kristín Sveinbjarnardóttir, prófessor og forstöðumaður fræðasviðs gedhjúkrunar

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Megináherslur í rannsóknum og þróunarverkefnum á fræðasviði gedhjúkrunar beinast m.a. að: Arangri styttri hjúkrunarfræðilegra inngripa og samþættra meðferða fyrir tiltekna hópa og fjölskyldur. Lífsgæðum og líðan fólks og aðstandenda þeirra með langvinna sjúkdóma og þörf þeirra fyrir hjúkrun og heilbrigðisþjónustu. Þróun fagþjálfunar fyrir hjúkrunarfræðinga sem starfa á geðsviði. Þátttöku notenda í kennslu hjúkrunar nema.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Tengsl bata og lífsgæða við þjónustu og meðferð einstaklinga sem takast á við alvarlega geðsjúkdóma. Jóhanna Bernharðsdóttir, lektor

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Styrkur frá Rannsóknarsjóði Háskóla Íslands 2023 vegna íhlutunnarrannsóknar meðal kvenstúdenta með sálræna vanlíðan. Jóhanna Bernharðsdóttir, lektor

Þátttaka í fræðasamtökum og ritstjórnnum tímarita

Eydís Kristín Sveinbjarnardóttir er ritstjóri Geðverndar, Tímarit Geðverndarfélag Íslands.

Eydís Kristín Sveinbjarnardóttir er fulltrúi HÍ í Geðráði skipuð af Heilbrigðisráðherra til þriggja ára. Geðráð var stofnað í október 2023.

Eydís Kristín Sveinbjarnardóttir er fulltrúi UTN (utanríkisráðuneytisins), Íslands, í sérfræðingahópnum AHHEG (Arctic Human Health Expert Group) í formennsku Noregs í Norðurskautsráðinu 2023-2025.

Gísli Kort Kristófersson er í stjórn Horatio, Evrópusamtaka gedhjúkrunarfræðinga.

Helga Sif Friðjónsdóttir er í ritstjórn Journal of Addiction Nursing.

Ragnheiður H. Eiríksdóttir Bjarman situr í stjórn PSSN (Psykiatrisk sygepleiere samarbejde i norden).

Doktorsnemar

Margrét Eiríksdóttir. Þjónusta við einstaklinga sem takast á við alvarlega geðsjúkdóma: Tengsl við bata og lífsgæði. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Rúnar Vilhjálmsson. Meðleiðbeinandi: Jóhanna Bernharðsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Gísli Kort Kristófersson, Magnús Haraldsson.

Olga Stefánsdóttir. „Lost in Transitions - Complexities of spousal caregiving when the partners develop cognitive impairments and the consequences of not considering couplehood in health and social services for older people. Findings from Iceland and Norway“. Centre for Care Research West, Western Norway of Applied Sciences, Bergen, Norway. Leiðbeinandi: Tobba Therkildsen Sudmann. Meðleiðbeinendur: Eydís Kristín Sveinbjarnardóttir og Merrie Kaas.

Sylvía Ingibergsdóttir. Group cognitive behavioural therapy (CBT) for university students with attention deficit/hyperactivity disorder (ADHD). Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir Aðrir í doktorsnefnd: Eiríkur Örn Arnarson, Jóhanna Bernharðsdóttir, Eydís Kristín Sveinbjarnardóttir, Merrie Kaas.

Meistaraneimar

Díana Liz Franksdóttir. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Jóhanna Bernharðsdóttir.

Steinunn Guðlaug Skúladóttir. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Jóhanna Bernharðsdóttir.

Snæfríður Jóhannesdóttir. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild HÍ Leiðbeinandi: Eydís Kristín Sveinbjarnardóttir. Meðleiðbeinandi: Rannveig Þöll Þórsdóttir.

Heiða Reynisdóttir. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Páll Biering. Meðleiðbeinandi: Eydís Kristín Sveinbjarnardóttir.

Meistaraneimar í nýju meistaranámi í gedhjúkrun, sem hófst haustið 2022

Bryndís Berg, Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild H.Í. frá 08.2022. Leiðbeinandi: Eydís Kristín Sveinbjarnardóttir. Meðleiðbeinandi Eyrún Thorstensen.

Guðfinna Bettý Hilmarsdóttir, Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild H.Í. frá 08.2022. Leiðbeinandi: Helga Sif Friðjónsdóttir og Marianne Klinke.

Guðríður Ringsted, Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild H.Í. frá 08.2022. Leiðbeinandi: Kristín Linda Hjartardóttir. Meðleiðbeinandi: Gísli Kort Kristófersson.

Guðrún Ásbjörg Stefánsdóttir, Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild H.Í. frá 08.2022. Leiðbeinandi: Gísli Kort Kristófersson.

Hrafnhildur Benediktsdóttir, Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild H.Í. frá 08.2022. Leiðbeinandi: Eydís Kristín Sveinbjarnardóttir. Meðleiðbeinandi Páll Biering.

Ína Rós Jóhannesdóttir, Hjúkrunar- og

ljósmóðurfræðideild H.Í. frá 08.2022. Leiðbeinendur: Helga Sif Friðjónsdóttir og Marianne Klinke.

Júlía M Brynjólfssdóttir, Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild H.Í. frá 08.2022. Leiðbeinandi: Gísli Kort Kristófersson. Meðleiðbeinandi: Kristín Linda Hjartardóttir.

Ragnheiður H. Eiríksd. Bjarman, Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild H.Í. frá 08.2022. Leiðbeinandi: Kristín Linda Hjartardóttir. Meðleiðbeinandi: Gísli Kort Kristófersson.

Snærún Ösp Guðmundsdóttir, Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild H.Í. frá 08.2022. Leiðbeinandi: Helga Sif Friðjónsdóttir og Brynja Örlýgssdóttir.

Valgerður Bára Bárðardóttir, Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild H.Í. frá 08.2022. Leiðbeinandi: Kristín Linda Hjartardóttir.

Pórey Rósa Einarsdóttir, Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild H.Í. frá 08.2022. Leiðbeinandi: Jóhanna Bernharðsdóttir. Meðleiðbeinandi: Ólöf Birna Kristjánsdóttir.

Útskrifaðir meistaraneimar 2023

Fanney Viktoría Kristjánsdóttir (2023). Kerfisbundin fræðileg samantekt. Óbirt MS-ritgerð (30e). Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Eydís Kristín Sveinbjarnardóttir.

Ólafía Danielsdóttir (2023). Reynsla og viðhorf starfsmanna geðdeilda Landspítala til reglubundinnar eftirlits- og sjálfsvígsgátar. Óbirt MS-ritgerð (30e). Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Páll Biering. Meðleiðbeinandi Jón Snorrason.

BS. Nemar

María Sól Jóhannesdóttir, Ólafía María Aikman og Selma Sif Haraldsdóttir (2023). Mikilvægi fjölskyldna við hjúkrun. Viðhorf hjúkrunarfræðinga á Sjúkrahúsinu á Akureyri. Óbirt BS-ritgerð, Hjúkrunar- og ljósmóðurdeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Eydís Kristín Sveinbjarnardóttir, Áslaug Felixdóttir og Snæbjörn Ómar Guðjónsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala
Fræðasvið geðlæknings.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala
Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands.
Heilbrigðisvísindasvið, Háskólinn á Akureyri.
Sjúkrahúsið á Akureyri.

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin: Hjúkrunarfræðideild Háskólans í Minnesota.

Finnland: Félagsvísindadeild Háskólans í Lapplandi.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Margrét Hrönn Svavarsdóttir, Gísli Kort Kristófersson, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Herdís Sveinsdóttir, Hrunn Scheving Thorsteinsson, **Jóhanna Bernharðsdóttir**, Birna G. Flygenring (2023). Áhrif COVID-19 faraldursins á liðan hjúkrunar- og ljósmóðurfræðinemenda og viðhorf þeirra til námsumhverfis í samkomutakmörkunum: Eiginleg rannsókn. Tímarit hjúkrunarfræðinga, 99(2), 59-67.

Eyrún Thorstensen, Brynjólfur G Guðrúnar Jónsson, Helga Bragadóttir. Nauðungarlyfjagjafir á geðdeildum Landspítala árin 2014-2018. Læknablaðið. 2023 apr.;109(4):179-185. doi: 10.17992/lbl.2023.04.738.

Ritverk í erlendum vísindatímaritum

Maria do Carmo Lemos Vieira Gouveia, **Eydís Kr Sveinbjarnardóttir**, Maria João Barreira Rodrigues, Rita Maria Lemos Baptista Silva, Márcia Silveira Baptista and Maria Adriana Pereira Henriques. Translation, Cultural Adaptation, and Psychometric Validation of the European Portuguese Version of the Iceland-Expressive Family Functioning Questionnaire (ICE-EFFQ) (2023 open access). Journal of Family Nursing, URL <http://dx.doi.org/10.1177/10748407231205038>

Svavarsdóttir EK, Flygenring BG, **Bernharðsdóttir J**, Thorsteinsson HS, Svavarsdóttir MH, Kristófersson GK, Sveinsdóttir H. Educational and personal burnout and burnout regarding collaborating with fellow university nursing students during COVID-19 in 2020-2021. Scandinavian Journal of Caring Sciences. 2023 des.;37(4):1016-1027. Epub 2023 maí 16. doi: 10.1111/scs.13177.

Önnur ritverk

Eydís Kristín Sveinbjarnardóttir, Arnrunn Halla Arnórsdóttir and Sigrún Sigurðardóttir (2023). Behind the mask in Covid time Perspectives of nurses and older people in rural Iceland. In Begum, S., Harbison, J.R., Naskali, P., Zechner, M. (eds). Distance, Equity and Older People's Experiences in the Nordic Periphery, 1st Edition. Routledge, pp. 88-105, 18 bls. <https://doi.org/10.4324/9781003280330> eBook ISBN 9781003280330

Eyrún Thorstensen, Egill T. Jóhannsson, Guðmundur Sævar Sævarsson, Helga Sif Friðjónsdóttir, Jóhanna Guðmunda Þórisdóttir og Jón Snorrason (2023). Gátlisti- Öryggi umhverfis á geðdeildum, meðferðar- og búsetustofnunum fyrir einstaklinga sem metnir eru hættulegir sjálfum sér og öðrum. Embætti landlæknis, https://assets.ctfassets.net/8k0h54kbe6bj/6uO3k61wpA1jwoP58eXDJI/b83c5d8036fbd3c6a1874b585b48cc57/Sj_lfsv_gsfovarnir_ryggisg_tlisti_tgefi_2022_uppf_rt_2023.pdf

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 14

Vegspjöld á íslenskum ráðstefnum: 1

Vegspjöld sýnd á alþjóðlegum/norrænum ráðstefnum: 1

Erindi á alþjóðlegum/norrænum ráðstefnum: 10

Hjúkrun aðgerðasjúklinga

Forstöðumaður: Herdís Sveinsdóttir prófessor

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Herdís Sveinsdóttir. Liðan dagaðgerðasjúklinga á Landspítala og Sjúkrahúsinu á Akureyri.

Rannsókn- og vísindasjóður hjúkrunarfræðinga.

Herdís Sveinsdóttir. Liðan nema í hjúkrunar- og ljósmóðurfræði á tímum COVID.

Brynja Ingadóttir. Lífsgæði og liðan fullorðinna einstaklinga eftir brunaáverka.

Tækjakaupasjóður Háskóla Íslands

Sýndarsjúklingar í Færnisetur. Herdís Sveinsdóttir.

Meistararnemar

Gunnur Ýr Gunnarsdóttir. Langvinnir verkir eftir skurðaðgerð og notkun verkjalyfja (rannsókn ekki hafin). Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin: University of Michigan, Ann Arbor.

Finland: Háskólinn í Turku.

Írland: School of Nursing and Human Sciences, Dublin City University.

Kanada: McMasters University. University of Toronto.

Litháen: Institute of Health Sciences, Vilnius University, Lithuania.

Noregur: Oslo Metropolitan University.

Svíþjóð: Linköping háskóli.

Spánn: Department of Nursing, Universitat Internacional de Catalunya Barcelona.

Þýskaland: Martin-Luther-University Halle-Wittenberg.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Sigríður Zoëga er annar ritstjóri hjúkrunarhluta tímaritsins Scandinavian Journal of Pain.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Margrét Hrönn Svavarsdóttir, Gísli Kort Kristófersson, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, **Herdís Sveinsdóttir**, Hrunn Scheving Thorsteinsson, Jóhanna Bernharðsdóttir, Birna Guðrún Flygenring. Áhrif COVID-19 faraldursins á liðan hjúkrunar- og ljósmóðurfræðinemenda og viðhorf þeirra til námsumhverfis í samkomutakmörkunum: eiginleg rannsókn. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2023 Jun;99(2):58-67.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

 Erlingsdóttir HÝ, Ketilsdóttir A, Hendriks JM, **Ingadóttir B**. Disease-Related Knowledge and Need for Revision of Care for Patients with Atrial Fibrillation: A Cross Sectional Study. Patient Preference and Adherence. 2023;17:2621-2630. doi: 10.2147/PPA.S428444.

 Friðriksdóttir N, **Ingadóttir B**, Skuladóttir K, Zoëga S, Gunnarsdóttir S. Supportive Digital Health Service During Cancer Chemotherapy: Single-Arm Before-and-After Feasibility Study. JMIR Formative Research. 2023 des. 22;7:e50550. doi: 10.2196/50550.

 Ingadóttir B, Bragadóttir B, Zoëga S, Blöndal K, Jónsdóttir H, Hafsteinsdóttir EJG. Sense of security during COVID-19 isolation improved with better health literacy - A cross-sectional study. Default journal. 2023 sep.;114:107788. 107788. Epub 2023 maí 5. doi: 10.1016/j.pec.2023.107788.

 Ingadóttir B, Jaarsma T, Norland K, Ketilsdóttir A. Sense of Security Mediates the Relationship Between Self-care Behavior and Health Status of Patients With Heart Failure: A Cross-sectional Study. The Journal of cardiovascular nursing. 2023 nóv. 1;38(6):537-545. doi: 10.1097/JCN.0000000000000981.

Koskinen S, Brugnolli A, Fuster-Linares P, Hourican S, Istomina N, Leino-Kilpi H, Löyttyniemi E, Nemcová J, Meyer G, De Oliveira CS, Palese A, Rua M, Salminen L, **Sveinsdóttir H**, Visiers-Jiménez L, Zeleníková R, Kajander-Unkuri S; ProCompNurse Consortium and the COMPEUnurse Consortium. A successful nursing education promotes newly graduated nurses' job satisfaction one year after graduation: A cross-sectional multi-country study. BMC Nursing. 2023 ágú. 14;22(1):269. 269. doi: 10.1186/s12912-023-01438-y.

Kukkonen P., Fatkulina, N., Fuster, P., Lehwdt, D., Stubner, J., **Sveinsdóttir, H.**, Salminen, L., Löyttyniemi, E., Koskinen, S. & Leino-Kilpi, H. Nurse managers' assessments about nursing education and work life's competence demands: A European multi-country cross-sectional survey. Nordic Journal of Nursing Research. 2023;43(1). doi:10.1177/20571585221135304.

Sigurðardóttir VL, Gamble J, Guðmundsdóttir B, **Sveinsdóttir H**, Gottfreðsdóttir H. Reviewing birth

experience following a high-risk pregnancy: A feasibility study. *Midwifery*. 2023 Jan; 116:103508. doi: 10.1016/j.midw.2022.103508. Epub 2022 Oct 3. PMID: 36223663.

Suikkala, A., Koskinen, S., Brasaité Abromé, I., Fuster-Linares, P., Lehwaldt, D., Leino-Kilpi, H., Meyer, G., **Sveinsdóttir, H.**, Katajisto, J., ProCompNurse Consortium (2023). Psychometric testing of the facilitative student-patient relationship scale within six EUROPEAN countries. *Nursing Open* 10 (4), 2319-2328. <https://doi.org/10.1002/nop2.1485>

Svavarsdóttir EK, Flygenring BG, Bernharðsdóttir J, Thorsteinsson HS, Svavarsdóttir MH, Kristófersson GK, **Sveinsdóttir H.** Educational and personal burnout and burnout regarding collaborating with fellow university nursing students during COVID-19 in 2020-2021. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*. 2023 des.;37(4):1016-1027. Epub 2023 maí 16. doi: 10.1111/scs.13177.

 Svavarsdóttir MH, Halapi EC, Ketilsdóttir A, Ólafsdóttir IV, **Ingadóttir B.** Changes in disease-related knowledge and educational needs of patients with coronary heart disease over a six-month period between hospital discharge and follow-up. *Patient Education and Counseling*. 2023 des.;117:107972. 107972. Epub 2023 sep. 6. doi: 10.1016/j.pec.2023.107972.

Svavarsdóttir MH, **Ingadóttir B,** Oldridge N, Árestedt K. Translation and evaluation of the HeartQoL in patients with coronary heart disease in Iceland. *Health and Quality of Life Outcomes*. 2023 ágú. 9;21(1):84. 84. doi: 10.1186/s12955-023-02161-7.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 2

Hjúkrun langveikra

Förstöðumaður: Helga Jónsdóttir prófessor

Hjúkrun fólks með lungnasjúkdóma, forsvarsmáður: Helga Jónsdóttir prófessor

Víðbótarmeðferð í hjúkrun, forsvarsmáður: Þóra Jenný Gunnarsdóttir dósent

Doktorsnemar

Guðrún Jónsdóttir. Ferli ákvörðunartöku um lífslokameðferð á bráðalegudeildum. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Erna Haraldsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Valgerður Sigurðardóttir, Haukur Hjaltason, Rúnar Vilhjálmsson.

Vigdís Hrönn Viggósdóttir. Síðbúnar afleiðingar krabbameina í æsku. Íslensk rannsókn á heilsufari, lífsgæðum og upplifun á fullorðinsaldri. Leiðbeinendur: Ragnar Bjarnason og Helga Jónsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Thor Aspelund og Marianne Jarfelt.

Meistararnemar

Anna Tómasdóttir. Stuðningur við HIV smitaða. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Jónsdóttir.

Emilía Fönn Andradóttir. Stuðningur við konur með sykursýki á meðgöngu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Elísabet Konráðsdóttir.

Erna Björk Þorsteinsdóttir. Áskoranir í meðferð brunasjúklinga. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórunn Scheving, Þóra Jenný Gunnarsdóttir.

Fatima Mandia Labitigan. Innúðalyfjanoftkun hjá lungnasjúklingum. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir og Sigríður Heimisdóttir.

Karin K. Sandberg. Hjúkrun heimaöndunarvélarpæga og fjölskyldna þeirra. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Bryndís S. Halldórsdóttir.

Kristín Þórarinsdóttir. Líknar- og lífslokameðferð á gjörgæsludeild. Reynsla hjúkrunarfræðinga þegar dregið er úr meðferð sjúklings. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þóra Jenný Gunnarsdóttir, Rannveig Jónasdóttir.

Rut Guðbrandsdóttir. Smitsjúkdómahjúkrun. Leiðbeinandi: Helga Jónsdóttir og fleiri.

Sólveig Gylfadóttir. Mat á árangri innleiðingar á fræðslumeðferð fyrir sjúklinga í einangrun vegna smitsjúkdóma: innleiðingarrannsókn. Leiðbeinendur Helga Jónsdóttir, Brynja Ingadóttir og Berglind Chu.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Danmörk: VIA University College.

Holland: Hjúkrunarfræðideild Julius Center for Health Sciences and Primary Care, University Medical Center Utrecht, Utrecht, Erasmus University Medical Center, Rotterdam.

Svíþjóð: Karolinska Institute.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Emilía Fönn Andradóttir, **Þóra Jenný Gunnarsdóttir**, Elísabet Konráðsdóttir, Rafn Benediktsson, **Helga Jónsdóttir**. Reynsla kvenna af því að greinast með meðgöngusykursýki og vitneskja þeirra um mikilvægi eftirfylgdar eftir fæðingu: Eigindleg rannsókn. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2023 nóv.;99(3):58-67.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Svavarsdóttir MH, **Ingadóttir B,** Oldridge N, Árestedt K. Translation and evaluation of the HeartQoL in patients with coronary heart disease in Iceland. *Health Qual Life Outcomes*. 2023 Aug

9;21(1):84. doi: 10.1186/s12955-023-02161-7. PMID: 37559128; PMCID: PMC10410800.

Baldursdóttir IM, **Pétursdóttir ÁB,** Svavarsdóttir EK. Family oriented intervention for families of adolescents with attention deficit hyperactivity disorder: A feasibility study. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*. 2023 maí;36(2):75-86. Epub 2023 jan. 21. doi: 10.1111/jcap.12405.

 Erlingsdóttir HÝ, **Ketilsdóttir A,** Hendriks JM, Ingadóttir B. Disease-Related Knowledge and Need for Revision of Care for Patients with Atrial Fibrillation: A Cross Sectional Study. *Patient Preference and Adherence*. 2023;17:2621-2630. doi: 10.2147/PPA.S428444.

Ingadóttir, B., Bragadóttir, B., Zoega, S., Blöndal, K., Jonsdottir, H., & Hafsteinsdóttir, E.J.G. (2023). Sense of security during Covid-19 isolation improves with better health literacy – results from a cross-sectional study. Online May 5, *Patient Education and Counseling*, 114, <https://doi.org/10.1016/j.pec.2023.107788>

Ingadóttir B, Jaarsma T, Norland K, **Ketilsdóttir A.** Sense of Security Mediates the Relationship Between Self-care Behavior and Health Status of Patients With Heart Failure: A Cross-sectional Study. *The Journal of Cardiovascular Nursing*. 2023 nóv. 1;38(6):537-545. doi: 10.1097/JCN.0000000000000981.

 Jonsdottir, G., Haraldsdottir, E., Sigurdardottir, V., Thoroddsen, A., Vilhjalmsson, R., Tryggvadottir, G.B., & Jonsdottir, H. (2023). Developing and testing inter-rater reliability of a data collection tool for patient health records on end-of-life care of neurological patients in an acute hospital ward. *Nursing Open*, 10(8), 5500-5508. [https:// DOI: 10.1002/nop2.1789](https://doi.org/10.1002/nop2.1789)

Lunde A, **Gunnarsdóttir ÞJ,** Busch M, van der Heijden MJE, Falkenberg T, van Dijk M, Dürr DW. Integrative nursing in Europe - A competency profile for nursing students validated in a Delphi-study. *Nurse Education Today*. 2023 júl.;126:105807. 105807. doi: 10.1016/j.nedt.2023.105807.

Svavarsdóttir MH, Halapi EC, **Ketilsdóttir A,** Ólafsdóttir IV, Ingadóttir B. Changes in disease-related knowledge and educational needs of patients with coronary heart disease over a six-month period between hospital discharge and follow-up. *Patient Education and Counseling*. 2023 des.;117:107972. 107972. Epub 2023 sep. 6. doi: 10.1016/j.pec.2023.107972.

van Dongen LJC, Leino-Kilpi H, **Jónsdóttir H,** Meyer G, Henriques MA, Schoonhoven L, uhonen R, Hafsteinsdóttir TB. The experiences of doctorally prepared nurses and doctoral nursing students with being mentored in the Nurse-Lead programme: A focus group study. *Nurse Education in Practice*. 2023 ágú.;71:103744. 103744. doi: 10.1016/j.nepr.2023.103744.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum ráðstefnum: 23

Hjúkrunarstjórnun

Forstöðumaður: Helga Bragadóttir prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Vinna og vinnuumhverfi í hjúkrun, gæði þjónustunnar, atvik í hjúkrun og starfsánægja.

Meistaraneimar

Lilja María Stefánsdóttir, Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands. 30 ECTS einingar.

Heiti verkefnis: Reynsla hjúkrunardeildarstjóra sem stjórnendur og leiðtogar í

heimsfaraldri: Styðjandi og hindrandi þættir. Meðleiðbeinandi: Sigrún Gunnarsdóttir.

Tanja Schiöth Jóhannsdóttir, Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands. 30 ECTS einingar.

Heiti verkefnis: Hæfni sérfræðinga í geðhjúkrun og útkoma úr störfum þeirra –

Fræðileg samantekt með kögunarsniði. Meðleiðbeinandi: Helga Sif Friðjónsdóttir.

Halla Skúladóttir, Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands. 30 ECTS einingar.

Heiti verkefnis: Fjarvistir vegna skammtímaveikinda starfsfólks hjúkrunar í

heilbrigðisþjónustu - Lýsandí rannsókn. Meðleiðbeinandi: Þorlákur Karlsson.

Erla Svanhvit Guðmundsdóttir, Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands. 30 ECTS einingar. Heiti verkenis: Starfsánægja hjúkrunarfræðinga á skurðstofum:

Fræðileg samantekt með kögunarsniði.

Guðríður Ester Geirsdóttir, Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands. 30 ECTS

einangar. Heiti verkefnis: Lífslokameðferð utan sérhæfðra líknardeilda:

Fræðileg samantekt með kögunarsniði. Meðleiðbeinandi: Kristín Lára Ólafsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin: University of Michigan.

Danmörk: Aarhus University Hospital.

Noregur: Norwegian University of Science and Technology (NTNU).

Svíþjóð: Karolinska Institutet.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Eyrún Thorstensen, Brynjólfur G Guðrúnar Jónsson, Helga Bragadóttir. Nauðungarlyfjagjafir á

geðdeildum Landspítala árin 2014-2018. Læknablaðið. 2023 apr.;109(4):179-185. doi: 10.17992/lbl.2023.04.738.

Guðríður Ester Geirsdóttir, Kristín Lára Ólafsdóttir, Helga Bragadóttir. Meðferð við lok lífs utan sérhæfðra líknardeilda: Fræðileg samantekt með kögunarsniði. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2023 Jun;99(2):68-78.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

👤 **Bragadóttir H**, Kalisch BJ, Flygenring BG, Tryggvadóttir GB. The Relationship of Nursing Teamwork and Job Satisfaction in Hospitals. SAGE Open Nursing. 2023 jan. 1;9:23779608231175027. doi: 10.1177/23779608231175027.

👤 Friðriksdóttir N, Ingadóttir B, Skuladóttir K, Zoëga S, Gunnarsdóttir S. Supportive Digital Health Service During Cancer Chemotherapy: Single-Arm Before-and-After Feasibility Study. JMIR Formative Research. 2023 des. 22;7:e50550. doi: 10.2196/50550.

Sulosaari V, Blaževičiene A, Bragadóttir H, Bäckström J, Heikkilä J, Hellesø R, Hopia H, Lenk-Adusoo M, Norlyk A, Urban R. A comparative review of advanced practice nurse programmes in the Nordic and Baltic countries. Nurse Education Today. 2023 ágú.;127:105847. 105847. doi: 10.1016/j.nedt.2023.105847.

Krabbameinshjúkrun

Forstöðumaður: Sigríður Gunnarsdóttir prófessor

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Evrópusambandið

Valgerður Sigurðardóttir, Guðlaug Helga Ásgeirsdóttir, Svandís Íris Hálfánardóttir.

The iLIVE project Living well, dying well (Ég lífi. Gott líf - Góður dauðdagi).

Minningarsjóður líknardeildar og HERU

Svandís Íris Hálfánardóttir, Valgerður Sigurðardóttir. Þekking almennings á líknarmeðferð.

Vísindasjóður Krabbameinsfélagsins

Nanna Friðriksdóttir, Agnes Smáradóttir, Hrefna Magnúsdóttir, Kristín Skúladóttir, Sigríður Gunnarsdóttir, Örvar Gunnarsson, Sigríður Zoëga, Sandra Mitchell. Forprófun á íslenski þýðingu spurningabanka (NCI PRO-CTCAE) um aukaverkanir og einkenni hjá einstaklingum með krabbamein.

Meistaraneimar

Karen Björk Jóhannsdóttir. Meistaránám, Háskóli Ísland.

Kristín Sif Árnadóttir Meistaránám, Háskóli Íslands .

Ingibjörg Hrefna Björnsdóttir Meistaránám, Háskóli Íslands .

Hjúkrunarfræðingar útskrifaðir úr diplómanámi í krabbameinshjúkrun á meistarasligi frá Háskóla Íslands 2023

Sigrún Torfadóttir. Pálsdóttir. Andrea Eir Jóhannsdóttir. Álfheiður Helgadóttir. Elfa Rún Guðmundsdóttir Heiður Karitas Andersdóttir. Sóley Diljá Stefánsdóttir Karen Björk Jóhannsdóttir

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala Sálfræðideild, Háskólanum í Reykjavík.

Erlendir samstarfsaðilar

Alþjóðlegt: EORTC Quality of Life Group. Survivorship.

Argentína: Institute Pallium Latinoamérica.

Austurríki: Medizinische Universität Wien.

Ástralía: St Vincent's Hospital Melbourne.

Bandaríkin: US National Cancer Institute . PRO-CTCAE Item library.

Bretland: University of Liverpool.

Holland: Erasmums Univ. Medical Center Rotterdam, The Netherlands Cancer Institute, Amsterdam, University of Humanistic Studies.

Noregur: University of Bergen.

Nýja Sjáland: Arohanui Hospice.

Slovenía: University Clinic Golnik

Spánn: Fundacion Cudeca- Cuidados del Cancer.

Svíþjóð: Lund University.

Sviss: University of Bern.

Þýskaland: University of Cologne.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Friðriksdóttir N, Ingadóttir B, Skuladóttir K, Zoëga S, Gunnarsdóttir S. Supportive Digital Health Service During Cancer Chemotherapy: Single-Arm Before-and-After Feasibility Study. JMIR Formative Research. 2023 des. 22;7:e50550. doi: 10.2196/50550.

Magnússon MI, Agnarsson BA, Jónasson JG, Tryggvason Þ, Aeffner F, le Roux L, Magnúsdóttir DN, Gunnarsdóttir HS, Alexiusdóttir KK, Gunnarsdóttir K, Söebeck E, Rúnarsdóttir H, Jónsdóttir EM, Kristinsdóttir BS, Ólafsson S, Knútsdóttir H, Þorsteinsdóttir U, Úlfarsson MO, Guðbjartsson DF, Sæmundsdóttir J, Magnússon OT, Norðdahl GL, Watson JEV, Rafnar T, Lund SH,

Stefánsson K. Histopathology and levels of proteins in plasma associate with survival after colorectal cancer diagnosis. *British Journal of Cancer*. 2023 okt. 19;129(7):1142-1151. doi: 10.1038/s41416-023-02374-z.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 4

Fyrirlestrar á erlendum ráðstefnum: 1

Kynheilbrigði

Forstöðumaður: Sóley S. Bender prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Helstu áherslur í rannsóknum beinast að almennu heilbrigði og kynheilbrigði unglunga, smokkanotkun unglingspílla en einnig um kynfræðslu og um sálræna vellíðan og útvíst.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Arna Garðarsdóttir, doktorsnemi fékk styrk úr Rannsóknarsjóði Ingibjargar R. Magnúsdóttur fyrir rannsóknarverkefnið Þróun og innleiðing á skimunartækni HEILUNG í framhaldsskólum á Íslandi.

Meistararnemar

Helga Sigfúsdóttir. Kennsla um kynheilbrigði í skólum á Íslandi: Þversniðsrannsókn á viðhorfum unglunga. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sóley S. Bender.

Viktoria Sif Viðarsdóttir. Endurnærandi áhrif náttúrunnar á sálræna vellíðan fullorðinna Íslendinga: Þversniðsrannsókn. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóla Íslands. Meðleiðbeinandi: Sóley S. Bender.

Doktorsnemar

Arna Garðarsdóttir. Þróun og innleiðing á skimunartækni HEILUNG í framhaldsskólum á Íslandi. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi: Sóley S. Bender.

Helga Sigfúsdóttir. Kennsla um kynheilbrigði í framhaldsskólum á Íslandi. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi: Sóley S. Bender.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Bretland : Anglia Ruskin University,

Austurríki : Karl Steinar University of Health Sciences og University of Wien.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Helga Sigfúsdóttir, Sóley S. Bender, Rúnar

Vilhjálmsson og Guðný Bergþóra Tryggvadóttir. (2023). Þversniðsrannsókn á reynslu og viðhorfum unglunga í framhaldsskólum á höfuðborgarsvæðinu og landsbyggðinni varðandi fyrirkomulag kennslu um kynheilbrigði. Tímarit hjúkrunarfræðinga, 99(3),78-87. 454afac5-a4d9-423c-9e0d-3c4278c794f3_Þversniðsrannsókn_ritrynd.pdf (prismic.io).

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Wami V, Tran US, Stieger S, Aavik T, Ranjbar HA, Adebayo SO, Afhami R, Ahmed O, Aimé A, Akel M, Halbusi HA, Alexias G, Ali KF, Alp-Dal N, Alsalhani AB, Álvares-Solas S, Amaral ACS, Andrianto S, Aspden T, Argyrides M, Aruta JBR, Atkin S, Ayandele O, Baceviciene M, Bahbouh R, Ballesio A, Barron D, Bellard A, Bender SS. ofl. Body appreciation around the world: Measurement invariance of the Body Appreciation Scale-2 (BAS-2) across 65 nations, 40 languages, gender identities, and age. *Body Image*. 2023 Sep;46:449-466. doi: 10.1016/j.bodyim.2023.07.010. Epub 2023 Aug 13. PMID: 37582318.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 1

Skurð- og svæfingahjúkrun

Forstöðumaður fræðasviðs í skurð- og svæfingahjúkrun: Þórunn Scheving Elíasdóttir dósent

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Mælingar á súrefnismettun í sjónhimnu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Þórunn Scheving Elíasdóttir. Greining lífmerkja í sjónhimnu fólks með parkinsonveiki með myndgreiningu og raflífeðlisfræðilegum mælingum.

Rannsóknarsjóður Háskóla Íslands

Þórunn Scheving Elíasdóttir. Greining lífmerkja í sjónhimnu fólks með parkinsonveiki.

Meistararnemar

Auður Sesselja Gylfadóttir. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, HÍ. Marianne E. Klinke og Þórunn Scheving Elíasdóttir.

Birta Brá Barkardóttir. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, HÍ. Brynja Ingadóttir.

Fannar Þór Benediktsson. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, HÍ. Þórunn Scheving Elíasdóttir.

Freyja Húnfjörð Jósepsdóttir. Læknadeild HÍ. Þórunn Scheving Elíasdóttir, Ólöf Birna Ólafsdóttir og Marianne E. Klinke.

Fríða Ólöf Gunnarsdóttir. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, HÍ. Herdís Sveinsdóttir

Jóhanna Jónsdóttir. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, HÍ. Þórunn Scheving Elíasdóttir.

Kristín Sigurjónsdóttir. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, HÍ. Þórunn Scheving Elíasdóttir.

Steinunn Snæbjörnsdóttir. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, HÍ. Þórunn Scheving Elíasdóttir, Theódór Skúli Sigurðsson og Martin Ingi Sigurðsson.

Svanhildur Ósk Sigurfinnsdóttir. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, HÍ. Þórunn Scheving Elíasdóttir og Marianne E. Klinke.

Sölvi Sveinsson. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, HÍ. Þórunn Scheving Elíasdóttir Þórunn Scheving Elíasdóttir og Guðrún Jónsdóttir.

Védís Helgadóttir. Læknadeild HÍ. Ólöf Birna Ólafsdóttir, Sveinn Hákon Harðarson og Þórunn Scheving Elíasdóttir.

Vilborg Gísladóttir. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, HÍ. Helga Bragadóttir.

Sérnámsjúkrunarfræðingar í skurðhjúkrun

Ásthildur Lís Briem Guðmundsdóttir. Elísabet Ösp Pálsdóttir. Elva Rán Oddgeirsdóttir. Eva Núra Oddgeirsdóttir. Fanney Kristjánsdóttir. Heiða Þórarinsdóttir. Heiðrún Anna Ásmundsdóttir. Kristín Helga Sigurðardóttir. María Sif Ingimarsdóttir. Sara Jane Friðriksdóttir. Telma Glóey Jónsdóttir. Viktorija Borodko

Sérnámsjúkrunarfræðingar í svæfingahjúkrun

Anna Jóhanna Henryksdóttir. Elfa Björk Hermannsdóttir. Eva Ásdís Ögmundsdóttir. Eyrún Ósk Stefánsdóttir. Hólmfríður A Alexandersdóttir. Jóhanna Jóhannsdóttir. Jóna Björk Sigurjónsdóttir. Urður Skúladóttir

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala
Augnlækningar, göngudeild barna, öldrunarlækningar, taugalækningadeild.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala
Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild HÍ, Læknadeild HÍ, Reykjalundur.

Erlendir samstarfsaðilar utan Landspítala
Bandaríkin: Háskólinn í Minnesota: Hjúkrunarfræðideild: Námsleið í svæfingahjúkrun DNP.

Ritverk - Bókarkafli

Pórunn Scheving Elíasdóttir og Lára Borg Ásmundsdóttir (2023). Nurse Anesthetists: Sharing our Caring, Iceland Chapter 34 in Nurse Practitioners and Nurse Anesthetists: The Evolution of the Global Roles. Editor: Sophia L. Thomas and Jackie S. Rowles. International Federation of Nurse Anesthetists.

Fyrirlestrar á innlendum ráðstefnum á árinu : 6

Fyrirlestrar á erlendum ráðstefnum á árinu : 8

Veggsþjöld og örfyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum á árinu: 2

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 1

Gjörgæsluhjúkrun

Forstöðumaður fræðasviðs í gjörgæsluhjúkrun: Rannveig J. Jónasdóttir, lektor, sérfræðingur í hjúkrun gjörgæslusjúklinga

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Hjúkrunar meðferð sjúklinga á gjörgæsludeild.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður B-hluti Félags Íslenskra hjúkrunarfræðinga

Hrönn Birgisdóttir, Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, Rannveig J. Jónasdóttir, Leanne Aitken, Sigurbergur Kárasón. Gæði og gæðamat á gjörgæsludeildum – rýnihóparannsókn.

Sigríður Lilja Magnúsdóttir. Rannveig Jóna Jónasdóttir, Agnar Bjarnason. Gjörgæslutengdar blóðsýkingar hjá sjúklingum 18 ára og eldri á Landspítala: Afturskyggn, lýsandi rannsókn.

Sjöfn Kjartansdóttir, Marianne E. Klinke. Hvetjandi og hindrandi þættir við innleiðingu heilasírís í gjörgæslu að mati fagfólks.

Soffía Scheving Thorsteinsson, Rannveig J. Jónasdóttir. Minningar sjúklinga tveimur árum eftir útskrift af gjörgæslu: Blönduð rannsókn um tengsl minninga frá gjörgæsludvöl og sálræns heilsufars.

Hjúkrunarfræðingar sem luku meistaranámi

Anna Marín Kristjánsdóttir. Áhrif tjáskiptaörðugleika á líðan einstaklinga með skammtíma barkaraufartúbu á gjörgæslu og notkun á tjáskiptatækni til að bæta samskipti: Kerfisbundin fræðileg samantekt, 2023. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ásta Bjarney Pétursdóttir.

Eyrún Catherine Franzdóttir. Orsakir svefntruflana á gjörgæslu og aðferðir til að bæta svefn sjúklinga:

Samþætt fræðileg samantekt, 2023. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þóra Jenny Gunnarsdóttir.

Helga Margrét Ingvarsdóttir. Verklag við svæfingar á gjörgæsludeildum: Kerfisbundin fræðileg samantekt og samanburður á verkferlum, 2023. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Pórunn Scheving Elíasdóttir, Guðrún Jónsdóttir.

Kristín Halla Lárusdóttir. Snemmbúin hreyfing hjá gjörgæslusjúklingum með innanskúmsblæðingu: Kerfisbundin fræðileg samantekt, 2023. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Marianne Elisabeth Klinke.

Sjöfn Kjartansdóttir. Hvernig má auðvelda notkun heilasírís á gjörgæslu? Grunduð kenning byggð á sjónarhorni fagfólks, 2023. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Marianne Elisabeth Klinke.

Sólvi Sveinsson. Áhrif flytibata á útkomu sjúklinga sem gangast undir hjartaáðgerð: Kerfisbundin fræðileg samantekt, 2023. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Pórunn Scheving Elíasdóttir, Guðrún Jónsdóttir.

Þóra Gunnlaugsdóttir. Reynsla fjölskyldumeðlima sjúklinga sem dvelja á gjörgæslu: Fræðileg samantekt á eigindlegum fræðilegum samantektum, 2023. Leiðbeinendur: Kristín Björnsdóttir, Marianne Elisabeth Klinke, Rannveig J. Jónasdóttir.

Meistararnemar í gjörgæsluhjúkrun, Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild HÍ

Aðalheiður Ósk Valdimarsdóttir. Andrea Lísá Kjartansdóttir. Andrea Björnsdóttir. Andrea Kristjánsdóttir. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, HÍ. Ásta Guðný Sveinsdóttir. Ástrós Ingvadóttir. Birna Ásgeirsdóttir. Edda Karen Haraldsdóttir. Heiða Björg Ingadóttir Hjelm. Hjördis Björg Hermannsdóttir. Helga Dögg Jónsdóttir. Katrín Eva Marínósdóttir. Margrét Ívarsdóttir. Margrét Jóhannsdóttir. Melkorka Viðisdóttir. Oddrún Assa Jóhannsdóttir. Sunneva Sunnudóttir. Þorgerður Hafstað.

Doktorsnemi í gjörgæsluhjúkrun

Hrönn Birgisdóttir. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, HÍ.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Gjörgæslulækningar, Kvenna- og barnaþjónusta, Smítsjúkdómalækningar.

Erlendir samstarfsaðilar

Noregur: Háskólinn Suð-austur Noregi, Drammen. Háskólinn í Tromsö.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Johansen E, Bredesen IM, **Jónasdóttir RJ**, Lind R. ABCD before E-verything else-Intensive care nurses' knowledge and experience of pressure injury and moisture-associated skin damage. Int Wound J. 2023 Feb;20(2):285-295. doi: 10.1111/iwj.13872. Epub 2022 Jun 23. PMID: 35746849; PMCID: PMC9885462.

Önnur ritverk

Sólvi Sveinsson (2023). Ísetning miðlægra bláæðaleggja af hjúkrunarfræðingum Vökudeildar. Tímarit hjúkrunarfræðinga,2(99), 56-57.

Sólvi Sveinsson og **Þorsteinn Jónsson** (2023). Mat á meðvitundarástandi. Tímarit hjúkrunarfræðinga, 1(99), 60-65.

Öldrunarhjúkrun

Forsvarsmaður: Ingibjörg Hjaltadóttir prófessor

Doktorsnemar

Sirry Sif Sigurlaugadóttir, doktorsnemi við Félagsráðgjafadeild Háskóla Íslands. Heilsa, vellíðan og þarfir aðstandenda sem annast um eldri einstaklinga sem þiggja heimahjúkrun. Nám hófst 2022. Aðalleiðbeinandi: Ingibjörg Hjaltadóttir.

Inga Valgerður Kristindóttir. Er hægt að efla heimahjúkrun til að seinka flutningi á hjúkrunarheimili og styðja betur við aðstandendur? Heilsufar, færni og aðstæður eldra fólks sem býr sjálfstæðri búsetu og greining á leiðum til eflingar heimahjúkrunar þeirra út frá frá InterRAI-hc gögnum. Leiðbeinandi: Kristín Björnsdóttir. Í doktorsnefnd: Ingibjörg Hjaltadóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala Heilbrigðisvísindasvið Háskóla Íslands og Hjúkrunarfræðideild, Háskólans á Akureyri

Erlendir samstarfsaðilar

Starfsmenn fræðasviðsins eru í samstarfi við háskólastofnanir í um 30 Evrópulöndum.

2023- BigPicture – Heildrænt öldrunarmat.

Ingibjörg Hjaltadóttir, prófessor við Háskóla Íslands og sérfræðingur í hjúkrun á Landspítala er meðrannsakandi. Aðrir íslenskir samstarfsaðilar: Sigrún Sunna Skúladóttir, lektor við Háskóla Íslands og hjúkrunarfræðingur PhD við Landspítala; Elfa Þöll Grétarsdóttir, stundakennari við Háskóla Íslands og sérfræðingur í hjúkrun á Landspítala; Hlíf Guðmundsdóttir, aðjúnkt við Háskóla Íslands og sérfræðingur í hjúkrun á Landspítala; Sigrún Bjartmarz, aðjúnkt við Háskóla Íslands og sérfræðingur í hjúkrun á Landspítala.

Verkefnið hefur verið veittur styrkur frá ESB:

Erasmus Alliances for Innovation: Alliances for Education and Enterprises.

2023 - Að lifa með áhættu á Alzheimer sjúkdómi.

Norrænt rannsóknarsamstarf um upplifun og líðan einstaklinga og maka við það að fá greiningu um væga vitræna skerðingu með hættu á að fá Alzheimer sjúkdóm. Ábyrgðarmenn rannsóknarinnar eru: Tarja Välimäki, Finnlandi; Susanne Kristiansen, Danmörku; Hanne Konradsen, Danmörku; Jón Snædal, sérfræðingur í öldrunarlækningum Landspítala; Knut Engedal, Noregi. Aðrir rannsakendur frá Íslandi eru: Helga Atladóttir, hjúkrunarfræðingur og deildarstjóri á Landspítala og Guðlaug Guðmundsdóttir, hjúkrunarfræðingur á Landspítala.

2022- Norrænt rannsóknarsamstarf um óframkvæmda hjúkrun.

Lönd sem taka þátt: Ísland, Danmörk, Noregur og Svíþjóð. Háskólar: Aarhus University, Danmörku, Karolinska Institutet, Svíþjóð; Dalarna University, Svíþjóð; Norwegian University of Science and Technology (NTNU), Noregi; Háskóli Íslands Ingibjörg Hjaltadóttir er meðrannsakandi.

2022- The interRAI-Family Family Needs Assessment (interRAI-SCaN Project).

Leiðandi rannsakandi er prófessor John Hirdes, University of Waterloo, Ontario, Kanada. Ingibjörg Hjaltadóttir er meðrannsakandi og doktorsleiðbeinandi fyrir íslenska doktorsnemann Sirrý Síf Sigurlaugardóttur. Lönd í verkefninu eru: Kanada, Brasilía, Frakkland, Þýskaland, Kórea, Litháen, Nýja Sjáland, Pólland, Spánn, Sviss, Bretland, Hong Kong, Kína, Singapur, Írland, Ísland.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Skuladóttir SS, Hjaltadóttir I, Launer L, Cotch MF, Siggeirsdóttir K, Guðnason V, Sigurdsson G, Steingrimsdóttir L, Halldorsson T, Ramel A. Milk intake and hip fracture incidence in community-dwelling old Icelandic adults. *Osteoporos Int.* 2023 Nov;34(11):1951-1959. doi: 10.1007/s00198-023-06883-8. Epub 2023 Aug 10. PMID: 37558894.

Ljós móðurfræði

Forstöðumaður: Helga Gottfreðsdóttir prófessor

Meðgönguvernd: Helga Gottfreðsdóttir prófessor og Valgerður Lísa Sigurðardóttir lektor

Fæðingahjálpar: Berglind Hálfðánsdóttir dósent og Ólöf Ásta Ólafsdóttir prófessor emeritus

Umönnun í sængurlegu: Hildur Sigurðardóttir lektor og Emma Marie Swift dósent

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Rannsóknir í ljósmóðurfræði spanna vítt svið;

þróun samtalsmeðferðar fyrir konur með neikvæða fæðingarreynslu, upplýsingagjöf um fósturskimun, notkun inngripa í fæðingarhjálp og tengsl við lífsstíllsjúkdóma á Íslandi, tengsl brjóstagjafar við heilsufar móður á meðgöngu, grindarbotnsáverka og fyrirbyggingu í fæðingu og eftir fæðingu, að efla eðlilegar fæðingar, upplýsingagjöf og undirbúningur fyrir fæðingu, og rannsóknir á ýmsum útkomubreytum tengdum meðgöngu og fæðingu hjá konum af erlendum uppruna á Íslandi og samskiptum þeirra við heilbrigðiskerfið samanborið við íslenskar konur.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Helga Gottfreðsdóttir. Yfirseta ljósmóður á fæðingarveildum á Íslandi: Þýðing og staðfæring á mælitækisinu Positive Presence Index. Meðrannsakendur: Steinunn Blöndal, ljósmóðir á fæðingarvakt LSH, Hulda Víktorsdóttir, meistaranemi í ljósmóðurfræði. Styrkur fyrir árin 2023 og 2024

Valgerður Lísa Sigurðardóttir. Alþjóðleg rannsókn á áföllum í tengslum við barnsfæðingu.

Vísindasjóður Landspítala

Valgerður Lísa Sigurðardóttir. Upplifun kvenna af mati á framgangi fæðingar með ómtæki.

Valgerður Lísa Sigurðardóttir. Rannsóknarverkefni á innleiðingu viðtala um fæðingarreynslu við ljósmóður í heilsugæslu.

Doktorsnemar

Embla Ýr Guðmundsdóttir. Útkoma fæðinga hjá konum af erlendum uppruna á Íslandi og reynsla þeirra af umönnun í fæðingu. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Gottfreðsdóttir, meðleiðbeinandi Marianne Nieuwenhuijze. Aðrir í doktorsnefnd: Berglind Hálfðánsdóttir, Kristjana Einarsdóttir og Annadís Gréta Rúdólfsdóttir. Lauk námi haust 2023.

Edythe Laquindanum Mangindin. Giving mothers a voice: Foreign-born women's experiences of respect, autonomy and mistreatment in maternity care in Iceland. Hjúkrunar- og ljósmóðurfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Emma Marie Swift, Helga Gottfreðsdóttir.

Meistaraneimar sem luku námi 2023

Guðrún Anna Hákonardóttir. (2023). Tengsl áfallastreitueinkenna í kjölfar fæðingar við tengsl móður við ungbarn: Lýsandi þversniðsrannsókn. [Meistararitgerð. Háskóli Íslands]. Skemman.is: <http://hdl.handle.net/1946/44813>

Hugrún Jóna Hilmarsdóttir. (2023). Eldri mæður og útkomur nýbura á Íslandi á 10 ára tímabili. Lýðgrunduð gagnagrunnsrannsókn á gögnum úr fæðingaskrá [Meistararitgerð. Háskóli Íslands]. Skemman.is: <http://hdl.handle.net/1946/44802>

Ragnheiður Ragnarsdóttir. (2023). Tengsl notkunar

yttra oxýtósíns í fæðingu við þróun einhverfu og ADHD barna: Kerfisbundin fræðileg samantekt. [Meistararitgerð. Háskóli Íslands]. Skemman.is: <http://hdl.handle.net/1946/44756>

Sunna Líf Guðmundsdóttir. (2023). Viðhorf nýlegra útskrifaðra ljósmæðra til eðlilegra fæðinga og verndun þeirra á Fæðingarvakt Landspítala: Eigindleg viðtalsrannsókn. [Meistararitgerð. Háskóli Íslands]. Skemman.is: <http://hdl.handle.net/1946/44758>

Birta Hildardóttir. (2023). Tengsl Milou miðlægs fósturhjártsláttarkerfis við útkomu fæðinga á Landspítala: Afturvirk ferilrannsókn. [Meistararitgerð. Háskóli Íslands]. Skemman.is: <http://hdl.handle.net/1946/44731>

Tinna Halldórsdóttir. (2023). Hverjar eru ástæður þess að hraustum nýburum er gefin ábót á fyrstu viku eftir fæðingu á sjúkrahúsi og hvaða leiðir eru til úrbóta? Kerfisbundin fræðileg samantekt. [Meistararitgerð. Háskóli Íslands]. Skemman.is: <http://hdl.handle.net/1946/44759>

Ágústa Gísladóttir. (2023). Brjóstagjöf mánuði eftir fæðingu: Lýsandi þversniðsrannsókn meðal kvenna á Íslandi. [Meistararitgerð. Háskóli Íslands]. Skemman.is: <http://hdl.handle.net/1946/44719>

Anna Rósa Arnarsdóttir. (2023). Tengsl áfallastreitueinkenna í kjölfar fæðingar við algengi og upplifun brjóstagjafar: Lýsandi þversniðsrannsókn. [Meistararitgerð. Háskóli Íslands]. Skemman.is: <http://hdl.handle.net/1946/44800>

Ragnhildur Anna Ólafsdóttir. (2023). Tíðni eðlilegra fæðinga eftir sameiningu fæðingarveilda á Landspítala Afturvirk ferilrannsókn á langtímaáhrifum fyrirbyggjandi aðgerða. [Meistararitgerð. Háskóli Íslands]. Skemman.is: <http://hdl.handle.net/1946/44716>

Ilmur Sól Jóhanna Eiríksdóttir. (2023). Heilsuefandi útkomur í ljósmæðraþjónustu á Íslandi. Þróun og forprófun á útkomubreytum í fæðingu.

[Meistararitgerð. Háskóli Íslands]. Skemman.is: <http://hdl.handle.net/1946/44754>

Björk Jómundsdóttir. (2023). Reynsla og upplifun foreldra síðfyrirbura á þjónustu á meðgöngu- og sængurlegudeild Landspítala. Viðtalsrannsókn. [Meistararitgerð. Háskóli Íslands]. Skemman.is: <http://hdl.handle.net/1946/45195>

Brynja Pála Helgadóttir. (2023). „Þetta er hjálpartæki ekki ljósmóðir, það er ekkert sem kemur í staðinn“. Reynsla ljósmæðra af miðlægru hjártsláttarhlustun. [Meistararitgerð. Háskóli Íslands]. Skemman.is: <http://hdl.handle.net/1946/43844>

Arndís Mogensen. (2023). Geðheilsuvernd á meðgöngu: Þversniðsrannsókn á skimun, viðhorfum og áskorunum ljósmæðra. [Meistararitgerð. Háskóli Íslands]. Skemman.is: <http://hdl.handle.net/1946/45704>

Klara Jenný Húnfjörð Arnbjörnsdóttir. (2023). Viðhorf, þekking og reynsla ljósmæðra sem starfa á fæðingarvakt Landspítala af vatnsfæðingum. Blandað rannsóknarsnið. [Meistararitgerð. Háskóli Íslands]. Skemman.is: <http://hdl.handle.net/1946/43747>

Ljósmæður í framhaldsnámi

Signý Dóra Harðardóttir, Erla Björk Sigurðardóttir, Kristín Gréta Bjarnadóttir, Hilda Friðfinnsdóttir, Guðrún Hulda Gunnarsdóttir, Árný Anna Svavarsdóttir, Edda Rún Kjartansdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjúkrunar- og ljósmóðurfæðideild/Námsbraut í ljósmóðurfæði Háskóla Íslands. Björkin, fæðingarstofa. Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins. Miðstöð í lýðheilsuvísindum

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Berglind Hálfðánsdóttir er í ritstjórn Ljósmæðrablaðsins.

Emma Marie Swift, er í ritstjórn Ljósmæðrablaðsins og ráðgjafanefnd hjá Sexual and reproductive healthcare.

Helga Gottfreðsdóttir er í ritstjórn European Journal of Midwifery.

Ólöf Ásta Ólafsdóttir er í ritstjórn Ljósmæðrablaðsins.

Doktorsritgerðir á árinu:

Embla Ýr Guðmundsdóttir. (2023). Perinatal and maternal outcomes of migrant women in Iceland and their experience of care. Doktorsritgerð, Háskóli Íslands.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Ingbjörg Eiríksdóttir, Elinborg J Ólafsdóttir, Laufey Tryggvadóttir, Þóra Steingrímsdóttir. Brjóstagið íslenskra kvenna, tímalengd og þróun á heilli öld. Læknablaðið. 2023 Dec 1;109(12):551-558. doi: 10.17992/ibl.2023.12.771.

Ágústa Gísladóttir, Emma Marie Swift. Hvaða þættir tengjast því hvort konur séu með barn sitt eingöngu á brjósti mánuði eftir fæðingu? Þversniðsrannsókn meðal kvenna á Íslandi. Ljósmæðrablaðið. 2023 Dec;101(2):30-40.

Brynja Pála Helgadóttir, Helga Gottfreðsdóttir.

„Hann gleypir allt og alla inni á vaktinni“: Rýnihópavíðtöl við ljósmæður um reynslu þeirra af innleiðingu miðlægrar hjartsláttarhlustunar. Ljósmæðrablaðið. 2023 Dec;101(2):54-562.

Embla Ýr Guðmundsdóttir, Lilja Vígfúsdóttir, Helga Gottfreðsdóttir. Tíðni fyrirburafæðinga og áhættuþátta hjá íslenskum konum og konum af

erlendum uppruna á árunum 1997-2018. Læknablaðið. 2023 feb. 6;109(2):75-81. doi: 10.17992/ibl.2023.02.729

Valgerður Lísa Sigurðardóttir, Guðrún Elísa

Davíðsdóttir, og Emma Marie Swift. Er hópmeðgönguvernd góður kostur fyrir konur í áhættumeðgönguvernd? Eigindleg innihaldsgreining á viðhorfum ljósmæðra. Ljósmæðrablaðið. 2023 Jul;101(1):16-24.

Kristín Hálfðánsdóttir, Berglind Hálfðánsdóttir,

Steinunn Blöndal. „Hlustum á konurnar“: Eigindleg rannsókn á ákvarðanatöku ljósmæðra um heimafæðingar með frábendingum. Ljósmæðrablaðið. 2023 Jul;101(1):54-64.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Mangindin EL, Stoll K, Cadée F, Gottfreðsdóttir H, Swift EM. Respectful maternity care and women's autonomy in decision making in Iceland: Application of scale instruments in a cross-sectional survey. Midwifery. 2023 ágú. 1; 123:103687. Epub 2023 ágú.. doi: 10.1016/j.midw.2023.103687.

Nabulo H, Gottfreðsdóttir H, Joseph N, Kaye DK. Experiences of referral with an obstetric emergency: voices of women admitted at Mbarara Regional Referral Hospital, Southwestern Uganda. BMC Pregnancy and Childbirth. 2023 júl. 6;23(1):498. 498. doi: 10.1186/s12884-023-05795-z.

Sigurðardóttir VL, Gamble J, Guðmundsdóttir B, Sveinsdóttir H, Gottfreðsdóttir H. Reviewing birth experience following a high-risk pregnancy: A feasibility study. Midwifery. 2023 jan. 1; 116:103508. doi: 10.1016/j.midw.2022.103508.

Sigurðardóttir VL, Mangindin EL, Stoll K, Swift EM. Childbirth experience questionnaire 2 – Icelandic translation and validation. Sexual and Reproductive Healthcare. 2023 sep.; 37:100882. 100882. doi: 10.1016/j.srhc.2023.100882.

Jónsdóttir SS, Jónsdóttir AM, Arnardóttir SB, Sigurðardóttir V. Experience in perinatal mental health care system in Iceland. In Opieka okołoporodowa w kontekście zdrowia psychicznego (Perinatal care in the context mental health). Editors. Baum E, Nowosadko M, Wszolek K, Jónsdóttir SS. Copyright Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Poznan 2023 ISBN 978-83-7597-452-2.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 4

Fyrirlestrar á erlendum ráðstefnum: 5

Blóðbankinn

Tengiliðir: Ólafur Eysteinn Sigurjónsson prófessor, Sveinn Guðmundsson yfirlæknir

Áherslur í rannsóknum innan Blóðbankans

Blóðbankinn er með öfluga rannsóknastarfsemi á sviði stofnfruma, frumumeðferða, vefjaverkfræði, blóðgjafarfræði og blóðbankafræði. Markmið rannsóknastarfs Blóðbankans er að auka þekkingu á sviði þessara fræðigreina og að brúa bilið á milli tilraunavísinda og læknisfræðilegra rannsókna til að skapa jarðveg fyrir nýjungar í læknisfræði á sviði stofnfrumna, vefjaverkfræði, blóðgjafarfræða og blóðbankafræða á Íslandi.

Styrkir sem starfsmenn Blóðbankans fengu á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Ólafur E. Sigurjónsson. Áhrif amotosalen meðhöndlunar á lífvirkni blóðflögulausna.

Ólafur E. Sigurjónsson. Þróun plásturs og móðels við handaslitgigt.

Ólafur E. Sigurjónsson. Greining á frostþurrkuðum blóðflögulýsötum.

Aðrir styrkir

HE-RO-IS strategic cooperation in hematology - HERO". Funded under the EEA Grants- Financial Mechanism 2014-2021. 144.153 EUR.

ERA-NET BlueBio Cofund BIOZOOSTAIN: Sustainable utilization of zooplankton as by-products.

<https://bluebioeconomy.eu/wp-content/uploads/2020/04/BIOZOOSTAIN.pdf>

848.700 EUR (over 3 years) – Project partner.

RESTORE H2020 grant. developing smart solutions for knee cartilage repair. 5.500.000 EUR (over a period of 5 years; one of three co-applicants from Iceland).

Waste-to-resource: eggshells as a source for next generation biomaterials for bone regeneration: Funded under the EEA Grants- Financial Mechanism 2014-2021. 1.000.000 EU ((over 3 years) – Project partner.

KA220 HED grant "The Virtual Innovative Biomedical Education in Science" funded by the EU. 300.000 EU.

Improving access to preventive healthcare services by development of an analytical laboratory and a neonatal screening pilot program for vulnerable groups, including Roma. Funded under the EEA Grants- Financial Mechanism 2014-2021. 989.000 EU.

Tækniþróunarsjóður

IRF: 2215525-0611. Þróun plásturs og móðels við

handaslitgigt (In vitro model for HOA): 54.190.000 ISK (over 2 years).

Doktorsnemar

Svava Kristinsdóttir. Cellulose based scaffolds for tissue engineering from brown seaweed. University of Iceland. (áætluð lok 2025).

Anna Þóra Hrólfsdóttir. Bioactivity of marine sidestream. University of Iceland. (áætluð lok 2024).

Helena Hamzhepour. In vitro model for HOA. University of Iceland. (áætluð lok 2025).

Gabriele Boretti. 3D bioprinting. Reykjavík University (áætluð lok 2027).

Meistararnemar

Útskrifaðir 2023

Ingibjörg Hjörleifsdóttir. Changes in cytokine secretion during cold storage of platelets. Department of medicine, University of Iceland. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson, Umsjónarkennari: Óttar Rolfsson.

Kasper Bruun Lövenstein, University of Iceland. Characterisation of lyophilised platelet lysate. Department of medicine, University of Iceland. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson, Umsjónarkennari: Óttar Rolfsson.

Sólveig Rán Stefánsdóttir. Collection and Transfusion of Blood Components in Iceland 2012 – 2022. University of Iceland. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson, Umsjónarkennari: Reynir Arngrímsson.

Gabrielle Boretti. Prototyping of a Perfusion Bioreactor system to induce cell phenotype commitment. University of Bologna/ Reykjavík University. (graduated 2023). Leiðbeinandi: Ólafur E. Sigurjónsson, Umsjónarkennari: Joseph Lovecchio.

Í námi 2023

Snædis Kristleifsdóttir. Metabolomic changes during cold storage of platelets. Department of medicine, University of Iceland. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson, Umsjónarkennari: Óttar Rolfsson.

Elvar Örn Ingason: Reykjavík University. Development of a gut-on-chip model based on organoid-derived patient cells. Leiðbeinendur: Olivier T. Guenet, Umsjónarkennari: Ólafur E. Sigurjónsson.

Karen Gunnarsdóttir: University of Iceland. Lipidomics in osteogenic and adipogenic differentiation of human Embryonic derived mesenchymal stem cells. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson, Umsjónarkennari: Óttar Rolfsson.

Eyrún Inga Mariusdóttir. University of Iceland. Lipidomics in 2D and 3D chondrogenic differentiation of human Embryonic derived mesenchymal stem cells. Leiðbeinendur: Ólafur E.

Sigurjónsson, Umsjónarkennari: Óttar Rolfsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskólinn í Reykjavík (verkfræðideild), Háskóli Íslands (læknadeild, matvæla og næringarfræðideild), Nýsköpunarmiðstöð Íslands, Matís.

Erlendir samstarfsaðilar

Austurríki: Technical University Vienna.

Bandaríkin: University of California San Diego.

Ítalía: University of Bologna.

Letland: Riga Technology University.

Noregur: University of Oslo.

Danmörk: The blood bank, Rikshospitalet.

Svíþjóð: Karolinska Institute.

Rúmenía: Iuliu Hatieganu University of Medicine and Pharmacy, Cluj-Napoca.

Viðurkenningar sem starfsfólk Blóðbankans fékk á árinu

Ólafur E. Sigurjónsson. Chairman of the European Blood Alliance Working Group: Innovation and New Product.

Ólafur E. Sigurjónsson, Sviðsforseti Tæknisvið Háskólans í Reykjavík.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Ólafur E. Sigurjónsson situr í ritstjórnun Bioengineering og Regeneratíve Biomaterials, Review editor fyrir Frontiers in Bioengineering and Biotechnology.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Hamzhepour H, Óskarsdóttir Á, Jónsson H, Jónsdóttir F, Sigurjónsson ÓE, Snorraddóttir BS. Transdermal Drug Delivery of Tazarotene: Determining Tazarotene's Potential in Local Transdermal Therapy. *Pharmaceutics*. 2023 Dec 31;16(1):64. doi: 10.3390/pharmaceutics16010064. PMID: 38258075; PMCID: PMC10820539.

Federica Kiyomi Ciliberti, Romain Aubonnet, Jorgelina Ramos, Marco Recenti, Deborah Jacob, Lorena Guerrini, Magnus K Gíslason, Ólafur Sigurjónsson, Mariella Tsirilaki, Halldór Jónsson Jr, Paolo Gargiulo. Novel strategies for cartilage assessment, interplay between bone and muscles. *European Journal of Translational Myology* 33 (2). 2023.

Aubonnet R, Ramos J, Recenti M, Jacob D, Ciliberti F, Guerrini L, Gíslason MK, Sigurjónsson O, Tsirilaki M, Jónsson H Jr, Gargiulo P. Toward New Assessment of Knee Cartilage Degeneration.

Cartilage. 2023 Sep;14(3):351-374. doi: 10.1177/19476035221144746.

Apelseth TO, Doyle B, Evans R, George C, Humbrecht C, Klei T, Najdovski T, Sigurjónsson ÓE, Wiltshire M, de Korte D. Current transfusion practice and need for new blood products to ensure blood supply for patients with major hemorrhage in Europe. *Transfusion*. 2023 maí;63 Suppl 3(S3):S105-S111. Epub 2023 apr. 14. doi: 10.1111/trf.17349.

Boretti G, Giordano E, Ionita M, Vlasceanu GM, Sigurjónsson ÓE, Gargiulo P, Lovecchio J. Human Bone-Marrow-Derived Stem-Cell-Seeded 3D Chitosan-Gelatin-Genipin Scaffolds Show Enhanced Extracellular Matrix Mineralization When Cultured under a Perfusion Flow in Osteogenic Medium. *Materials*. 2023 sep. 1;16(17):5898. doi: 10.3390/ma16175898.

Klei TRL, Begue S, Lotens A, Sigurjónsson ÓE, Wiltshire MD, George C, van den Burg PJM, Evans R, Larsson L, Thomas S, Najdovski T, Handke W, Eronen J, Mallas B, de Korte D. Recommendations for in vitro evaluation of blood components collected, prepared and stored in non-DEHP medical devices. *Vox Sanguinis*. 2023 feb.;118(2):165-177. doi: 10.1111/vox.13384.

Ma Q, Rubenis K, Sigurjónsson ÓE, Hildebrand T, Standal T, Zemjane S, Locs J, Loca D, Haugen HJ. Eggshell-derived amorphous calcium phosphate: Synthesis, characterization and bio-functions as bone graft materials in novel 3D osteoblastic spheroids model. *Smart Materials in Medicine*. 2023 jan.;4:522-537. doi: 10.1016/j.smim.2023.04.001.

Sahariah P, Kontogianni GI, Scoulica E, Sigurjónsson ÓE, Chatziniokolaidou M. Structure-activity relationship for antibacterial chitosan carrying cationic and hydrophobic moieties. *Carbohydrate Polymers*. 2023 júl. 15;312:120796. doi: 10.1016/j.carbpol.2023.120796.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 2

Lífeðlisfræði og læknisfræðileg eðlisfræði

Tengiliður: Hanna Björg Henrysdóttir deildarstjóri

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Geislamælitækni, staðsetningarnákvæmni, geisladreifing í vef og bestunaraðferðir með það að markmiði að lágmarka aukaverkanir og stuðla að endurbótum á geislameðferð. Notkun gervigreindar í undirbúningi geislameðferðar. Bestun protokolla í myndgreiningu.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Geislameðferðardeild, röntgendeild, kvenlækningadeild, lyflækningar krabbameina, Blóðbankinn og heila- og taugaskurðlækningadeild.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskólinn í Reykjavík, Háskóli Íslands, Raförninn, Geislavarnir ríkisins.

Erlendir samstarfsaðilar

Danmörk: Herlev Hospital, Ríkisspítalinn Kaupmannahöfn.

Svíþjóð: Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Skånes Universitetssjukhuset Lundí, Varian, Canon, Elekta, PTW og IBA.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

👤 Xu Q, Baldvinsson G, Piracha NZ, Logadóttir Á, Henrysdóttir HB. Patient-specific QA for the HyperArc technique using gafchromic film with multiple calibration methods. Acta Oncologica. 2023 okt.;62(10):1215-1221. Epub 2023 sep. 6. doi: 10.1080/0284186x.2023.2254484

Félagsráðgjöf

Tengiliður: Gunnlaug Thorlacius yfirfélagsráðgjafi

Doktorsnemi

Birna Ásbjörnsdóttir. Meals, microbiota and mental health among children and adolescents. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Bryndís Eva Birgisdóttir, Bertrand Lauth, Ingibjörg Karlsdóttir, Magnús Gottfredsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala og Háskóla Íslands

Rannsóknarstofa í næringarfræði RÍN, Félagsráðgjafardeild, Háskóla Íslands, Rannsóknarstofnun í Barna- og Fjölskylduvernd.

Erlendir samstarfsaðilar

Félagsráðgjafar eru í alþjóðlegu samstarfi í vísindarannsóknum í gegnum ýms samvinnuverkefni. Europeristat (Evrópskur gagnagrunnur um meðgöngu og fæðingar), Eurocat (Evrópskur gagnagrunnur um fósturgalla).

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Sigrún Harðardóttir, Ingibjörg Karlsdóttir, Margaret Anne Johnson. Reynsla kennara og annars fagfólks grunnskóla af aukinni áherslu á velferð nemenda með námserfiðleika. Netla. 2023 Dec 31. doi: 10.24270/netla.2023/20.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Magnússon MI, Agnarsson BA, Jónasson JG, Tryggvason P, Aeffner F, le Roux L, Magnúsdóttir DN, Gunnarsdóttir HS, Alexiusdóttir KK, Gunnarsdóttir K, Söbech E, Rúnarsdóttir H, Jónsdóttir EM, Kristinsdóttir BS, Ólafsson S, Knútsdóttir H, Þorsteinsdóttir U, Úlfarsson MO, Guðbjartsson DF, Sæmundsdóttir J, Magnússon OT, Norðdahl GL, Watson JEV, Rafnar T, Lund SH, Stefánsson K. Histopathology and levels of proteins in plasma associate with survival after colorectal cancer diagnosis. British Journal of Cancer. 2023 okt. 19;129(7):1142-1151. doi: 10.1038/s41416-023-02374-z.

Thualagant N, Simonsen N, Sarvimäki A, Stenbock-Hult B, Ólafsdóttir HS, Fosse E, orp S, Ringsberg KC, Forrinder U, Tillgren P. Nordic responses to covid-19 from a health promotion perspective. Health Promotion International. 2023 ágú. 1. Epub 2022 jan. 11. doi: 10.1093/heapro/daab211.

Geislafræði

Tengiliður: Harpa Dís Birgisdóttir aðstoðardeildarstjóri

Meistaraneimar

Berglind Eik Ólafsdóttir. Áhrif samræmingar á geislaskammta barna í tölvusneiðmyndarannsóknum - könnun á stillingum tækja og verklagi við rannsóknir. Námsbraut í geislafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jónína Guðjónsdóttir, Ásrún Karlsdóttir Umsjónarkennari: Guðlaug Björnsdóttir.

Eliás Jóhannesson. Myndgreining á vökudeild - rannsókn gerð á LSH. Námsbraut í geislafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jónína Guðjónsdóttir og Alda Steingrimsdóttir. Umsjónarkennari/leiðbeinandi: Guðlaug Björnsdóttir

Eyrún Ósk Sigurðardóttir. Gæði og mögulegar umbætur á tölvusneiðmyndatöku af þvagfærum; m.t.t. mismunandi IR tækni og geislaskammta. Námsbraut í geislafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóhann Davíð Ísaksson, Jónína Guðjónsdóttir. Umsjónarkennari: Guðlaug Björnsdóttir.

Hrafnhildur Karla Jónsdóttir. Lágskammta TS á brjóstholi – rannsókn gerð á LSH. Námsbraut í geislafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Alda Steingrimsdóttir og Jónína Guðjónsdóttir. Umsjónarkennari: Guðlaug Björnsdóttir.

Ilya Tverskoy. Sótthreinsun, handhreinsun og smitvarnir á myndgreiningardeildum. Námsbraut í geislafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ásdís Elfarsdóttir Jelle, Karín Pálsson. Umsjónarkennari/leiðbeinandi: Guðlaug Björnsdóttir.

Oddný Árnadóttir. Nýting jáeindaskanna og framleiðslu á geislalyfjum á Landspítala - Háskólasjúkrahús. Námsbraut í geislafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helgi Valur Daníelsson, Ester Campagnari, Bogi Brimir Árnason. Umsjónarkennari: Guðlaug Björnsdóttir.

Sandra Mjöll Guðmundsdóttir. Næmni segulómunar samanborið við brjóstamyndatökur (e. Mammography) – athugun á liðan kvenna í greiningarferli á brjóstakrabbameini. Námsbraut í geislafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Alda Steingrimsdóttir. Umsjónarkennari/leiðbeinandi: Guðlaug Björnsdóttir.

Sigurbjörg Sigurðardóttir Michelsen Ólokið: Heiti: Algengustu ábendingar í tölvusneiðmyndataekni á Íslandi og geislaskammtar þeirra - undirbúningsvinna landsviðmiða. Námsbraut í geislafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jónína Guðjónsdóttir, Valdís Klara Guðmundsdóttir. Umsjónarkennari/leiðbeinandi: Guðlaug Björnsdóttir

Iðjubjálfun

Tengiliður: Sigrún Garðarsdóttir yfiridjubjálfi

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Framkvæmdafærni við athafnir daglegs lífs (ADL), þróun matstækja, A-ONE, þjónustuferli, íhlutaráherslur iðjubjálfa, gagnreynd íhlutun, áhrif taugaeinkenna á framkvæmdafærni við daglegar athafnir, hugbúnaðarvæðing matskvarða.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannís: Nýsköpunarsjóður Námsmanna nr. 2311458-1101
Hugbúnaðarþróun: Fjölytngisútgáfa A-ONE mælikvarða.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala
Kraftur Endurhæfing.

Erlendir samstarfsaðilar

Danmörk: University of Southern Denmark, Copenhagen University Hospital.

Ítalía: University of Padova, APSS Trento.

Japan:-Osaka Prefecture University, Osaka, Graduate School of Comprehensive Rehabilitation, -Morinomiya University of Medical Sciences, Osaka -Kansai, Rehabilitation Hospital, Osaka, Department of Rehabilitation. Hiroshima City Rehabilitation Hospital, Hiroshima.

Suður-Kórea: Yonsei University, Department of Occupational Therapy.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita á árinu

Guðrún Árnadóttir er í ritstjórn Scandinavian Journal of Occupational Therapy.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Guðrún Árnadóttir. Innra réttmæti hugbúnaðarútgáfu ADL kvarða A-ONE: Rasch greining. Læknablaðið, 109, Fylgirit 115,11. <https://www.laeknabladid.is/fylgirit/fylgirit/2023/visindi-a-vordogum-2023/agripin-1>

Guðrún Árnadóttir. ADL kvarði A-ONE: Prófræðileg afbrigði mælikvarða byggð á mismunandi líkönun Rasch-greiningar. Læknablaðið, 109, Fylgirit 115, 12. <https://www.laeknabladid.is/fylgirit/fylgirit/2023/visindi-a-vordogum-2023/agripin-1>

Helgi Sigtryggsson, Garðar Ingvarsson og **Guðrún Árnadóttir.** Ytra réttmæti ADL mæligilda A-ONE hugbúnaðarins: Samanburður við Rasch-greind mæligildi Winsteps-forritsins. Læknablaðið, 109, Fylgirit, 115 14. <https://www.laeknabladid.is/fylgirit/fylgirit/2023/visindi-a-vordogum-2023/agripin-1>

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Higashi, Y., Takabatake, S., Matsubara, A., Nishikawa, K., Kaneda, T., Nakaoka, K., Somei, Y. og **Árnadóttir, G.** Neurobehavioral Impairment Scale of the A-ONE-J: Rasch analysis and concurrent validation. Asian Journal of Occupational Therapy, 19: 303–307, 2023. <https://doi.org/10.11596/asiajot.19.30>

Önnur ritverk

Guðrún Árnadóttir, Helgi Sigtryggsson og Garðar Ingvarsson. Kynning á nýjum hugbúnaði fyrir iðjuþjálfara. 2023. Iðjuþjálfinn 44 (1), bls. 22-27.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 1

Vegspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum á árinu: 3

Lyfjafraeði

Tengiliðir: Tinna Rán Ægisdóttir yfirlyfjafraeðingur

Nýlegir styrkir

Samstarfsjóstur háskólanna

Freyja Jónsdóttir, Þóra Jónsdóttir og Arnþrúður Jónsdóttir. Efling klínískrar lyfjafraeði á Akureyri“ að upphæð 17.780.000 kr. Samstarfsverkefni Landspítala, Háskóla Íslands, Háskólans á Akureyri, Sjúkrahússins á Akureyri og Þróunarmiðstöð íslenskrar heilsugæslu.

Doktorsstyrkjasjóður

Styrkur til þriggja ára, 2.4 milljónir: Freyja Jónsdóttir og Helga Rut Steinsdóttir.

Vísindasjóður Landspítala

Framhaldsstyrkur 2023. 2.030.000 kr. Ingibjörg Gunnþórsdóttir og Karl Andersen.

Rannsóknarsjóður HÍ

Styrkur til þriggja ára, 1,3 milljónir f. hvert ár 2021, 2022, 2023. Ingibjörg Gunnþórsdóttir.

Doktorsnemar

Freyja Jónsdóttir: Fjölyfjameðferð, óviðeigandi lyfjameðferð, áhættuþættir, afdrif og mat á áhættu á lyfjatengdum skaða í kjölfar útskriftar af spítala.

Ingibjörg Gunnþórsdóttir: Áhrif meðferðarhaldni á horfur sjúklinga með hjartabilun - Hönnun á nýju réttmætiþrófuðu skortæki sem metur meðferðarhaldni sértækt hjá sjúklingum með hjartabilun.

Meistaraneimar

Guðrún Lóa Sverrisdóttir, Medication induced delirium in peri-operative care - A systematic review of primary literature. Leiðbeinendur: Freyja Jónsdóttir, Martin I. Sigursson, Anita Weidmann.

Rakel Rán Ákadóttir, Medication induced delirium in peri-operative care -A systematic review of international guidelines. Leiðbeinendur: Freyja Jónsdóttir, Martin I. Sigurðsson, Anita Weidmann.

Julia Alexandra Schintler, Epidemiology of delirium among internal medicine patient at Landspítali 2010-2020. Leiðbeinendur: Freyja Jónsdóttir, Martin I. Sigurðsson, Reto Stauffer and Anita Weidmann.

Ína Lís Gísladóttir. Faraldsfræði notkunar óþióíða í aðdraganda og kjölfar innlagna á lyflæknisdeildir Landspítala. Leiðbeinendur: Martin I. Sigurðsson, Freyja Jónsdóttir

Harpa Ýr Jóhannsdóttir. Hjartatengdar auka- og eiturverkanir í kjölfar lyfjameðferðar með hjartatóxiskum krabbameinslyfjum. Pétur Sigurður Gunnarsson, Þórunn Kristín Guðmundsdóttir, Agnes Smáradóttir, Sigurdís Haraldsdóttir, Þórdís Jóna Hrafnkelsdóttir.

Hrafnhildur Hauksdóttir. Ávisun lyfjameðferða eftir mismunandi svipgerð hjartabilunar við útskrift á hjartadeild Landspítala - Eru íslenskir hjartabilunarsjúklingar að fá meðferð í samræmi við klínískar leiðbeiningar Evrópsku hjartalæknasamtakanna? Ingibjörg Gunnþórsdóttir, Hafsteinn Einarsson, Pétur S. Gunnarsson, Inga Jóna Ingimarsdóttir

Sonja Steinsson Þórsdóttir. Use of digital health programs to improve medication adherence among heart failure patients. Helga Zoega, Ingibjörg Gunnþórsdóttir, Elías Guðmundsson, Inga Jóna Ingimarsdóttir.

Ólafía Ósk Reynisdóttir. Viðhorf og reynsla

heimilislækna af flutningi upplýsinga og tilfærslu meðferðar milli aðila innan heilbrigðisþjónustunnar. Ingibjörg Gunnþórsdóttir, Elin I. Jacobsen, Jón Steinar Jónsson, Anna Bryndís Blöndal.

Svana Björk Steinarsdóttir. Mat á lyfjameðferð með GLP-1 viðtaka agonista og álit sjúklinga á þeirri meðferð. Skipti milli GLP-1 viðtaka agonista. Guðmundur H. Jörgensen, Pétur S. Gunnarsson.

Hrönn Gunnarsdóttir. Staða háþrýstingsmeðferðar á tveimur heilsugæslum á höfuðborgarsvæðinu. Hannes Hrafnkelsson, Steinar Björgvinsson, Pétur S. Gunnarsson.

Rut Matthíasdóttir, Medication-induced delirium in dementia patients - A systematic review of primary literature. Leiðbeinendur: Freyja Jónsdóttir, Pétur S. Gunnarsson, Anita Weidmann.

Guðný Björk Proppé, Prevention and management of medication-induced delirium in patients with and without dementia -A systematic review of international guidelines. Leiðbeinendur: Freyja Jónsdóttir, Pétur S. Gunnarsson, Anita Weidmann.

BS nemar

Eygló Sóley Hróðmarsdóttir Löve, Faraldsfræði notkunar benzodiazepín-lyfja í aðdraganda og kjölfar innlagna á lyflæknisdeildir Landspítala. Leiðbeinendur: Martin I. Sigurðsson, Freyja Jónsdóttir.

Lena Lísbet Kristjánsdóttir, Faraldsfræði notkunar svefnlyfja í aðdraganda og kjölfar innlagna á lyflæknisdeildir Landspítala. Leiðbeinendur: Martin I. Sigurðsson, Freyja Jónsdóttir.

Anna Margrét Stefánsdóttir. Notkun einstofna mótefna gegn RSV veiru hjá börnum á Íslandi. Fjöldi einstaklinga, árangur og kostnaður fyrir íslenskt samfélag. Leiðbeinendur: Ásgeir Haraldsson, Þórunn Óskarsdóttir og Valtýr Stefánsson Thors.

Doktorsnefndir

Leon Heitmann: Medication adherence and cardiovascular disease in Iceland. Doktorsnefnd: Martin Ingi Sigurðsson. Ingibjörg Jóna Guðmundsdóttir, Magnús Karl Magnússon og Freyja Jónsdóttir.

Lyfjafraeðingar í meistaranám í klínískri lyfjafraeði:

Helma Björk Óskarsdóttir, sérnam í klínískri lyfjafraeði 3.ár

Gunnar Steinn Aðalsteinsson, sérnam í klínískri lyfjafraeði 3.ár

Bergdís Elsa Hjaltadóttir, sérnam í klínískri lyfjafraeði 3.ár

Hólmfríður Gylfadóttir, sérnam í klínískri lyfjafraeði 2.ár

Helga Hrund Guðmundsdóttir, sérnám í klínískri lyfjafræði 2.ár

Sara Rut Pálsdóttir, sérnám í klínískri lyfjafræði 2.ári

Heiðrós Tinna Hannesdóttir 1.ár

Rut Matthíasdóttir 1. ár

Álfrún Óskarsdóttir 1.ár

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Gjörgæslu og svæfingar, öldrunar-, hjartalækningarsvið, meltingarlækningar, krabbameinsþjónusta og Barnspítali Hringins.

Samstarfsaðilar utan Landspítala

Lyfjafræðideild og Læknadeild Háskóli Íslands. University College London. King's College London. University of Copenhagen. Sidekick Health

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Thelma Rós Kristjánsdóttir, Martin Ingi Sigurðsson, Freyja Jónsdóttir. Nýgengi og langvarandi notkun prótónpumpuhemla í kjölfar skurðaðgerða. Læknablaðið. 2023 maí 5;109(5):243-249. doi: 10.17992/lbl.2023.05.744.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Magnusson DH, Albertsson TI, Jonsdottir F, Sigurdsson MI. The epidemiology of new persistent hypnotic/sedative use after surgical procedures: a retrospective cohort study. *Anaesthesia*. 2023 Aug;78(8):995-1004. doi: 10.1111/anae.16041. Epub 2023 May 15. PMID: 37188390.

Albertsson Þí, Jónsdóttir F, Kárason S, Sigurðsson MI. The incidence of new and persistent benzodiazepine use after surgery. *Surgery*. 2023 maí;173(5):1205-1212. doi: 10.1016/j.surg.2022.12.024.

Günther G, Guglielmetti L, Leu C, Lange C, van Leth F; Tuberculosis Network European Trials group [Karlsdóttir K, Ægisdóttir TR, Michelsen GS]. Availability and costs of medicines for the treatment of tuberculosis in Europe. *Clinical Microbiology and Infection*. 2023 jan. 1;29(1):77-84. doi: 10.1016/j.cmi.2022.07.026.

Jónsdóttir F, Blöndal AB, Guðmundsson A, Bates I, Stevenson JM, Sigurðsson MI. Epidemiology and association with outcomes of polypharmacy in patients undergoing surgery: retrospective, population-based cohort study. *BJS open*. 2023 maí 5;7(3):zrad041. doi: 10.1093/bjsopen/zrad041.

Ladang A, Beaudart C, Reginster J-Y, Al-Daghri N, Bruyère O, Burlet N, Cesari M, Cherubini A, da Silva MC, Cooper C, Cruz-Jentoft AJ, Landi F, Laslop A, Maggi S, Mobasheri A, Ormarsdóttir S, Radermecker R, Visser M, Yerro MCP, Rizzoli R, Cavalier E. Biochemical Markers of Musculoskeletal Health and Aging to be Assessed in Clinical Trials of Drugs Aiming at the Treatment of Sarcopenia:

Consensus Paper from an Expert Group Meeting Organized by the European Society for Clinical and Economic Aspects of Osteoporosis, Osteoarthritis and Musculoskeletal Diseases (ESCEO) and the Centre Académique de Recherche et d'Expérimentation en Santé (CARES SPRL), Under the Auspices of the World Health Organization Collaborating Center for the Epidemiology of Musculoskeletal Conditions and Aging. *Calcified Tissue International*. 2023 feb.;112(2):197-217. doi: 10.1007/s00223-022-01054-z.

Magnússon DH, Albertsson TI, Jónsdóttir F, Sigurðsson MI. The epidemiology of new persistent hypnotic/sedative use after surgical procedures: a retrospective cohort study. *Anaesthesia*. 2023 ágú.;78(8):995-1004. Epub 2023 maí 15. doi: 10.1111/anae.16041.

Vasilii A, Köhler N, Altpeter E, Ægisdóttir TR, Amerali M, de Oñate WA, Bakos Á, D'Amato S, Cirillo DM, van Crevel R, Davidaviciene E, Demuth I, Domínguez J, Duarte R, Günther G, Guthmann JP, Hatzianastasiou S, Holm LH, Herrador Z, Hribar U, Huberty C, Ibrahim E, Jackson S, Jensenius M, Josefsdóttir KS, Koch A, Korzeniewska-Kosela M, Kuksa L, Kunst H, Lienhardt C, Mahler B, Makek MJ, Muylle I, Normark J, Pace-Asciak A, Petrovic G, Pieridou D, Russo G, Rzhapishevska O, Salzer HJF, Marques MS, Schmid D, Solovic I, Sukholytkina M, Svetina P, Tyufekchieva M, Vasankari T, Viikklepp P, Villand K, Wallenfels J, Wesolowski S, Mandalakas AM, Martínez L, Zenner D, Lange C; TBnet. Tuberculosis incidence in foreign-born people residing in European countries in 2020. *Euro surveillance : bulletin European sur les maladies transmissibles = European communicable disease bulletin*. 2023 okt. 1;28(42):2300051. doi: 10.2807/1560-7917.ES.2023.28.42.2300051.

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum á árinu: 2

Veggspjöld sýnd á erlendum ráðstefnum á árinu: 7

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum á árinu: 4

Fyrirlestrar á erlendum ráðstefnum:3

Næringarfræði

Forsvarsmaður: Ingibjörg Gunnarsdóttir prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Áhersla er lögð á rannsóknir á næringarástandi og næringarmedferð viðkvæmra hópa, klínískum næringarvandamálum, auk forvarna og lýðheilsu. Innan Landspítala hefur verið unnið að mati á næringarástandi ýmissa sjúklingahópa auk íhlutandi rannsókna meðal mismunandi sjúklingahópa. Starfsmenn Rannsóknastofu í næringarfræði og Næringarstofu Landspítala taka þátt í mótun

leiðbeininga um næringu þungaðra kvenna, næringu barna og vinnu við gerð klínískra leiðbeininga um næringu sjúklinga.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Ingibjörg Gunnarsdóttir. Næringarfræðingur. Tengsl PP13 á fyrsta þriðjungi meðgöngu við meðgöngueitrunar og háþrýsting.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Alfons Ramel. Algengi sarcopeniu á íslenskum hjúkrunarheimilum.

Áróra Rós Ingadóttir. Næringarástand innliggjandi sjúklinga með COVID-19.

Inga Þórsdóttir. Heilsufarsgögn móður og barns: Næring ungbarna og astmi.

Ingibjörg Gunnarsdóttir. PREgnant Women in ICEland (PREWICE). Screening for nutritional risk and setting individualized nutrition goals in early pregnancy.

Doktorsnemar

Berglind Soffía Blöndal. Næringarástand og fæðuöryggi aldraðra eftir útskrif af öldrunardeild. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Alfons Ramel, Ólóf Guðný Geirsdóttir.

Vilborg Kolbrún Vilmundardóttir. Predictors of healthy aging and risk of nursing home placement. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Alfons Ramel, Ólóf Guðný Geirsdóttir.

Agnes Þóra Árnadóttir. Exploring the IceGut cohort: Linking maternal diet to infant gut microbiome development. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Viggó Marteinson, Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Birna Guðrún Ásbjörnsdóttir. Gengdræpi þarma, örveru-þarma-heila ás, atferli, og geðraskanir barna og unglinga. Ytri og eðlislæg stýring þarmatálmastarfsemi, Intestinal Permeability, Microbiota-Gut-Brain Axis, Behavior, and Mental Disorders in Children and Adolescents. Extrinsic and intrinsic regulation of intestinal barrier function. Leiðbeinendur: Bryndís Eva Birgisdóttir og Bertrand Lauth.

Meistaraneinar

Agnes Hrund Guðbjartsdóttir. Næringarástand sjúklinga með sjálfvakta lungnatrefjun.

Leiðbeinendur: Áróra Rós Ingadóttir og Gunnar Guðmundsson.

Arna Ösp Gunnarsdóttir. Neysla orkudrykkja, svefn og fæðuval íslenskra ungmenna. Leiðbeinendur: Ingibjörg Gunnarsdóttir og Erlingur Sigurður Jóhannsson.

Elva Björk Bjarnadóttir. Mat á áhættu á endurnæringarheilkenni, næringarástand og aðkoma næringarfræðings í meðferð innliggjandi barna og unglinga með átraskanir. Leiðbeinendur: Ingibjörg Gunnarsdóttir og Áróra Rós Ingadóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Sérfræðingar á öðrum einingum Landspítala.

Samstarfsaðilarnir utan Landspítala

Háskóli Íslands, Embætti landlæknis, Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins og heilsugæslur víða um land, Þróunarmiðstöð Íslenskrar heilsugæslu, Matís, Sjúkrahúsið á Akureyri, Háskólinn á Akureyri, Heilbrigðisstofnun Norðurlands á Akureyri.

Erlendir samstarfsaðilar

Næringarfræðingar eru í öflugu samstarfi bæði innan Evrópu og Norðurlandanna.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Ingibjörg Gunnarsdóttir, Ari J Jóhannesson, Jóhanna Eyrún Torfadóttir, Zulema Sullca Porta, Bryndís Eva Birgisdóttir, Hólmfríður Þorgeirsdóttir. Joðneysla tveggja ára barna og fullorðinna á Íslandi og mat á áhrifum þess að nota joðbætt salt við framleiðslu á brauði. Læknablaðið. 2023 feb. 6;109(2):82-87. doi: 10.17992/lbl.2023.02.730.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Ásbjörnsdóttir BG, Miranda-Ribera A, Fiorentino M, Konno T, Cetinbas M, Lan J, Sadreyev RI, Gudmundsson LS, Gottfredsson M, Lauth B, Birgisdóttir BE, Fasano A. Prophylactic Effect of Bovine Colostrum on Intestinal Microbiota and Behavior in Wild-Type and Zonulin Transgenic Mice. Biomedicines. 2023;11(1):91. Epub 2022 des.. doi: 10.3390/biomedicines11010091.

Ásbjörnsdóttir BG, Sigurðsson S, Miranda-Ribera A, Fiorentino M, Konno T, Lan J, Gudmundsson LS, Gottfredsson M, Lauth B, Birgisdóttir BE, Fasano A. Evaluating Prophylactic Effect of Bovine Colostrum on Intestinal Barrier Function in Zonulin Transgenic Mice: A Transcriptomic Study. International Journal of Molecular Sciences. 2023 sep. 29;24(19):14730. doi: 10.3390/ijms241914730.

Eloranta AM, Gunnarsdóttir I, Thorisdóttir B, Gunnlaugsson G, Birgisdóttir BE, Þórsdóttir I, Einarsdóttir K. The combined effect of pre-pregnancy body mass index and gestational weight gain on the risk of pre-labour and intrapartum caesarean section—The ICE-MCH study. PLoS ONE. 2023 jan. 5;18(1 January):e0280060. e0280060. doi: 10.1371/journal.pone.0280060.

Gunnarsdóttir I, Brantsæter AL. Iodine: a scoping review for Nordic Nutrition Recommendations 2023. Food and Nutrition Research. 2023 des. 26;67:10369. doi: 10.29219/fnr.v67.10369.

Hannemann J, Thorarinnssdóttir EH, Amaral AFS, Schwedhelm E, Schmidt-Hutten L, Stang H, Benediktsdóttir B, Gunnarsdóttir I, Gíslason Þ, Böger R. Biomarkers of the L-Arginine/Dimethylarginine/Nitric Oxide Pathway in People with Chronic Airflow Obstruction and Obstructive Sleep Apnoea. Journal of Clinical Medicine. 2023 ágú. 11;12(16):5230. doi: 10.3390/jcm12165230.

Sigurðardóttir M, Sigurðsson MI, Ólafsson Y, Sverrisdóttir SH, Gunnarsdóttir I, Sigurðsson EL, Kárason S. Prevalence of modifiable risk factors in primary elective arthroplasty and their association with infections. Acta Orthopaedica. 2023 feb. 2;94:38-44. doi: 10.2340/17453674.2023.8480.

Talmeinafræði

Tengiliður: Elísabet Arnardóttir
talmeinafræðingur

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Málstol og málvísindi.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar á Íslandi

Háskóli Íslands.

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin: University of South Carolina.

Doktorsnemar:

Iris Edda Nowenstein. 2023. Building yourself a variable case system: The acquisition of Icelandic datives. Doktorsritgerð, Háskóli Íslands.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Einar Freyr Sigurðsson og Iris Edda Nowenstein. 2023. Nýjasta tækni og málvísindi.

Málfrægir, 32(1), 28–37.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Ásgrímur Angantýsson, Iris Edda Nowenstein og Höskuldur Þráinsson. 2023. V2 violations in different variants of Icelandic: A common denominator? Nordic Journal of Linguistics, doi:10.1017/S0332586523000148.

Önnur ritverk

Sigríður Magnúsdóttir, Iris Edda Nowenstein og Höskuldur Þráinsson. 2023. Understanding Complex Sentences in a Heritage Language. Birna Arnbjörnsdóttir, Höskuldur Þráinsson og Úlfar Bragason (ritstj.): Icelandic Heritage in North America, bls. 232–252. University of Manitoba Press.

Fyrirlestrar á innlendum ráðstefnum: 5

Fyrirlestrar á erlendum ráðstefnum: 2

Veggspjöld á erlendum ráðstefnum: 4

Heilbrigðisverkfræði

Tengiliður: Paolo Gargiulo prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins /fræðigreinarinnar

Læknisfræðileg myndvinnsla, þrívíddarprentun, lækningatækni og taugaverkfræði.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Paolo Gargiulo. Postural control signature: Advanced assessment and diagnostics using the BioVRSea paradigm.

Paolo Gargiulo. An in silico 3d approach to evaluate bone remodelling after total hip arthroplasty: a five years longitudinal study.

Paolo Gargiulo. Profiling Cartilage Degeneration using medical imaging features.

Þórður Helgason. Rannsókn á langtíma raförvun mænu með yfirborðsrafskautum, færnibætandi áhrif á síspennu (spasma), H-viðbragð, tenginet og mótanleiki heila.

Rannís öndvegisstyrkur

Grant of excellence 239612-051. Postural control signature: Advanced assessment and diagnostics using the BioVRSea paradigm. 150 million ISK. PI Paolo Gargiulo.

Samstarf háskóla vegna verkefnisins: Advanced Health Education with 3D-Printing & VR/AR. 42 million ISK. PI Paolo Gargiulo.

Rannís innviðasjóður

Rannís infrastructure Fund. PI, Center of Additive manufacturing, Icelandic technology road map: 0.5 M EUR. Paolo Gargiulo.

Nýsköpunarsjóður námsmanna, Rannís

Aldurshrórun bakvið mynd: Þróuð greining á vöðvarýrnun og tengdum áhættuþáttum úr tölvusneiðmyndum. Paolo Gargiulo.

Raförvun mænu með yfirborðsrafskautum, færnibætandi áhrif á síspennu. Guðbjörg Kristín Ludvígsdóttir, Þórður Helgason.

Sjóveikihermir – hvaða hreyfing framkallar mestu einkenni hreyfivæiki? Hannes Petersen, Paolo Gargiulo.

Uptaka m-bylgju og h-viðbragðs við raförvun mænu. Þórður Helgason.

Hermun straumdreifingar í mjóbaki fyrir tSCS. Þórður Helgason.

Forvarnir gegn skaða á miðtaugakerfi á slystað.
Þórður Helgason.

Mælingar á rafstraum í vöðvum með úthljóði.
Þórður Helgason.

Evrópusambandið

Advanced technologies in imaging for pathological and aged human soft tissue Partners | P4 FIT. Paolo Gargiulo.

Developing a Next-Generation Advanced Therapy for Knee Osteoarthritis: Horizon Europe Project SINPAIN. 5,3 million EUR- Paolo Gargiulo.

Háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðuneyti

Advancing health education with 3D-Printing & VR/AR, 30M.

Doktorsnemar

Núverandi nemar undir leiðsögn Paolo Gargiulo (2023):

Post docs: Joseph Lovecchio, Marco Recenti og Kyle Edmunds.

3. árs: Zakia Khatun.

2.ár Riccardo Forni, Arnar Gunnarsson, Federica K Ciliberti, Lorena Guerrini.

1.árs: Federica Pescaglia, Carmine Geromini,

Undir leiðsögn Þórðar Helgasonar:

Fyrsta ár: Parisa Nezafat, Ellen Huld Alexandra Þórðardóttir.

Meistararnemar

Undir leiðsögn Paolo Gargiulo:

Alessia Lindemann, Vittorio Santoriello, Daniela Bruno, Panagiota Ouranidou, Simona Pierucci, Camilla Baldaccini, Gianmarco Dolino, Damiano Coato, Ida Marutto, Giacomo Pavan, Hekla Bryndís Jóhannsdóttir, Ásgrímur Arason.

Undir leiðsögn Þórðar Helgasonar:

Ragnhildur Guðmundsdóttir Khorchai, Jón Andri Árnason, Davíð Arnljótur Karlsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskólinn í Reykjavík, Háskóli Íslands, Hjartavernd, Össur.

Erlendir samstarfsaðilar

Bretland: Aston University, Birmingham, Biomedical engineering department.

Frakkland: University of Rennes, center of neuroscience.

Ítalía: Læknadeild, University of Federico II, Napoli, Læknadeild, University of Bologna, Læknadeild, University of Padova.

Austurríki: Vienna Medical Universit.

Þýskaland: Institut for Biomedical Engineering, Karlsruhe Institute of Technology.

Sviss: International FES Centre, The Swiss Paraplegie Center, Nottwil.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Paolo Gargiulo er aðstoðar ritstjóri tímaritanna Frontiers in Neuroscience,

Artificial Organs, European journal of Myology EJTM, Journal of Healthcare.

Ritverk – ritryndir bókarkafnar, stór alþjóðleg útgáfufyrirtæki

Ritstjórn : Handbook of Surgical Planning and 3D Printing

Applications, Integration, and New Directions. Paolo Gargiulo et al. (2023, Elsevier).

Bókakafli: Quantifying Spasticity: A Review Kristjana Ósk Kristinsdóttir, Samuel Ruipérez-Campillo, Þórður Helgason in the book: Stroke – Management Pearls edited by Amit Agrawal (ImtechOpen 2023).

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

👤 Aubonnet R, Hassan M, Mheich A, Di Lorenzo G, Petersen H, **Gargiulo P.** Brain network dynamics in the alpha band during a complex postural control task. Journal of neural engineering. 2023 apr. 3;20(2). doi: 10.1088/1741-2552/acc2e9

Aubonnet R, Ramos J, Recenti M, Jacob D, Ciliberti F, Guerrini L, Gislason MK, Sigurjonsson O, Tzirilaki M, Jónsson H Jr, **Gargiulo P.** Toward New Assessment of Knee Cartilage Degeneration. Cartilage. 2023 des. 21;14(3):351-374. doi: 10.1177/19476035221144746

Boretti G, Giordano E, Ionita M, Vlasceanu GM, Sigurjonsson OE, **Gargiulo P,** Lovecchio J. Human Bone-Marrow-Derived Stem-Cell-Seeded 3D Chitosan-Gelatin-Genipin Scaffolds Show Enhanced Extracellular Matrix Mineralization When Cultured under a Perfusion Flow in Osteogenic Medium. Materials. 2023 sep. 1;16(17):5898. doi: 10.3390/ma16175898

👤 Donisi L, Jacob D, Guerrini L, Prisco G, Esposito F, Cesarelli M, Amato F, **Gargiulo P.** sEMG Spectral Analysis and Machine Learning Algorithms Are Able to Discriminate Biomechanical Risk Classes Associated with Manual Material Liftings. Bioengineering. 2023 sep. 20;10(9):1103. doi: 10.3390/bioengineering10091103

👤 Jacob D, Guerrini L, Pescaglia F, Pierucci S, Gelormini C, Minutolo V, Fratini A, Di Lorenzo G, Petersen H, **Gargiulo P.** Adaptation strategies and neurophysiological response in early-stage

Parkinson's disease: BioVRSea approach. Frontiers in Human Neuroscience. 2023;17:1197142. 1197142. doi: 10.3389/fnhum.2023.1197142

Ramon C, Graichen U, **Gargiulo P,** Zanow F, Knösche TR, Hauelsen J. Spatiotemporal phase slip patterns for visual evoked potentials, covert object naming tasks, and insight moments extracted from 256 channel EEG recordings. Frontiers in Integrative Neuroscience. 2023 jún. 13;17:1087976. 1087976. doi: 10.3389/fnint.2023.1087976

Recenti M, **Gargiulo P,** Chang M, Ko SU, Kim TJ, Ko SU. Predicting stroke, neurological and movement disorders using single and dual-task gait in Korean older population. Gait and Posture. 2023 sep.;105:92-98. Epub 2023 júl. 24. doi: 10.1016/j.gaitpost.2023.07.282

Ricciardi C, Pongiglione AM, Recenti M, Amato F, Gislason MK, Chang M, **Gargiulo P.** Development of soft tissue asymmetry indicators to characterize aging and functional mobility. Frontiers in Bioengineering and Biotechnology. 2023 des. 12;11:1282024. doi: 10.3389/fbioe.2023.1282024

Riccio, M.; Bondioli, E.; Senesi, L.; Zingaretti, N.; **Gargiulo, P.;** De Francesco, F.; Parodi, P.C.; Zavan, B. Fragmented Dermo-Epidermal Units (FdeU) as an Emerging Strategy to Improve Wound Healing Process: An In Vitro Evaluation and a Pilot Clinical Study. J. Clin. Med. 2023, 12, 6165. <https://doi.org/10.3390/jcm12196165>